Mehmet
Eroğlu

Düş Kırgınları

iletişim

agorakitaplığı, 2005-2009 (5 baskı)

İletişim Yayınları 1976 • Çağdaş Türkçe Edebiyat 296
ISBN-13: 978-975-05-1438-8
© 2014 İletişim Yayıncılık A. Ş.
1. BASKI 2014, İstanbul

EDİTÖR Levent Cantek
KAPAK Suat Aysu
KAPAK FOTOĞRAFI Felicia Simion, "Toujours"
UYGULAMA Hüsnü Abbas
DÜZELTİ Birhan Koçak
BASKI ve CİLT Sena Ofset · SERTİFİKA NO. 12064
Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi B Blok 6. Kat No. 4NB 7-9-11
Topkapı 34010 İstanbul Tel: 212.613 03 21

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 10721
Binbirdirek Meydanı Sokak İletişim Han No. 7 Cağaloğlu 34122 İstanbul
Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58
e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

MEHMET EROĞLU

Düş Kırgınları

iletişim

MEHMET EROĞLU 1948'de İzmir'de doğdu. 1971 yılında ODTÜ'den mezun oldu. Aynı dönemde, 12 Mart Darbesi ardından kurulan Sıkıyönetim Mahkemesi'nce sekiz yıl hapse mahkûm edildi. 1974 yılındaki genel aftan sonra yazmaya başladı. İlk romanı *Issızlığın Ortası*, 1979 Milliyet Roman Ödülü'nü kazanmasına karşın 12 Eylül sıkıyönetim döneminde solcu ve antimilitarist unsurlar taşıdığı gerekçesiyle yayımlanamadı. Romanları ancak 1984 yılından itibaren basılabildi. Milliyet Roman Ödülü'nün ardından Madaralı Roman Ödülü ve Orhan Kemal Roman Armağanı'nı da kazanan *Issızlığın Ortası* ve *Geç Kalmış Ölü*'yü sırasıyla, *Yarım Kalan Yürüyüş* (1986), *Adını Unutan Adam* (1989), *Yürek Sürgünü* (1994) adlı romanları izledi. Mehmet Eroğlu 1994-2000 yılları arasında senaryo yazımı ve müzik çalışmaları nedeniyle romana ara verdi. Bu dönemin ardından *Yüz: 1981* (2000), *Zamanın Manzarası* (2002), *Kusma Kulübü* (2004), *Düş Kırgınları* (2005), *Belleğin Kış Uykusu* (2006) yayımlandı. Fay Kırığı Üçlemesi'nin ilk kitabı *Mehmet* 2009, ikinci kitap *Emine*'yse 2011 yılında yayımlandı. Eroğlu'nun ayrıca öğrencileri tarafından kitaplarından seçilmiş *Edebi Aforizmalar* adlı bir kitabı daha vardır. Fay Kırığı Üçlemesi'nin son kitabı olan *Rojin*, 2013 yılında İletişim Yayınları tarafından yayımlanmıştır.

Mehmet Eroğlu'nun senaryo çalışmaları, televizyon için yazdığı dizilerin (*Sızı*, *Issızlığın Ortası*, *Tutku*) yanı sıra, 1996 yılında İstanbul Film Festivali'nde En İyi Türk Filmi ve FIPRESCI (Uluslararası Sinema Eleştirmenleri Federasyonu) ödüllerini kazanan *80. Adım* ve 1997 Antalya Altın Portakal Jüri Özel Ödülü ile 1997 Adana Altın Koza En İyi 3. Film Ödülü'nü kazanan *Solgun Bir Sarı Gül* gibi, sinema filmi senaryolarını da içermektedir.

"İnsan, var olduğuna inanmak
için mi kendini anlatır? Öyle ise susacağım..."

Kuzey Erkil

Giriş

Yazarın notu, Kasım 2004:

"Sanat, tanrısallığın fethiyse, sanatçı da bu kutsal savaşın öncüsüdür..."

Tarih, 20 Mayıs 2004, yer, yılın altı ayını geçirdiğim eski taş evin denize bakan geniş terası; saat yediye geliyor olmalıydı, bir yandan derin derin soluyarak Domuz Burnu'na bakıyor, bir yandan da İstanbul'daki bir dergiye hafta sonuna kadar göndereceğime söz verdiğim yazının son satırlarıyla uğraşıyordum. Acaba 'fethi' yerine 'keşfi' mi desem, yoksa iki sözcüğü birlikte kullanıp, Tanrı'ya yöneltilmiş meydan okuyuşu yumuşatsam mı? Bunun gibi, pek de anlamı ve önemi olmayan, sona yaklaştıkça yazarı ele geçiren o kaygılı titizliğin üstesinden gelmeye çalışıyordum.

İşte tam o sırada, kararsızlığımı yandaki sehpada dakikalardır beklettiğim soğumuş kahveyle yatıştırmaya niyetlendiğimde, Kanal'ın ortalarından kıyıya düşen cansız imbatın serinletemediği terasa, alnındaki terleri silerek bir kadın girdi. Onu daha önce hiç görmemiştim; beklediğim birisi de

yoktu. Birkaç saniye boyunca, gecenin karanlığında rastlantıyla karşılaşan ayrı türden iki yırtıcı gibi birbirimizi sessiz bir tedirginlikle tartarak bekledik. Kadın, acele etmeden etrafı gözden geçirdi, sonra kararlı adımlarla oturduğum köşeye doğru yürümeye başladı. Ayağa kalkacakmışım gibi kahveyi aceleyle az önce aldığım sehpaya bıraktım. Ama kalkmadım. Çünkü kararsızlığımın yerini donuk bir şaşkınlık almıştı. Beni hareketsizliğin içine hapseden bu anlamsız şaşkınlığın nedeni, kadının –zamanımın çoğunu geçirdiğimden mahremiyetimi de içeren bir odaya dönüşmüş– terasta birdenbire ortaya çıkışı değil, yüzünü ve saçlarını başörtüsü gibi sarmış olan garip, buğumsu kuşaktı. Yaklaştıkça durum belirginleşti: Davetsiz misafirin ya teninden dışa doğru bir ışık yayılıyordu ya da duru yüzü, çevresindeki eğik akşamüstü ışığını içine emiyordu. Kadın aslında uzun boyluydu ama üstünde bedenine henüz yerleşmemiş, hatlarını kalınlaştırmamış eğreti birkaç kilo göze çarpıyordu.

Bazı geceler yandaki tarlada rastladığım, çiftleşme çağrısı yaparken etrafa fosfor yayan yakamozları hatırlatan ışıltılı kadın, masanın önüne gelir gelmez kendini tanıtmaya gerek görmeden konuşmaya başladı. Garip olduğu kadar küstah ve pervasızdı; ses tonundan ve istediğini alacağına inanarak gözlerimin içine bakmasından anlaşılıyordu bu.

"Bir öykü yazmanızı istemeye geldim buraya." İlk sözleri –tavırlarına bakılırsa emri demeliydim– bunlar oldu. Ancak kadın hızlı, buyurgan başlangıcın aksine sözlerinin arkasını getirmeden sustu. Benim gibi soluk soluğaydı. Eve asfalt yoldan değil, deniz tarafından, patikayı tırmanarak ulaşmış olmalıydı. Öyleyse arabayla değil, yan koylardan birisinden motorla gelmişti. "Onun," diye mırıldandı soluklanınca. "Hayatını hüznünün şiirine dönüştüren bir çılgın hakkında."

Ve sonra sözünü ettiği çılgınla tanışmam için elinde tuttuğu fotoğrafı masaya bıraktı.

Durum giderek garipleşiyordu. İçimden kadını terslemek geliyordu ama bunu yapacak yerde susarak plastik masanın üstündeki resme döndüm. Süslü, dökme pik bir elektrik direğinin altında ayakta duran bir erkeğin fotoğrafıydı bu: 1.80'nin üzerinde bir boy; hiç kalınlaşmamış, omuzları hafifçe dışarı çıkmış bir beden; kumral saçlar; iri ama coşkusuz, iz bırakmayan bakışların döküldüğü renksiz gözler ve yaşını ele vermeyen bir yüz...

"Aşk, ruhumuzun çileli ergenliği imiş... Sizce de öyle mi?"

İyi bir tanımdı; hem de yazmış olmayı isteyeceğim kadar. Kim söylemişti bunu? Fotoğraftaki adam mı? Aşk, varoluşumuzun nedeni, ruhumuzun ölümsüz tohumu... Önüne geçemediğim bir betimleme isteğiyle uyarılarak kâğıt aradığımı fark edince öfkeyle durakladım. Sorularla irkiliyordum: Kimdi beni böyle kışkırtan bu kadın? Beni okumuş muydu? Evime habersiz gelme, mahremiyetime sızma cesaretini nereden bulmuştu? Sonra, asıl rahatsız edici soruyla irkildim: İkinci sınıf yazarlar gibi ısmarlama bir öykü yazacağımı nereden çıkarmıştı?

Işıltılı kadın, düşüncelerimi okuyabiliyormuş gibi can alıcı soruyu hemen cevapladı:

"O önemli birisidir..." Biraz bekleyip, etkisinden emin olduğu sözcükleri, direncimi kıracak o kutsal şifreyi seslendirdi: "O da sizin gibi Tabur Defteri'ne kayıtlı..."

Tabur Defteri! Yarımada sakinlerinin çoğunluğu için tabu, bazıları için sihirli ve gizemli bir anahtar sayılan bu iki sözcüğü duyar duymaz, onu yönlendiren kılavuzun kim olduğunu anladım. Bedenimi beceriksizce kontrol etmeye çalıştım ama yumruk yemiş gibi sallanıyordum. Onu kimin gönderdiği açıktı. Yarımada'nın gizli efendisi, garip deniz yaratığı, bunca yıl bekledikten sonra ilk adımı atmaya mı karar vermişti? Aklımdan bunlar geçerken göz ucuyla masanın üstündeki adama baktım: Onunla sırdaştık; hatta ak-

raba. Artık kim olduğunu biliyordum. Kadın, "Adı..." diye tekrar konuşmaya başlayınca elimi kaldırıp onu susturdum.

Hem onun hem de fotoğraftaki adamın adını duymuştum. Bütün Karaburun aylardır Burgazardı'ndaki Karayel Oteli'yle ilgili dedikodularla çalkalanıyordu. Sanırım o anda karar verdim. Eğer yazacak olursam, bu sadece onların değil, Yarımada'nın ve tabii ki balık Tanrı'nın da hikâyesi olacaktı. Göğsüm ince bir sızıyla biçildi: Evet, yazgımın sonunu bir yunusa emanet ettiğim kendi öykümü geriye, sisli bir belirsizliğin içine gizleyecektim.

Kadına –aslında onu gönderene– boyun eğeceğimi belli eden bir teslimiyetle gülümseyip, oturması için karşımdaki salıncağı işaret ettim, sonra uzun uzun öksürdüm. Ciğerlerim heyecana dayanamamıştı.

Bana her şeyi açık açık, hiçbir şeyi gizlemeden aktaracağına söz verdiği o akşamüstünden sonra haftada iki, bazen de üç gün buluşarak, konuşmaya başladık. O, olup bitenleri tarih sırasıyla anlatıyor, ben, –olaylar sadece bir âşığı ilgilendirecek ayrıntılara saplanıp kaldığında– olayların akışını öksürüklerimle bölüp, onu sinirlendirdiğini bile bile gereksiz bulduğu sorular soruyordum. Önceleri ikimiz de gergindik. Haziran'ın ilk haftasında buluşmalarımız rutinleşince –farklılıkları gideren o etkili yapıştırıcıyla, alışkanlıkla– rahatladık. Anlattığı öyküyü kaleme almaya neden hemen, hiç karşı koymadan razı olduğumu sormadı. Ben de ona yazmayı kabul edişimin ardındaki gerçekten söz etmedim. Hiç durmadan anlattı: Haziran sonunda elimde yeterince not birikmişti. Çatıyı çatabileceğimi hissedince, kurguyu tasarlamak –biraz da dinlenmek için– buluşmalara bir süreliğine ara vermeyi önerdim.

Gençlik, başarıları abartmaksa, yaşlılık, başarısızlıklarımızla uzlaşmayı öğrenmektir. O Temmuz boyunca yazacağım romanı düşünürken sık sık bu gerçeği hatırlattım ken-

dime. Tembelliğimin içindeki cansız ve amaçsız salınışlar diye özetlenebilecek hayatım uzun bir süredir bu hesaplaşmadan ibaretti... Temmuz, aynı zamanda Yarımada'da şikâyet ayıydı da. Güneş ortalığı kavuruyor, felaket tellalı yaşlı kadınlar her yeri yıkacak zelzelenin yakın olduğundan söz ederek dövünüyorlar, balıkçılar, semiz –yumurtalı ve sütlü– balıkların bu yıl aşağıya inmek yerine açıktan geçtiğini, bu yüzden Ağustos başından önce çakı kadar bile bir kefal yakalayamayacaklarını söyleyerek birbirleriyle sonu kavgayla biten iddialara giriyorlardı. Öykünün sahibesi ise her gün en az iki kez arayarak sürekli geç kaldığımı hatırlatıyordu.

Zor ve sıkıntılı günlerdi. Sıcak, son on yıldır yarım yamalak görev yapan tembel ciğerlerimin kalanını eritmekle meşguldü. Bu yüzden geceleri neredeyse hiç uyumuyor, sabahları Foça'nın üstünde kararsız bir çiçek gibi açan şafağın Yarımada'yı yeniden yarattığı saatlerde kalkarak, güneş yükselene dek uzun uzun, aradığım cevaplar oradaymış gibi aradaki –çoğu kez durgun bir ırmağı andıran– Kanal'ı seyrediyordum. Bazen de –galiba umutsuzluğa kapıldığımda– Gazep Kayası'na gidiyor, yunusların Tanrısı'nı görmeyi umarak denizin dibini gözlüyor, düşüncelere dalıyordum... Yazmayı planladığım aşk öyküleri boy atıp serpilir, sonra da bahar çiçekleri gibi kururken ben neredeydim? Neler yapıyordum? Yüreğimizin en narin ürperişiyle büyülenmiş o üç kişiyle, rastlantıyla da olsa hiç karşılaşmış mıydım? Hatırlamıyordum. Dramlar, ne kadar yakıcı olurlarsa olsunlar, sadece kahramanlarını kavuran iç yangınlardır; tutuşturdukları alevler kara, isli dumana dönüşmeden fark edilmezler. Her şey hayatımın odağına yerleşen bu terastan birkaç kilometre ötede olup bitmişti, ama bizim hiçbir şeyden haberimiz olmamıştı. Hüzünlü aşk şarkılarını, kösnül çığlıkları, Iraklı annenin çığlıklarını, mutluluk ya da mutsuzluğu, sırdaşımın iri bir kadının göğsünde ağlayışını, sinsi katilleri, hiçbir

şeyi duymamıştık; iki sevgilinin çocuğu olan köpeğin havlamasını bile.

Ağustos'ta ötekilerle tanıştım. Banda aldığım konuşmaları –Sami'nin deyişiyle ifadeleri– noktaladığımda elimde yeterli malzeme birikmişti. Ancak nasıl başlayacaktım? Bu hâlâ cevabı verilmemiş bir soruydu. Her şeyden önce –benimkini bir kenara bırakırsak– ortada bir değil, iki öykü vardı ve bu iki öykünün arasına, kurgu açısından sorun yaratabilecek, olayların iç örgüsünü gevşetebilecek beş yıl gibi uzun bir zaman dilimi girmişti. Ama sonra, yandaki sebze bahçesinden –çiçek rayihası gibi– yükselen ve canlılıkla ölümü birleştiren keskin toprak kokusunun ayırdına vardığım bir sabah, bu beş yılın dramları birbirinden ayırmadığını, aksine yaklaştırıp bütünleştirdiğini fark ettim: Artık edebiyatla süsleyip hüznünü seyreltmeye çalışacağım öyküye nasıl başlayacağımı biliyordum: Tabur Defteri'ndeki sırdaşımın –yazarları kıskandıracak– güncesiyle... Başka hiçbir giriş öyküyü, öykünün tonunu, koyuluğunu o üç paragraftaki gibi anlatamazdı. Keskin bir çığlığı hatırlatan dördüncü sayfa, büyük bir müzik parçasına yol gösteren anahtar değil miydi? *"Ey varoluşumuzun onulmaz hüznü, ey hiçliğimin vahşi boşluğu, ey kader!.."*

Gezgin bir ayyaşın güncesinden, sayfa 4:

"Ölüler ölmez... Ölülerin, yaşayanlarla kıyaslandıklarında tek üstünlükleri de budur."
(Nietzsche)

"Ey varoluşumuzun onulmaz hüznü, ey hiçliğimin vahşi boşluğu, ey kader! Bırak ve beni sarhoşluğuma terk et. Ey günbatımının yaygaracı kızıllığı, ey kıyı denizlerinin uğursuz boraları, ey batının karayeli, anakaranın poyrazı; ey ağustosböceklerinin kösnül şarkıları... Bırakın peşimi.

Neden lavlarıyla cehennemi ayağımızın dibine getirecek bir volkan yok yakınlarda? Saçımı okşayan şehvetsiz imbat, içimi dışıma kapayıp yasaklayan tülümsü engel, adımımı atmadığım, yıkanmadığım ırmaklar, batmadığım bataklıklar, tırmanmadığım tepeler, boğulmadığım sığ denizler, et oburu kadınlar... Bırakın peşimi.

Ey savaşmadığı savaşların gazisi sarhoş! Kalk, gitme vakti geldi: Bir yıldan ötekine, kentten kente, utançtan utanca, kadından kadına sürecek büyük geri dönüşe, kutsal yolculuğuna hazırlan... Korkma, yalnız değilsin: Böyle uzun yolculuklara yoldaşlık eden ölüm olacak yanında...

Ey ölüm, ölümüm, bırakma beni..."

Birinci Bölüm

"Bir düşler kıyımıdır yaşam; çiğnenmiş, ihanete uğramış, satılmış, bırakılmış, unutulmuş bir düşler mezarlığıdır... Ne israf..."

(Pierre Schoendoerffer)

Temmuz 2003:

Bugün ölecek miyim? Öleceksem hazırım; cümlem dudaklarımda. Sıra son söze geldiğinde insanın mutlaka söyleyecek bir şeyi olmalı. Kurtz,* yaşamın son soluğunu dudaklarına üflerken iki kez, "Ne dehşet! Ne dehşet!" demişti. Benim sözlerim, "İçtim, hem de çok içtim," olacak. Hayatımı boşuna harcamadığımı bundan iyi ne kanıtlar?

Doğumu kestirebiliyorken hiçliğe göçeceğimiz anın rastgeleliği ne kadar anlamsız. Hayatımız boyunca hazırlandığımız o kaçınılmaz son, kaderin umursamaz ama kararlılıkla atacağı zarlara bağlı. Kuşku sınırını geçtiğimi, hayatımın bir bozgun olduğunu kavradığım şu anki belirsizlik, Tanrı'nın almak için bunca yıl mayalandırdığı öç olmalı. Kim Tanrı zar atmaz demiş: Bugün kaç kaç atacak? İşte, günün sorusu.

Başka sorular da var aklımda. Ölmeye hazırlanırken kendimi yaşama içgüdüsünün arsız pençelerinden kurtarabilecek miyim? Belki de ölme dileği, acı çekmeme isteğinden

(*) Joseph Conrad'ın *Karanlığın Yüreği* adlı romanının kahramanı.

başka bir şey değil. Hayır, umut yoksunu birisi gibi yakınırken kendime haksızlık etmemeliyim: Acıdan korkmuyorum, benimki sadece gecikmiş bir buluşmanın sabırsızlığı.

Henüz ölmedim, ölümün küçük kardeşinin, uykunun koynundayım; bedenimi ikinci bir ten gibi saran mutlu bir bilinçsizliğin içinde salınıyorum. Oysa yapmam gereken kirpiklerimi ağır ağır aralamak; insanların uyanmak dediği o zahmetli geri dönüşe hazırlanmak ve loş labirentimde bir kez daha yönümü bulmak.

Yönüm belirsiz olsa da yolun sonunda beni neyin beklediğini biliyorum. Kararsız, dalgalı bir sessizlik: Uzaklarda bir yerde Schoendoerffer'in köpeği* acı acı uluyor olacak; aşağıda terası süpürmeye hazırlanan Mücella'nın tedirgin ayak sesleri; burnun ucunda, Kanal'daki ağları çıkarmaktan dönen keyifsiz motorların öksürüğü andıran gürültüleri... Rüzgâr! Akşamki poyrazı, kalmış, Çandarlı Körfezi'ndeki yuvasına çekilmiş bulabilirim. Ya Yarımada'nın hâkimi, gerçek Tanrısı! Kulaklarımı kabartıyorum: Ağustosböceklerinin yaygaraya başlamadıklarına bakılırsa, doğmuş olsa bile henüz yükselmemiş olmalı...

Loşluk gri bir eşarp gibi dalgalanarak benimle uzuyor, kıvrılıyor ve buruşuyor. Yolun yarısındayım... Tek tük sesler. Dinliyorum: Hayır, bunlar ses değil, göğsümden yatağa su gibi damlayan hafif, cansız kalp atışları. Zavallı, inatçı dost, tıpkı yırtık bir davul gibi çalıyor bugün...

Şimdi burada, yatağımda yüzükoyun yatarken ölürsem, nereye gideceğim? Bu da belirsiz. Yön konusunda ben de, yazgım da henüz bir karara varamadık. Cennete mi? Emin değilim. Cennetle ilgili en kötü şey, oraya öldükten sonra gidiyor olmak. Üstelik huriler, tembelliği özendiren iklim,

(*) P. Schoendoerffer, *Krala Veda*: 2. Dünya Savaşı'nda Borneo'da savaşan İngilizler, hareketlerini Japonlara belli etmemeleri için bütün köpekleri öldürdüler. Sadece biri ormana kaçtı ve cangılın tuhaf sessizliğinde, türdeşlerinin ölümüne aylar boyu uludu.

uyuşturucu mutluluk gibi insanı günaha çağıran şeylerle dopdoluyken, içki yok. Ne anlamsızlık! Peki, ya cehennem?

Loşluk deliniyor... Cehennemde miyim?

"Uyan artık!" Sami! Üşenmemiş, köşe başında tuzağa yatmış, beni beklemişti. Dostluğunu gizleyen sesini loşluğun içinde seçmeye çalıştım. "Şuayip yarım saattir terasta."

Artık uyanmıyor, ayılıyorum... Bunu ne zaman kabullenecekti? Göz kapaklarımı geriye ittim ve döndüm. Ortalık kırık bir ışıkla aydınlanmıştı. Sami, yatağın ayak ucunda, koltuk değneklerinin arasında takla atıp duran oyuncağı andırıyordu. Odamdaydım; cehennemin ağzında. Sıcağın nedeni bu olmalıydı. "Galiba bugün ölmeyeceğim," dedim.

Sami, "Bunda garip olan ne var?" dedi. "Ölüler ölmez. Yaşayanlarla kıyaslandıklarında tek üstünlükleri de budur zaten." Tembelce esnedim. Bu lafı bir yerlerden aşırmış olmalıydı. Yoksa günlüğümü mü okuyordu? Üstünde durmadım, ölü olmam iyi haberdi. Elimi uzatınca, "Şişeyi bitirmişsin," dedi.

Sesi hâlâ dost değildi. Ayaklarımı aşağıya sarkıttım. Dediği gibi, şişe boştu. Kalkabilir miyim? Deneyecekken durdum. Belki biraz daha beklemeliydim.

"Yalnız kalmak istiyorum," dedim, vakit kazanmak için. Sami, kaşlarını kaldırdı, ben de sesimi yükselttim. "Duymadın mı?"

Duymuştu: "Yalnızlık, vahşi hayvanlar ve krallar içindir," diye tısladı. "Sen hangisisin?"

"Uzatmam," dedim. "Duşa girip, geleceğim."

"Haberin olsun..." Derin bir soluk alıp günün ilk ültimatomunu yüzüme karşı okudu: "Saat üçe kadar içki yok. Kimseyi zorlayıp tehdit etmeye kalkışma, çünkü dolapların anahtarları bende."

Henüz adı konmamış bir zebani! Ona öyle bakıyordum. "Saat şimdi kaç?" dedim.

"Sekiz."

Yedi saat! İmkânsız! Umutsuzca mırıldandım: "Yanımda çalıştığını unutuyorsun."

Başını salladı. "Sadece burada yaşıyorum," dedi. "Sen de bunu unutuyorsun."

"Öyleyse hayatını kurtardığımı hatırla," dedim, kendimden utanmadan.

Sami, koltuk değneklerine bakıp inatla 'sadece' ile başlattığı cümlelerini sürdürdü. "Sadece üst yarımı..."

Onu kızdırmış olmalıydım. İnatçılığından değil, çekip gideceğine hâlâ beni süzmesinden çıkarıyordum bunu. Yoksa o da ayakta durup duramayacağımı mı kestirmeye çalışıyordu? Dururdum. Sessizlik yerleşmeye yüz tutunca sordum. "Yine ne yaptım?"

"Yüzbaşıyı utandırdın," dedi. Nasıl? "Karşısına geçtin ve o berbat sesinle bütün gece marş söyledin; hem de takılmış plak gibi aynı marşı."

Hangi marştı acaba? Sormaktan vazgeçip elimi salladım. Sorsaydım bir araba laf işitecektim. Tam ayılmadan utancımı da yüklenmek aptallık olurdu, düşebilirdim. "Bir fırsatını bulur, özür dilerim," dedim. "O silahsız bir asker ne de olsa."

Sami odadan çıkarken gözüm tavandaki vantilatöre ilişti. Kanatlar hareketsizdi. Lanet elektrik! Yine kesilmişti. Sıcağın nedeni bu olmalıydı. Boşuna ümitlenmiştim, hâlâ cehenneme varamamıştım.

Duşun altına girdim; su daha tenime değmeden buharlaşıyordu. Önümde dünkü, evvelsi günkü, ondan önceki günkü gibi bitirilecek bir gün daha vardı. Üstelik yedi saatinde de içki içemeyeceğim bir gün. Musluğu kapatıp duştan çıktım. Bir süre bekledim. Tıraş olmaktan vazgeçecektim; ayıkken zor bir işti bu. Aynaya bakmamaya çalışıyordum ama faydasızdı; sonunda gözlerim karşısındaki çiftini buldu. Ne

zaman bana benzemekten vazgeçmişti karşımdaki yüz? İki, üç, beş yıl önce... Ten: Sağlığımızın turnusol kağıdı; 'Durumun berbat' dedim ikizime. Haklıydım da: Tipik bir ayyaş suratı vardı karşımda.

Odada, giyinmeden önce yatağa oturarak günün ilk sigarasını yaktım. O varken bu kadar kötü değildim. Yüzü, belleğimi saran alkol buharının ardında solalı ne kadar zaman geçti? Parmaklarıma baktım: Saymayacağım. Yüzümden süzülen sular yatağa damlıyordu. Havluyla sildim. Tekrar damladı: Galiba ağlıyordum. İçmedim mi ağlıyordum. Bu gidişle saat üçe kadar dayanamayacağım... Şu loşluğun içinde donup kalsam, üçte erisem!

Ayağa kalkıp kepengi ittim. Umduğum gibi bir gün vardı dışarıda: Uzun tırmanışının daha ilk basamaklarındaki güneş, Foça'nın alçak dağlarının üç parmak üstüne çıkabilmişti. Sağda, sessizliğin şemsiyesinin altındaki Alman Koyu; hemen gerisinde, sıcaklığına bakar gibi suya daldırılmış işaret parmağını andıran Delikli Burun; dört mil ötede, güneydeki ıssız koyların girişini bekleyen geçit vermez Domuz Burnu görünüyordu. Önümde, anakara ile yarımada arasındaki –eğik gün ışığı altında vajinaya doğru uzanan gümüş bir dile dönüşmüş– Kanal, kuzeyden güneye otuz mil ilerleyerek körfezin dibine saplanıyordu. Tepenin altında –denize konmuş noktalı virgülü hatırlatan– iki ada, resmi tamamlıyordu: Timsaha benzeyen, alçak, üzerinde tek bitkinin bile yetişmediği Küçük Ada, daha solda, kuzeyde, Midilli'nin önüne geçmiş, çiftleşmeye hazırlanan bir ayıbalığı gibi sırtını kabartmış Büyük Ada. Aradaki boğazda daha şimdiden kendini sakin sulara atmış on kadar yelkenli, üç gündür Değirmen Dağı'nı döven poyrazın acısını çıkartırcasına, çift sürer gibi denizi altüst etmekle meşguldü...

Eğer yaşamaya yatkın olsaydım burada yaşar, belki Tanrı'ya da inanırdım... Sigarayı söndürdüm.

Şuayip terastaydı. Öyle zayıftı ki, elbise giymiş iskelete benziyordu. Kravat da takmıştı. Onun gibi giyime inanan birisinin yanında her defasında üstümdekilerden utanıyordum. Terasa adımımı atar atmaz telaşla yaklaştı. İlçe merkezine çıkacak 9.00 minibüsünü yakalamak için acele ediyor olmalıydı. Eğer kaçırırsa ya 11'dekini bekleyecek ya da sıcakta, yokuş yukarı dört kilometre yürüyecekti.

"Günaydın beyefendi..." İlk zamanlar karşı koyuyordum. Ama artık ne yapsam onu bir beyefendi olmadığıma inandıramayacağımı bildiğimden 'beyefendi'yi duymamış gibi davranıyordum. Selamına başımı hafifçe eğerek karşılık verdim. Şuayip, bu konuşması için bir işaretmiş gibi, "Maliye'ye sunacağımız erteleme dilekçesi," dedi hemen.

Sergilediği saygı içtendi; insanı utandıracak kadar hem de. Uzattığı kâğıtları imzalayıp geri verdim; konuşmadan birbirimizi süzdük. İlgilendiğimi belli edecek bir soru bulmalıydım: "Ne kadar oldu?"

Şuayip, "35 milyara yaklaştı," dedi. Hesabını bilen, güvenilmek isteyen birisinin havası vardı sesinde.

İkinci soru için biraz bekledi, sonra başka bir şey sormayacağımı anlayınca elinde sıkı sıkıya tuttuğu dilekçeyi geri almamdan korkuyormuş gibi hızlı adımlarla uzaklaştı. Yürüyüşüne bakan biri, onun yetmişine yaklaştığına asla inanmazdı.

Sami'yi, begonvilin örttüğü çardağın altında her zamanki gibi klasik müzik eşliğinde bulmacalarıyla boğuşurken buldum. Önündeki dört gazetenin de bulmaca sayfaları açıktı. Bacaklarını ve erkekliğini kurtaramadığım adamın yanına iliştim. Mücella'nın hazırlayıp masaya bıraktığı –üstü bir tülbentle örtülmüş– kahvaltı tepsisi beni bekliyordu.

Dramatik örgüsüyle iyice koyulmuş müziği dinleyip bir süre ekmekle oyalandım. Sibelius?* Öksürdüm. Sami, varlı-

(*) Finli besteci.

ğım gibi öksürüğüme de aldırmadı, bulmacasından ayrılmaya niyeti yoktu.

"Bu kez tamam," dedim. "Ekim'de burası Maliye'nin olur. Elveda Karayel Oteli." Gözlerini önündeki gazeteden kaldırmadan başını salladı. Bir hamle daha yaptım: "Zavallı Şuayip, bizden daha fazla üzülecek."

"Çünkü o zaman karısının yanına dönmemek için bir nedeni kalmayacak."

Sırf bir şeyler söylemiş olmak için konuştuğunu biliyordum. Ne Şuayip'e ne de otele aldırdığı vardı. "Yozgatlıydı, değil mi?" Bir parça da peynir yemeliydim. Mücella, peynire el sürmezsem kahvaltıyı bitmiş saymıyor, tepsiyi kaldırmıyordu. "Bence Yozgat'ta yaşayacak adamlardan değil Şuayip," dedim.

"Yozgat'ın nesi var?" dedi.

"Soğuk," dedim. "Zayıf insanlar çabuk üşür."

"Küp, Arapça..."

Onu duymamış gibi devam ettim: "Şuayip'in, Şükrü'yle Mücella'nın son ayın maaşlarını cebinden verdiğinden kuşkulanıyorum. Sana bir şey söyledi mi?"

Sami, uzun bir sessizliğin ardından, "kâbe," dedi.

"Ne kâbesi?" dedim.

"Küpün Arapçası," diye cevap verdi. Bulmacasından söz edildiğinde sağırlığı geçiyordu. Küfretmeye hazırlanıyordum, bu kez hızlı davrandı. "Söylemedi. Belki veriyordur. İstersen sorarım."

Neyi ima ettiğini biliyordum. "Para bulmak için elimden geleni yaptım," dedim. 'Yaptın' ya da 'yapmadın' demedi. Hiç olmazsa bir bira içseydim. "Salim'e sordum. Annemden kalanlar suyunu çekmiş..." Cevap vermiyordu. Üsteledim. "Ondan borç istememi bekliyor."

"Bekliyordur," dedi. "Ağabeyin, değil mi?"

"Ama bununla yetinmiyor, efendim de olmak istiyor. Kırk yıldır bunun peşinde."

Gözlüğünü indirip kreşendoyu yalnız dinlemek ister gibi diskçaları kapattı. "Abartma. Boyun uzun, kolların güçlü olsa da, yaşlısın," dedi sonra. "Kim ellisinde köle ister ki?"

"Bu lanet oteli kaybetmek umurumda bile değil," dedim. "Borç morç istemeyeceğim."

"Umurunda olan bir şey var mı?" Bir şişe bira diyecektim. O, "İçkiden başka," dedi çabucak. Odaya geri dönsem! "Bir şeyler ye," diye devam etti. "Dün gece de hiçbir şey yemedin."

'Bir şeyler yer misin yoldaş?' Onu otuz bir yıl önce Heildelberg'de, Haupt Strasse'deki o Lübnan lokantasında ilk gördüğümde de yemekten söz etmişti. O zamanlar iki ayağının üstünde koltuk değneksiz duruyordu ve geceleri mutlu ettiği bir İtalyan sevgilisi vardı. Çok da yakışıklıydı. Bir hafta sonra benimle Amsterdam'a geleceksin deseydim, ne yapardı? Gülerdi.

"Ne düşünüyorsun?"

Haupt Strasse'den Karaburun'a, 1972'den 2003'e dönüp, "Yakışıklı olduğunu," dedim.

Yakışıklı olup olmamaya aldırmıyordu artık. Küçük Ada'nın İzmir Burnu'nu işaret etti. "Asıl yakışıklı orada."

Aşağıya baktım. Pusuya yatmış bir timsahı andıran adanın, Körfez'in içine doğru uzanan sığlık kısmındaki kayaların arasında belli belirsiz bir gölge kımıldıyordu. Kendi yalnızlığı içinde boğulan biri daha...

"Emin Yüzbaşı!" Başını salladı. "Söz," dedim, beni onun dostu yapabilecek düşünceleri bırakarak. "Özür dileyeceğim. Belki ona köpekten bile söz ederim."

Sami, "Köpeği karıştırma," dedi; telaşlanmıştı.

Hayırsız alçak! "Bir zamanlar o köpeği severdik," dedim. "Sen, ben ve O. Üçümüz de. Unuttun mu?"

"Bu köpek o köpek değil," dedi. "Doğada hiçbir yabani köpek iki yıl yaşayamaz."

"Biliyor musun? Köpeklerle atlar bizi sevme yeteneğimize göre değerlendirirlermiş. Eğer bir köpek seni severse, bu senin iyi birisi olduğuna işarettir."

"İyilik ya da kötülüğümüzün ölçütü hayvanlar ha! Hadi canım sende."

"Biliyor musun," dedim. "Çok az kaldı. Otuz yıl sonra senden nefret etmeme tam şu kadar kaldı." Sami, parmaklarımla sıkıştırıp, birkaç haftaya indirdiğim zamana bakmadı. Küçük Ada'ya, Emin'e bakıyordu. Dudakları bir şey söyleyecekmiş gibi aralıktı ama nedense konuşmaktan vazgeçti. O zaman yüzbaşı hakkında otelde dolaşan söylentilerin doğru olduğunu düşündüm. "O da geceleri bağırıyor, değil mi?"

Önce cevap vermek istemezmiş gibi sustu. Sonra umursamaz bir omuz hareketiyle, "Bazen," dedi. "Hüzünlü olduğunda." Hüzünlü! O bir Schoendoerffer askeri... Borneo yerine Bingöl ya da Hakkari'de tek başına kalmış... "Sen duymuyorsun," diye ağzında geveledi, ardından.

"Çünkü o saatte sızmış oluyorum." Söylemek istediği buydu.

Sızıyorsun, demedi. Arada bir bana acıyordu. Başını sallayıp, "Galiba ikiniz de ağlıyorsunuz," dedi, incelen bir sesle. "O sesli, sen sessiz."

Yanılmıştım; acımıyordu. İçmeye başladığımdan beri o da değişmişti. En az benim kadar. "Giderek onu daha çok özlüyorum," dedim.

Göz göze geldik. Elini uzatıp omzumu tutacak mıydı? Yumuşamışa benziyordu; sevinçle titredim: Belki bir şişe biraya evet der... Sormak üzereyken, duyduğum utançla dudaklarımı kapattım. Ayyaşın tekiydim; hayatımın en değerli şeyini, kutsal acımı bir şişe biraya satmak üzereydim. Sami, "Biliyorum," dedi.

Bildiği neydi? Ayyaş olduğum mu, O'nu özlediğim mi? "Hangisi?" diye sordum.

"Hadi bir şeyler ye!" dedi, yeniden.

Biraz peynir, biraz da ekmek yedim. Ne çaya, ne de kahveye dokundum; olsaydı içki içerdim. Başka bir sıvı midemi bulandırıyordu. Saat dokuza doğru önce karabiber ağacındaki ağustosböcekleri başladı; ardından Değirmen Dağı'na, Aliağa Rafinerisi'ni bombalamaya gelecek Yunan uçaklarını püskürmek için 1975 yılında konuşlandırılan uçaksavar birliğindeki erlerinin söylediği marşlar tepeden aşağıya döküldü. Karşıda, Foça'nın üstünde sabahtan beri oyalanan güneş giderek beyazlaşıyor ve basamakları tek tek tırmanıyordu. Kuzeybatıda, Kanlıkaya'nın açıklarında güvertesi konteynırlarla dolu bir gemi Körfeze girmek için pusu yararak Büyük Ada'nın arkasına doğru dümen kırmıştı. Değirmen Dağı'nın arkasındaki –yarımadanın belkemiğine benzeyen– Akdağ'ın görkemli beyaz yarları, güneş ışınlarını ayna gibi aşağıya yansıtıyordu. Isı, kısalan gölgelerle birlikte giderek artacaktı.

Sami bilmecesine eğildi, ben de hüznüme geri döndüm. Köpek hâlâ ulumamıştı; acaba bugün de sağ kalmayı başaracak mı? "İster kabul et, istersen etme," dedim. "Onunla akrabayız. Ben gidiyorum..."

Önce sustu, sonra direnmeyecekmiş gibi başını eğdi. "Nasıl istersen öyle olsun. Ama köpek, vahşi hayvan sayılmaz."

"Yine de yalnız kalmak istiyorum," dedim. "İçmeyeceksem, belki yüzerim."

"Tamam. Ama 1'de burada ol! Handan'la Erica yemeğe gelecekler..." Yüzünü sıkıntılı bir ifade kaplamıştı. "Seçimler hakkında konuşmak istiyorlarmış."

Yine şu Allah'ın belası belediye seçimleri! Başımı sallayacaktım, kafamda şimşek o sırada çaktı. "Önce iki bira," dedim. Keyfim yerine geliyordu. "Yoksa ikisini de tek başına sen saatlerce dinlemek zorunda kalırsın..."

Sami, başını bulmacasından kaldırmadan lafı ağzıma tıkadı. "Konuşmak istedikleri sensin."

"Bir şişe de olur," dedim.

Başını eliymiş gibi kolayca sallayabiliyordu. "Birisine anne diyorsun, ötekiyle de yatıyorsun," dedi. "Kendinden utan. Saat üçe kadar zırnık yok. İster gel, ister gelme."

"Uzun süredir kimseyle yatmıyorum," dedim.

Sözlerim onu şaşırttı. "Herkesi kör mü sanıyorsun? Erica burada olduğu zamanlar, haftada bir odana gelmiyor mu?"

"Sadece sarılıyoruz," dedim. "Anlayacağın seninle aramızda pek fark kalmadı."

Başka zaman olsaydı belki gülerdi. Ama bu kez gülmedi. "Desene durum göründüğünden de ciddi."

"Dert etme," dedim. "Ne kadar inkâr etsek, boş. İktidarsızlığı kanıtlanmış bir kuşağa mensubuz biz."

"Başkalarını karıştırma," dedi Sami.

"Tamam," dedim. "Karıştırmam."

Bir süre durakladı. Düşünüyordu. Sonra düşündüklerini söyledi. Ender rastlanan bir durumdu: Bana hak veriyordu. "Doğru olabilir. Devrim yapamadık, iyi âşıklar olamadık. Kadınları gerektiği gibi sevemedik..." İlk defa gözlerimin içine bakıyordu. "Şimdi de sevişemiyoruz."

Neredeyse 'hayatımızı boşa geçirdik' diyecekti. İçerken aldırmıyordum ama ayıkken sesindeki dramatik vurgu sinirimi bozuyordu. Elimi omzuna koydum. Avutulmaya ihtiyacımız vardı.

"Akıllı biri, insanların sevişmeyi gerektiğinden fazla ciddiye aldıklarını söylemiş; bence de doğru. Doğaya bak. Mesela kuşlar; onlar bu işi iki saniyede bitiriyorlar. Hatta bazı türler, galiba akrepler, birbirlerine dokunmuyorlar bile."

"Sen kuş değilsin," dedi Sami, uzun açıklamama aldırmadan.

Kuş değilim, peki insan mıyım? Sormadım. Geriye bir tek şey kalıyordu: birayla vedalaşmak. "Bilirsin, zaten kadınlara hiçbir zaman düşkünlüğüm olmadı," dedim.

Sami, "Bence bu yaşama isteğinin zayıf olduğunun bir kanıtı," dedi. Devam etmeden aklına bir şey gelmiş gibi durdu. "Belki gözükaralığının nedeni de budur." Yüzümü ekşittim. "Ne o, hoşuna gitmedi mi?"

"Gözükaralık yerine cesaret demeni yeğlerdim," dedim. "Önemsediğimden değil ama, yine de öyle demeni isterdim."

Başını salladı. Cesaretin başka bir şey olduğuna inanıyor olmalıydı. Şaşırmıştım; ayık olmasam şaşırmazdım. Bunca yıldır birlikteydik ama en belirgin özelliğimiz hakkında bile ortak bir tanımımız yoktu. Güldüm. O somurtuyordu. "İhsan Hoca'yla gerektiğinden fazla konuşuyorsun," dedim. "Yemeğe o kaçık da gelecek mi?"

"Kambersiz düğün, felsefesiz toplantı olmaz."

"Desene yine... şeyin saflığı teorisi üzerine bir nutuk dinleyeceğiz. Neydi o?"

Bilmecesine dönmeden önce, "İyiliğin saflığı," dedi. Bütün gün başını kaldırmadan böyle sözcüklerin peşine düşmesinden nefret ediyordum. "Soldan sağa, yedi: Kaşif? Arapça..." Başını kaldırdı. "Bir kere daha çıkmıştı, hatırlıyorum, galiba bilmiştin."

Arafat, diyebilirdim, ama, "Bilmiyorum," dedim. "Nereden bileceğim?"

Geriye yaslandı. "Filistin'e gitmedin mi sen?"

Ayağa kalktım. Söylemeyeceğim... "Topu topu birkaç ay," dedim. "Üstelik silah sesleri yüzünden hiçbir şey duymadım."

Paketten bir sigara alıp onu bilmecesiyle baş başa bırakarak bahçe kapısına yürüdüm. Doğru söylüyordu: Devrim yapamamıştık, iyi âşıklar olamamıştık; günlüğümü bir türlü hikâye kitabına çevirememiştim. Bize ölmeyi bilenlerin kuşağı diyorlardı; ama ölmeyi bile beceremiyordum. Sadece içmek ve dost edinmek; becerebildiklerim bundan ibaretti.

Ağustosböceklerinin giderek şiddetlenen yaygarasını geride bırakıp, Küçük Ada'nın karşısındaki kayalıklara inen, iki yanı eşek otlarıyla kaplı tozlu patikaya doğru yürüdüm. Neredeyse her adımımda önümden bir çekirge havaya doğru fırlıyor, sonra ezilmek ister gibi yine ayağımın dibine konuyordu. İntihar eğilimli çekirgeler! Bu, yaşama isteğimin zayıflığını hatırlattı!

'Öyle olsaydı, O gittikten sonra ölmem gerekmez miydi?' Soru, kolumdan tutan bir el gibi durdurdu beni. Belki de Sami haklıydı; belki dediği gibi ölmüştüm de, inatçılığım yüzünden mezara girmeyi reddediyordum... Sesimi ve çekirgeleri geride bırakarak yürüdüm.

Yamacın dibindeki büyük, gösterişli evlerde yaşayan yazlıkçılar tarafından kayaların üstünde güneşlenmek için yaptırılmış beton platformda kimseler yoktu. Üzerimdeki tişörtü çıkarıp kendimi Küçük Ada'yla Değirmen Dağı'nı ayıran dar geçide bıraktım. İki yüz metre... Keşke dibe doğru yüzebilseydim. Belki bir gün... Kader nasılsa bir gün hep yek* atacaktı...

Emin, adaya varmamdan on dakika sonra gizlendiği delikten çıkıp kayaların tepesinde belirdi. Belki emekli olmuştu ama dağlarda sağ kalmasını sağlayan içgüdüleri hâlâ işbaşındaydı. Dost olduğumu ilan eder gibi elimi sallayınca aşağıya, sığın başına indi. Elinde bir torba vardı.

Yanıma gelince, "Akşam için kusuruma bakma," dedim. Cevap vermedi. Kurulanmam için uzattığı havluyu aldım. Sert kayadan oyulmuş bir büstü andıran yüzünden ne düşündüğünü anlamak zordu. "Çok içince sapıtıyorum." Dikkatle baktığımı fark edince yaşadığını kanıtlamak ister gibi omuzlarını silkti. "Hangi marşı söyledim?"

Cevap vermeden önce sigara uzattı. Sami haklıydı, yakışıklı bir adamdı. Sigarayı aldım. Ama koyu, yansıması olma-

(*) Tavlada atılabilecek en küçük zar: bir-bir.

yan bir yakışıklılıktı onunki; güneş bile yüzündeki gölgeyi dağıtamamıştı. İnsanın gülse bile korkacağı adamlardan... Başka yere bakan gözleri uyandırıyordu bu duyguyu. Söyleyeceği her şeyi söyleyip tüketmiş gibi uzun bir sessizliğin içine çekildi. "Jandarma biz komünistiz," dedi, neden sonra. "Söylediğin marş, galiba buydu."

Sigaralarımızı yaktık. Sonra birlikte güldük. Daha doğrusu ben gülmeye başlayınca o da bana katılmak zorunda kaldı.

"Şanslıymışsın yüzbaşı," dedim. "Çünkü en iyi söylediğim marş budur. En çok sevdiğim de. İlk kez 15 Haziran 1970'te, İstanbul'u iki koldan kuşatan işçilerle birlikte söylemiştik. Sıradan bir marş sanma, ötekilerin yanında ayrı bir yeri vardır anlayacağın."

İşçilerden hoşlanıp hoşlanmadığını ele vermeyen bir sesle, "O zamanlar epeyce gençtin herhalde?" dedi.

"On sekizimdeydim," dedim. "Sıkı bir gündü. İşçi sınıfı sonunda derin uykusundan uyanmıştı. Polisler, fareler gibi kaçacak delik arıyordu. Yüz, belki iki yüz bin kişi sokaklardaydı. Devrim iyice yakınımızdaydı; bir kol boyu ötede. Kadıköy'de önümüzü jandarma birlikleri kesince, biz en öndeydik, işçilere marşlarla yol gösteriyorduk, işte orada söyledim ilk kez. Leyla adında bir kızın ardından."

'Kız güzeldi de' diyecektim, o, "Anladım," dedi.

Neyi anladığını bilmiyordum. Ama ben hatırlıyordum. "Biz, biz komünistiz, diye bağırdıkça erin biri kulaklarını tıkıyordu; sanki komünizm ona da bulaşacakmış gibi..."

Orada olsaydı belki bizi vururdu... Böyle düşündüm, sonra boş verdim. Bu kez önce o güldü, ben ardından katıldım. Adanın önü kalabalıklaşmıştı. Şimdi yelkenlilere birkaç rüzgâr sörfçüsü de eşlik ediyordu. Değirmen Dağı'ndaki askerler sabah talimini bitirmişlerdi, ortalık sessizleşmişti. Tamir edilirken hâki renge boyanmış –artık karargâh olarak kullanılan– eski yel değirmenleri şakacı bir dev tarafından yerlerin-

den alınıp dağın tepesine dikilmiş deniz fenerlerini andırıyordu. Sigaralarımızı içerken ona tek başına, iki yıldır insanlardan uzak yaşamayı becermiş köpekten söz etmemek için kendimi zor tutuyordum. Oysa karşıdaki, makiler ve zeytinlerle kaplı kayalık tepede münzevi bir köpeğin nerede gizlenebileceğini kestirebilecek tek kişiydi o. Mücella'nın büyük oğlu, onun on beş gün önce otele yerleşir yerleşmez çevreyi gezerek düşmanın saldırabileceği noktaları belirlemek isteyen bir savaşçı gibi her girintiyi tek tek araştırdığını görmüştü.

Hava şimdiden ısınmıştı. Ayaklarımı suya soktum. "Galiba imbat almayacak," dedim. "Pişeceğiz."

Başını salladı. Dağlarda savaşırken epeyce üşümüş, sıcağı özlemiş gibi bir hali vardı. Birası olup olmadığını sormayı düşünürken, "O yaşlı adam," dedi. "Adı... Şu ağzında birkaç dişi olan; otele balık getiren ufak tefek balıkçı."

"Fındık İbram," dedim. Cevabı kendi kendine tekrarlıyor, tatmin olursa başını sallıyordu. "Bana sorarsan Yarımada'nın en ilginç adamıdır derim."

"Öyle olmalı," dedi. "Geceleri arkadaki karabiber ağacının dibinde garip şeyler yapıyor."

Fındık'ın yaptıklarına garip demek! Bir askerden umulmayacak kadar kibardı. "Dibine işiyor," dedim. "Kurutmak için. Geçen sene de baltayla kesmeye kalkışmıştı ama gücü yetmedi."

Yüzüne baktım: Şaşırmamıştı. "Neden?"

Daha fazla beklemeden, sordum. "Yanında bira var mı?"

Yine başını salladı. "Sadece su... Neden yapıyor bunu?"

"O ağaca kerhane diyor. Güya Yarımada'nın tüm ağustosböcekleri orada düzüşüp ürüyormuş. Ağacı ortadan kaldırırsak, geveze böceklerinin Sakız'a ya da Midilli'ye göçeceğini, belayı Yunanlıların başına saracağımızı söylüyor..."

Aklı biraz karışmış gibiydi. "Yunanlıları sevmiyor olmalı," dedi.

Gerçekten birası yok muydu? Yoksa Sami onu da mı tembihlemişti? "Sevmez," dedim. "1922'de, daha anasının karnındayken, Türk Ordusu'nun önünden kaçan Yunan askerleri, sandalını vermek istemediği için babasını süngüleyip öldürmüşler. Fındık, her yıl 17 Eylül'de..." Sormadan söyledim: "17 Eylül burasının kurtuluş günüdür, motoruna atlar, Midilli'yi işgal etmeye gider, ama her zaman birileri onu Büyük Ada'nın arkasında yakalar. 1976'da gözden kaçırmışlar, bir elinde bayrak, bir elinde av tüfeği, Midilli'ye kadar gitmiş. Üç ay tutuklu kalmış..."

Başını sallamadan gülümsedi. "İyi hikâye," dedi.

Doğru mu söylüyordu? "Sadece su, öyle mi?"

"Öyle," dedi. "İster misin?" Başımı salladım. "Onun gibi biri o balıkları, o ıstakozları nasıl yakalıyor?"

Birası olsaydı belki ona Fındık İbram'ın denizin dibinde de yaşayabildiğini söylerdim. 'Yok' diyordu, ben de, "Şansından," dedim.

Ayağa kalktı; ben kalkmadım. "Birkaç günlüğüne Çeşme'ye gideceğim," dedi. "Eşyalarımı dönünceye kadar bir yerde muhafaza eder misiniz?"

"Ederiz," dedim. "Bana sorarsan, odanı bile boşaltma derim. Nasılsa rezervasyon yok."

"Sağ ol," dedi.

Yüzünde hiçbir şey barınmıyordu: Neşe, şaşkınlık, öfke, sıkıntı; sadece o gölge vardı. Neden gidiyordu? "Ahmet, iki ay kalır demişti senin için."

"Öyle," dedi. "Bakarsın altı ay da kalırım."

"En fazla iki ay," dedim. "Otel Ekim'e kapanır. Belki Ahmet sana kiralık bir yer bulur o zamana. Yukarıda, öğretmenler sitesinde boş evler olmalı."

Bu kez omzunu silkti. "Otelden memnunum. İhsan Hoca'ya yakın. Ona felsefe seminerinde yardım edeceğime söz verdim." Güldüm. "Neden güldün?" dedi.

"O semineri kaç yıldır planlıyor, biliyor musun?" Nereden bilecekti? Devam ettim: "Bu beşinci yaz. Bana sorarsan o seminerin toplanacağı falan yok."

"Neden?" diye sordu. Hayal kırıklığını yüzü değil, kararsız sesi ele veriyordu.

"Kimse bilmiyor," dedim. Sigarayı söndürdüm. "Kimse de İhsan Hoca'ya soramıyor."

"Keşke onun gibi birisini daha önce tanısaydım..." Neden önce? Yüzüne, gözlerine baktım. İkisi de suskundu. Felsefeyle tanışsa bu kadar genç emekli olur muydu? "Sence nasıl bir adam?"

"Dürüst," dedim. "Gevezeliğinden belli. Dürüst insanların çoğu gevezedir."

Emin, aldığı cevaptan memnun olmuş gibi başını salladı, ardından sırtımı işaret etti. "Şu yaralar; sigara yanıkları, neden oldu?"

"Eski hikâye," dedim.

Nedense hemen gidiyormuş gibi elini uzattı. Sıktım. Sonra eşyalarını naylon torbaya dikkatle yerleştirip suya girdi. Sessiz, uzun mesafeleri geçmeye alışık bir yüzüş tarzı vardı. Değirmen Dağı'na baktım; iki gündür buluşmaya gelmeyen köpeği görecekmişim gibi.

Bir kayanın gölgesine sığınıp uyumak. Birasız saatleri tüketmek için aklıma başka bir şey gelmiyordu. Elli metre ötedeki yaban incirine baktım. Bu adada hem sevişmiş, hem de uyumuştuk. O zamanlar bu kadar içmiyordum. Ölmemiştim de. Gözlerim yandı; açıp kapadım. Gözyaşı mı, ter mi? Elimi kaldırıp bakmadım. İnsan, münzevi bir köpekle içkinin arasına sıkışınca, merakını da yitiriyordu.

Saat yarıma gelirken beyaz alevli bir meşale gibi yanan güneşin altında yokuşu çıkarak otele geri döndüm. Çekirgeler topluca intihar etmiş gibi yok olmuşlardı. Sami, bahçenin gölgede kalan kuzey tarafında birleştirilen üç masada

–ağustosböceklerini bastırmak ister gibi– bağırarak şarkı söyleyen Almanlarla ilgileniyordu. Oyalanmadan mutfağa yollandım. Düşeş:* İçki dolabı ardına kadar açıktı. Nankörlük etmemeliydim. Tanrı arada iyi zar da atıyordu. Bira rafından önce bir şişe alıp odama doğru yürüdüm, ama sonra yarı yoldan geri dönerek bir şişe daha aşırdım. 'Bir daha odayı asla yedeksiz bırakmayacağım...' Aynanın karşısında Almanlara dua ederek böyle yemin ettim. İlk şişeyi yarılar yarılamaz vantilatörü çalıştırdım. Sıcak dayanılmazdı, eğer bir hafta daha imbat almazsa, bu yıl üzümler kütüklerin üstünde kuruyacaktı.

Yirmi dakika sonra kapı vurulduğunda dişlerimi fırçalıyordum. Mücella, misafirlerin geldiğini söylemek için gelmişti. Üstüme bir şeyler geçirip, biranın iki yana yaydığı yüzümle terasa çıktım. Erica'yla Handan bahçe kapısından girmek üzereydiler. İhsan Hoca gelmiş, Sami'nin itibarlı –mehtap seyrederken balık yiyen, bu nedenle yüklü hesap ödemeye itiraz etmeyecek– müşteriler için ayırdığı masaya oturmuştu bile. Sami'nin yanından –yüzümü ondan saklayarak– geçip aşağıya indim; iki kadını da sarılarak öptüm. Handan sevecen, Erica cömertti; öperken bedenini bedenime yaslayıp, dudaklarıma iyice yakın bir yer seçti. Handan'ın elbisesinde bir eğretilik vardı: Giyilmiş değil, çıkarılmak üzereymiş gibi duruyordu. Terasa çıktık, onlar Sami ve İhsan Hoca'yla selamlaşırlarken ben masaya oturdum.

Hiç doğum yapmadan herkesin annesi olabilen kadınlardandı Handan. Ben kollarında ağlarken oğlu olmuştum. Hatırlıyorum: Beş yıl önce Fındık'la denizden döndüğümüz o gece iri göğüsleri süngere dönüşmüştü; acıyı, gözyaşlarını emen kocaman bir sünger. Belki yüz kiloydu ama her zamankinden daha genç görünüyordu. Yirmisinde nasıl bir kadındı? Yüzünden taşan yanakları, sonradan şişmanladığını ele veriyordu.

(*) Tavlada en yüksek zar: altı-altı.

Birbirimize hatırlattığımız sırların utancıyla gizlice gülümsedik. Eğer İhsan Hoca iki kadeh şarap içerse yeni bir evlilik teklifi alabilirdi bu akşam. Enli, etli yüzü her zamanki gibi akışkandı. Hatları aşağıya doğru esneyerek uzamış, düşmek üzere olan bir damlaya benzemişti. Yüzünün bu eğretiliğini suyun önüne çekilen bir seti andıran dudakları önlüyordu. Yana döndüm. Memeden koparılıp alınmış yavru bir köpek gibi umutsuz hareketlerle dudaklarını kıpırdatan İhsan Hoca daha şimdiden iltifata başlamıştı bile. Bir süre onları izledim. Bu gelgit akıllı yaşlı adama –ettiği onca kitabi lafa karşın– neden katlanıyordum? Aptalca bir soruydu. Cevabı biliyordum: deliliğe açılan bir kapısı olduğu için. Fındık'a neden katlanıyorsam o yüzden. Üstelik, konuşurken yarısı düşmüş takma dişlerinin çıkardığı o boğuk ritmi de nedense seviyordum.

Bacağını bacağıma dayayan Erica'ysa sağımda, kırk yaşında bir kadının ne kadar sağlıklı olabileceğinin kanıtıymış gibi duruyordu. Almanya ile Karaburun arasında bıktırıcı seyahatler; çoğu yaşlı, bir sürü kadınla üç hafta boyunca baş etmek ve dağların tepesindeki o uzun yürüyüşler... Galiba onunla yatamamamın nedeni buydu. Hayat dolu oluşu. Canlı ile ölünün uyumsuzluğu; ters yönlere doğru gidiyorduk.

Handan, yemekler gelinceye kadar –terlerini sile sile– Karaburun'u Sevenler Derneği'nden söz etti. Aktif üye sayısı yetmiş beşi bulmuştu. Gelecek Mart'taki seçimlere İzmir, Ankara ve İstanbul'dan, yazlıkları burada olup da kışın geri dönen en az yüz kişi getirmeyi düşünüyorlardı. Yüz oy, seçimlerin neticesini etkileyecek kadar büyük bir sayıydı bu küçük ilçede. İnanmasam da, getirebilirlermiş gibi başımı salladım. Fokları korumayı deli saçmalığı sayan şimdiki Reis'i devirmeye kararlı görünüyorlardı. Handan foklardan söz ederken yan gözle bana baktı. Ama ben fokları ve geçmişi

unutmuşum gibi önümdeki ekmek kırıntılarını seyrediyordum. Üstelik Belediye Reisi, ilçeyi Çeşme otoyoluna bağlayan elli beş kilometrelik dar kıyı yolunu da genişletip kısaltmayı düşünüyordu. Yol kısalırsa, daha çok turistin gecelemek için gelmesinin işimize yarayacağını unutup, fikir midemi bulandırmış gibi yüzümü buruşturdum.

İhsan Hoca, Reis'ten, yaşadığı viraneyi boşaltmasını istediği için hoşlanmazdı. Erica lafa karışmıyor ama başını hafifçe sallayıp, gözlerini kırpıyordu. Bir ara, Sami başka bir yere bakarken kulağına eğilip bira ısmarlamasını fısıldadım. Handan, Şükrü'nün enfes imambayıldısını önüne çekerken nihayet ne istediğini söyledi. Derneğe, tabelalarını asabilecekleri, toplantılarını da yapabilecekleri büyükçe bir oda gerekiyormuş... Öteki otellere gitmeyi hiç düşünmemişlerdi; çünkü kiraya ayıracak tek kuruşları yoktu.

Sami'ye baktım. Belediye Reisi'nin öfkesini çekmemek için hayır diyecekti. Ondan evvel davranıp, "Olur," dedim.

Yemek boyunca Erica'nın aramıza koyduğu biradan kaçamak yudumlar aldım. Saat ikiye gelirken imbat hâlâ alamamıştı. Sıcak, Değirmen Dağı'ndan aşağıya sis gibi yayılıyordu. Saat iki buçuk gibi Şuayip geldi. Suratı asıktı. Sami onunla konuşmak için masadan kalkınca biranın kalanını da bitirdim. Uyuşma, tıpkı sıcak gibi tenime yayılıyordu. Yasağın sona ermesine yarım saat kalmıştı; sonrası sızıncaya kadar sürecek o uzun mutluluk... Erica bir ara çilli yüzünü yüzüme yaklaştırıp yarından sonra Almanya'ya gideceğini fısıldadı. Gelme diyeceğime, ikinci biranın hatırına, gel der gibi gülümsedim. Sonunda İhsan Hoca bıçağıyla kadehine vurdu. İsteğine uyarak sustuk; ikinci kadehini bitirmişti. Felsefe saati başlıyordu...

"Beynimizin gebe kalma vakti geldi." Konuşmasını hep garipserdim. Shakespeare, pek kullanılmayan sözcüklerle konuştururmuş kahramanlarını. İhsan Hoca da büyük usta-

nın izini sürdüğüne inanırdı. "Günün konusu, ahlâk," dedi, Handan'a bakarak. "Herkesten görüş istiyorum." Geriye yaslandım. Genellikle böyle başlar, ama çoğu kez lafı kimseye bırakmazdı. "Siz, Handan Hanım, ilk olmaya ne dersiniz?"

Aslında durum o kadar kötü değildi. En azından Tanrı'nın insanlaşması ya da saf iyiliğin gücünü tartışmak zorunda değildik.

Handan, küçük sağ elini –beyaz bir gül gibi– siyah elbisesinin gizleyemediği iri göğsünün üstüne yerleştirip, onu daha da gençleştiren bir kahkaha attı.

"Neden ben?" Böyle sordu ama ilk olmaya hiç itiraz etmez, düşüncelerini başkasından etkilenmeden belirtmeyi severdi: "Ben doğadaki ahlâk anlayışından yanayım. Özellikle ahlâksızlıktan söz edildiğinde. Eğer aşka inanıyor, saygı gösteriyorsak erotizme de inanmalı ve yasakçılıktan vazgeçmeliyiz..."

Bu felsefi bir cevap sayılır mıydı? Bilmiyordum; olmasa da kimsenin aldırdığı yoktu. Sami, Şuayip'ten devraldığı asık suratla masaya döndü. Sıra Erica'daydı, iyi Türkçe konuşmasına rağmen felsefeye saygısından olacak, cevabını Almanca verince söylediklerini çevirmek Sami'ye düştü: "İyi ile kötünün uzlaşması; ya da ruhun bedene eziyeti..."

İhsan Hoca cevabı alkışla karşıladı. Ahlâk tanımı mı, yoksa her yerinden sağlık fışkıran kadın mı hoşuna gitmişti, bir karara varamamış gibi bakıyordu. Handan orada olmasaydı, Erica'ya ilan-ı aşk edip onu viranesine götürmeye çalışacağından emindim.

"Ya sen? Yönlerin efendisi, Kuzey Bey!"

"Ben ahlâksızlıktan yanayım," dedim çabucak. "Edebiyatseverlik deyin isterseniz."

"Doğru," diye atıldı İhsan. "Birçok edebiyat başyapıtı, günah ve ahlâksızlığın soylu bir hayasızlıkla, görkemli bir şölen gibi sergilenmesinden başka bir şey değildir... "

Susup, onay bekleyen bakışlarını üstüme çevirince, tanım bir yana, böyle bir cümleyi okurken bile zorlanacağımı bile bile, "Ben de tam böyle düşünüyordum," dedim. "Bize silah kullanmak öğretiliyor ama bedenimizi kullanmak öğretilmiyor."

İhsan Hoca uzun konuşmasını bitirdikten sonra, saat üçü çeyrek geçe gittiler. Erica, gece dönecekmiş gibi gözlerimin içine bakarak, Handan, sakın içme der gibi sıkı sıkı sarılarak vedalaştı. İkisini de öptüm. İmbat açıklarda esiyor ama bir türlü Kanal'dan aşağıya, kıyıya inemiyordu. "Galiba bora patlayacak," dedim Sami'ye.

Sami, kara adamı gibi, denizle ilgilenmeden cevap verdi. "Onlara neden evet dedin?" Kavga çıkarmaya çalışıyordu. "Şimdi Reis başımıza çökecek."

"Bakarsın bu kez seçimi kaybeder," dedim. "Duymadın mı, yüz kişi bulmuşlar."

Sami adamın kaybetmeyeceğinden eminmiş gibi başını salladı. "Yine o ayıbalığı hikâyesi, değil mi?"

"Fok mok için değil," dedim, sözlerinin arkasını getirmeyince. "Köpekleri zehirlediği için sevmiyorum o herifi..." Başını hâlâ sallıyordu. Onunla vakit kaybetmeyecektim; saati işaret ettim: "On beş dakika alacağım var. Dolabın anahtarını ver."

"Saçmalıyorsun." Belki saçmalıyordum ama şimdi içki içecektim. "Şuayip ne yaptı, merak etmiyor musun?"

"O köpek yaşayacak," dedim. "En az beş yıl, bakarsın on da olur."

Pes edermiş gibi ellerini kaldırmaya çalıştı, ama bacakları tutmayan birisi için tehlikeli bir hareketti bu. Sendeleyince vazgeçti. "O kadar olur mu, bilmem, ama senden daha uzun yaşayacağına iddiaya girerim."

Söylediklerine inanıyormuş gibi bakıyordu. Küçük parmağımı uzatsam iddiaya girerdi. Sonra dostum olduğunu

hatırladığından olacak, koltuk değneklerine yaslanarak kımıldadı. Yaklaşmasına izin vermeden geriledim. Acımasını istemiyordum; en azından şimdi. Köpek söz konusuyken.

"Kendimizi aldatmayalım," dedim, ölümümü yalanlayan, geleceğe inanan birisinin kararlı sesiyle. "Otel işi bitti. Kendine yeni bir iş bulmalısın."

"Bakarız demiş, malmüdürü." Çabucak anahtarı aldım. Arkamdan bağırdı: "Saat beşle yedi arasında nöbetçisin!"

Dolaptan şişeyi alıp odama yürüdüm. Vantilatör hâlâ dönüyordu. Yatağa uzandım. Ağustosböcekleri sessizliği çakıl taşları gibi hışırdatıyordu. Fındık haklıydı; tam bir fuhuş yuvasıydı karabiber ağacı. Sonra günde en az bir kere sorduğum soru geldi aklıma: Kimim ben? Şişeden uzun bir yudum aldım... Issız bir boşluk, bomboş bir kalp ve bir de dumanlı bir kafa. Böyle desem kimse şaşırmazdı.

Terasa saat beş buçukta döndüm. Resepsiyondaki nöbetim iki saatti ama her ihtimale karşılık dört saatlik içmiştim. Ağustosböceklerinin çığlıklarını eritip içine alan sessizlik gölge gibi bahçenin tümünü kaplamıştı. Görünürlerde kimse yoktu. Almanlar denize inmişlerdi, çalışanlar da fırsattan yararlanarak kestiriyorlardı. Geriye yaslanınca girişteki masada oturan Emin'i fark ettim. Kımıldamadan denizi seyrediyordu. Sıcak, Kanal'ın ortasına toz gibi oynak bir pus serpiştirmişti. Büyük Ada'nın koyunda demirlemiş bir motoryat vardı. Yelkenlileri aradım; onlar da çekirgeler gibi yok olmuşlardı.

Bir süre önümdeki gazeteyle oyalandım. Kuzey Irak'taki Süleymaniye kentinde başlarına torba geçirilerek Amerikalılar tarafından gözaltına alınan Türk askerleri sonunda Bağdat'ta serbest bırakılmışlardı.

Bahçe kapısının önündeki iki kadını o sırada gördüm; küfretmeye hazırlanırken. Yolun kenarına park eden mavi,

spor BMW'den inmiş olmalıydılar. Yirmi beş yaşlarında görünüyorlardı. İkisi de güneş gözlüğü takmıştı; öndeki, canlı, başak saplarını hatırlatan saçları olan bir sarışın, gerideki ise bir esmerdi. Esmerin cömertçe sergilediği bedeni göz alıcıydı. Duru bir güzelliği olan sarışın daha genç duruyordu. İkisi de şort giymişti.

Bir süre onları seyrettim. Sonra burnumdaki kaşıntıyla irkildim. Aramızda en az on metre vardı ama o rahatsız edici kokuyu durduğum yerden alıyordum. Belleğimde izi olmasına karşın adını koyamadığım bir kokuydu ve o ikisinden yayıldığına bahse girerdim. Mücella'ya işaret ettim. Kadınları karşılayıp resepsiyona getirdi. Sarışın olanın yüzü nedense tanıdıktı. Bir yerde karşılaşmış olmalıydık. Kafam bu kadar iyiyken nerede olduğunu nasılsa çıkartamazdım. Bu yüzden üstünde durmamaya karar verdim. Geriye çekilmiş benlikler; çevrelerini, üstlerine bir şey sıçrayacakmış gibi tedirgin bakışlarla süzüş ve kollarındaki pahalı çantalar... Kafamın içindeki o küçük çan çalınca durum açıklığa kavuştu: Diken gibi batan ve kokan, zenginlikti! Bizim müşterimiz değiller, buraya yanlışlıkla geldiler; alt yola sapacaklardı. Tanrı'ya şükür...

"Yanlış yere geldiniz," dedim. "Turkuvaz Oteli aşağıda."

"Burası Karayel Oteli değil mi?" Sarışın olan konuşmuştu. Aydınlık, oval bir yüzü, sivrice bir çenesi vardı. Pürüzsüz teni bembeyazdı. Ciddi birine benziyordu. Başımı salladım. "Öyleyse doğru yere geldik," dedi.

Belki öyleydi ama onlardan hoşlanmamıştım. Zenginlerden, hele, bunu belli etmemeye çalıştıkları halde durup dururken, kendiliğinden kokanlardan hiç hoşlanmazdım. Nedensiz değildi bu: Ne zaman zenginlerle karşılaşsam mutlaka bir sorun çıkıyordu. Başımı sallayıp, "Bu otel size uygun değil," diye üsteledim. "Yerinizde olsam aşağıdakine giderdim."

Sami onları geri çevirdiğimi duysa çıldırırdı; ya Şuayip?

Bayılırdı zavallı. Şuayip'in Temmuz'da bile takmayı ihmal etmediği kravatı ve takım elbisesiyle bayılacağı düşüncesi beni güldürdü. "Hoppala! Kuzum sen kimden yanasın?"

Esmere dönüp gülümsedim. "İşçilerden yanayım," dedim. "Ben komünistim. Jandarma bize yakındır ama siz uzaksınız." Kadınla bir süre bakıştık, sonra birlikte güldük. Marşı söylemeye hazırlanırken fark ettim. Emin bizi seyrediyordu. Kadınlara işaret ettim. "İsterseniz ona sorun."

"Çok şakacınız," dedi sarışın. Sesinin okşayıcı yumuşaklığı yüzünün ciddiyetine uymuyordu. "Ama biz burada kalmak istiyoruz."

"Su ve elektriğimiz sık sık kesilir; jeneratörümüz de yok," dedim.

"Ya odanız? Odanız var mı?" Esmere kalsa, hemen giderdi. İnatçı olan sarışındı.

"Üstelik hemen arkamızda, şu ağacın orada da bir genelev var." Genelevden söz etmeseydim devam edeceklerdi. Ama bu onları susturdu. Kararsızlıkları sürerken arabayı işaret ettim. "Bu sizin mi?" Sarışın başını salladı. "Gördünüz mü; bu otelde BMW ya da Mercedes'i olanlar kalamazlar. Yıllardır titizlikle uyguladığımız bir işletme politikasıdır bu."

Esmer, şeffaf bir kahkaha attı: İçindeki küçümsemeyi saklamaya gerek bile görmemişti. "Çiğdem, bu adam galiba sarhoş."

"Doğru," dedim. "Geneleve bitişik, kötü bir oteldesiniz ve de sarhoş bir resepsiyonistiniz var; geceleri marş söyleyen bir resepsiyonist hem de."

"Biz kalmaya kararlıyız," dedi, adı Çiğdem olan. "Birisi bavulları alabilir mi lütfen?"

Onu temiz tutan, diğer insanlardan ayıran, bedenini ikinci bir ten gibi kaplamış –sesiyle de uyumlu– bir kibarlığı vardı. Adını bilmediğim esmer o sırada sıçrayarak çığlık attı; tam bavulları taşıyacak kimse yok bu otelde demeye hazırla-

nırken. Hepimiz kızın dehşetle açılmış gözlerini diktiği yöne, ayaklarının dibine baktık. Fındık, iki elinde dört ıstakoz, yerde sürünerek mutfağa doğru gidiyordu.

"Korkmayın," dedim.

Efsanevi yaratık, tam zamanında ortaya çıkmıştı. Çiğdem, "O adam ne yapıyor?" diye mırıldandı, yanımızdan geçip, içeriye giden Fındık'ın arkasından.

"Yüzüyor," dedim.

Onun sesi, benimse çenem titriyordu. Tüylerim de diken dikendi.

Nisan 1998:

Kızın uzun bir burnu ve bu burnu taşıyan büyük bir ağzı var. Alt dudağı, üst dudağından daha etli ve uzun. Sivri çenesinde biten ortadan ayırdığı kumral saçları, yüzünü avuçları gibi iki yandan kavrıyor. Ve çok genç: Hayattaki sırasının gelmesini bekliyor gibi. Ayaklarının dibindeki Fındık İbram'a bakıyor, bakarken zaten büyük olan gözleri korkuyla daha da irileşmiş, kaşlarının yayı altına zor sığıyor...

"Korkma," diyorum kıza.

Korkuyor, yine de kendini kontrol etmeye çalışarak, "Kim bu şey?" diyor.

Şey! Haklı. Bu garip şey ne, kim? Birçok şey söyleyebilirim. Gerçeği söylemeyi seçiyorum. "O bir yunus adam," diyorum. "Yarı balık, yarı insan. Denizin altında da, karada da yaşabilir. Adı Fındık."

Dışarıda ince bir yağmur yağarken ikimiz de susuyor, sürünerek kapıya doğru uzaklaşan yaratığa bakıyoruz. Gülümsüyorum, ilginç olan yüzlerce defa görmüş olmama karşın hâlâ Fındık'ı garipsemem. Yaşlı ejderha gözden kaybolunca, kız, gözlerini kapıdan ayırmadan kendini yatıştırmaya çalı-

şan bir sesle, "Beni gafil avladı," diyor. "Yoksa kolay kolay korkmam."

Kontraltoya çalan, coşkulu bir sesi var. Giyinişi pek özenli sayılmaz. Bağcıklı botlarına kadar inen uzun, kalın kumaştan biçilmiş elbisenin üzerindeki çiçek motifleri komik. Montu çantasının üstünde. Saçlarında çiçek tomurcuklarına benzeyen yağmur damlacıkları var. O da beni ölçüp biçiyor. Nedensiz bir utançla ürperiyorum. "İlk kez karşılaştıklarına hep böyle gözdağı verir," diyorum çabucak. "Boyu çok kısa olduğundan; ayakta hiç kimseyi korkutamaz."

"Neden öyle..." Sürünüyor diyecek ama Fındık'ın yunus olduğunu hatırlayarak, "Yüzüyor," diyor.

Göz göze geliyoruz. Birdenbire anlıyorum. Gözlerini ve ona bakmayı seveceğim. İçe doğuş, sancısız bir öngörü bu. Yağmurun yağması, rüzgârın esmesi gibi doğal da. Neden söz ettiğini hatırlayınca, "Böyle yere yapışmasının bir nedeni de Yarımada'nın tüm sırlarını sırtında taşıyor olması," diyorum.

Kız, bir süre susuyor. Sessizlik boyunca karşımdaki sağlıklı olduğunu ele veren güçlü bedeni seyrediyorum. Yuvarlak, geniş omuzlar, belirgin, kavisli kalçalar; ince bir bel ve sağlam duruşu. Teni buğday rengi.

Ben onu seyrediyorum, o, bizimki gibi gözlerden uzak, küçük bir kara parçasında ne gibi sırlar saklı olabileceğini düşünüyor. Sonunda düşüncelerini değil, geliş nedenini söylüyor. "Foça'da, 7 Nisan'da ölü bulunan fokla ilgili bir araştırma yapmak için buradayım."

Olabildiğince garip bir başlangıç. Ama ilginç bir rastlantı da. Fokların peşindeyken bir yunusla karşılaşması...

Ben denizin bu iki büyülü türünü aklımdan geçirirken, "Burası Karaburun," diyor Sami. Arkamdaydı; onu unutmuşum. Kız gelmeden önce tartışıyorduk; Sibelius yüzünden. Sesi, alamadığı öç yüzünden tahtaya saplanmış bir bıçak gibi titriyor. "Foça'dan tam on bir deniz mili uzaktayız."

Önce karada yüzen bir yunus, şimdi de koltuk değneklerinin arasında zar zor ayakta duran bir adam. Ben oturuyorum; kız, ayaklarının üstünde yürüyebilen kimseyi göremeyecekmiş gibi sıkıntılı bir sesle cevap veriyor:

"Foklar, beslenmek için Sakız'a kadar yüzüp geri dönebiliyorlar. Bu kanıtlandı." Konuşurken arada Fındık'ın kaybolduğu tarafa bakıyor. "Ben, balık çiftliklerinin fok kıyımındaki rolünü araştırıyorum... Karaburun Yarımadası'nda böyle epeyce tesis olduğunu biliyoruz. Fokların, balıklarını yediği gerekçesiyle çiftlik çalışanları tarafından zehirlendiği yolunda kanıtlar var."

Sami, "Kapalıyız," diyerek direniyor. "Henüz sezonu açmadık. Yan koydakine baksanız. Hem kaloriferli de. Bizde soba..."

"O otelde tadilat var," diyor kız, Sami'nin sözünü keserek. "Hem Handan Hanım burada kalabileceğimi söyledi. Beni gönderen o."

İşte gerekçe! "Handan Hanım'ın isteğini geri çeviremeyiz," diyorum, ayağa kalkarak. "Ama mevsimi açmadığımız için aşçımız yok; yemek ve kahvaltı beklememelisin." Sami, koltuk değneklerini saplamak ister gibi yere vura vura dolaba ilerliyor. İyice kızdı. Ondan önce kıza dönüyorum. "Dostum sana bir anahtar verecek. Onun adı Sami, benimki de Kuzey."

Kız, "Kuzey ha!" diyor. Gülümsüyor. "Desenize komşuyuz. Ben de hemen solunuzda, doğudayım; tabii sabahları." Sonra da adını söylüyor. "Şafak."

"Odan üst katta. Bizse alt katta kalıyoruz. Yani, uzak komşuyuz."

Kız, söylediklerine aldırmadan Sami'nin uzattığı anahtarı alıp gülümsemesini bütün yüzüne yayıyor. "Teşekkür ederim. İsterseniz peşin ödeme de yapabilirim."

"Arabanın markası, plaka nosu?" Şaşırdığından olacak duraklıyor. "Polis istiyor," diye açıklıyorum. "Teröre karşı tedbirli olmalıymışız."

"PKK'nın burasının adını duymadığına iddiaya girerim."

"Sandığından daha tanınmış bir oteldir burası," diyorum. "Orta gelirlilere hitap eder."

Hâlâ gülüyor. Verdiği plaka numarasını yazıyorum. Sıra arabada. "Citroen," diyor. "Minnacık bir Döşava..." Biraz bekleyip soruyor. "BMW ya da Mercedes olsaydı beni almayacak mıydınız?"

"Bildin," diyorum. "Almazdık. Zenginlere göre bir yer değil burası."

"Zenginleri sevmiyor musunuz?"

"Kokularını sevmem," diyorum. "Garip gelir bana."

Çantasına uzanacakken duraklıyor. Gülümsemesi –aklına bir şey gelmiş gibi– derinleşmeden öyle, olduğu gibi kalıyor bir süre. "Şu yunus adam, ne dersiniz, bize yardım eder mi?"

Konuşurken yanakları içeriye çöktüğünden elmacık kemikleri belirginleşiyor. Ağzı da büyük. Peki, onu güzelleştiren ne? Geriye dönünce buluyorum. Bakışları. Kendini sakınmayan, cömert gözleri. Varlığı da el gibi kavrayıcı.

"Sorarım," diyorum.

Gidecek mi? Gitmiyor. "Sizce yağmur yarın da böyle devam eder mi?"

"Etmez," diyorum. "Cansız bir yağmur bu."

Sabahları gün doğarken pencereye çıkan yan komşum merdivenlere yöneldiğinde Sami arkamda homurdanıyor:

"Handan vardı, bu da geldi, doğa delimiz iki oldu."

Neden söylendiği biliyorum. "Doluluk oranımız artmalı diye başımın etini yiyen sen değil miydin?"

"Üst katı badana yaptıracaktık, unuttun mu?"

Cevap vermiyorum, Sibelius'u rahatça dinlemesi için onu bırakıp dışarıya çıkıyorum. Yanılmamışım, birazdan Hisarcık Kayası'nı aşamadan, tepede can verecek yaşlı bir yağmur bu. Rüzgârı ardına almayan çisentinin ömrü kısa bura-

da. Fındık'ı çardağın altında Büyük Ada'yı seyrederken buluyorum.

"Eyi değil bu," diyor, beni görür görmez. Acaba boyu ne kadar? En fazla 1.40. Öfkelendiğinde fırtınalar estirip, kayaları sellerle yok edebileceği söylenen adam bu mu? Söylediklerini duymak için eğiliyorum. "Fazla böyümeden kes." Karabiber ağacını neden sevmediğini bildiğimden sözleri güldürüyor beni. Güldüğümü görünce konuyu değiştiriyor. "Yollu bir tekne oluvese, gaç saette gideriz oraya?"

Demek baktığı Büyük Ada değil, Midilli'ydi. Otuz üç deniz mili! "En fazla iki saatte," diyorum.

"Sizinki gibi bir motor yani."

Uzattığım sigarayı alıyor. Cevap hoşuna gitmeyecek. "Bizimki denize gelmez," diyorum. "Altı düz. Bilirsin, açık denizde dalgayı kafadan almak gerekir. Kafadan alınca da yavaşlarız. Yiyeceğimiz serpinti de cabası."

"Gütük olsa fark edmez," diyor Fındık. "Ben sandığınla bile Foça'ya gedip gelmiş ensanım..."

Gerçekten insan mı? Soru güldürüyor beni. Belki de sadece bir bekçi. Yüzyıllardır Yarımada'nın sırlarının yazıldığı defteri saklayan ailenin son ferdi... "Istağozlar sizin," diyor, sigaranın sonuna gelince. "O gavur garısı esteyip durur emme ona virmecem, merah etme."

"Erica mı?" diye soruyorum, merak etmiş gibi.

"Eriga mı mariga mı, ne bilen ben," diyor. "Nah, şu Alaman Goyundaki deli garı. Hani gün ağırdığında gıçına ehtiyarları dagıp dağlara çıkyo ya..." Parmaklarının ucunda kulağıma doğru yükseliyor. "Candarma gomutanına söğledim, bu garı casus. Hep peşimde dolanır duru. Yonan casusu hemi de."

"Tamam," diyorum. "Onunla konuşurum, peşini bırakır. Ama sen de şu Midilli işinden vazgeç."

Başını sallıyor. Dudakları sigaranın etrafına toplandığın-

dan ağzı yok olmuş. Kaç dişi var? Birden konuşurken hiç ağzını açmadığını fark ediyorum. Balıklar ses çıkarırken dudaklarını, dillerini kullanmazlar. Düşünce kahkahaya dönüşüp ağzımdan fırlıyor. Fındık, "Şu aççı Şükrü'nün piçi?" diyor, kahkahama aldırmadan. "Amet... Ne vakit asgere getçek..."

"Bilmem," diyorum. "Belki gelecek yıl..."

"Eyi," diyor. "Eğer Gürtlere gendini öldürtmez de geri dönerse, süle de tüfek getirsin bize. Oraya vağdığımızda silahlı olalım."

Eğilip elimi omzuna koyuyorum. Islak ve kaygan. Gerçekten Şükrü'nün dediği gibi bir balık mı bu garip yaratık? O zaman aklıma geliyor soru:

"Istakozları neden bize bedava veriyorsun? Almanlardan, aşağıdaki otellerden dünyanın parasını alırsın."

Gülüyor. Gülümsemesi de garip. Ne bekliyordum ki; bir balık başka nasıl gülebilir? "Asgere de veriyom," diyor.

Jandarmayı gözettiğini biliyorum. Soruyu tekrarlayınca, "Çünküm sen delisin," diyor. "Seni de teftere gaydetceem. Az galdı."

Tabur Defteri'ne kaydedilmek. Kızmalı mıyım? Hayır. Ölümsüz olmakla eşanlamlı bu. En azından bu yarımadada. Eğilip çıplak başından öpüyorum. Dilim yanıyor. Teni denizden yeni çıkmış gibi tuz içinde. Suyun altında yaşayabildiği doğru olmalı. Onun yaşında birisinin on yıldır hiç kimsenin rastlamadığı, fellik fellik aradığı ıstakozları istediğinde yakalayıp getirmesi başka nasıl açıklanabilir? Evet, o bir yunus. "Kim o gız?"

Soru beni güldürüyor. Hem de meraklı bir yunus! "Hiç ayıbalığı gördün mü bu sıralar?"

Dönüp –sanki sırlarını açıkla demişim gibi– karada donuklaşan gözlerini gözlerimin içine dikiyor. Yoksa yunuslarla foklar düşman mı? Sigara istiyor. Cevap yok. Komşum

hayal kırıklığına uğrayacak. Sonra ortadan kaybolmadan önce hep yaptığı gibi soruyor. "Gettiler mi?"

"Gittiler," diyorum.

Başını sallayıp el işareti yapıyor. "Nah gettiler! Enayileri aldatırlar... Bah bahalım agşam aya..." Eliyle Delikli Burun'u işaret ediyor. "Nah ordan çıkçek..."

Gülersem kızacak, biliyorum. "Tamam," diyorum, gülmeden. "Bakarım."

Temmuz 2003:

Çiğdem, "Yüzüyor mu?" dedi.

Ben, "Evet," dedim.

"Bir yanda genelev, bir yanda marş söyleyen bir sarhoş, şimdi de iğrenç bir yaratık... Kuzum, biz burada ne arıyoruz?"

Esmere döndüm. Egosu sadece güzelliğiyle beslenen kadınlardan... Ya aklı! Tanrı'nın, varlığını bedeniyle doğrulayan birisine akıl vereceğini ummak safdillik olurdu. Göz göze gelince, "Jandarma biz komünistiz... En sevdiğim marş budur," dedim.

"Hem de komünist bir deli..."

Aptaldı ama içgüdüleri keskindi. "Doğru," dedim. "Deliyim ve bu yüzden üç yüz elli yıllık bir deftere geçeceğim."

Adı Çiğdem olan, "İki oda istiyoruz," dedi, ölümsüzlüğe değer vermezmiş gibi.

"İki mi?" diye sordum. Kız başını eğdi. Açıkladım: "Her odada üç yatak var..."

"Yani!"

"Bir oda, ikinize de bol bol yeter," dedim.

"İki oda ve iki ıstakoz," diye üsteledi kız. "Istakozlar mümkünse akşam yemeği için hazır olsun. Odaları ise şim-

di istiyoruz. Umarım beyaz şarap içmemize de bir itirazınız yoktur."

Sarışın zekiydi. Hazırcevaplığından anladım bunu. Galiba zengin olan da oydu. Yine de Sami'yi dinleyip uyardım. "Bu size pahalıya mâl olur."

Emin yaklaşmıştı. Esmer olan ona bakarak gülümsedi. "Merak etme Pavarotti, paramız var." Sonra Çiğdem'e döndü. "Sence de bir tenor, değil mi?" Ardından kıkırdadı. "Ama sarhoş bir tenor."

"Rana!"

Ben Pavarotti'ydim, o da Rana. On yıl önce olsa belki onu becermeyi düşünürdüm. Şimdi! İnsanın içinin ürpermemesi! Yaşlılık bu olmalıydı.

Rana bu arada resepsiyona gelen Emin'e dönmüş, elinde tuttuğu anahtarı uzatmıştı. "Arabadan bavulları getirir misiniz?"

"İşte şimdi yandın," dedim, becermeyi düşünmediğim kıza. "Türk Silahlı Kuvvetleri mensubu bir yüzbaşıya hakaret ettin. Hem de bir jandarma yüzbaşısına."

Emin anahtarı aldı. "Önemli değil." Yüzü hâlâ gölgeliydi.

Sami, kızlar üst kata çıktıktan birkaç dakika sonra ortaya çıktı. Mücella olup bitenleri anca yetiştirmiş olmalıydı. Yanıma gelir gelmez sordu. Öfkeliydi "Ne yaptın yine?"

"İki kıza tam altı yatak, iki de ıstakoz sattım... Korkma, paraları var. BMW'yle geldiler."

Sevinmedi; uzun zamandır onu sevindirecek bir şey bulamıyordum. Yaklaştı. Gözleri utandığı zaman yaptığı gibi geriye çekilmişti. Sesi de öyleydi: uzak ve umutsuz. "Peki, neden ağlıyorsun?"

Ağlıyor muydum? Lanet olsun! Ölmüştüm ama hâlâ gözyaşlarım ve Allah'ın belası şu belleğim vardı: Unutmayan, inatçı bir bellek. "Ne zaman yirmi beş yaşında bir kız görsem ağlarım," dedim. "Bilmiyor musun?"

Sözler bitince birbirimize baktık. Sarılacaktı. Merhamet değil, bir son istiyordum ben. Hızlı adımlarla mutfağa yürüdüm. Belki Fındık'ı ortadan kaybolmadan yakalardım. Söz verdiği yere daldı mı? Eğer haber getirmişse, sözümü tutacak, ağacı kesecektim.

Fındık yok olmuştu. Karada bu denli hızlı hareket edebilmesi şaşırtıcıydı. Öfkeyle bakan Şükrü'ye nereye gittiğini sormaya kalkışmadım. Sorsaydım 'inşallah cehennemin dibine' diyecekti.

Odaya geri döndüm; birbirine ekleyerek iki bira daha içtim, sonra yatağa uzanıp –iki kez işemek için kalkmamı saymazsak– hava kararıncaya kadar hiçbir şey düşünmeden, tavandaki vantilatörü seyrederek yattım. Bir türlü sızamadım. Güneş kaybolunca ağustosböcekleri sustu ve çiftleşme çığlıklarının yerini girdap gibi kendi merkezi etrafında dönerek derinleşen garip bir sessizlik kuyusu aldı. Akıl karıştırıcı bir durumdu. Belki de dönen, başımdı. Böyle düşündüm. Yolumu kaybetmek üzereyken akşam yemeği için odalarından çıkan aç Almanların neşeli bağrışları kuyuyu doldurup sessizliği yok etti.

Saat dokuz buçukta, Sami'ye yakalanmadan otelden çıktım. Karşılaşsaydık, her akşamki oyun yinelenecek, 'Bir şeyler atıştır,' diyerek başımın etini yiyecekti. Karabiber ağacının yanından otelin arkasındaki patikaya geçtim ve toprağa oyulmuş basamaklardan asfalta indim. Gece sıcak ve gürültülüydü. Otuz yıl önce çıplak bir yamaç olan Burgazardı'nda, kayaların üstüne gösterişli evler yaptıran –çoğu İzmirli– zengin yazlıkçıların toplandığı, ilçenin dokusuna ve geçmişine hiç uymayan bir mahalle oluşmuştu. Yan koya, İskele'ye yaklaştıkça gürültü giderek arttı. Turkuvaz Oteli'nin önü, iki yana park eden arabalar yüzünden tıkanmıştı. Yokuştan İskele'ye baktım. Yaklaşık sekiz yüz metre uzunluğundaki gezi yolu daha şimdiden kalabalıklaşmıştı. Deniz

tarafındaki balıkçı lokantalarında, bira satan kafelerde boş yer görünmüyordu.

Kalabalığa karışmadan, denizin boynuna geçirilmiş ışıklı bir gerdanlık gibi kıyı boyunca uzanan gezi yoluna paralel arka yola saptım. Gölgeler içindeki Değirmen Dağı, neşeli kalabalığın üstüne inecek bir yumruk gibi duruyordu. otuz metre sonra tekrar sola, tepe ile kara arasında –bir zamanlar deniz olan– kıstağa doğru döndüm. İki yüz metre sonra oradaydım; çöplerin döküldüğü, dört-beş zeytinin çevrelediği çukurun başında. Durup etrafı gözetledim. Galiba geç kalmıştım, çöpler alınmıştı. Önce köpeklerin, ardından kedilerin, en son da martıların karnını doyurduğu çukurun çevresinde tek bir canlı yoktu.

Yine de bir sigara içimi kadar bekledim. Denizden uzaklaştıkça sıcak artmıştı. Yoldan arada bir araba geçiyor, ustura gibi parlayan farlar geceyi keserek, parıltılı kıyı şeridiyle, gölgeli düzlüğü birbirinden ayırıyordu. Sigarayı söndürüp, tepeden tatlı bir eğimle düzlükteki bağlara inen gölgeli yamaçları seyrettim. Garipti, hava –çöp değil– toprak kokuyordu. Düşünceleri bu koku yeşertti: Keşke burada doğmuş olsaydım... İnsan doğacağı yeri seçemez; ya öleceği yeri? Bu toprağa karışmak isterdim... Yavaşça diz çöktüm ama yere dokunur dokunmaz ateşi ellemiş gibi doğruldum. Aptalca bir istekti; mezarımın yerini Fındık'ın belirleyeceğini neden unutuyordum? Gözyaşlarımı o sırada fark ettim. Hüznüm sümüğe benziyordu; akmasını bir türlü engelleyemiyordum. Sonra, direnmekten vazgeçip, çukurun başında uzun uzun ağladım. 'Aşk, yüreğimizin en narin ürperişi...' Böyle dediğini hatırladığımda artık hıçkırıyordum.

Dönüşte denizden hafif bir esinti bulma umuduyla gezi yoluna alt ucundan girdim. İlerledikçe bir tohum gibi insanın yazgısıyla ilgili düşünceler büyüten toprak kokusu, yerini lokantalardan yayılan balık ve yanık yağ kokusuna bı-

raktı. Gece doğurgandı; bunu kalabalığın tek hücreli bir varlık gibi bölünerek çoğalmasından çıkarıyordum. Yolu, kışın yüksekliği üç metreye ulaşan dalgalardan korumak için deniz tarafına yerleştirilen kayaların üstüne martılar gibi tünemiş gençler, neşeyle şarkılar söyleyip bira içiyorlardı. Yokuşun başına geldiğimde adımı duyarak durdum: Küçük limana yaslanan masaların birisinden çağrılıyordum.

Halit! İlçemizin az sayıdaki tanınmış kişilerinden birisiydi, ayağa kalkmış el sallayan adam. Ben de elimi salladım. Adını aklımda tutamadığım bir bankanın genel müdürüydü. Bankanın merkezi İstanbul'daydı; hatırladığım tek şey buydu. Bir de soyadı: Paşalar.

Ona doğru yürüdüm. Mezelerle donatılmış büyük bir masada tek başınaydı. Birilerini bekliyor olmalıydı. Yaz tatiline geldiğinde karşılaştığımızda nedense eski bir dostmuşum gibi davranırdı. Yanına vardığımda irkildim: Ayağa kalkmış, kollarını açmış bir devi andırıyordu. Kucaklaştık. "Nasılsın?"

'Ağlayıp duruyorum' demek yerine, "İyiyim," dedim.

"Kahraman oldun ha? Ne yapıyorsun?"

İşaret ettiği yere, karşısına oturdum. Gülümsüyor, daha da önemlisi rakı içiyordu. "Geziniyorum."

"İçer misin?" İçeceğimi, içki ikram eden kimseyi geri çevirmediğimi biliyor olmalıydı. Kadehe rakı doldurup uzattı. "Hepsini sana getirdi, değil mi?" Yüzüne baktım. "Fındık," dedi. "Buradaki herkese tembih etmiştim; ıstakozla dönerse, elinden zorla alın diye. Önünü kesmeye çalışmışlar ama seninki gözle kaş arasında..."

Fındık denizden mi kaçmıştı acaba? "Tamam," dedim. "Bir tanesini sana ayırırız."

İştahı açık bir adamın sevinci gözlerini aydınlattı. "Eee, anlat bakalım nasılmış gazetelere çıkmak? Gecenin zifiri karanlığında, fırtınanın göbeğinde denizden on dört kişi almak."

Mültecilerden onunun boğulduğunu, kurtulanların sayısının on beş olabileceğini hatırlatsa mıydım? Tabii asıl o çığlığı: *'Binti, binti...'**

Rakı harikaydı ve ben bir alçaktım. Hatırlatmaktan vazgeçtim. O ölüme benzer mutluluk kulaklarımdan başlayarak içime yayıldı. Gözlerimi kapadım. Alkol ayak uçlarıma kadar inince gerçeğin öteki yarısını da söyledim. "Her şeyi Fındık'a borçlu o zavallılar."

"Hadi canım sende..." Başımı eğdim. Omzuma vuracakmış gibi elini kaldırmıştı. "Fındık bir bebeği bile alamaz tekneye."

İnanmayacağından, kaçakları taşıyan motorun battığı yere vardığımızda Fındık'ın hiç duraksamadan denize atladığını, tekneye çektiğim herkesi karanlık suyun dibinden tek tek bulup getirdiğini söylemedim ona. Rakım bitmişti. Kadehi uzattım. "Yine sıkı içiyorsun," dedi doldururken.

"Öyle," dedim. "Düzenli antrenmanın faydası..."

Önce güldü, sorusu kahkahasını izledi. "Kaptanla işi ayarlayan adamı yakaladılar, değil mi?" Başımı salladım. "Tanıklık etme diye seni tehdit ediyorlarmış." Cevap beklemeden sözü tekrar Fındık'a getirdi. "Biliyor musun o sefil, zehirle emzirilmiş cüce, bundan tam otuz beş yıl önce bizi lanetledi. Babamı, beni ve biraderi, üçümüzü..." Eliyle karanlıklar içindeki Akdağlar'ı işaret ediyordu. "1968 Ağustosu'nda; yazın ortasında, tam on beş gün süren sellerden sonra otuz kilometrelik bir yürüyüş yapmış, eve dönerken. Ambarseki köyünün girişinde önümüzü kesti ve 'Sende, sende,' diyerek bağırıp çağırdı. Delirmiş gibi yerinde tepiniyor, ağabeyime taş atıyordu. Oysa biraderi sevdiğini, hatta bizi Defter'e kaydettiğini biliyorduk."

Demek ki neden ve nasıl başladığını çözemediğim dostluğumuz, daha birbirimizi tanımazken yunusgil bir ailenin tut-

(*) (Arapça) Kızım, kızım.

tuğu Tabur Defteri'nde başlamıştı. Kadehi kaldırdım. "Kimisi dağlarda, kimisi denizlerde... Bütün kaçıklara," dedim.

Halit bir süre düşündü, sonra başını salladı. Gözleri kederlenmişti. "Babam ertesi hafta öldü... Ağabeyim..."

Ağabeyini tanıyordum. Belli çevrelerce önemsenen bir yazardı. Yan koyda, Bodrum'da, eski bir taş evde kalıyor, hasta olduğu söyleniyordu. Handan'a bakılırsa, zaten buraya ölmek için yerleşmişti. Babasından söz edildiğini hatırlamıyordum. Kadehi başıma diktim. İri yarı dostumun gözlerinde boy atan kederi yoğunlaşıyordu. Fındık'ı sevmeyen birisi daha. Beş dakika kadar, neredeyse hiç konuşmadan oturduk. Kadehte kalan rakıdan vazgeçmek içimden gelmiyordu, bardağı alarak doğruldum. Kederini dudaklarına indirip itiraf etmeyecekti. "Yemek bitince uğra, ıstakozunu al," dedim.

Otur, demedi. El sıkışıp ayrıldık. Rakıyı yokuşun tepesine verdiğim molada bitirdim. Rüzgâr sonunda denizin serin soluğunu karaya üflemeye karar vermişti. Turkuvaz'ın önünde resepsiyon amiriyle karşılaştım. Üç yıl önce Sami'nin yanında çalışarak adım atmıştı otelciliğe. Onu sevmezdim. Yine de bira ısmarlayınca ayakta birkaç dakika konuştuk. Kadının biri, Karaburun'daki bütün otel ve pansiyonları telefonla arayıp, Emin Yıldız adında bir subayı soruyormuş. Telefonlar kesik olduğundan bize ulaşamamışlar... Meraklı bakışlarına aldırmadan, "Öyle birisi kalmıyor bizde," dedim.

Otele varınca Şükrü'ye ıstakozun birisini Halit Bey için ayırmasını söyledim, sonra bira alıp terasa çıktım. Sami, akşamüstü gelen kızların masasında ateşli bir konuşmaya dalmıştı. Halinde bir gariplik vardı. Değişmiş, sanki başka birisi olmuştu. Önce kızların güzelliğinin yansıması diye düşündüm ama sonra birden garipliğinin nedenini fark ettim: Gülüyordu. Onu değiştiren buydu. Emin'e doğru gidecekken öfkeyle üçünün bulunduğu tarafa yöneldim. Alçak he-

rif, yıllarca surat astıktan sonra şimdi birdenbire gülmeye başlamıştı.

Yaklaştığımı, ayağının dibindeki kedileri beslemekte olan Rana fark etti. "Bakın, kim geliyor? Pavarotti."

Doğruca Sami'ye yöneldim. "Seni bir yerlerden tanıyor olmalıyım?" Bakalım başkalaşan yüzünü ne kadar koruyabilecekti? "Adın galiba Sami'ydi! Değil mi?" Ancak güzel bir kadının ya da bol paranın böyle, içten vuran bir ışıkla aydınlatabileceği yüzü birden donuverdi. Pis sahtekâr! Aynı kalmayı beceremeyişti. Dudaklarımı kulağına değecek kadar yaklaştırdım. "Bir: Sakın bir daha surat asmaya kalkışma. Bana da onlara baktığın gibi gülümseyerek bakmazsan, koltuk değneklerini kırarım, bu da iki."

İkiyüzlünün yardımına, konuşmasını böldüğüm Çiğdem yetişti. "Oturmaz mısınız?"

"İşim var," dedim. Sami'ye bakıyordum. "Hadi gülsene!"

Güleceğine, "Erica telefon etti," dedi. "Gruptaki ihtiyarlardan biri hastalanmış. Akşam hastanede kalacakmış." Bakışları, gözlerindeki kederi ince bir ip gibi eğiriyordu. O zaman anladım. Yüzündeki mutsuzluk içinden değil, benden yansıyordu. "Bir şeyler yedin mi?"

Kızların önündeki tabaklarda yarım bırakılmış ıstakozları görünce sinirim daha da arttı. "Anneniz size tabakta yemek bırakmanın günah olduğunu söylemedi mi?" dedim.

Rana, "Pavarotti'nin kafası iyi," dedi. Dediklerini onaylatmak ister gibi Çiğdem'e dönmüştü.

"Bilemedin," dedim, elimdeki birayı göstererek. "Sarhoş olmama iki, sızmama dört şişe var daha."

"Bence birazdan marş söylemeye başlarsın sen."

Marşı duyar duymaz üçünü de bırakıp Emin'e yürüdüm. Sorar gibi bakıyordu. "Bu gece marş yok," dedim. "Bir bira içimi mola."

Eliyle sandalyeyi gösterdi. "İşte ben buna mutluluk derim."

Karşıda Foça'nın ışıkları, Kanal'ın doğu kıyısını sanki fosforlu bir kalemle gecenin karanlığına işaretlemişti. Orada bir süre oturdum. Sessizlik araştırıcıydı. Kendimi düşündüm: İçimde tutamadığım, yutamadığım, başkalarına da yayılan o koyu mutsuzluğumu... Sonra o geceyi hatırladım. Burada oturuyor, Delikli Burun'a doğru bakıyordum. Biraya hayır demiştim...

Beş yıl sonra biramı açtım.

Nisan 1998:

Komşum gece ortaya çıkıyor. Terasta, gözlerimi Delikli Burun'un ardındaki Tuzla'ya dikmiş, sigara içerken. Havada hâlâ akşamüstü yağan yağmurun serinliği, çevremde ise berrak bir sessizlik var. Yamaçlardaki sesler, kanatları nemle ıslanmış kelebekler gibi yere serilmiş... Önce bekliyor, sonra ağırlığını ele vermeyen sessiz adımlarla yaklaşıyor. "İyi akşamlar."

Ürperiyorum. Ürpertici olan loş sessizliğin içinden doğup gelmesi değil, kokusu: Yeni koparılmış çiçek gibi kokuyor. Yılbaşındaki nergisler, mayıstaki iğde tomurcukları gibi.

"Erkencisin," diyorum, gözlerimi Kanal'ın öteki tarafındaki Tuzla'dan ayırmadan. "Yedi buçuk saat önce çıktın yuvandan."

Gülüyor. "Belki de sekiz," diyor. Başımı sallıyorum. "Tam olarak nasıl bilebilirsiniz ki? Kolunuzda saat bile yok."

Yunustan sonra Yarımada'nın ikinci sırrını da açıklıyorum: "Zaman, bir süre sonra kalıtımsal kavramını yitirir burada; ışık ve gölgelerle belirlenir."

Yine gülüyor. "Ya akşamları, güneş olmayınca ne yapıyorsunuz?" Cevap vermeme izin vermeden tekrar soruyor. "Peki, söyleyin bakalım, şimdi saat kaç?"

Sesi, deneyeceği yeni bir oyun bulmuş çocuğunki gibi emredici. Sesini zamanla daha çok seveceğimi hissediyorum. Tuzla'nın üstündeki kızaran aydınlığa bakarak, "10'a birkaç dakika var," diyorum.

Sessizlik! Saatine bakıyor olmalı. "Üç var," diyor ardından. "Nasıl bildiniz?"

"Birazdan ay doğacak," diyorum.

Kibritin hışırtısı geceyi ve sessizliği yakıyor. "Anlaşılan siz bakmadan doğmuyor."

Neden bana bakmıyorsun? Böyle demek istiyor. Ona dönüyorum. Karanlığın içindeki yüzü aydınlatılmış gibi öne çıkmış. Altında pantolon var. Üşümüş olmalı. "Fındık'a söz verdim," diyorum. "Kanıt arıyorum."

Anlamıyor. Anlatıyorum: Fındık'ın insanların aya ayak bastığına inanmadığını; ayın üstündeki astronotları gözleriyle görmeden asla inanmayacağını; bu yüzden her dolunayda insanı andıran bir gölge bulabilmek için bir kurt gibi gözlerimizi turuncu tepsiye çevirdiğimizi... Yine gülüyor, aslında hep gülüyor. Yaptığı, arada gülmeye ara vermek. "Karada yüzen ama uçan adamlara inanmayan birisi desene."

"Milyara da inanmaz," diyorum. "Dünyanın üstünde üç milyar insan yaşıyor dersen, deli der sana."

"Siz de milyon deyin."

"Milyonu da bin sanıyor," diyorum.

"Komik birisi."

"Öfkelendiğinde ortalığı yakıp yıkabilirmiş. Otuz yıl kadar önce bir keresinde öyle kızmış ki, tufanı andıran yağmurlar yağdırmış buralara, kurutulan üzümler, tütünler sergi yerinde kalmış; rüzgârlar zeytin ağaçlarını devirmiş, dalgalar sandalları, motorları yutmuş..."

Birlikte gülüyoruz bu kez. Yüzünü bırakıp tekrar Delikli Burun'a dönüyorum. Ay doğuncaya kadar konuşmadan bekliyor. Sonra derin bir iç çekişin ardından sigarasını sön-

dürüp yanıma geliyor. Her şey çiçek kokuyor: gece, sessizlik, uysal deniz, Delikli Burun, parmaklarım, hatta ay. Konuşmuyoruz. İkimiz de Fındık'ı ikna edecek bir gölge, iz peşindeyiz. "Ne kadar kırmızı," diyor. "Astronotlar şimdiye kızarmış olmalılar."

Sarhoş olmak üzereyim. "Yükseldikçe beyazlaşacak." Sorar gibi dönüyor. "Ayı iyi bilirim," diye açıklıyorum. "Bütün girdisi çıktısını. Hiçbir mehtabı kaçırmam."

On dakika sonra keskin bir ıslık sesi yamacı ve sihirli kokuyu bıçak gibi bölüyor. Gözlerimi kısıyorum. Mehtabın aydınlattığı Delikli Burun'un üstünde bir gölge ayağa kalkıyor. Araştırma bitti. Fındık, üç yüz metre ötede, inançsızlığına sıkı sıkı sarılarak yuvasına geri dönerken, parmaklarımı dilimin altına yerleştirip ıslığa cevap veriyorum. Şafak, elleriyle kulaklarını tıkıyor. "Hey, ne bu? Sağır mı edeceksiniz beni?"

Akdağlar'ı gösterip, "Yayladaki bir çobandan öğrendim," diyorum.

Yine gülümsüyor, sonra çantasından çıkardığı bisküvileri uzatıyor. Uyuyakaldığından yemek yememiş. Vejetaryen olduğunu söylüyor. Mutfağa gidip peynir getiriyorum. Peyniri araya koyarak yaptığı küçük sandviçleri kemirirken sormuşum, merak ediyormuşum gibi anlatıyor: Bursa'da doğmuş ama dört yaşından sonra hep İstanbul'da yaşamış. Yirmi beş yaşında. Boşnağız biz, diyor, Boşnaklığıyla övünür gibi. Annesi ve babası gibi veteriner olmak istemiş ama fakülteyi kazanamamış. İletişimci olmasının nedeni bu. Şimdilik ablasının belgesel filmler yapan şirketinde araştırmacı olarak çalıştığını söylüyor. Foklara da böyle âşık olmuş; Foça'ya belgesel için gittiğinde, bir sabah sonradan adını verdiği, o inanılmayacak kadar sevimli foku görür görmez.

Aslında Afrika'ya gitmek istediğini, bisküvileri bitirip ikinci sigarasını yaktığında söylüyor. Kızılhaç'a iş başvurusu yapmış. Bir ara Saraybosna'ya da gitmeyi düşünmüş; sa-

vaş devam ederken. Ama önce okul, sonra annesinin karşı koyması yüzünden olmamış... "Savaş iğrenç bir şey," diyor, ikinci sigarayı içerken.

"Öyle olmalı," diyorum, hiç savaş görmemişim gibi.

Birden cennetin bütün kokularını peşine takıp kulağıma eğiliyor. O da sırrını verecek. "Okyanus, asıl gitmek istediğim yer orası." Gözlerimi kapıyorum. Başım küçük bir tekne deymişim gibi iki yana sallanıyor. Atılıyor: "Bir şey hatırlıyorsunuz?"

Çok şey: Okyanusu, Antarktika'dan kopup gelen rüzgârların önünde doğan dev dalgaları, beşik gibi sallanan, paslı bir teneke yığınının güvertesinde Conrad'ın sözlükle okuduğum romanlarını, Lord Jim'i, Kurtz'u, Marlow'u, ağzını burnunu dağıttığım Portekizliyi, kusmamak için sürekli gökyüzüne bakan Sami'nin yeşil suratını, Lagos'ta bir türlü içine girip beceremediğim zenci Çinli melezi küçük fahişeyi, demir cevherinin ne boktan bir yük olduğunu... Başımı sallayıp, "Hiçbir şey hatırlamıyorum," diyorum.

Şimdi yüz yüzeyiz; daha çok göz göze. "Sizi gördüğümde ne dedim, biliyor musunuz?" Bilmediğimi biliyormuş gibi başını sallıyor. "Onunla konuşulmaz, hep dinlenir."

Yapılacak en iyi şey ona uymak. Ona uyuyor ve gülümsüyorum. "Konuşan sensin," diyorum.

"Evet," deyip sigarasının sonuna kadar susuyor. "Garip bir yer burası: Yunus adam, ay büyücüsü, kalıtımsal anlamını yitirmiş zaman..."

"Öyledir," diyorum.

"Karaburunlusunuz, değil mi?"

"Hayır," diyorum. "Aslında yazmak için geldim buraya." Sorar gibi bakıyor. En büyük sırrımı açıklıyorum: "Bir roman."

"Romanlara bayılırım," diyor hemen. "Konusu ne olacak? Hadi anlatın!"

"Biraz aşk, biraz serüven ve ölüm tabii."

Uzun bir sessizlik giriyor araya. Ayı seyrediyor, yanımdaki genç kadından yayılan yaşam kokusunu içime çekiyorum. "Ölümü nasıl kavrayabiliriz sizce?" diye soruyor birden.

Nasıl? "Galiba ancak ölerek," diyorum, İhsan Hoca'nın lafını aşırarak.

Ölümden söz ediyor. Gülümsemesine ara vermeden: "Belki ölerek kavrayabiliriz ama o zaman da anlatamayız. Yani yazar, gizlerini keşfettiği bir şeyi anlatamayacaksa bu boşuna bir çaba olmaz mı?"

"Yazarlar galiba bu yüzden ölümü hep sevgililerine bırakırlar," diyorum.

"Anlaşıldı, ölümün karşısında her şey boş: ölümün kendisi bile..." Elini dostça omzuma koyuyor. "Söyleyin bakalım, sevgiliniz var mı?" Başımı sallıyorum. "Öyleyse birine âşık olmaya bakın."

"Birini sevebileceğimi düşünmek ancak edebî bir yanılgı olur," diyorum.

Bu kez kahkaha atarak gülüyor. "Sakın ben yanınızdayken sevgili edinmeye kalkışmayın," diyor. "Ona bir yanılgıdan başka bir şey olmadığını söyleyeceğim."

"Tamam," diyorum. "Yanılıp da âşık olursam, söylersin."

Saatine bakıyor. "Birine telefon etmem gerek," diye açıklıyor ardından. "Buradan aramam mümkün mü?"

Sevgilisi var! Düşünce soğuk su gibi suratıma çarpıyor. "Resepsiyondaki direkt hat," diyorum.

Doğruluyor. "Yarın işiniz var mı? Benimle gelsenize. Yönünü bulabilen bir rehbere ihtiyacım var. Hiç olmazsa kuzeyi." İşim var dememe izin vermeden devam ediyor: "Yağmur yağmayacak."

"Yağmayacak," diyorum. "Söz."

Önce ay, şimdi de yağmur; inanmamış gibi bakıyor, sonra soruyor: "Şimdi bir biraya ne dersiniz?"

"Bira bana yasak," diyorum.

O gün reddettiğim birayı beş yıl sonra yudumlarken karşımda gülümsemesini benden esirgeyen alçak varmış gibi, "Kabahatim yok," diye mırıldandım. Oysa karşımda Sami değil, Emin vardı. Onu uyarmalıyım, yakışıklı yüzündeki gölge kalıcı bir lekeye dönüşmüş... Neden söz ediyordu? Galiba mutluluktan. "Mutluluk, artık elde edemeyeceğim gençlik gibi uzak benden," dedim.

"Gençken mutlu muydun?"

Soruyu sevmemiştim. "Bunu sevmedim, başka soru sor," dedim.

"Galiba mutsuzluk yaşa değil, başa gelene bağlı," dedi, pek düşünmeden.

"Senin başına ne geldi?" O da bu soruyu beğenmemişti. Cevap vermedi. "Bir kadın otelleri arayıp seni soruyormuş," dedim. "Turkuvaz'dakiler söyledi. Bizde kalmıyor dedim." Bir süre konuşmadık. Biram biterken dalgalardan önce gelen öncü esintiyi hissettim. Sıcak bir haftanın ardından nihayet poyraz alıyordu. Kolumu esintiye doğru uzatıp mırıldandım. "Serinlik! İyi haber, üzümler ve zeytinler için."

Sonra öteki kolumu da açtım. Bir sevgiliyi kucaklar gibi sarılmak istiyordum poyraza: çıplak. Üstümdeki tişörtü çıkarsam? Yalnız olmadığımı hatırlar hatırlamaz vazgeçtim. Emin, ne düşündüğümü biliyormuş gibi sordu. "Nerede vuruldun?"

Yüzü daha da kararmıştı. "Laleli'de," dedim. "Laleli'yi bilir misin?"

Başını salladı. "Sırtındaki izler sigara yanığı! Değil mi?" Sigara yanığı, demedim. Sanırım işkence yapmış birisi gibi baktığından. "Birilerini epeyce kızdırmış olmalısın. Kötü dağlamışlar seni."

"Öyle," dedim. "Asıl kötü olan neydi, biliyor musun? He-

rifler beni dağlarken bağıracağıma sürekli acıktım; canım et istiyordu. Bu yüzden artık kızarmış et yemiyorum. Sadece haşlama." Belki konuşacaktı ama arkadan Rana'nın kahkahası yükselince vazgeçti. "Şu iki kız! Dünyanın parasını ödeyecekler, ama ıstakozların yarısını bile yemediler. Tanrı dalga geçiyor bizimle. 'Bakın, en değerli deniz mahsulünü, bulamadığınız, peşinden koştuğunuz o eşsiz beyaz eti, uyuz sokak kedilerinin midesine yolluyorum, ne haber,' diyor..."

"Belki başka bir şey söylüyordur," dedi.

"Olsa olsa zenginlerin ağızlarının tadını bilmeyen budalalar olduğunu söylüyordur."

"Zenginlerden hoşlanmıyorsun, değil mi?"

"Marştaki gibi," dedim. "Hâlâ komünistim." Tekrar sustuk. Rüzgâr istekle karaya doğru yaklaşıyordu; gece yarısından sonra kendini tepelere sere serpe bırakacaktı. Saate baktım. On bire geliyordu. Biranın kalanını da bitirdim. "Diyelim ki Değirmen Dağı'nın yamaçlarında saklanacaksın..." Ardından ne geleceğini biliyor gibi bakıyordu. "Neresini seçerdin?"

Bir süre daha dimdik gözlerimin içine baktı. Sonra kesin bir sesle, "Güneydoğu yamacını," dedi. "Bodrum'a inen yokuşun sağında, çalıların ortasında bir ardıç ağacı var." Sert rüzgârların belini büktüğü ağaç! Başımı eğdim. "Güney'e, düzlüğe doğru düz bir hat al, elli metre aşağıdaki kör kuyunun yanında, üstü çalılarla kaplanmış, Rumlardan kalma eski bir taş ağıl var; bence orada gizlenen birisini, kimse bulamaz..." Sigara alıp yaktı; paketi bana da uzatınca geri çevirdim. "Tehdit ediliyormuşsun, ondan mı?" Ondanmış gibi sustum. "İstersen sana yardım ederim."

"Gerek yok," dedim. "Sağ ol."

"Sen de sağ ol," dedi.

Sonra gırtlağını temizledi. Ona dikkatle baktım. Birbirimize benziyorduk: Hayatta oluşumuz sadece bir rastlantıydı.

Sami'ye görünmeden mutfağa geçtim. Şükrü, etrafı toplamış, biraları her zamanki gibi tezgâhın üstüne bırakmıştı. Akşamları hazırladığı torba, çöp kutusunun yanındaydı. Torbayı aldım, kutuları, pantolonumun ceplerine sokup karabiber ağacının yanından tekrar asfalta çıktım. Bu kez ters yöne yürüyordum. Rüzgâr daha alçalmamış, tepelerdeki çalılarda uğulduyordu. Sarışın kızla, Çiğdem'le elli metre ötede, asfaltın Bodrum'a dönen kıvrımında karşılaştım: Daha doğrusu, gözleriyle; yüzünde başka bir şey yoktu çünkü. Beyazlar içindeydi; sarı saçları üstündeki elbisesinin rengini almış, yüzüyle birlikte yok olmuştu. Birisini bekliyormuş gibi ayakta dikiliyordu. Onu görmeyeceğimi sandığından birkaç adım kala sesini yükselterek konuştu. "Tekrar iyi akşamlar."

Yarım ağızla, "İyi akşamlar," deyip önünden geçtim.

"Sizinle yürüyebilir miyim?"

Evet demişim gibi peşime takılmıştı bile. On adım sonra durdum. Yüzü renkleniyor, yavaş yavaş ortaya çıkıyordu. "Yerinde olsam, gecenin bu saatinde benim gibi bir adamla yalnız kalmazdım." Sol cebimdeki kutuyu çıkardım. "Bak, içki! Gördün mü? Birazdan sarhoş olacağım..."

"Bana kadınlara sarkıntılık eden, tehlikeli biri olduğunuzu mu söylemek istiyorsunuz?"

Söylemek istediğim, yalnız kalmak... Onun yerine, "Kaç yaşındasın?" dedim.

"Yirmi beş."

"Sana güzel olduğunu söyleyen olmuştur herhalde."

Belleğinin kesinliğini ele vermeyen kararsız bir sesle başını eğdi. "Sanırım söylemişlerdir."

"Arabana, ıstakoz ısmarlamana bakılırsa zengin de olmalısın."

"Yani?" dedi kız.

"Yanisi şu: Senin gibi genç, güzel ve zengin bir kızın burada, birazdan sapıtacak bir adamın yanında ne işi var?"

Cevap vermedi. Geride tuttuğu, uzak yıldızlar gibi derin, donuk parıltılı gözlerinde Sami'ninkilerde rastladığım o boşluk vardı: hüzün; belki de... Bana acıdığını hissedince gözlerimi kaçırdım. Yürüyeceğimi fark eder etmez atıldı. "Biraz merak, biraz iş... Evet, bu nedenle buradayım. Etrafa bir göz atmak istiyorum."

"Gecenin bu saatinde mi?"

"Neden dostça davranmayı denemiyorsunuz?"

"Deniyorum," dedim. "Benden uzak durman konusunda seni uyarıyorum ya."

Sonra karşısındakini dilenciye çeviren gözlerine bakmadan tekrar yürüdüm. Bir türlü hep yek atmayan inatçı Tanrı'dan ne uzun ömür, ne de mutluluk dilemiştim, istediğim biraz rüzgâr ve yalnızlıktı. Rüzgâr yoldaydı, ya yalnızlık!

1970'ten sonra yamaçlardaki yazlık evlerin sayısı giderek artınca iki koyu bileştiren eski tozlu patika da parça parça kaplanmış, ortaya çıkan bu dolambaçlı asfaltın iki yanına da rastgele –kimisi beton, kimisi çoktan paslanmış demirden yapılmış– elektrik direkleri dikilmişti: Direklerin tepesindeki –pek azı yanan– lambalardan yayılan cansız ışığın aydınlatamadığı, değişik renklerle düşmanını uyaran bir yılanı andıran garip yolun tatlı eğimine uyarak yürüdüm. Birazdan sızacağımı haber veren o sis başımdan aşağıya doğru yayılıyordu. Beş dakika sonra askerî bölgeyi çeviren tel örgülere dayandım. Çiğdem, on-on beş metre geriden, ayak seslerini duyabildiğim bir uzaklıktan beni izlemeye devam ediyordu.

Niyetim, yolun Değirmen Dağı'nın güney yamacındaki düzlükle buluştuğu yere yerleştirilen, yıllardır rüzgârlara, sert kışlara karşı koyabilmiş eski bankta biraz dinlenip, çalılığın içine girmeden önce biralardan birini içmekti.

Sigarayı yaktım, Çiğdem, birayı açmadan geldi: önce ayak sesleri, ardından gölgesi, en son da kendisi. Başımı kaldırınca irkildim. Gözleri ağzına benziyordu; her şeyi yutuyordu.

Galiba o yüzden kenara çekildim. Yanıma oturdu. "Sizi rahatsız etmeyeceğim."

Sesinde yumuşak, merhametli bir ilgi vardı. Yana döndüm. Gözlerini de merhametini de istemiyordum. Karşıda rengârenk ışıklarla bezenmiş, büyük bir yolcu gemisi, Körfez'den kurtulup bir an önce açık denize açılmak için Foça'dan Büyük Ada'ya doğru dümen kırmıştı. Sağda, Bodrum'daki diskodan yükselen müzik, hızını arttıran rüzgârın uğultusuna karışıyordu. Bira kutusunu açtım.

"Ben olmasam ay doğmaz burada," dedim, ilk yudumu alır almaz. "Eğer gözlerimi Tuzla'ya dikmezsem asla çıkmaz."

O, ayla ilgili değildi. "Neden sürekli ağlıyorsunuz?"

Hani söz vermişti? Budalanın tekiydim. Zenginlere güvenilmeyeceğini hep unutuyordum. "Beni rahatsız ediyorsun," dedim.

"Söyleyin, gözyaşlarınızın nedeni ne?"

"Nezle," dedim. "Doktorlar müzmin bir nezleye tutulduğumu söylüyorlar."

"Nezle mi?"

Başımı salladım. Bir kez daha, "Nezle," dedim. Ama hüzün nezlesi demedim. "İlacı yok." Biradan uzun bir yudum aldım. "Salya, sümük ve bol gözyaşı... Döktüğüm bu."

O, "Anladım," dedi, ben biramı yudumlayıp gemiyi izledim. Sis gözkapaklarıma asılıyordu. "Bunu kendinize neden yapıyorsunuz?" Hayatım sadece içmekten ibaretken başka ne yaptığımı sanıyordu ki? "Neden böyle içiyorsunuz?" diye devam etti, düşüncelerimi okumuş gibi. "Yaşamaktan nefret edermişçesine."

Önce acele etmeden biramı bitirdim, sonra nefret ettiğimi sandığı hayatımı özetledim. "Basit bir hayat benimki. İçiyor, sızıyor, ayılıyor, bir şeyler yiyor, sonra yine içip sızıyorum. Ardından sıra ayılmaya geliyor... Bir de sakatlar var hayatımda."

"Sami Bey'den başkası da mı var?" Köpek de var demedim. "İçki unutmanızı sağlıyor mu?"

İçki, acıyı unutturmaz, sadece katlanılabilir yapar. İçenlerin beklediği, içkiden umduğu da budur zaten. Kim kutsal acısından bütünüyle vazgeçer? Ama ayyaşlığın sırlarını üç dakika önce verdiği sözü unutup, beni rahatsız etmeye devam eden bir kıza vermek niyetinde değildim. O yüzden, "Bildin," dedim. "Her şeyi unutturuyor."

Çok yakınlaşmıştı; eliyle gözyaşlarımı silmeye kalkışırsa ne yapardım? "Umudunuzu yitirmiş olmalısınız?" Sesi, duaların sonunda insanın kendisini Tanrı'ya teslim ederken duyduğu o acımayla çınlıyordu.

Yitirmiş miydim? Galiba ikimiz de hayatı abartıyorduk. "Yaşamak artık bana bir şey öğretmiyor. Hepsi bu," dedim.

"Öyleyse içmenizin nedeni bu."

Gözlerimi kapadım. Düşünüyordum. İçkiyi: yazgısına hükmedemeyenleri hiçliğin cennetine taşıyan o gizemli ırmağı. Ve sarhoşluğu: görüntüsüz düş görmeyi! Sonra güldüm. Kenarda kalmış bir yaşamı sabırla bitirmenin bundan daha zevkli bir yolunu bilen var mı? Ama böyle demedim. "Benden ne istiyorsun?" diye mırıldandım. "Yeşilaycı mısın yoksa?"

"Değilim, ama sizinle ilgiliyim."

Hem ıstakoz yemeyi bilmiyordu hem de hayalperestti. Yere inmeli! "İçim bomboş genç hanım," dedim. "Kasıklarımdan hiçbir şey fışkırmıyor artık. Bir sevgili edineceğim düşüncesi artık edebî değil, trajik bir yanılgı..."

Seni uyarıyorum, diye devam edecektim, Çiğdem, parmağını dudağıma götürüp beni susturdu. "Kendinizden utanmalısınız!" Yanakları kızarmıştı.

"Utanmak mı! İçmenin iyi tarafı, insanı böyle gereksiz şeylerden kurtarmasıdır..."

"Sami Bey'e neden kızdınız?"

"Sinirlendim," dedim. "Gülümseyip durmasına."

"Mutluluk sizi öfkelendiriyor mu?"

"İnanmadığım bir şey beni neden öfkelendirsin ki?"

Vakit kaybediyordum; sarhoşluğum tam bir sızmaya dönüşmeden seyrelecekti. Torbanın içindekiler de kokmaya başlamıştı. Ağzımın kenarındaki damlaları gözyaşı mı sümük mü olduğuna aldırmadan sildim. Çiğdem inatçıydı. Bininci sorusunu da sordu: "Mutluluk diye bir şey yok mu sizce?"

"Yok," dedim, öç alır gibi. "Vardır diyenler, mutluluk sandıkları şeyin, razı oldukları bir mutsuzluk olduğunun farkına varamayanlardır."

Mutsuz birisi olduğunu kavradığından olacak, bir süre konuşmadı. Sessizlik boyunca gökyüzüne baktım. Adanın üstündeki karanlıkta sadece birkaç parıltı vardı. Galiba Tanrı da sarhoştu bu gece; yıldızlarının çoğunu yakmayı unutmuştu. "Bilmem farkında mısınız? İnsan yanınızda kendini olduğundan daha aptal, hep acı çeken bir insan gibi hissediyor."

"Sorun bende değil, insan oluşumuzda," dedim. "Aslında birimizden ötekine değişen pek bir şey yok."

"Anlamadım."

"İnsan dediğimiz, eski acıları yeni baştan yaşamaya mahkûm edilmiş bir canlı türü alt tarafı."

Söyleyecekleri vardı; ama konuşmasına fırsat vermeden banktan kalkıp ağaca doğru yöneldim. Vakit azalıyordu. İşi tamamlayacaksam sis dağılmadan yapmalıydım bunu. Yapraksız, öteki ağaçlardan uzakta, tek başına kalmayı seçmiş kuru ardıça kadar düşmeden yürümeyi başardım. Şiddetlenen rüzgârdan gözlerimi açık tutamıyordum. Ağaca sarıldım. O zaman fark ettim: Gövdesini rüzgârlar eğmemişti, Tanrı'nın yeryüzüne iliştirdiği bir soru işaretiydi o.

Küfrederek gözlerimi açtım. Yeni soru istemiyordum, iyi bir zar... İstediğim buydu. Çiğdem o sırada arkamdan bağırdı. "Nereye gidiyorsunuz?"

'Topal bir köpeği bulmaya,' diyecektim, ama sesim çıkmadı. Dört-beş adım sonra da ayağım kaydı. Gözlerim kapanmadan önce elimdeki torbayı ileriye doğru fırlatmayı becerdim yine de. Torba yere düşmeden havada parçalandı, kemikler ortaya saçıldı.

Bu saatte Çeşme'de bir diskotekte dans ediyor olması gereken yirmi beş yaşındaki zengin kız benimle neden ilgileniyor? Son düşüncem bu oldu. Sonra sis her şeyi kapladı. "Benek," demeye çalıştım, beceremedim.

Sami Çetin, 10 Ağustos 2004:

"Sözcüklerin kaynağına doğru bir yolculuğa çıkıp, ilk hallerini bulmak... Hobi denirse, benimki bu. Mesela astronot! 'Astro' Yunanca'da yıldız, 'nautes' de gemici demek. Yani, yıldız gemicisi. Başka bir örnek mi? Zifir: Odysseus'un anlattığı öyküdeki Zephyros –yani karayel, batı– sözcüğünden gelir. Zephyros, batıdaki karanlıklar ülkesi; karayel, Kimmerler'den doğru eser... Otelimizin adının Karayel olması, konumuyla ilgili değil. Kararlaştırırken bana sorsalardı, Poyraz derdim. Çünkü dikkat ettiyseniz, otelin cephesi kuzeydoğuya bakıyor...

"Bunu söylemeliyim. Biliyor musunuz, masanın üstündeki bu teyp, bu tarz bir konuşma bana ne hatırlattı? Sanki tekrar tutuklandım ve ifade veriyorum. Siz de bir yazar değil de, savcısınız. Her neyse...

"Sözcüklerin peşine düşme, gizlerini araştırma alışkanlığını bulmacalarla edindim. 1979'da, üç ay hastanede neredeyse hiç kımıldamadan yattığımda. Düzenli olarak bulmaca çözmeye o zaman başladım...

"Kuzey, hayatı çözememiş birisi için bulmacaların anlamsız bir merak olduğunu söyler. Onu Almanya'da Parti kana-

lıyla tanıdım; Berlin'den göz kulak olmam için Heildelberg'e gönderdiklerinde. Türkiye'deki militanlar arasında sivrilmiş, polisin kurduğu dört tuzaktan da kurtulmayı başarmış, sonra peşindeki onu öldürmeye yemin etmiş iki ekibi atlatarak Almanya'ya gelmişti...

"Ben yurtdışına 12 Mart'tan önce, 1970'te apar topar çıkmıştım; mahkûmiyet kararıyla sonuçlanan davalardan ikisi temyizde onaylanır onaylanmaz. Parti dergisinin yayın sorumlusuydum. Kuzey, darbeden sonra geldi Almanya'ya. Sanırım, 1973 başlarında... İstanbul'daki yoldaşlar yakalanmasından endişe etmişler, merkez yürütme de yurtdışına çıkmasını söylemiş. Önce Filistin'de kalmış, oradan Almanya'ya geçmiş.

"Bir süre izimizi kaybettirip, ortada görünmeyecektik. Bana söylenen buydu. Bizimkine 'Sana bir iş bulalım' dedim; cevap vermek yerine güldü. Boşuna gülmemiş; bildiği varmış meğerse. Onda şeytan tüyü olduğunu bilmiyordum o zamanlar. Beş gün... Beni kandırması için bu kadar kısa bir süre yetti. Üstelik o sırada bir sevgilim de vardı...

"Birlikte önce Amsterdam'a gittik, oradan da kapağı bir şilebe atıp, on bir ay okyanuslarda dolandık. Tayfaydık... Yoo, gemicilikten hiç hoşlanmadım. Bana sorarsanız, dünyanın en kötü, en berbat işi derim... Kuzey bayıldı; 'Son tahlilde her eylemci bir serüvencidir...' Kendini böyle bir saçmalığa inandırdığından belki de. Okyanusa açılan birisinin eninde sonunda yazacağına olan inancı: Bence onu bu zahmetli yolculuğa iten asıl neden buydu...

"Kuzey, yeraltına geçmeden, yani darbeden önce Edebiyat Fakültesi'nde okuyordu... Bir iki kez yazmayı denedi, ama bitirdiği bir tek öyküyü bile hatırlamıyorum; ya da ben görmedim. Bana sorarsanız, dergi çıkarma merakı da bu kısırlığının bir sonucu: Edebiyata bir biçimde yakın olma isteği... Güya 'Düş Kırgınları' adını verdiği bir roman yazacaktı. On-

ca yıl İstanbul'da yaşadıktan sonra Karaburun gibi gözden uzak bir yere yerleşme kararının ardında da bir türlü başlayamadığı bu roman vardı. Hoş, ona sorsanız, 'Buraya bir kadının peşinden geldim' der ya. Gerçekten de üçüncü dergiyi de batırınca, o sırada birlikte olduğu kadınla geldi Karaburun'a. 1995'te. Gelir gelmez Karayel Oteli'ni devraldılar. Ama kadın aradan bir yıl bile geçmeden bizimkini borçlarla bırakarak, çekip gitti... Kuzey, o sıralarda da içiyordu... 1996'da Salim'in ısrarıyla tedavi oldu. Salim, Kuzey'in ağabeyidir, tek kardeşi. Sürekli tartışırlar. Laf aramızda, ondan ben de hoşlanmam. Sağcının teki olup çıktı... Kuzey, tedavinin sonunda içkiyi bıraktı. Ta ki...

"Türkiye'ye 1974 genel affından sonra, 1975 Kasım ya da Aralık'ında birlikte döndük. Bizi daha Almanya'dayken attılar partiden... Vurulmam? Daha sonra... 1979'da, 19 Nisan günü, akşamüstü saat beşe on kala neredeyse bütün bir şarjörü üzerime boşalttılar. Laleli'deki sendika binasından çıkmış, yürüyorduk. Meğerse faşistler tuzak kurmuş, bizi bekliyorlarmış. Çapraz ateşe tutuldun mu, hiç şansın yoktur. Kuzey benden daha şanslıydı, kurşunlar kolunu delip geçti. Ben ilk mermide düştüm; kurşun belkemiğimden sekmiş, kayıp gitmişim. Sokak su almış tekne gibi yana yattı. Ay bıyıklının biri kafama da sıkmak üzereydi ama Kuzey adamın üstüne atlayarak onu yere devirdi. Sonra da silahını aldı ve heriflerin ikisini de bacağından vurdu. Her şeyi kızıl bir sis perdesinin ardından hayal meyal görebiliyordum. Bir bakıma hayatımı ona borçluyum...

"Neden bir bakıma dedim? Bilmiyorum. Belki... Neyse... Bu konuyu kapatalım... Otuz iki yıldır arkadaşız. Kısa bir sürenin dışında birbirimizden hiç ayrılmadık. 1979'a kadar ben ona göz kulak oldum; bacaklarım bu hale gelince, dadılık nöbetini o devraldı, tekrar içmeye başlayınca sıra yine bana geldi...

"İkimiz de evlendik. Kuzey, döner dönmez: Oldukça varlıklı bir şiir heveslisiyle bir yıl kadar evli kaldı. Vildan ondan üç ya da dört yaş büyüktü, bir süre sonra, Kuzey'in parası bitince bizimkini bırakıp gitti. Oysa Kuzey'i seviyor görünüyordu. Ama yumuşak bir karnı vardı: rahatı ve alışkanlıkları. Çok istemesine rağmen bir türlü bize ayak uyduramadı. Yoksulluğu başka bir yaşam tarzı sanıyordu. Su altında yaşamak gibi... Kuzey peşine düştü ama Vildan yok olmuştu. Onu reddedeceğini söyleyip duran bir babası vardı. Galiba adam sonunda savaşı kazandı. Vildan'ı yurtdışına gönderdiğini duyduk. Kuzey bunun ardından boşanmayı kabullendi. Olan, birlikte çıkardıkları dergiye oldu. Bizimkinin ilk batırdığı dergi odur. Derginin adı da *Kuzey*'di... Hayır, bunun nedeni kendini beğenmişlik değil, Vildan, dergiye adını koyması için o çok ısrar etti. Hem Kuzey, sözcük olarak bir anlamda sosyalizmi de çağrıştırıyordu... İkimiz de Stalin'i sevmezdik; ama kendimizi hep komünist saydık...

"Kuzey, 1981'de, 12 Eylül'den sonra tekrar tutuklandı. On üç ay içeride kaldı. Epeyce eziyet gördü. Beni mi? 'Bacakları tutmayan birisine işkence yapmanın pratik zorlukları nedeniyle' beni almamışlar. Kuzey, böyle derdi. 1985'te Nermin adında cesur ve iyi bir kadınla evlendim. Yürümeyeceği daha baştan belliydi. Yine de düşündüğümden daha uzun sürdü. Sonra Nermin'e, 'Seni artık istemiyorum' dedim ve ayrıldık. Ayrılmak isteyen bendim. Neden mi? Utanmamı mı istiyorsunuz? Pekâlâ, işte neden: Geceleri yanımda gözleri açık, başka erkekleri düşünmemeye çalışırken bana şefkat göstermesine katlanamıyordum. Ayrılmasaydım, asla başkasıyla yatmayacaktı. Onun kadar dürüst –belki de aptal demeliydim– birisini taşıyamadım... On yılın ardından boşandık; ben de 1996'da Kuzey'in yanına geldim. Daha doğrusu, İstanbul'da buluştuk. O tedaviyi bitirmişti; birlikte döndük Karaburun'a... İşte, merak ettiğiniz ortak öykümüz kısaca bu...

"Bu, birlikte çektirdiğimiz bir fotoğrafın arkasına karaladıkları: 'Bu gezgin, bendeniz, Kuzey.' Fotoğraf yirmi yıllık; ama o gençliğini hep korudu; zamanın zorbalığına boyun eğmeyen bir yüzü vardı. 'Dostlar bize iyi insan olduğumuzu hissettirirler...' Bunlar da benim için yazdıkları... İlginç, o beni dostum diye tanıtırdı, oysa ben, arkadaşım derdim... Ne fark mı var? Bilmem. Belki vardır. Arka-daş sözcüğü, arka çıkmaktan geliyor olabilir mi? Tıpkı İngilizcede 'friend'in, sevmek anlamına gelen 'freon', 'freond'dan gelmesi gibi... O bana arka çıkardı, bense onu bir dost gibi sık sık eleştirirdim. Hayat hakkında ilginç sözler bulurdu. 'Gençken hayatın bizi mutlu ettiğine inanırız. Oysa hayat bizi sadece yıpratıyor.' Bu da aynı fotoğrafa yıllar sonra eklediği not...

"Cesur birisiydi. Hiç kuşkum yok. Birkaç kez şahit oldum. Aldanmış olamam. Çünkü cesaret taklit edilemez... Kötürüm olanın kolları güçlü olurmuş. Bir uzvun eksikliğinin, yerini tutan ötekini geliştirmesi gibi, kadınlardan uzak bir hayat, hayal gücümü geliştirmiş olabilirmiş. Kuzey, böyle derdi. Biliyor musunuz, Tolstoy, insanlığı sevmenin imkânsız olduğunu anladığı için son yıllarda çok acı çekmiş. Tarkovski, galiba Solaris'te böyle diyordu. Kuzey, insanları sevmese de insanlığa hep inandı... Yolculuğa, uzun yolculuklara kim dayanabilir? İşte, yıllar sonra tekrar yollara düştü. Bir keresinde kutba tek başına gitmeye hazırlanan bir adamın öyküsünü gazetede okurken ne kadar heyecanlandığını hatırlıyorum. Bana dönüp, titreyerek şöyle demişti: 'Bu sana saçma, anlamsız gelebilir. Ama bilmem kaç yüz milyon yıl önce denizde yaşayan bir eklem bacaklı, kutba giden o adam gibi tehlikeli bir serüvenin peşine kapılıp karaya çıkmasaydı, karaların üstünde hayat olmayacaktı. Dostum, var olmamızı o küçük böceksi şeyin cesaret ve merakına borçlu olmamız garip değil mi?'...

"Evet, kime sorsanız öyle der. Coşkulu... Neşesi, deliliği-

ni örter. Onda neşe ile deliliğin arasında kıl kadar ince bir uzaklık vardır da ondan... Belki onun yerinde olsaydım ben de içerdim. Ben acıyla doluydum, o ise hüzünle. Acıyı aşındırmak için öfke yeterlidir. Ama o çaresizdi. Hüznün ilacı yok. İnsanı bir kez ele geçirdi mi, eninde sonunda çürütür...

"Birbirimize hiç minnet duymadık; çünkü minnet gerçek dostluğu engeller. O benim yoldaşım ve gerçek dostumdur...

"Fındık! Öyküyü siz de duymuşsunuzdur: Dedesinin dedesinin dedesi, ya da onun babası, iri yarı, pehlivan bir balıkçıymış. Ağlarına musallat olan bir yunustan illallah dediği için günün birinde 'O kahpe yunusu yakalarsam, düzeceğim, şart olsun' demiş ve hikâye bu ya, ertesi gün yunusu ağlara sarılı bir şekilde ayaklarının dibinde, kumsalda yatarken bulmuş. Adam dindar birisiymiş, söylentilere inanacak olursak, 'şart olsun' dediği için o sabah yunusla gerdeğe girmiş. Kimilerine göre işte bu birleşmeden sonra kısa boylu, denizin altında da yaşayabilen, tüysüz, garip bir tür olan Fındık soyu ortaya çıkmış... Ama Fındık'ın dedesinin halvet olduğu yunus meğerse yunus padişahının kızıymış. Yunus padişahının kızı, Fındık onu almayınca, Fındık'ın soyundan gelecek bütün erkek çocukların karada barınamaması, kız çocukların da evlenemeyip evde kalmaları için beddua etmiş... Evet, folklorik özellikler taşıyan hoş bir hikâye, ama Kuzey nedense o hilkat garibesiyle ilgili her şeyi ciddiye alırdı. Fındık'ın derinlere dalabildiğine, su altında uzun süre kalabildiğine, denizin altındaki her şeyi görüp, istediğini bulabildiğine inanıyordu. Balıkları, ıstakozları güya böyle yakalıyormuş... Güya gizli bir hazinenin de muhafızıymış. Bundan yıllarca önce birisi o hazineyi çalacak olmuş, Fındık Yarımada'yı tam on beş gün art arda fırtınayla dövmüş, rüzgâr ve yağmur öyle şiddetliymiş ki, sonunda hırsız çaldığını ona geri getirmiş...

"Benek? Köpeğin adı..."

Gezgin bir ayyaşın güncesinden, sayfa 22:

"Âşık kadın suçsuzdur..."

"Ah, keşke yazarken olduğu kadar soylu olabilseydim! Yaşarken bir sefilim oysa. Herkes sussa, kimse seslendirmese de farkındayım: Kof, yaratıcı özü olmayan bir pişmanlık benimki. Üstelik bekâretin iffeti gibi de geçici...

Sunak taşına uzanır gibi başına gelecek her şeyi kabullenmeye hazır olmak... Âşık kadın bu değil midir? Söylüyorum: Âşık kadın suçsuzdur. Suçlu olan benim. Yaşamdaki amacımı aştım. Sevmeye kalkıştım. Benim gibi özyıkımından haz alan bir erkek neden bir kadını sever ki?

Belki bu suç değildir: Belki sevmek beynimizin kazara ürettiği bir avuntu; yüreğimizi kavuran ani bir kıvılcımın doğurduğu bir yangın; belki de –benliğine kavuşmak yerine– benliğimizi karşımızdakine yayarak onu ele geçirme isteğinden ibaret. Tanımlar, tanımlar, tanımlar... Bütün tanımlar midemi bulandırıyor. İtiraf ediyorum: Benim nedenim basitti: Amacımın ardında soylu bir ürperti değil, bencilce bir umut saklıydı: Kendimden kaçıp kurtulma umudu! Onu bu yüzden sevmeye yeltendim; bu yüzden beni sevmesine izin verdim. Ne budalaymışım! Acıma doğru dümdüz yürüyeceğime, yolun yarısında geri dönmeye kalkıştım. Oysa kaderin yolu hep tek yönlüdür.

Sorular; sarhoşluğumun tülünü yırtıp kulağıma ulaşan soruları duyuyorum. Cevapları da. En mide bulandıranı, 'Aşk, kendini yeniden yaratmaktır,' diye başlayanı. Bir de şuna kulak verin: 'Aşk, yaşamımızı yüceltme, yazgımıza meydan okuma ça-

basıdır...' Bu daha da iğrenç. Üstelik yalan da. Ey daha âşık olmamış talihliler, aşk sadece başlangıcında ölüme karşı meydan okur. Sonrası! Sonrası tutkulu bir direniş değil, uyumcu bir teslimiyettir. Bunu biliyordum...

Sarhoşluğu tatmamış ayıklar, sakın âşık olmayın! Olduğunuzda, Tanrı'nın verdiği en ağır ceza bekliyor olacak sizi: agonia perpertua. Ben kendi hesabıma can çekişmekten bıktım: Utancımdan sıyrılmak için bir an önce ölmeyi düşlüyorum. Ama Tanrı, bedenimden kurtulma isteğimi krallığına yönelmiş bir isyan gibi algılıyor. Bedenimiz, ruhumuzun içine diri diri gömüldüğü etten bir tabut değil midir? Varlığını inkâr değil, tabutumu fırlatıp atma isteği benimki...*

Kimse bana gerçeklerden söz etmeye kalkışmasın! Çünkü boşuna bir çaba olur bu. Hayatın ya da hayallerin, gerçeklerin her türlüsünden uzak dururum: Gerçekler, Tanrı ve bilim içindir. Bana gereken yalanlar. İçinde gelecek umudu, mutluluk hayali sakladığımız yalanlar... İşte, size aşkın gerçek nedeni: Yalan ihtiyacı; canlı olduğumuza inanma saplantısı. Ben bu nedenle âşık oldum. Ya o? Gülerek dediği gibi, 'Sırtı savaş yaraları ve ateşli sevişmelerden kalan izlerle kaplı bir adamın bedensel çekiciliği' mi?

Ne yaparsam yapayım, artık hiçbir şey değişmeyecek. Biliyorum: Acı, insanı er geç çıldırtır. Sadece bir zaman meselesi bu. Sabırla, içerek bekleyeceğim o anı. Tanrım, ölümümü yaratmama, yok oluşumu doğurmama izin ver..."

(*) Sonsuza kadar can çekişme.

İkinci Bölüm

"Trajik suç, hiç kimsenin suçlanamayacağı bir suçtur. Bu nedenle de onlar için uygun bir yargıç yoktur..."
(Max Scheler)

Temmuz 2003:

Bugün ölümün ışıklı kapısından geçecek miyim? Tanrı inadından vazgeçip hep yek atmaya razı olursa, belki. Neden zar tutmaz ki? Ondan beklediğim böylesine küçük bir cömertlik. Kimse nankör olduğumu sanmasın. Sabırsızlığımın nedeni Fındık'la el ele verip, buluşmayı sürekli geciktirmesi... İnsanı hüznün ötesine çağıran hiçbir şey yokken, sızmakla ayılmanın arasına sıkışmış bir yaşamı sürdürmenin anlamsızlığını kavradım; hepsi bu. Ama sabrı sonsuz, kendini mahkûm ettiği yalnızlıktan hoşnut bir Tanrı'dan beni anlamasını beklemem budalalık. Bunun farkındayım. Anlaşılmayı bekleyen Tanrı'dır, kulları değil; biz insanları daha da küçülten bu kutsal gerçeği de kabullenmeliyim...

Bataklıktan tüten zehirli gazlar gibi beynime yayılan sisli düşünceler bunlar... Sisli ya da parlak bir bilinç! Denedim. Hiçbir şey değişmiyor. Her gece Azrail'le buluşmayı umut ederek koynuna girdiğim uykudan hep aynı sorularla geri gelmiyor muyum?

Yüzümdeki ne? Bu da bir soru... Kararsız, serin dokunuşları bir resme dönüştürmeye çalışıyorum. Parmak, parmaklar! Serin bir el şakaklarımda dolaşıyor olmalı. Umutla ürperiyorum. Azrail mi? Boşuna! Tanrı'nın çağrılarıma kulak vereceği düşüncesi yoksullara özgü budalaca bir umut; safça bir yanılgı: Tanrılar kurban ister. Çaresizim, elimde kendimden başka sunacağım bir şey yok. Değersiz bir adak...

Bataklıktan yalnızlığımı seyrelten yeni sorular yayılıyor: Tanrı hiç hile yapmaz mı, bir kez bile? "Sayıklıyor," dedi bir ses, Tanrı'nın zar tutup tutmayacağını düşündüğüm sırada.

Kirpiklerimi araladım ve canlılığın belirginliğini yitirdiği huzurlu bir dünyadan, varlığımın tekrar kesinleşeceği sıkıcı bir dünyaya döndüm. Karşımda acı çeken yüzüyle Azrail'in rolünü çalan, ölümümle arama giren adam vardı: Sami.

"Uyanıyor." Ayılıyorum, diyecektim ama asık suratlı inatçı keçi yana dönerek devam etti: "Derisi kalındır demiştim."

Derimi methettiği, yanındaki Çiğdem'di. İblis ile melek ittifakı! Gülebilecek olsaydım, gülerdim. Ama kızlarla birlikteyken gülmek onun işiydi. "Gülsene, hırsız herif," dedim.

Sami, asık suratı düşüp kırılırmış gibi, dikkatle kımıldadı. Hâlâ Çiğdem'le konuşuyordu: "Dili bıçak gibi. Demek ki hiçbir şeyi yok."

Üç yıldır her sabah olduğu gibi yine yavaş hareketlerle doğruldum ve birbirinin içine geçen hayatlarımızın en çok tekrarlanan sahnesini seyretmeye hazırlandım. Koltuk değneklerinin üstünde dengesini bulmaya çalışacak. Bulur bulmaz öfkeli, öç alan bakışlarını göğsüme saplayacak: O güneşli akşamüstü Laleli'de önde yürüdüğü için. Eğer yerlerimizi değiştirseydik, koltuk değneklerinin benim payıma düşeceğini söyleyen bakışlarını görmemek için gözlerimi kapatacağım... Sonra dalgalı denizde iki yana sallanan çalık* bir tekne gibi kapıya doğru uzaklaşacak...

(*) Dengesiz.

Kapı kapanınca davetsiz meleğe döndüm. Çiğdem, yatağa ilişir gibi oturmuştu. Tavandaki vantilatör hareketsizdi. Serin bir gün! Sesi de öyleydi. "Hadi kalkıp duş yapın. Sizinle konuşmalıyız."

Elinde mendile benzer beyaz bir şey vardı. Yanaklarıma dokunan o muydu? "Benden ne istiyorsun?" dedim.

"Hiçbir şey," dedi. "Biraz konuşmak."

Doğrulmaya çalıştım. Boynum ve sırtım sızlıyordu. "Akşam ne oldu?"

Ayağa kalktı. Şort giymişti. Çabucak anlattı:

"Düştünüz. Size ulaşmaya çalıştım ama çalılar... Neyse ki Emin Bey yakınlardaymış, yardıma geldi. Ben geri dönüp arabayı aldım ve birlikte sizi buraya taşıdık..." Üstümü yokladım. Kıyafetimi değiştirmişlerdi. Başımı tekrar geriye bırakırken göz ucuyla odayı taradım. Pantolonum yandaki sandalyenin üstündeydi. Uzatması için Çiğdem'e işaret ettim. "Birayı arıyorsanız, Sami Bey aldı," dedi. "Yatağın altındakileri de." Alçak herif. Hem ölümümü hem de içkilerimi çalıyordu. "Orada ne yapıyordunuz? Birisiyle randevunuz mu vardı?" Hayırsız, kedi gibi bir köpekle buluşacaktım. "Erica ise İzmir'e gitmiş. Hasta ağırlaşmış..." Demek Sami Erica'dan da söz etmişti. Gülmek onu boşboğazlaştırmıştı da. "O kadını önemsiyor olmalısınız?"

Erica'nın önemi ne? "Herkesin hayatta veda edeceği biri olmalı," dedim.

Önce biraz düşündü. Sonra, "Ya Sami?" dedi.

Başımı salladım. "Onunla vedalaşamayız; nereye gidersem gideyim benimle gelmeye kalkışır..."

Çiğdem, Sami'nin yerine de gülümseyerek odadan çıktı. Kımıldamadan on dakika kadar yattım; ağustosböcekleri suskundu. Neden?

Ayağa kalkıp banyoya geçtim. Yüzüm temizdi. Düşerken yana dönmeyi becermiş olmam şaşırtıcıydı. Duşa girdim; ba-

caklarımda, omzumda birkaç sıyrık vardı. İşkenceciler, faşistler ve kadınların bıraktığı izlerden sonra sıra çalılara gelmişti. Yüksek sesle güldüm. İşte, buna yaşlanmak denirdi.

Terasta ne Sami ne de Çiğdem vardı. Poyrazsa kalmak üzereydi. Bahçe de boştu, Almanlar –çekirge sürüsü gibi topluca– başka yere göçmüşlerdi. Begonvilin altındaki kahvaltı tepsisine dokunmadım. Önce akşam içemediğim bira! Sami'nin anahtarları aldığını bile bile yine de şansımı denedim. Mutfaktaki dolap kilitliydi. Biraz bekledim, kimse gelip dolabı açmadı. Titremenin içimdeki o derin kuyudan çıkmaya hazırlandığını hissediyordum. Arka bahçeye çıktım. Mücella'nın gündüz temizlik yapan, akşamları yemek servisine yardım eden iki oğlu, şakalaşarak park yerini temizliyorlardı. Mavi BMW yerinde değildi. İhsan Hoca'yı o sırada duydum. Karabiber ağacının altında Emin'le birlikteydi. Aralarındaki sehpanın üstünde kapalı bir tavla duruyordu. Zar, pul şakırtısı ve tabii felsefenin zehriyle yüklü kahkahalar! Ağustosböceklerinin neden sustuğu anlaşılıyordu.

Onlara doğru yürüdüm. "Odysseus gibi ülkesini mi arıyor yönlerin efendisi?"

Boş sandalyeye oturdum. "Aradığım bira," dedim, İhsan Hoca'ya. "Bir denizcinin ülkesi denizse, bir ayyaşınki de içkidir."

Hoca, takma dişlerini düşürebileceğini unutarak kuru öksürüğü andıran bir kahkaha attı. Emin, keyfi kaçmış gibi sessizdi. Ona hak veriyordum. Yanıma benim gibi birisi gelse, benim de keyfim kaçardı. İhsan, "Her şey yolunda mı?" dedi.

"Her şey?"

"Doğdum, bir şeyler yaptım, sonra da öldüm... Her şey dediğimiz işte bu kadarcık bir şey..."

"Bir türlü ölemiyorum," dedim. "Sorunum o 'bir şey'i noktalayamamam."

İhsan yine kahkaha attı. "Bunda garip bir şey yok. İnsan dediğimiz yazgısına hükmedemeyen ruhsal bir süreçtir. Jung ve ben böyle diyoruz." Pek de haksız sayılmazlardı. Jung, içer miydi? Titreme yakınlaşıyordu... "İnsanlar bu yüzden Tanrı'dan umudu kesip Şeytan'a dönüyorlar..."

İçki bulmalıyım... İhsan'ın coşkusunu görünce titremeyi soruyla bastırma oyununu sürdürdüm. "Sence Goethe yazgısına hükmedebilmek için mi Şeytan'la anlaşma yaptı?"

"Tam isabet. Kanıt da var: Faust. Goethe, yazgımız için Şeytan'ın önemli olduğunu anlamıştı. Tanrı'yı ancak yaratıcılığını ve varlığını onaylatma kaygısı taşıyanlar ciddiye alır: sanatçılarla feylesoflar."

"Galiba doğru söylüyor," dedim, Emin'e dönerek.

İhsan da ona dönmüştü. Gözleri –erkeklik organı diliymiş gibi– sözlerinin ona verdiği hazla parıldıyordu.

"Günümüzde çevreye bakınca ne görüyoruz? Tanrı'nın kendisinin yarattığı dünyada bozguna uğrayışının, açık yenilgisinin izlerini. Kullarının yarısı açlıktan ölüyor; tok kulları, yarattığı hayvan türlerinin üçte birini yok etti; en soylu eseri insanlar birbirlerini boğazlıyor; insanlarının en güçlüleri, Amerikalılar, bir Afganistan'da, bir Irak'ta, bir kerede en çok çocuk öldürme rekorunu art arda yeniliyorlar... "

"Sizce ne yapmalıyız üstat?"

İhsan, Emin'e cevap vermeden önce durakladı. Müritlerini hayal kırıklığına uğratmaktan çekinen bir bilge gibi dikkatliydi. Sonra vardığı sonucu mırıldanarak açıkladı: "Tanrı'yı insanlaştırmalı ve kâşif olmalıyız. Daha insan olmak için yeni erdemlere ihtiyacımız var çünkü... Her insan kendinin kâşifi olmalı..."

Üçümüz de sustuk. Kendi payıma kâşif olmaya niyetli değildim; hele kendimin kâşifi, hiç. İçki isteği; baştan aşağıya, tepeden tırnağa buydum. Emin'e döndüm. Yüzü ağaçtan

üstümüze dökülen gölgenin altında kapkaraydı. O da keşfe çıkmayacaktı. Ne zaman böyle bir yolculuğa çıksa başının belaya girdiğini öğrenmiş olmalıydı.

İhsan Hoca bu ücra yarımadayı İyonya dönemindeki gibi bir felsefe merkezine çevirme projesini anlatmaya başlamadan önce kalktım. Emin yerinden kımıldamadı. İhsan, elini uzattı. Ne denli önemli laf ederse etsin, yıkılışı çok ses çıkaracak bir adama benzemiyordu. Ya ben? Titreme korkusu sözümü kesti; ellerim mi, bacaklarım mı? Önce hangisi başlayacaktı. Yüzsem!

Ön tarafa geçerken mutfağı bir kez daha yokladım. Dolap yine kilitliydi. Kapağa bir tekme savurunca patlıcan soymakta olan Şükrü sıçrayarak doğruldu, sonra beni görmemiş gibi davranmayı seçerek başını önünden kaldırmadan işine devam etti. Bu beni daha da öfkelendirdi. Bağırdım. "Ya bir Alman şimdi bira isteyecek olsa!"

Bir süre yüzüme baktı, sonra işine döndü. Öfkeme aldırmamaya karar vermişti. "Hadi patron... Bilmez misin, Almanları kessen ekstra almazlar..." Patlıcanları ocağın üstündeki büyük tencereye sayar gibi tek tek atıyordu. "Arada senden başka bira içen olmuyor ki."

Ne patrondum ya! Kendi otelimde bira bile içemiyordum... Bu kez küfrettim. "Halit Bey ıstakozu aldı mı?"

Şükrü başını salladı. "Şoförünü gönderdi."

Mutfaktan ön terasa çıktım. Poyraz, Kanal'ın ortasında can çekişiyor, geride bıraktığı ölü dalgalara aldırmayan gözüpek bir yelkenli Foça'dan aşağıya doğru hızla iniyordu. Bir yere iliştim. Galiba ayaklarım titriyordu. Ağustosböceklerini o sırada duydum; hep birlikte yeniden ötmeye başlamışlardı. Çok geçmeden binanın köşesinde Emin belirdi. Odasına gidecekmiş gibi içeriye yönelmişti, ancak titrediğimi görünce kısa bir kararsızlığın ardından yanıma geldi. Plastik koltuğu işaret ettim. Koltuğu çekip, yana kaymış şil-

tesini düzelttikten sonra sırtını duvara vererek oturdu. "Akşam beni mi izliyordun?"

Önce cevap vermedi, ardından, "Öyle de denebilir," dedi.

"Yardımın için sağ ol," dedim.

"Ödeştik," dedi hemen. "Söylediğim gibi, eğer istersen..."

İstemiyordum; elimi kaldırıp sözünü kestim. "Herkes birden koruyucu melek kesildi. Önce sen, sonra şu kız..."

"Kızı epeyce korkuttun," dedi Emin. "Öldüğünü sandı."

Ölmek! Güldüm. "İkimiz de bir insanın ne zor öldüğünü biliyoruz, değil mi dostum?"

Bakışlarını kaçırdı. Aynı şeyi düşünüyorduk: işkenceyi. Gözlerimizin önünde benzer sahneler vardı... Emin, belleklerimizden asla silinmeyecek resme daha fazla bakmak istemiyormuş gibi denize dönüp mırıldandı. "Kolayca ölenleri de gördüm."

Tutsak ve sorgucu! Haklıydı, hangi tarafından baktığına ilişkin bir değerlendirmeydi bu.

"Bana gerçekten yardım etmek istiyor musun?" Emin kuşkuyla süzdükten sonra hafifçe başını salladı. "İçki bul öyleyse." Ayaklarımdaki kasılmalar sonunda dikkatini çekmişti. "Karıncalar birazdan ellerime tırmanacak." Kararsızdı. "Gece, düştüğüm yerde kimse var mıydı?"

Biraz düşünüp, "Yoktu," dedi. Köpek de mi? Düşüncelerimi okuyamıyordu. Cevap vermedi. "Gece yarısı odana ateş etmişler. İki gece üst üste. Öyle mi?" Omzumu silkebilecek olsaydım, silkerdim. "Nisan sonunda," dedi, hatırlatmak ister gibi.

"Belki etmişlerdir," dedim. "Ben duymadım. Malum, o saatte sızmış oluyorum." Kim boşboğazlık etmişti? "Sami mi?" Kaşlarını alnının ortasına doğru kaldırdı. "Şükrü?"

"İhsan Hoca," dedi, bekledikten sonra. Sırrın öteki yarısını da saklamayacaktı: "Hoca senin iyi bir adam olduğunu söylüyor."

"İyi adam için şu anda önemli olan tek şey içki." Ellerimi kaldırdım. "Sıra bunlara geliyor. En fazla on dakika. Karıncalar yolu yarıladılar çünkü. Zil sesi de duymaya başladım. Zili duydum mu, durum kötü demektir..."

Ayağa kalkıp içeriye girdi. Geri geldiğinde elinde çelik bir matara vardı. Sarhoşluğun anısız sevinci göğsümü ikiye biçti. "Votka," dedi. "İşini görür mü?"

Antredeki buzdolabından kola alıp, getirdiği matarayı içine boca ettim. İlk yudum damağımı dağlayarak ayaklarımda dolaşan karıncalara doğru aktı. İkinci yudumu hepsini boğuncaya kadar uzatarak içtim. Sonra derin bir soluk aldım. Ağzımı, nefes borumu, midemi zar gibi kaplayan pas eriyecek, yeniden o akışkan mutluluk haline döneceğim... Katlanabildiğim tek mutluluğu içime çekerek yüzümü kaşıdım. Yanaklarım ıslaktı. Yine mi? Üstelik kız da yoktu görünürde. "İlk yudum nedense nezlemi azdırıyor," dedim.

Emin, 'Ağlıyorsun' demedi. Bahçe kapısından giren Şuayip'i gördüğünden belki de. Yazın ortasında koyu bir takım elbise giymiş çizgi kadar ince adamın yaklaşmasını bekledik. Gözlerimi her mevsim bir beyefendi olmayı beceren adamdan ayırmadan, "Tanrı bazen karıştırıyor," dedim Emin'e. "Oteli bana devredeceğine, ona vermeliydi."

Ardından üçüncü yudumu aldım. Şuayip, "Günaydın efendim," dedi.

Yanımızdan saygıyla eğilerek geçen adama ikimiz de ayrı ayrı selam verdik. Şuayip bizi duyamayacağı kadar uzaklaşınca, "Karısından kaçıyor," dedim.

Emin, koltuğunda rahatsız olmuş gibi kımıldadı. O zaman telefonla peşine düşen kadının karısı olabileceği aklıma geldi. Nankörlüktü yaptığım. Adam bana içki buluyordu, bense onu sıkıştırmaya kalkıyordum. "Toparlanayım," dedi. Yüzündeki gölge sesini de koyultmuştu. "Öğleden sonra giderim herhalde."

Öyleyse votkayı idareli içmeliyim... Sırtıma bir şey saplandı. Arkama dönmedim. Arkamdakini biliyordum: Bütün sabahı ayık geçirme korkusuydu; beni dilimliyordu. "Başka şişen var mı?" dedim.

Başını sallayıp matarasını alarak uzaklaştı. Elimi sıkmamıştı. Sami alçağı ne zaman ortaya çıkacak? Dördüncü yudumla aramda bu soru vardı. Bir de Benek: Hâlâ sağ mı?

Mücella'nın oğulları tembel tembel ortalığı süpürürlerken –ağustosböcekleri hâlâ ötüyordu– gözlerimi kapayıp geriye yaslandım. Beş, belki on dakika; titreme tekrar canlanıncaya kadar... Birkaç karınca dizlerime kadar tırmanınca kirpiklerimi aralayıp şişeye uzandım... Bu kez karşımda Rana duruyordu. Yeşil bir bikini giymiş, altına parlak renkli, şeffaf bir kumaş geçirmişti. Erkeğe benziyordu: Yatağa, kalpten önce girdiğine yemin ederdim. Söze o başladı; ben votkalı kolayı seçtim. "Günaydın bay Pavarotti, nasılsınız?"

Belki beyinsizdi ama çok alımlıydı: Tunçtan dökülmüş bir Afrodit; insan böyle bir kadınla kendini kolayca süsleyebilirdi. "Köleyi selamlıyorum," dedim.

"Köle mi?" Şaşırmıştı ama yine de güldü. "Kimin kölesiymişim bakalım?"

"Güzelliğinin," dedim. "Seninki gibi bir güzellik çoğu kez insanı kendisinin kölesi kılar."

Cümleyi kavrar kavramaz tiz bir kahkaha attı. Ağustosböcekleri tekrar sustu. İki oğlan da işlerini bırakmış ancak rüyalarında görebilecekleri kadını seyretmeye koyulmuşlardı. "Bak sen, bizim resepsiyonist iltifat etmeyi de biliyormuş?"

Şişeden bir yudum daha aldım. "Pek öyle sayılmaz," dedim. "Yazabilseydim bunu romanımda kullanacaktım."

"Marş söyleyen, sarhoş bir yazar..."

Şişeyi salladım. "Öyle," dedim.

Emin'in az önce kalktığı koltuğunu güneşe çekip karşıma

oturdu. Haklıydım, güzelliğine dayanamıyordu: sözünün edilmesine bile. "Hadi bana bir kahve ısmarla," dedi.

"Tamam," dedim. "Neden sen de bana bir bira ısmarlamıyorsun?"

"Torbada başka iltifatlar da var mı?"

Başımı torbaymış gibi salladım. "Ama unutma, bir şişe bira, en çok iki iltifat eder." Ellerini kaldırınca, seslenip Mücella'yı çağırdım. "Bana bir kahve, hanımefendiye bir bira," dedim.

Mücella kuşkuyla yüzüme bakarken Rana söylediklerimi tekrarladı. Beş dakika sonra bira kutusu cebimdeydi, gönüllü köle de kahvesini yudumluyordu. Günün ilk keşfi: Mücella'da içki dolabının anahtarı var. İkincisini Rana söyledi. Yarın arkadaşları geliyormuş. Gülümsüyordu. "Çiğdem'in haberi yok. Ona sürpriz yapacağız."

Sonra anlatmaya koyuldu. Çiğdem'le çocukluklarından beri komşu olduklarını, ikisi de annesiz büyümüş sayıldıklarından ilkokulda öteki çocuklara karşı ittifak oluşturduklarını, tatilden dönünce, sonbaharda birlikte insan kaynakları şirketi kuracaklarını... Dinler gibi yapıp içiyordum. Gülebilirdim de: Ölmeyi beceremiyordum ama içki buluyordum. Tanrı beni gereksiz yeteneklerle donatıyordu.

Zaman zaman Rana'ya kulak vermedim değil. Mücella'nın iki oğlunun aklını başından almak ister gibi cömertçe sergilediği bedenini bakışlardan esirgemeden anlatmaya devam ediyordu: O psikologmuş. Çiğdem ise işletme okumuş, Amerika'da da mastır yapmış. Annesi sık sık Paris'e gittiğinden Çiğdem oldukça varlıklı bir tekstilci olan dedesi ve anneannesiyle birlikte yaşamış...

Bir süre sonra –içki kavrayışımı keskinleştirdiğinden olacak– günün üçüncü keşfiyle ilgili ipuçları birer birer ufukta belirmeye başladı. Karşımdaki kadın kendini değil, Çiğdem'i anlatıyordu. Sevdiğinden mi, kıskandığından mı? Bahse gi-

recek olsam, kıskançlığı seçerdim. Belki de uzun süreli arkadaşlıklarda rastlandığı gibi, benliği, kendinden güçlü olanınkinin içinde erimiş, geriye yalnızca güzelliği kalmıştı.

Bunları düşünürken aklıma Sami gelmedi değil. Hangimizin benliği ötekine baskın gelmişti? Soruya cevap ararken Rana'yı duydum. "Sıra sende bay yazar."

"Daha yazmaya başlamadım," dedim, Sami'yi bir yana bırakarak.

"Bir bira, eşittir iki iltifat. Böyle dememiş miydin? Hadi bana bir cümle daha."

"Gerçekten güzel olan kadınlar, güzelliğinin kanıtlarını aramayanlardır."

Anlayıncaya kadar cümleyi kendi kendine tekrar etti: "Oyunbozanlık ediyorsun ama," dedi sonunda.

Asıl soruyu sordum. "Buraya neden geldiniz?"

Konuşmanın güzelliğinden başka bir konuya sapmasına izin verecek miydi? "Doğrusu, ben de bilmiyorum," dedi, biraz sustuktan sonra. "Güya İstanbul'dan yola Çeşme diye çıkmıştık. Herkes bizi orada bekliyordu." Boş kahve fincanını yan gözle onu seyreden oğlanlara doğru uzatınca iki çocuk birlikte ileriye doğru atıldılar. Kısa boylu olan daha çevikti. "Cenk de orada." Sormadan Cenk'in kim olduğunu söyledi. "Çiğdem'e bayılıyor. Bana sorarsan, bizimki de ona kayıtsız değil." Sonra birden sustu. Mahremiyetime tecavüz ettiğini bilen suçlu gözlerle yüzüme bakıyordu. "Sen ağladın mı?"

"Alerji," dedim.

Olmaya çalıştığı kadar itici değildi. Birkaç kez daha konuşsak onu sevebilirdim bile. Biraz daha lafladık; güzelliğinden uzak durarak. Sözü onu ilgilendiren konuya getiremeyince denize girmek üzere patikadan aşağıya doğru uzaklaştı. Yalnız kalır kalmaz koladan dört-beş yudum aldım. Sonra kahvaltı tepsisinin içindekileri –ekmek, biraz peynir ve bir-

kaç zeytini– bir serçe gibi didikleyerek kalanları çocuklarla mutfağa geri gönderdim.

Kaçaklar birayı da bitirdikten sonra ortaya çıktılar. Arabadan önce Çiğdem indi, ardından da onun yardımıyla Sami. Yol boyunca epeyce gülüşmüş olmalıydılar; Sami'nin yukarıya doğru bükülmüş dudaklarından çıkardım bunu. Çiğdem, Sami'yi yarı yolda bırakarak doğruca bana geldi. "Hazır olun, yanımıza bir şeyler alıp geziye çıkıyoruz..."

Şafak'ın durduğu yerde duruyor, aynı şeyleri söylüyordu. Ama arada beş yıl ve binlerce şişe içki vardı.

"İçki," dedim. "Bira olmadan bir adım bile atmam."

Sonra Sami geldi. Dudaklarındaki gülümseme yerini sık sık savurduğu emirlerden birine bırakmıştı. "Sakalların uzamış. Tıraş ol."

Nisan 1998:

"Yola çıkmaya hazır mısınız?" Begonvilin altında karşımda duruyor. Yine dünkü kadar genç, yine gülümsüyor ve yine kokusunu alıyorum. "Yağmur yok."

"Söz verdim mi, tutarım," diyorum.

"Ama önce sınav sorunuz," diyor. "Saat kaç?"

Gölgelere bakıyorum. Tepesinde Şükrü'nün yaptığı fırıldağın asılı olduğu direğin gölgesi henüz binanın duvarından terasa inmemiş. "Sekizi geçmiş ama daha dokuz olmadı," diyorum.

Ellerini iki yana açıyor. Saatine gelmeden bakmış olmalı. "Sekizle dokuzun arasında tam altmış dakika var ama," diyor.

Ona bu yarımadaya gelir gelmez öğrendiğim ilk gerçeği söylüyorum. "Hiçbir şey dakikalarla belirlenecek kadar acil değildir burada."

"Desenize ayrıntılarından arındırılmış, temposu yavaş bir hayat sizinki..."

"Tempo değil, galiba hayat diye bir kaygımız da yok," diyorum.

Dünkü yağmurdan kalan nem, güneş ışınlarını bir mercek gibi üzerimize odaklayıp gün boyu bizi yakacak. Arkada birkaç kuş ötüyor. Kuzeydeki açık deniz de, Kanal da sakin. Sükûneti bölen tepedeki askerlerin marşı. "Yanımıza bir şeyler alsak mı?"

Mutfağa gidip Sami'nin asık suratına aldırmadan torbanın içine bir şeyler atıyorum. Nereye gittiğimi sormuyor. Neden gittiğimi de. Zaten sorsa da verecek bir cevabım yok. Belki bakmak isteği! Dışarıda begonvilin altında bir çiçek gibi kokan kıza bakmak, pencereden dışarıya göz atmak gibi: Yabancılaştığımız, çok uzun bir süredir arkamızı döndüğümüz bir dünyanın varlığını hatırlamak ya da... Geçmişi mi özlüyorum? Tehlikeli bir soru bu. Onunla göz göze gelmemeye çalışarak dışarıya çıkıyorum.

Şafak, "Hangi yöne?" diyor, arabaya binince.

"Beni izle," diyorum.

"Öyleyse kuzeye," diyor.

"Kuzeye," diyorum.

Kuzeye, Yeniliman'a doğru yol alıyoruz. Niyetimiz, Yarımada'nın Sakız'a bakan batı tarafına kadar Akdağlar'ın denize dik inen yamaçlarını ortadan bölen bir hat boyunca kıyı çizgisini izleyen dar asfaltta yol alarak, Küçükbahçe'nin altındaki Denizgiren ovasına inmek ve Ege'yle buluşmak. Sonra denizi terk ederek içeriye kıvrılacağız ve Akdağlar'ın batı yamaçlarında zikzaklar çizerek, içinde ayıların, kurtların yaşadığı söylenen çam ormanıyla kaplı platoya ulaşacağız. Gezimizin geriye kalanı, yokuş aşağıya bir yolculuğun ardından Kanal tarafına inerek başladığımız yere geri dönmek... Önce kuzeye, sonra bir süreliğine batıya, ardından

güneye ve ardından doğuya dönecek bir yolculuk. Köşeli bir o harfi çizeceğiz...

Çizdiğim haritayı görüyormuş gibi başını sallıyor, "Tamam," diyor. Ama sadece bir tek balık çiftliği var bu güzergâhta. "Olsun," diye mırıldanıyor. "Bu bir keşif yolculuğu."

Körfez'in içindeki araştırma gezisini yarına bırakmaktan söz edince ürperiyorum. Bu bir gün daha demek... Duyduğum sevinç hem haz, hem de utanç yayıyor bedenime. Anlatmaya koyuluyorum: Binlerce yıl önce Cenevizlilerin nasıl Büyük Ada'yla karayı birleştirip antik dünyanın en büyük limanını elde etmeyi düşündüklerini, ama bu düşün karayelin önüne kattığı dalgaların altında kaldığını, bitirilemeden yıkılan dalgakıranın denizin dibine çöken dev bir ölü yılanı andırdığını, sağa sola saçılan kayaların bugün bir balık yatağına dönüştüğünü...

O önüne bakıyor. Midilli'nin sağında, sigara dumanını andıran pus olmasa Kaz Dağı'nı görebileceği derin körfezi işaret ediyorum.

Yeniliman'ı geçip, tepelere tırmanmaya başladıktan on dakika sonra yolun solundaki terk edilmiş eski Rum köyünün karşısında mola vererek günün ilk sigarasını içiyoruz. Rüzgârsız bir sabah. "Kışın kuzey rüzgârları, yazınsa imbat uçurur buraları," diyorum. "Köy o yüzden kuytuda."

Şafak o sırada kısa, güçlü bir çığlık koparıyor. "Şuraya bakın!"

O tarafa bakıyorum. Köyün girişinde, yamaca yaslanmış evin yanındaki geniş taş duvarın üstünden aşağıya mor bir şelale akıyor; katır tırnaklarının çiçeklerinin oluşturduğu bir tablo bu. Arkadaki tepeler nokta nokta Cezanne'ın sarısıyla boyanmış: Tüm makiliğin en sevimsiz çalısı, hiçbir canlının yemediği, böceğin konmadığı kirekliler bile çiçek açmış.

Duvara doğru uzaklaşan genç kadını izliyorum. Önümde mutluluktan başı dönmüş bir tay koşuyor. Başım dönü-

yor: Hareket eden bedenindeki kasılıp uzayan, gerilip toplanan kaslarının yaydığı cinsel çekim neden olmalı buna. Duvarın ardında gözden kayboluyor. Sigarayı söndürüp arabanın anahtarını alarak köye yürüyorum.

Üç tarafı eski taş duvarlarla sınırlanmış iç avluda buluyorum onu. Toprak, baldırlarına kadar yükselen papatyalarla kaplı. Sağda solda öbek öbek gelincikler, mor karagözler... Çiçekten dokunmuş bir halının üstünde duruyor. Göz göze geliyoruz. Sayıklar gibi mırıldanıyor. "Burası cennete benziyor."

'Sen de bir meleğe...' Böyle demeliyim ama, "Burası Haseki Köyü," demekle yetiniyorum.

Karşımda fokları unutmuş, doğanın açığa vurduğu şehvetli uyanışıyla büyülenmiş bir kadın var. Az sonra tepeye çıkınca hem Midilli'yi hem de Sakız'ı aynı noktadan göreceğiz. O zaman ne yapacak? "Kesinlikle eminim, cennet böyle bir yer olmalı," diye üsteliyor. "Ne kadar güzel!"

"Belki insan olmadığından," diyorum.

Biraz düşünüyor. "Yani, cennette insan yok mu?" diyor sonra.

Başımı sallıyor, "Olmayan, cennet," diyorum. "Cennet, Tanrı'nın uydurduğu bir serap olmalı... Çöldeki zavallıların gördüğü vaha."

"Hepimiz cehenneme mi gideceğiz sizce?" Duvarın dibine, yukarıdan dökülen çiçek şelalesinin altına oturuyor. Bilmiyorum. "Hadi!" diyor. "Tanrı sizden daha cömert olmalı."

"Burada günbatımı harikadır," diyorum. "Tanrı'nın cömertliğiyle ilgili tek şey de bu."

"Ya bu zavallı?" Elleri göğsünde, hep yaptığı gibi gülerken kendini işaret ediyor. Özür mü dilemeliyim? Dilememe kalmadan heyecanlı bir sesle devam ediyor. "Güneşin doğuşu belki batışının yanında sönüktür ama Tan, Doğan ve tabii Şafak gibi adlarla anılır. Hiç günbatımıyla ilgili bir ad ge-

liyor mu aklınıza?" Gelmiyor. Aklıma gelen, günbatımının ölümü çağrıştırdığı." Eliyle taşa hafifçe vuruyor, yanına oturuyorum. "Söyleyin bakalım," diyor. "Burada, bu yarımadanın en ucunda ne yapıyorsunuz?"

"Biliyorsun," diyorum. "Ayda astronot arıyorum. Bir de..."

Susunca, "Bir de?" diyor.

"Eğer silah bulabilirsek günün birinde Fındık'la Midilli'yi işgal etmeye gideceğiz."

Gülüyor. Onu tek başına bırakmamalıyım. Birlikte gülüyoruz bu kez. Onun kahkahaları kısa ve kesik, benimkilerse sessiz. "Anlatmayacak mısınız?"

Anlatmalı mıyım? Sol elini tutsam? Ama tutmuyorum. Oysa küçük parmağı yalnızca birkaç santim ötemde.

"Benimki denizci öyküsü gibi yalın bir öykü," diyorum. Bakışları başımı döndürüyor. "Bir kadının peşine takılıp geldim buraya; sonra... Sonra beni terk edince geri dönmeye üşendim. Galiba burası denize açılıp, gezgin olamayanların sığındığı bir liman... Karada tayfalık yapmak kolayıma gelmiş olmalı..."

Bir sigara daha çıkarıyor. Ben de alıyorum. "Siz de okyanuslara açılmayı, Afrika'ya gitmeyi düşlediniz, değil mi?"

Kendimi geriye çekip, "Düşlerini gerçekleştiren, bir gezgindi," diyorum. "Okyanuslara açılan, Afrika'ya ayak basan. Kongo Irmağı'nda Kurtz gibi yolculuk eden birisi..."

"Kongo Irmağı," diyor.

Gözleri kapalı. Bırakırsam oraya gidecek. Sigaralarımızı yaktıktan sonra Kongo Irmağı'nı anlatıyorum ona. "Yerli dilindeki anlamı, bütün nehirleri yutan nehir; Afrika'nın karanlık yüreğinden çıkan atardamar..."

Gözlerini açıyor. "Bence o gezgin sizsiniz," diyor.

İtiraf etmeyeceğim. "Ben okyanusları, Afrika'yı romanlardan öğrendim," diyorum.

"Kurtz kim?" diyor.

Kurtz, Lord Jim* ve Learoyd...** Hepsi aynı insan... "Gerçek bir gezgin," diyorum.

Biraz düşünüyor. "Bir yazarın, 'gerçek erkek' diye bir erkek türünden söz ettiğini hatırlıyorum. Onlardan birisi olmalı."

"Erkekler boktan bir tür," diye karşılık veriyorum. "Gerçeği de, sahtesi de. İşleri güçleri ya babalarıyla ya da Tanrı'yla didişmek."

"Doğru!" Doğru der dermez de gülüyor. "İşte siz de az önce sataştınız Tanrı'ya." Yarıya kadar içtiği sigarasını taşa bastırarak dikkatle söndürüyor. "Bunu söyleyen dürüst bir erkekmiş."

"Bir lezbiyendi," diyorum. "Almanya'da... Sami'nin arkadaşıydı."

Sami deyince duraksıyor. Sakatların hikâyesi merak edilir. O da ediyor. "Hep böyle miydi?"

"Eğer beni dinlemeseydi, böyle olmayacaktı," diyorum. "On dokuz yıl önce, buna benzer bir Nisan günü, bana eşlik etsin diye onu zorla işinin başından kaldırdım. Dışarıya çıktık, on adım sonra belinden vuruldu. Faşistler..."

Kımıldamadan birbirimize bakıyoruz. Gözleri konuşuyor: Senin suçun değil, diyor... Gözlerimle karşılık vereceğim, 'Israr etmeseydim' diyeceğim. Sözümü kesiyor. "Ve burası ona göz kulak olabileceğiniz en uygun yer... Öyle mi?"

Hem bakmasını biliyor hem de sezgileri güçlü. "Öyle," diyorum. "Burası en uygun yer."

Tutmayı düşündüğüm elini uzatıp şakaklarıma dokunuyor. Eli serin. Acıdığı Sami mi, ben miyim? Ne fark eder; bize acıyor. Birisi bize acımayalı ne kadar oldu? Bunu hatırlamaya çalışıyorum.

Yoldan bir araba geçiyor...

(*) Joseph Conrad'ın romanı.

(**) Pierre Schoendoerffer'in *Krala Veda* adlı romanının kahramanı.

Araba boş yolda ilerliyordu. Yeniliman'da denizi arkamızda bırakarak içeriye döndüğümüzden beri hiç kimseye rastlamamıştık. Ne bir insan, ne de bir araba; canlılık ve hareket doğanın boz renginin içinde belirsizleşerek yok olmuştu. Sağda solda ağaçların altındaki gölgelere sığınmış birkaç at görmüştük ama etraf başka türlü bir dünyaya girmekte olduğumuzu ele veren işaretlerle doluydu. Yeşil makilikler, zeytinliklerle örtülü arazi, birden tuzlu rüzgârların sarıya boyadığı bitkilerle kaplı volkanik kayaların çevrelediği vadilere, dik yamaçlara dönüşüvermişti... Tepelere tırmanmadan son düzlüğün ortasındaki uzun köprüden geçerken, "Sevimsiz yerler," dedi Çiğdem. "Çok da ürkütücü."

Ya buradan gece geçseydik? "Cehennem deresinin üstündeyiz," dedim. "Tepeye çıkınca da Kanlı Kaya'yı göreceğiz."

Ona bakmıyordum; aslında hiçbir şeye bakmıyordum. Ezberimdeki manzara dışarıda akıp giderken arabanın içindeki serinliğe sarınmış, günün altıncı, belki de yedinci birasını içiyordum. Çiğdem hâlâ tedirgindi: "Ne garip adlar bunlar?"

"Şeyh Bedrettin isyanından kalma," dedim, herkes Şeyh Bedrettin'i bilmek zorundaymış gibi. "Bu adı hiç duydun mu?"

Bir süre bekledi, sonra sessizliğinin ardından sıyrılıp, utangaç bir sesle, "Hayır," dedi.

"Öleli epeyce oldu," dedim. "Babası Simavna kadısıydı."

"Simavna?"

"Bir zamanlar Edirne'nin kazasıydı," diye devam ettim. "Şimdi Yunanistan'ın sınırları içinde. Şeyh Bedrettin'in müritleri, altı yüz yıl önce yoksulları peşine takarak Osmanlılara karşı ayaklandılar. Padişah da İzmir civarındaki isyanı bastırmak için üzerlerine ordularını gönderdi. Bedrettin'in taraftarları, Beyazıd Paşa'nın askerlerinin önünden kaçarak buraya kadar geriledi..."

Arkasını kendisi getirebilirdi. Birayı yudumladım. "Demek burada," deyip, gerisini getirmeden sustu.

Elini çevremize dağılan kana bulaştırmayacaktı. "Son isyancıları burada kestiler," dedim. "En sadık olanları. Sadık biri oldun mu kurtuluşun yoktur..."

Sonra susup birama döndüm. Daha önümde üç şişe vardı. BMW yokuşu koşarak çıkıyordu.

"Biliyor musunuz, Konstantin, sadık demekmiş... Afrodit ise Aphros'tan, yani 'köpük' sözcüğünden geliyormuş. Sami söyledi. Odiseus da güya çileci demekmiş..."

Palavracı. "Bana sorarsan atıyor," dedim. "Hepsi zırva. Bulmacalar kafasını bulandırıyor onun."

"Sizi çok önemsediğinin farkındasınız, değil mi?"

Bu da palavra. "Keşke sevseydi," dedim. "O zaman Erica'nın yerine ona veda ederdim."

"Haksızlık etmeyin." Sesi, ettiğime inanıyordu. "Size hayran; iki saat önce ne kadar cesur biri olduğunuzu anlatıyordu bana."

"Cesaretime mi hayranmış?" Beni de inandırmak ister gibi hızlı hızlı başını salladı. Cesaretin korkaklardan başkasını ilgilendirmeyen bir göz boyama olduğunu biliyor muydu? "Cesaret dediğimiz çoğu kez korkaklığımızı saklama becerisinden başka bir şey değildir."

Bana doğru döndü. Döner dönmez haklamak üzere olduğum biramı havaya kaldırarak onu selamladım.

"Eğer sakladığınız bir şey varsa, bunun korkaklığınız olmadığına eminim." Başını sallıyordu. Bütün zenginler gibi inatçıydı. "Arkadaşınıza inanıyorum."

"İşin aslı şu: Özyıkım eğilimi taşıyan birisinin, başkalarından korkmasına gerek yoktur. Çünkü ona zarar verecek tek insan kendisidir." Araba bir çukura girip çıktı. Tepeye düşündüğümden daha çabuk varacaktık. Tepe! "Arabayı durdur," dedim, telaşla. Neden diye sormayı düşündü, sonra

vazgeçti. Sağ tarafa yanaştı. "Biraz daha yukarıda," dedim.

Araba durunca kapıyı açtım. "Nereye gidiyorsunuz?"

Yan taraftaki köyü gösterdim. "On dakika sürmez."

"Ben de geleceğim."

"Kusacağım," dedim. "Eminim seyretmek istemezsin..."

Torbadan bir kutu alıp arabadan indim. İki yüz metre aşağıdaki denizden tepelere kadar koşarak tırmanan imbat soluğunu yitirmemiş, yolun kenarlarında at yelesi gibi uzanan kurumuş çalıları iki yana sallıyordu. Sıcağın altında erimiş, yüzeydeki mıcırları ortaya çıkmış asfaltı geçerek, taş duvarların arasında kapağı açık bir tabutu andıran boş avluya girdim. Ortalık garip bir serinliğin içindeydi. Ses, rüzgâr, toz ve kokusu, Börklüce Mustafa ile Torlak Kemal'in sadık müritlerinin hayaletleri, zenginlik, gerçekler, her şey dışarıda kalmıştı. Avluda sadece ben, sarhoşluğum ve o vardı.

Bir süre kımıldamadan bekledim. Kurumuş katır tırnakları, sağı solu delik eski bir perde gibi ortadaki duvardan aşağıya sarkıyordu. Yerdeki çiçek desenli halı kaybolmuş, avlunun tabanını ince bir toz tabakası kaplamıştı. Çekirge peşine düşmüş iri bir kertenkele beni fark eder etmez koşarak taş duvarın yarıklarında kayboldu. Bir mezarlıktaydım; anılar mezarlığında, bir türlü gömülemediğim, beni geri çeviren mezarlıkta...

Dua etmeden bekledim ve duvarın dibindeki –birisi acıyan bir kadına, öteki, pencereden dışarıya bakmaya çekinen yorgun bir erkeğe ait– sesleri duymaya çalıştım. Çıt yoktu. Geçmiş, sağır, uzak ve sessizdi. Birayı açıp, yıllarca önce şefkatli, serin elin işaret ettiği taşa oturdum. Kutunun yarısına kadar sadece düşündüm: Şu Tanrı'nın bir türlü atmadığı hep yeki. Ben mezarımı ve tabutumu bulmuş, kefenimi edinmiştim ama ne yazık ki inatçı bir Tanrı'nın kuluydum. Kutuda kalanın da yarısını içtim. Ya Fındık! Balıkların kendi Tanrıları var mı?

Aradığım sesi o sırada duydum; başka bir Tanrı edinmeyi düşünürken. Sessizliğin içinde saklandığı yerden çıkmış o serin el gibiydi; şakaklarımı okşuyor, geçmişin örtüsünü kaldırıyordu. Sami'yle bana acımaktan vazgeçmişti. Galiba acıdığı kendisiydi. Söylediklerinden çıkarıyordum bunu.

"'*Hayatın sonunu hatırlamak...*' diyordu. '*Bu benim küçük mutluluklarla yetinmemi engelliyor. Aradığım, mutluluktan daha büyük, çok daha görkemli bir şey...*' Hiç korkmadan pencereye iyice yanaşarak '*Aşk,*' diye cevap vermiştim. '*Aradığımız bu olmalı...*'"

"Lütfen ağlamayın..."

Gözlerimi araladım. Fısıltının sahibi, özlediğim kadın değildi. Başka birisi; çiçek kokmayan birisi vardı karşımda. "Sus," dedim, fısıltıya öfkeyle. "Aşk hakkında konuşuyoruz."

Fısıltı tekrar fısıldadı. Şaşkındı: "Kiminle, burada kimse yok."

Tekrar, "Sus," dedim. "'*Aşk nedir?*' Sorduğu soru bu."

"Nedir?" diye tekrarladı fısıltı.

"*Yüreğimizin en narin ürperişi...* Böyle dedi. Burada mı? Hayır, o akşam, terasta; uzun turdan sonra. Ben astronotları yutan ayı saklandığı yerden çıkartmaya çalışırken. Saat onu geçmişti... '*En narin ürperiş...*' Ben ne mi düşünüyordum? Fikrim yoktu; hiç âşık olmamıştım. Ona da söyledim. O zaman, '*Aşk, yalnızlık çığlıklarından doğar...*' dedi. Önce kendisi sandım. Sonra anladım: Kastettiği bendim... O yalnız değildi çünkü. Akşamları aradığı birisi vardı..."

"Kimden söz ediyorsunuz?"

Başımı kaldırdım. Çiğdem! Evet, yirmi beş yaşındaki bir kadınla konuşmak istemiştim, ama çağırdığım o değildi. Çiçek kokmamasından anlamalıydım. Birayı bitirdim. Neden buraya getirmişti beni? "Neden buraya geldik?" dedim.

"Hatırlamıyor musunuz? Arabaya binince beni izle, kuzeye dediniz." Sonra tekrarladı. "O, dediğiniz kim?"

"Geri dönelim," dedim. "Güneye."

Otur, demişim gibi yanıma ilişti. Sana yer yok, burası tek kişilik bir tabut... Böyle demeliydim. Diyemedim. O, "Sonra ne oldu?" dedi.

Ne oldu? Anlattım: "Ay batıncaya kadar aşk hakkında konuştuk. Oysa ben okyanusları anlatmak isterdim. Yolculuklardan söz ettiğimde çok inandırıcı olurum. Ama o, *'Aşk hakkında konuştuklarında her erkek inandırıcıdır,'* deyip devam etmemi istedi... "

Aç kertenkele duvarın güneş alan tarafında ortaya çıkmıştı. Onu alıp ölmeye can atan çekirgelerin dans ettiği patikaya götürsem... Başımı kaldırdım. Yükseklerde yırtıcı bir kuş daireler çiziyordu. "Hiç evlendiniz mi?"

Ona döndüm. Geleli daha yirmi dört saat bile olmamıştı ama saldırgan bir merak edinmişti. "Benden ne istiyorsun?" dedim.

"Bu soruyu ikinci kez soruyorsunuz?" O sabırsız sesi geri dönmüştü. Asıl sorun buydu: Zenginliği; onu, her şeye hakkı olduğunu inandıran zenginliği. "Söylemiştim. Sizinle ilgiliyim," diye devam etti.

Bu lafa gülerdim. Güldüm de. "Benim gibi bir adamla mı?"

"Kendinizi hiç değerli hissetmediniz mi?"

İyi soru soruyordu. "Bir kez," dedim. "Yazabileceğimi sandığım gece." Göz göze geldik. Gerisini de anlattım. "Ama sabah beş para etmez birisi olarak uyandım..." Beni teselli edecekti, ondan önce davrandım: "Benimle neden ilgileniyorsun?"

Omuzlarını silkti. "Diyelim ki sadece sizinle değil, bu yöreyle de ilgileniyorum."

"Bu daha da komik," dedim. "Bu unutulmuş yarımadada ilgi çekici ne var ki?"

"Bağlar..." Geriye yaslandım. "San Francisco'da bir yıl boyunca şarapçılık kurslarına devam ettim. Burada arazi alabilirim."

"İçki... Ortak noktamız ancak bu olabilir." Beni arabada bekleyen iki kutu bira var... Düşünce rahatlatıcıydı. Gözlerimi kapadım. Yine de otele dönmeden bir şişe cin almalıyım... "Dönelim," dedim.

Meraklandığında gözlerini karşısındakinin bakışlarından kaçırarak burnuna yaklaştırıyordu. Daha önce dikkat etmemiştim. "Onu çok mu seviyordunuz?"

'Kendini itiraf etmeni isteyen her kadın tehlikelidir...' Bir ses öyle dedi. Uyarıya aldırmadım. "Onu sevmeseydim öldürdüm." Sonra itirafın öteki, dramatik yarısını da söyledim. "Ama şimdi severken de ölüyorum."

Başka bir şey söylemedim. Önce o kalktı. Elini uzatınca tuttum. Gömülmeyi bir başka zamana erteleyip, tabutumu kertenkeleye terk ederek yürüdük. Bir âşık gibiydi tutuşu. Kâh tutkulu, kâh kırılgan, her an geri çekilmeye hazır. Arabaya binince, "Güneye mi?" dedi.

"İlçe merkezine," dedim.

Şeyh Bedrettin'in müritlerinin gizli mezarlarının arasından geçerek geri döndük. Yolda sessizlik uzayınca sordu: "Uyuyor musunuz?"

"Düşünüyorum," dedim.

"Az önceki kadını mı?"

"Makiliğin içinde bir hayalete dönüşen o alçağı," dedim.

"Sami!"

Birden fazla hayaletim olduğunu bilmiyordu. "Benden kaçan bir köpeği," dedim. Şaşırmıştı. Bir süre sustu. "Neden kaçıyor? Ona ne yaptınız?"

İyiliği içindi yaptıklarım. "Taşladım," dedim.

"Ne?"

"İnsanlara güvenmemeli... Zehirlenmemesi için bunu öğrenmesi şart."

"Dün akşam bulmayı umduğunuz o muydu?" Başımı salladım. "Ama yemek vermeye çalışıyordunuz."

"O yemdi," dedim. "Gelseydi yine taşlayacaktım." Başını salladı. "Biliyor musun, köpekleri korumanın çeşitli yolları var: Irak'ta Amerikalılar köpeklerine çelik yelek giydiriyorlarmış... Bu beni güldürüyor."

Bir süre tek başıma güldüm. Çiğdem bir ara mendil uzattı. Ağladığımı mı sanmıştı? Belki de ağlıyordum. On dakika sonra gülmekten –ya da ağlamaktan– vazgeçtim. İlçeye varıncaya kadar sustuk. Arabayı Atatürk büstünün önündeki küçük meydana bıraktık. Ortalık tenhaydı. Onu eski kasabanın girişindeki, deniz manzaralı kahveye oturtup karşıdaki marketе girdim. İçkiler arka taraftaydı. Bir şişe cin! Sonra içimdeki deneyimli ayyaşın sesine kulak vererek raftan iki şişe alıp otelin hesabına yazdırdım. Kahveye geri döndüğümde Çiğdem imbat alan köşeye geçmiş, çay içiyordu. Ona kimin yerinde oturduğunu söylemeyi düşündüm, ama sonra vazgeçtim. Büfeden bira alıp karşısına yerleştim. Elimdeki paketi işaret etti. "İçki," diyerek, büyük, bez çantasını gösterdim. "İçine koyar mısın?"

"Sami?" Başımı salladım. Şişeleri çantasına koydu. Sigara yaktım. Kanal'da hiç gemi yoktu. Birayı yudumlamaya koyuldum. "Çocukken yemem yasaktı," dedi, yarıladığımda. Az ötedeki dondurma dolabını gösteriyordu. "Bu yüzden ondan nefret ederdim."

"O?"

"Annem," dedi. Yüzü garip bir biçim almıştı. "O, demeyi tercih ediyorum. Beni doğurdu ama hiç annem olmadı."

"Benimki öldü," dedim. "Birkaç yıl önce. Öğretmendi."

"O, hâlâ sağ," dedi. "Doğuştan mirasyedidir."

Gözlerini kaçırmamıştı. "Ya baban?" dedim.

"Geçen yıl öldü." Sesi sönmüştü. Babasını çok seviyor! "Görünürdeki neden kalp krizi, ama bana sorarsanız O'nun yüzünden."

"Benimki kendi kendine öldü," dedim. "Ben daha çocuk-

ken..." Bir an geceleri Salim'le yattığımız dar odaya sızan, bizi uyutmayan öksürükleri duyacakmış gibi sustum. "Ciğerleri zayıftı. 1944'te gözaltına alındığında üşütmüş; bir daha kurtulamadı."

Ölülerimizi değiş tokuş ettikten sonra bir süre sustuk. Aslında durumun kafa karıştırıcı olduğunun farkındaydım. Kolayca ölebilen bir anne ve babam varken ölüme karşı bu inatçı direnci nereden edinmiştim? Çiğdem, yiyemediği dondurmaları düşünerek çay içti, ben biramı yudumladım. BMW'si olan, zenginlik kokan, San Francisco'da şarapçılık eğitimi almış yirmi beş yaşında meraklı kız... Başımı salladım. Beş yıl önce oturduğu sandalyede oturuyor olsa da özlediğim yirmi beş yaşındaki kız değildi karşımdaki. "Ne oldu?" dedi.

Çayını bitirmiş, başımı salladığımı görmüştü. "Hiç," dedim. "Tanrı'ya bir şeyler hatırlatıyordum."

Gülümsemedi. Ama etkileyici bir büst vardı karşımda. Duru, serin güzelliği sıcakta tazeliğini hiç yitirmeyecekmiş gibi duruyordu. Sonra birden konuştu:

"Biliyor musunuz, onu kıskandım. Mutluluktan çok daha büyük, daha görkemli bir şey isteyen o kadını... Oysa ben bütün hayatımı, korunmak için çevreme kalın, yüksek duvarlar örmekle geçirdim."

Bütün hayatı boyunca kendine bir hapishane inşa ettiğini yeni kavrayan kıza baktım. Gardiyanı kimdi? Sorsaydım, büyük bir olasılıkla O derdi; ben de sensin diye cevap vermek zorunda kalırdım. O yüzden sormadım. Ne de olsa içkilerimi taşıyordu.

Nisan 1998:

Terastayız; karşımda insanda ancak bir düşün verebileceği mutlulukları uyandıran bir kadın, yanı başımdaysa kele-

bek kanadı gibi dağılacak yazgım var. Her şeye gebe, suçlu bir sessizliğin içinde konuşmadan birbirimize bakıyoruz. Az önce kuyusundan çıkardığımız mehtap, mora boyadığı gri Akdağlar'ı rengini soldurduğu gökyüzünden ayırarak, çocukların yaptığı resimlerdeki gibi derinliği olmayan bir siluete dönüştürüyor. Yalnızız; Sami! Ay ışığının ulaşamadığı karanlığın içinde bir yerlerde sürgünde olmalı. Aramıza birisi girince kendini hapsettiği delikte.

İkimiz de şaşkınız: Kadife bir şala benzeyen bu esnek, dalgalanan sessizliğe ne zaman, nasıl sarındık? Kapıyı kapatıp, 'Tanrı dışarı,'* diye haykıran Learoyd'dan daha inançsızken on üç yaşında terk ettiğim Tanrı'ya yeniden inanmak üzereyim. Her şey gün ortasında birdenbire ortaya çıkıp sonra hızla kaybolan boranın ardında kalmış gibi, karmakarışık. Gün boyu süren yolculuk sırasında rastladığımız yamaçlarda, tırmandığımız her tepede, içinde kaybolma isteği duyduğumuz vadilerde her seferinde başka renklerle karşımıza çıkan kösnül bahar mı onu böylesine kışkırtan? Bir ses fısıldıyor: O, genç! Doğurma içgüdüsüyle kutsanmış hangi beden doğanın görkemli uyanışına kayıtsız kalabilir? Ya benim nedenim? Tıpkı yazma isteği gibi sancılı bir yaratma dürtüsüyle beni altüst eden ne? Doğanın uyardığı yüze bakıyorum. Bu aptalca bir soru. Özellikle cevap tam karşımda ve bu kadar belirginken. Rastlantı ve zorunluluk! Hayır, ne cevap ne de sessizlik, hayatı tanımlayacak bu yanıta uyuyor. Bizimki sadece bir rastlantı; hiçbir şeye zorunlu değiliz. Yine de otuz saattir tanıdığım bir kadından ödüm kopuyor.

Zorlayıcı sessizliği Fındık'ın ıslığı bölüyor. Cevap vermiyorum. Şafak'ın –ilk gördüğümde hep bakacağımı düşündüğüm– gözleri yerine dönüyor. Ona neden korktuğumu an-

(*) *Krala Veda*. Cangılın içinde ilkel bir yaşam süren kabilesini, Murutlarını Katoliklikten korumak isteyen Learoyd, "Tanrı her insanın önüne hiç kapanmayacak bir kapı koydu," diyen papaza, "O halde ben kapatıyorum bu kapıyı. Tanrı dışarı!" der.

latmalıyım: Kadınların eninde sonunda beni terk ettiğini söylemeliyim. Ama o sağır. Doğadan bedenine akan yaratma açlığıyla her şeyi vaat ederek bakıyor. Hiç şansım yok: Henüz acının eğitiminden geçmemiş birisine ne anlatabilirsiniz ki?

Fındık, Delikli Burun'dan tekrar sesleniyor. Neşeli, inançsız bir tınısı var bu kez ıslığının. Astronotları bulamadığımı haber veriyor olmalı. Titrerken sesi üçüncü kez duyuyorum. Şafak ayağa kalkıyor. O zaman fark ediyorum; duyduğum ıslık değil, resepsiyondaki telefonun sesi. Uzakta bir şey denize atlıyor. Fındık, yuvasına dönmeye karar vermiş olmalı.

Sessizliğe, kaymayan, yerine çakılı yıldızlarla direniyorum. Ufuk öteki tarafta kaldı; burada yakın tepeler ve dağların arasına sıkışmış bir boşluk var. Ağzı dar bir kadehin dibinden seyrediyorum gökyüzünü. Bu yüzden Değirmen Dağı'na yaslanmış Büyük Ayı'yla oyalanıyorum. Dönünce paketten sigara alarak yakıyor. Açıklamaya niyetli ama nedense susuyor... O telefonun hiç çalmamış olmasını dilerdi. "Sevgilin var," diyorum.

"Erkek arkadaşım," diye düzeltiyor. Ardından, "Nişanlım yani," diyor. Sonra da üfler gibi uzun bir soluk koyuveriyor. "Uff, gerçekten hiç bira bulunmaz mı burada?" Sevgilim demedi... Kendimi duruma uymayan budalaca bir sevinçle ürperirken buluyorum. "Kuzum siz Yeşilaycı mısınız?"

"Altı ay öncesine kadar alkol tedavisi görüyordum."

Şaşırıyor, ama gözleri ya da yüzüyle değil. Eliyle: Geceye ip ip dağılan dumanlar saçan sigara havada asılı kalıyor. Sorup sormamayı düşünüyor olmalı. Sormuyor. "Hadi bir şeyler anlatın," diyor.

Bir şeyler! "Yıldızlara ne dersin?"

"Harika derim," diyor.

Neyle başlamalıyım?

"Şimdi, gün batarken Sakız'la Midilli'yi seyrettiğimiz o

yüksek noktada olsak, akrepten kaçan Avcı Orion'u gösterebilirdim sana." Bir çocuk gibi meraklı; dikkatle tekrar konuşuncaya kadar parmağımla işaret ettiğim yöne bakıyor. "Orion, eski Yunan'da çok becerikli bir avcıdır. Giderek kendine güveni o kadar artar ki, hiçbir hayvanın onu öldüremeyeceğini söylemeye başlar. Böbürlenmesini duyan Hera sonunda sinirlenir, öldürmesi için bir akrep gönderir ona, Orion akrebi değneğiyle ezer. Akrep yine de son anda avcıyı sokmayı başarır ve çok geçmeden ikisi de ölür. Ama Yedi Kız Kardeşler Orion'un ölümüne o kadar çok ağlarlar ki, Zeus sonunda çığlıklardan kurtulmak için akreple Orion'u gökyüzüne yerleştirir. Ama öyle yapar ki, biri doğarken öteki batar."

"Demek Avcı Orion bu yüzden her gece Akrep yıldızından kaçıyor." Sigarasını yere bırakıyor. "Başka?"

"Homeros, *Odyssea*'da sık sık Orion'dan söz eder." Bu kez İzmir'i işaret ediyorum. "Onun 2700 yıl önce gökyüzünü seyrettiği yerden çok uzakta değiliz." Gözleri! Devam mı edeyim? "Erich Marie Remarque, Marlene Dietrich'e yazdığı bir aşk mektubunda Orion'ı Bâkire Meryem'in broşu diye tanımlar."

"Ya siz," diyor. "Siz nasıl tanımlardınız?"

"Yön oku. Böyle derdim. Ortadaki kuşağı uzatırsan, evrenin en parlak yıldızı Sirüs'ü bulursun."

Sigarayı bıraktığı yerden alıp bir süre bekliyor. Sessizliğin sonunda yıldızlar değil, gerçekler var. "Kasım'da evlenmeyi düşünüyoruz."

Gökyüzünden yere iniyoruz. Farkındayım, bana değil, kendine yönelttiği bir uyarı bu. "Şimdiden mutluluklar," diyorum.

Kulağıma erişen ses benimkine benzemiyor. Berbat, tırtıllı bir gıcırtı. Bana ait olduğunu ele veren tek belirti boğazımdaki yırtılma. Az sonra ağzım kanla dolacak.

Dudaklarındaki fısıltı düşüncelerimi bölüyor: "Hayatın

sonunu hatırlamak... Bu benim küçük mutluluklarla yetinmemi engelliyor. Aradığım, mutluluktan daha büyük, çok daha görkemli bir şey," diyor.

Ürperiyorum. Sesindeki söylediklerine gerçeklik katan yankılanma yüzünden. "Aşk," diyorum. "Aradığın bu olmalı."

"Aşk nedir?" Bilmiyorum. Şöyle dört başı mamur âşık olmadım hiç. Bunu biliyormuş gibi giderek koyulaşan, her şeyi çeken sesiyle cevabı kendisi veriyor. "Yüreğimizin en narin ürperişi mi?" Titriyorum; ağzımdaki kan çalkalanıyor. O da emin değil. "Aşk, yalnızlık çığlıklarımızdan doğuyor çoğu kez," diyor.

Onun, âşık olmasa da sevdiği birisi var. Yalnızlık çığlığı atan benim. "Nasıl birisi?" diyorum.

"İyi," diyor. "İyi birisi..."

Böyle derken sırlarını öğrenmeye layık birisiymişim gibi bakıyor. Ya ben? Bakıyor olsam da ben körüm. Karşımda benden yirmi yaş genç, evlenmenin eşiğinde bir kadın var, ben ona aşktan ve yıldızlardan söz ediyorum. Bir fırsatını bulup ağzımda biriken kanı tükürmeliyim. "Kendi başına olmaya alıştım," diyorum. "Yalnızlık, insanı iyi ya da kötü biri olma derdinden kurtarıyor."

Gülüyor. Ben gülmüyorum; ağlanacak bir haldeyim çünkü. Belki özlediğim aşk değil, kadınlar. Neden yan koydaki sağlıklı Alman kadınlarından birisini baştan çıkarmıyorum?

"Daha önce birkaç ilişkim oldu," diyor birden. Açıklama yapmak zorunda değil. Yapmak zorundaymış gibi, "Hiçbirini beceremedim," diye devam ediyor. "Sanırım suç bendeydi. Kimseye bağlanamıyorum. Ama o farklı; ondan sıkılmıyorum..." Sonra sözü değiştiriyor. "Bana yazacağınız romandan söz etsenize."

"İçinde yıldızlar ve deniz olacak," diyorum. "Tabii, Sami de. Belki bir Alman kadın da eklerim."

"Alman mı? Türk kadınların nesi var ki?"

Nesi olduğunu söylüyorum. "Beni terk ediyorlar."

Sigarasını ağzına götürüyor. Sönmüş, farkında değil. "Yarın gidiyorum," diyor. "Yol üstündeki çiftliklere kendim de bakabilirim."

"Gördün mü," diyorum.

Bu kez ben gülüyorum. Ağzımdaki kanın etrafa saçılmasına aldırdığım yok artık. Elini uzatıp şakağıma dokunuyor. Dostça, hatta özür dileyen bir dokunuş bu. Ama sözleri kışkırtıcı. "Belki saçımı sarıya boyamalıydım."

Onu öpsem! Hayır; yarın gideceğini bile bile olmaz. O bir kere, yalnızca bir gece için öpülecek kadınlardan değil.

Karabiber ağacının dibinden yükselen cılız sesi o sırada duyuyoruz. Bir şey ağlıyor. Şafak ayağa kalkıyor. Döndüğünde kucağında küçük bir köpek var. Bir enik. Dün alt yolda ezilen dişinin geride bıraktığı yavrularından biri olmalı.

"Tanrım, şuna bakın," diyor. "Nasıl da korkmuş ve üşümüş." Alnındaki beneğin dışında neredeyse bembeyaz bir şey. "Adı ne olsun?"

Sadece köpeği evlat edinmiyoruz, ortak gelecek de tasarlıyoruz. İkimiz de bunun farkındayız. Titreyerek, onu öper gibi, "Benek," diyorum.

"Tamam," diyor gözlerini kaçırarak. "Benek olsun... Ona iyi bakacaksınız, değil mi?"

"Bakacağım," diyorum. "Söz. Son nefesime kadar. Söz verdim mi tutarım, biliyorsun."

Başka zaman olsa, söylediklerimiz ikimizi de güldürür. Ama gülmüyoruz. Yazgımız çatılıyor. Aradığımız, mutluluktan daha büyük, daha görkemli olan o yüceliş mi?

Sonra mutluluk çığlıkları atan yavruyu sevmeye koyuluyoruz. Aslında okşadığımız o değil, birbirimize sarılıyor, birbirimize dokunuyoruz. Arada parmaklarımız buluşuyor. Ona dokunmaktan da tat alacağım... Küçük bedende sürdüğümüz yasak sevişme uzayınca hayvan ağlamaya başlıyor.

Birbirimize bakıyoruz: An'ı doğuruyoruz. Yoksa doğurduğumuz aşk mı?

Benek'i mutfakta bulduğumuz sütle doyuruyoruz, sonra Şafak onu da alarak odasına çıkıyor. Gecenin içinde yapayalnızım. Ağzımın içindeki kanı tükürüp bir sigara yakıyorum. Aylardır ilk kez bu gece canım içki istemiyor. Ay, Değirmen Dağı'nın tepesinden arkaya aşarken Sami sürgününden geri dönüyor. Yüzü her zamanki gibi: asık. Konuşmaya başlamadan önce sigaramı bitirmemi bekliyor. Ondan önce davranıyorum. "Bir köpeğimiz oldu."

"Niyetin ne?" diyor.

"Ona bakacağım," diyorum. "Adı Benek."

"Köpeği kastetmediğimi biliyorsun," diyor. Neyi kastederse etsin, ona aldırmayacağım. "Tragedya sözcüğü, eski Yunanda keçi şarkıları demektir," diyor bu kez.

Sözünü kesiyorum: "İnatçı değilim. Zaten yarın gidecek. Üstelik bir erkeğin bir kadından hoşlanması da bir trajedi sayılmaz."

"Ya arada büyük yaş farkı varsa?"

Alçak! Sözcük kulaklarımı çınlatıyor... Hayır, ona haksızlık etmemeliyim. Artık kadınlarla yatamaması, şehvetin alevli okunun sönmesi onu haklı kılıyor. Yine de direniyorum: "Picasso, Wagner... Bunlar hep kendilerinden çok genç kadınları seçtiler..."

"Sen ne resim yapıyorsun, ne de beste..."

"Bana bak, Sade'ın Justine'i on iki, Nabokov'un Lolita'sı on üç buçuk, Shakespeare'in Jülyet'i ise on dört yaşındaydı. Şafak, onların annesi sayılır." Söylediklerim onu güldürmüyor. Gerçek nedenimi söylesem? Mırıldanıyorum: "Ölümsüzlüğün gençlik pınarında yıkanmak için istiyorum onu."

"Demek ölümsüzlük peşindesin?" diyor.

"Evet," diyorum. "Ölmeye hiç niyetim yok."

"Yarın gitmiyor muydu?" diye hatırlatıyor.

"Ne yarın, ne de yarından sonra: Ölmeyeceğim. Şafak, sabahları Foça'nın üstünde söktükçe ölmeyeceğim..."

Temmuz 2003:

"Yarını katlanabilir kılan tek şey, ölme olasılığımı içeriyor olması," dedim. "Bunun ötesinde bir anlamı yok."

Sami gözlerime bakmadı. Belki söylediklerimi duymamıştı, belki duymuştu da, gözlerini gırtlağımda aşağı yukarı gidip gelen usturadan alamıyordu. Ona uyarak sustum. Bir süre keskin bıçağın tene sürtünürken çıkarttığı, ölümü yakınlaştırıp, somutlaştıran o kışkırtıcı sesi dinledik. Durum şaşırtıcıydı: Ayakta dengede bile zor dururken, sandalyede oturan birini tek koltuk değneğine yaslanarak –üstelik de etrafında dolaşıp– tıraş etmeyi nasıl beceriyordu? Değnek kaysa?.. Umutla irkildim. Ne kördüm! Doğru el yanı başımda, tam boğazımdayken Tanrı'nın bir türlü hep yek atamayan beceriksiz elinden medet umuyordum. Aptallıktı benimki: Koltuk değneğine küçük bir tekme atmak kadar basit ve yakındı ölüm. Sami'nin yüzüne baktım. Biraz cesaret... İkimize de gereken buydu. İş başına! Hafifçe doğruldum. Sami, kımıldadığımı hissedince niyetimi sezmiş gibi kollarıyla omuzlarımı geriye bastırdı. "Hareket etme."

Kolları öküz boynuzları gibi sert ve güçlüydü; peki, Tanrı kadar inatçı mıydı? Şansımı denemeyi sürdürdüm. "Arada gırtlağımı kesmek gelmiyor mu içinden?"

Tekrar boğazıma yönelen eli havada kaldı. Kararsız? Hayır, itiraf edecekti. "Geliyor." Onu aynaya doğru eğildiğime inandırabilir miydim? "Kımıldama dedim. Yukarıda içki alacağına neden tıraş olmadın?"

Başımı sallayarak hep yaptığım gibi inkâr ettim. "İçki miçki almadım. Odayı aramadın mı?"

"Kaşla göz arasında bir yere saklamışsındır."

Aramıştı. "Tıraş olmadım, çünkü arkadaşını bekletmek istemedim. Hem sakallarımdan şikâyet eden sensin."

Beğenmemek için geçerli bir nedeni vardı. "Uzayınca alkole batırılmış süngeri andırıyor." Boğazımdaki işini bitirmiş, usturayı içinde sıcak su olan tasa bırakmıştı. İkimiz de aynada beliren yüze baktık. Boşuna uğraşmıştı; ortaya çıkan yabancı yüzü beğenmemiştik. Mazeret bulmuş gibi, "Galiba sorun sakalların değil, yüzüne katlanamamam," diye homurdandı. Sigarayı işaret ettim. "Biraz daha bekle..." Ben beklerken o konuşmaya geri döndü: "Çiğdem arkadaşım değil. Ona iyi davranıyorum çünkü, bir: iyi para harcıyor; iki: burada bir şeyler yapmak istiyormuş..." Yalancı! Daha fazlasını, üçüncü, hatta dördüncü nedeni de biliyordu. "Seninle konuştu mu?"

Aynada gözlerini bulmaya çalıştım. Yüzünde değildi, tastaki usturanın yanına kaçmıştı. Umutla ürperdim. İçindeki katil uyanıyor muydu? Başını kaldırdı. Hayır; karşımda sadece bir hilebaz vardı. Gizlediklerini ele vermemeye niyetli bir yalancı. "Anne babalarımızdan söz ettik," dedim. "Konuşmamız gereken bir şey mi vardı?"

"Yoo... Keşke onlar gibi birkaç müşterimiz olsaydı, bu duruma düşmezdik. Dün ıstakoz yediler, akşama da misafirleri olacakmış. Fındık'a balık için haber yolladım."

Demek tıraşın nedeni akşamki misafirlerdi. "Çoktan battık," dedim. "Artık geri dönüş yok."

"Belli olmaz."

Sigaraya uzandım. Bir an önce Çiğdem'i bulup içkileri saklamanın bir yolunu bulmalıydım. Ama sırada dilimin ucunda bekleyen o soru vardı: "Benim bildiğim genç kadınlardan hoşlanmazdın sen, hele yirmi beşindekilerden, hiç. Hatta birisine doğa delisi derdin, unuttun mu? Bu kez ne oldu?"

Havluyu uzatıp, tıraş takımını toplamaya koyuldu. "Şa-

fak'tan hoşlanmadığımı hiç söylemedim," dedi. "Haksızlık etme."

Güldüm. Şafak duysa, o da gülerdi; hatta anlasa, Benek bile. "Biliyor musun, inanmadığımız Tanrı yaman bir ceza verdi bize." Sormayacağını bildiğimden, cezayı açıkladım: "İkimizi birbirimize mahkûm etti."

"Bence de." Sesi dosttu. "Ben sadece birbirinize uygun olmadığınızı söylemek istemiştim." Aslında ustura eline yakışıyordu. Hareketleri ustacaydı. "O zarif bir kelebeğe, sense bir file benziyordun dostum."

"Filler bazen kelebekleri peşine takar... Su bulmak için çukur açtıklarında."

"Ama sadece kuraklıkta."

Hepimizin hayatı bir kuraklığın içinde sürüp gitmiyor mu? Böyle demedim. "Fındık geldiğinde onunla konuşmak istiyorum," dedim. Olur demedi. Ben de, "Git artık," dedim. "Belki uyurum."

Karşı koyacaktı ama arka bahçeden yükselen sesler Almanların denizden döndüğünü haber veriyordu. Kararsızlığının kalanını da vurulan kapı sesi alıp götürdü. Kapıya dönüp kurtarıcıma seslendim: "Gir!"

Eşikteki Çiğdem'di. Güzeldi, şıktı ve Tanrı'ya şükür ki, çantası yanındaydı. Sami koridorda kayboluncaya kadar bekledik. Koltuk değneklerinin taş zeminde çıkardığı sesler duyulmaz olduğunda uzattığı şişeleri alıp, birini yastığın altına tıktım, ötekini de komodinin üstüne koydum. Çiğdem, yaptıklarımla ilgili değilmiş gibi asık suratla pencereden dışarıya bakıyordu.

"Giderek Sami'ye benziyorsun," dedim. Ayaklarına baktı. Aynadaki asık suratını işaret ettim.

"Rana'yla kavga ettik," dedi. Öfkelenince herkese kızan biri olup çıkıyordu. Başka zaman olsa belki neden diye sorardım, ama cin şişede bekliyordu beni. "Benden habersiz

birisini çağırmış buraya; hem de hiç görmek istemediğim birisini."

İlk üç dört yudumu ara vermeden içtim. Kurşun eriyiği kıvamındaki cin damarlarımdan aşağıya yavaş yavaş süzüldü. Keskin sıcak ve ardındaki o ürperme: Her şey az sonra anlamsızlığın o büyülü dünyasındaki yerini alacaktı. Kimseye katlanmak zorunda olmamak! Gülümsedim. "Sen de görme," dedim.

"Sürekli peşimde... Sürekli beni izliyor. Bu kadar ilgi... Sizce aşk mı bu?" Şişeden birkaç yudum daha aldım. İki yanımdan tüller sarkacaktı. Çiğdem, "Aşk mı?" diye tekrarladı.

"Aşk," dedim.

Tokat atmışım gibi durdu. "Neden?"

"Aşk, özü dışavurum olan bir duygudur da ondan," dedim.

"Hayır, niyeti..."

Peşine düşen adamın niyeti söyleyemeyeceği kadar kötüymüş gibi sustu. "Bazı erkekler sevmeye ruhtan değil, bedenden başlarlar," diye yüreklendirdim. "Bunun bilinçli, hatta daha emin bir başlangıç olduğunu kabul etmelisin."

"Hayır, bu sadece maskelenmiş bir cinsellik."

"Cinselliği hor görme," dedim. "Hayatın saçma ayrıntılarını yaşamaya karşı koymaya çalışmak: Cinsellik bunun için icat oldu bence."

Kimseyle yatmamış bir bâkire gibi ürkekti. Dik dik yüzüme bakıp odadan çıktı. Sonunda cinimle baş başa kalmıştım. Tüller tavandan aşağıya dökülüyordu. Kan rengi tüller...

Asırlar sonra zelzeleyle uyandım: Ter içinde; titremenin eşiğindeyken. Bir kadın çığlık atıyor, başım çatlayacakmış gibi ağrıyordu. Aslında bedenimin her noktası ağrıyordu. Kirpiklerimi araladım. Mücella'nın oğullarından birisi –galiba küçük olan– omzumu tutmuş, sarsıyordu. Doğruldu-

ğumu görünce dirilen bir ölüyle karşılaşmış gibi gerileyerek kekeledi: "Fın-dık gel-di..."

O da annesi gibi Fındık'tan korkuyor olmalıydı. Ya da gözlerimi fark etmişti. Oğlan koşarak uzaklaştıktan sonra aynaya bakmadan başımı suyun altına sokup komodinin üstündeki şişeden epeyce cin içtim. Deniz yaratığıyla karşılaşma vakti! Onu kandırmaya hazırım.

Fındık arka taraftaydı. Almanların masasından uzakta, karabiber ağacını gören bir yerde. Gece yumuşaktı. Poyraz yoktu ama sıcak dağılmıştı. Başımı kaldırsam Büyük Ayı'yı görürdüm. Kaldırmadım; kafam iyiydi çünkü. Fındık, iyice yaklaşıncaya kadar arkasına dönmedi. "Kerhaneyi yakmayı mı düşünüyorsun?" dedim.

O zaman döndü. Bir an için şaşırdım, balıkların nasıl güldüğünü unutmuştum. Yosun da kokuyordu. "Eyi akşemler..."

Duvara oturdum, aynı seviyeye gelmiştik; aynı şeylerden söz etmek için. "Dün akşam çabuk kaçtın," dedim. Gülmeye devam etti. "Dediğim yere daldın mı?"

"Buldun mu?"

Daldın mı, buldun mu? Uzun zamandır bu oyunu oynuyorduk. Bir ben soruyordum, bir o. "Kimse bu yarımadaya kaleşnikof getirmeye gönüllü olmuyor," dedim.

"Sağır Amet'ten de arkadeşlerinden de bir boh olmez," dedi. "Becerihsizin teki. Tıpkı babası gibi... Şu asger, yüzbaşı, ondan iste."

İnatçı deniz mahlûku! "Önce sana dediğim yere dal. Orayı bir araştır."

Elini uzatınca sigara paketini verdim. Her zamanki gibi iki tane aldı. "Orası gaç gulaç çeker, bilen mi?"

Övülmek istiyor. Söz buraya gelince hep yaptığım gibi abartılı bir hareketle kollarımı iki yana açtım. "Hadi... Ne kadar derin olursa olsun dibi bulursun sen."

Sigaranın birini kulağının arkasına yerleştirdi, ötekini

yakmasını bekledim. Başını da sallıyordu. "Boşuna, hiçbi yerde yoh... Her yere bahtım... Ta Mordoğan'a gada dalmadık yer bırahmadım."

"Burası son; orada olduğuna eminim," dedim. "Yolun Eğlenhoca'dan aşağıya denize dik indiği yer."

"Geçen kerre de öle dediydin... Boyabağ'ın altındaydı göya. Yohtu."

Almanların topluca attığı kahkaha iri bir dalga gibi aramıza girdi. Ben geriye savruldum; o kımıldamadı. Ne de olsa çalkantılı denize alışıktı. "Eçmişin gene. Bak salıniyon."

Bir süre konuşmadık. O sigarasını tüttürdü, ben Foça'nın ışıklarını seyrettim. Sigarasını bitirince beklediği teklifi önüne sürdüm: "Oraya dalarsan Emin Yüzbaşı'yla konuşurum. Söz."

Dalarım ya da dalmam demeden ayağa kalktı. Dalacaktı. Saklamaya çalışsa da cömert, oyun seven bir yunusgildi o. Her seferinde onu kandırmama izin verirdi. "Gettiler mi?"

Astronotlar! Veda zamanı. "Gittiler," dedim. "Gelecek mehtapta göstereceğim sana."

Elini kafasının yanında döndürdü. "Tabur Tefterine gaydettim seni..."

Sonra kalkıp gitti. Yüzmeden, hızlı hızlı yürüyerek. Kimse ona yaşlı birisi diyemezdi. Karanlıkta kaybolurken gençliğinin sırrını keşfettim: Ölümden hiç söz etmiyordu.

Sıra! İçki umuduyla geriye döndüm. Sami'yle Çiğdem beni terasın başında bekliyorlardı. İçkiyle aramda çifte engel var! Fındık'la konuştuğumu görmüşler miydi? Onlara doğru yürüdüm. Önce Çiğdem konuştu: "Ne ol-du? Ne-den..."

Kekelemesinden anladım. Ağlıyorsunuz diyecekti, "Güldüm," dedim çabucak. "Fındık, komik bir şey bulur her seferinde."

"Hadi, yüzünüzü yıkayıp gelin. Yemekte bizimle olmanızı istiyorum. Yanımda oturun."

Sami'ye döndüm. Suratı asıktı, ama nedense başını cesaret verir gibi sallıyordu. Yemek! Bunu işime gelen bir denkleme dönüştürebilirdim. Yemek, eşittir içki bulunan bir masa! "Tamam," dedim, Çiğdem'e, "İstediğin yere otururum. Kucağına bile."

Onlar gülmediler, ben de sustum. Sami terasa doğru uzaklaştı. Çiğdem, sanki kaçacakmışım gibi yüzümü yıkayıncaya kadar yanımda bekledi. Sonra birlikte ön terasa yürüdük. Özenle makyaj yapmıştı. Peşindeki kötü niyetli genç adama çekici görünmek mi istiyordu?

Kötü niyetliyi köşeyi döner dönmez fark ettim, o itici zenginlik kokusundan. İri yarı, oldukça gösterişli, otuz yaşlarında, şık giyimli birisiydi. Kişiliğini sahip olduğu, giydiği ya da taşıdığı nesnelerin biçimlendirdiği tiplerden birisiyle karşı karşıyaydım. Ceket giymiş olması garibime gitti. Ama ne kıyafeti, ne geniş omuzları, ne de hayatı arsız bir obur gibi tükettiğini ele veren bakışlarıydı ilginç olan. Gözkapakları gözlerinin ucuna doğru aşağıya sarkmış, bu da gözlerini iki üçgen deliğe dönüştürmüştü. Şakacı Tanrı, tehlikeli olduğunu haber veren bir işareti yüzünün tam ortasına yerleştirmişti. Kendini daha baştan ele veren bir avcı.

Önce içkilere baktım; sonra oturanlara. Masada üçgen göz, Rana ve Sami'den başka genç bir kadınla bir erkek daha vardı. Birisi, "Cenk, Yücel ve Sinem," dedi... Cenk, kötü niyetli olandı, sadece bu adı aklımda tutmam gerekiyordu. Rana yine çekiciydi; özellikle de çoğunu açıkta bıraktığı göğüsleriyle. Olup bitenden en çok zevk alan da oymuş gibi görünüyordu. Pavarotti, demesini bekledim. Demedi. Çiğdem, beni yanına oturturken arkadaşım diye tanıttı; kolumu tutmuştu. Korktuğundan mı, avcıyı kışkırtmak istediğinden mi, belirsizdi. Oturunca soruya cevap yerine kadeh aramaya koyuldum. Sami önüme bir tabak itti. Söylenmesini engellemek, rahatça içebilmek için acele bir şeyler atıştırdım.

İlk kadeh boyunca konuşulanlara kulak misafiri oldum. Rana ve yeni gelenler sürekli pahalı nesnelerden söz ediyorlardı. Bir süre sonra dinlemekten vazgeçtim. Değerin değil, fiyatın önemli olduğu bir dünyadan geliyorlar, içinde düşünce barındırmayan sığ, cılız cümlelerle konuşuyorlardı. Aslında orada ne aradığımı da bilmiyordum. Sapıtıp sızmama bu kadar az kalmışken Sami'nin masaya oturmama engel olmaması garipti.

Onlar konuştular, ben göze çarpmamaya çalışarak içtim. Keyfim yerinde sayılırdı. Kimseye bakmıyor, gözlerimi sık sık boşalan kadehimden ayırmıyordum. Bir ara Fındık'ı düşündüm. Söz verdiği gibi dalacak mıydı? Dalacaksa, ne zaman yapacaktı bunu? Yunuslar uyur muydu? Uyurlarsa ne kadar uyurlardı? Bunun gibi daha evvel ona sorduğum, sormadığım bir sürü soru geldi aklıma. Bir ara sesler de duydum. Önde Benek'in havlamaları vardı; sonra havlamalara o kadının ince çığlıkları da karıştı. Ardından kâğıt gibi eğilip bükülen ve hışırdayan o sessizlik. Başımı kaldırınca masadaki herkesi bana bakarken buldum. "Sorumu duymadınız galiba?" diyordu biri.

Konuşan, kötü niyetli avcıydı. Şaşırmadım değil, çünkü sesi görünüşünün aksine yumuşak, hatta melodikti. Ama üçgen gözlerinde tehdit edici bir ışıltı parlıyordu. Onu kışkırtacak ne yapmıştım ki? "Duymadım," dedim, duyduğum seslerden söz etmeden.

"Otelcilikten başka ne yaparsınız diyordum. Yani, mesleğiniz?"

Kolay bir soruydu. "Düzenli bir şekilde içerim," dedim. "Asıl işim budur."

Birazdan başım dönecekti. Belki o tülleri yine görürdüm. Avcı, darbe vurmaya hazırlanan bir gladyatör gibi kendi etrafında dönerek bütün masayı süzdükten sonra tekrar sordu. "Neden bu mesleği seçtiniz?"

Bazıları kıkırdadı ama bana göre bu aptalca bir soruydu. "Çok önemli mi bu? Her ayyaşın geçerli ya da geçersiz bir nedeni vardır," dedim.

"Demek ayyaşsınız."

Yanına oturttuğu adam konusunda uyarmak ister gibi sivri bakışlarını imparatoriçeye dikmişti.

"Bildin!" Kadehe uzanıp Rana'ya döndüm. "Boş zamanlarımda da marş söylerim. Öyle değil mi?"

Rana keskin, uyarıcı bir kahkaha attı. Çiğdem nedense endişeli görünüyordu. Oysa eğleniyorduk; içiyorduk da. Daha sırada genelev resepsiyonistliğim vardı. Birden meydan okuyan bir tavırla avcıya döndü. "Kuzey aslında bir yazardır."

Sami'ye döndüm. Alçak! Bunu da mı anlatmıştı? Yoksa ben mi söylemiştim... Tabii ki hatırlamıyordum. Dünden beri sesini bastırmaya çalıştığım o kadın durmadan çığlıklar atıyor, kafamı karıştırıyordu.

"Oooo! Öyle mi? Desenize sıradışı biriyle aynı masada oturuyoruz. Kaç kitabınız var?" Elimle gösterdim. "Sıfır mı?" Başımı salladım. Gülme sırası üçgen göze gelmişti. "Demek sizi bu yüzden okumamışım."

"İyi bir yazar okunmak değil, kanıyla yazan Nietzsche gibi ezberlenmek ister..." dedim, İhsan Hoca'nın lafını aşırarak. Sami yerinde kıpırdadı. O da sinirlenmeye başlamıştı. "Ama yazamamamın nedeni kansızlığım değil."

"Nedir?"

"Benim annem Rimbaud'nun, Baudelaire'in canavar annelerinden farklı, iyi bir kadındı."

"Demek yazar olmak için kötü bir anne gerekiyor?"

Bu, öteki kızdı; onun da gözleri üçgeni andırıyordu. Belki içki gözkapaklarının bağını gevşetmişti. Ya da kafayı iyice bulmuştum. Kardeşi mi? Sessizlik uzayınca kız sorusunu hatırlatmak ister gibi öne eğildi.

"Öyle diyorlar," dedim çaresiz. "Ama bana sorarsan bu

çok da gerekli değil derim. Çünkü yazarlar analarının rahminden değil, kalemlerinin ucundan doğarlar."

"Piyufff..." dedi kız. "Peki, sizin en beğendiğiniz yazar kim?"

"Annesi yok," dedim. Herkes merakla bakıyordu şimdi; adını unuttuğum oğlan bile. "Yaratıcıların en ünlüsü odur." Kadehi boğazıma boşalttım. Çiğdem, avcıyı öfkelendirdiğini bile bile hâlâ kolumu tutuyordu. "Tanrı," dedim sonunda.

"Tanrı mı?" Soran Rana'ydı. Başımı salladım. Şaşırmıştı. "Peki ama Tanrı neden yazar olsun ki?"

"Galiba anlatacak çok şeyi var. Ne de olsa insanları iyi tanıyor. Ama gel gör ki, tam bir bestseller; popüler kültürün mucidi. *Tevrat*, *İncil*, *Kuran*... Kitapları onun kadar çok satan başka yazar var mı?"

Kimse gülmedi. Yazar Tanrı onları korkutmuş olmalıydı. Şaşkınlıktan yararlanarak içkimi tazeledim. Kötü niyetli, "Bu adam çatlak," dedi, kadehi yarıladığımda.

"Demiştim size."

İspiyoncu Rana'ya dönmedim. Sonunda kibarlığının kozasından çıkmaya karar veren avcıya bakıyordum. Bedensel gücünün beslediği küstahlığı başını döndürüyor olmalıydı. Onun kadar güçlü olsaydım benim de dönerdi. Sırıttım. O dişlerini sıktı. Suratımı dağıtmak istiyor olmalıydı. Belki dağıtırdı. Dudaklarını aralarken ondan da, kafamın içinde dakikalardır çığlık atan kadından da önce davrandım. "Peki, sen ne yaparsın?"

Avcı hemen cevap vermedi. Önce yanındaki kızı, sonra konuşmaya katılmayan genç adamı, ardından Rana'yı sözlerini dinlemelerini ihtar eden bir ifadeyle süzdü. Bütün benciller gibi seyircisiz yapamıyordu. Dudaklarındaki zengin budalalara has o küçümseme saklandığı yerden çıkmış, belirginleşmişti. Leş gibi zenginlik kokuyordu şimdi. Elimi ça-

buk tutabilseydim küfrederdim. Ama elim de dilim de ağırlaşmıştı. Adam, "Özel çalışıyorum," dedi.

Özel! Bunun ne anlama geldiğini galiba biliyordum. "Bu babanın yanında, onun parasını kazanıyorsun mu, demek?"

Ortalığı bir sürü şeye gebe bir sessizlik doldurdu. Doğumu, aramızda en çok eğlenen Rana başlattı. Üçgen gözlüye sorduğum soruyu cevaplarken güzelliği betimlenmiş gibi gülümsüyordu. "Cenk, babasının kurduğu aile şirketinde başkan yardımcısıdır."

Baba kuzusu Avcı'ya bir darbe de Çiğdem'den geldi. "Ama asıl işi pahalı araba biriktirmektir."

"Teker teker mi, çifter çifter mi?" dedim. Dilimin ucunda bir türlü dışarıya çıkmayan bir sözcük vardı. Ama ben arabalarla devam ettim. "Herhalde aynı renk almıyorsundur, değil mi?"

Bu kez herkes güldü. Ama ben kahkahaların arasında bile kadının çığlıklarını duyabiliyordum. Başım fırıl fırıl dönüyordu. Çiğdem'e baktım. Avcıya haddini bildirmeye kararlıydı. "Kuzey, geçen kış, fırtınalı bir gece yarısı, şu Büyük Ada'nın arkasında boğulmakta olan on dört mülteciyi kurtardı... O bir kahramandır. Kime sorsanız size...."

Demek aylardır kulağımın arkasında bir yerde saklanan kadını o da duymuştu. Sayı on beş de olabilirdi. Bunu söyleyecektim. Ama kadının soran, yalvaran bakışlarıyla karşılaştım. Bilmiyorum, diyecekken geriye dönen kadının çığlıklarını tekrarlarken buldum kendimi. "*Binti*, *binti*..." Peşinden gitmeliyim...

Kolumu tutan, atlamama engel olan Fındık değil, Çiğdem'di. Şaşkınlıkla etrafa baktım. Denizde değil, terastaydık. Sonra galiba Çiğdem'e sarıldım. Dilim kanıyordu, ama sonunda o çengelli sözcükten kurtulmuştum.

"Sonra bana sarılıp ağlamaya başladı. Garip bir durumdu; hem de çok garip. Birçok açıdan. Şoke oldum... Düşünün, yetişkin birisi kollarınızda ağlıyor: Başlı başına şoktu bu; ama asıl şaşırtıcı olan, birisine dokunuyor olmamdı: Neredeyse asırlardır kimseye sarılmamıştım... Gözyaşları kollarıma, bacaklarıma damlıyor, ağzından kan sızıyor, bir yandan da '*binti*, *binti*' diye hıçkırıyordu. Bir süre hepimiz donduk kaldık. Hareket eden, yaşayan sadece Kuzey'di. Sonra Sami yerinden kalkmaya çalıştı. Utanmıştı; ona engel oldum. Elim Kuzey'in başındaydı. Onu sakinleştirmeye çalışıyordum... Önce Almanca 'Rica ediyorum' diyor sandım. Sami, Kuzey'in ne dediğini onu birlikte yatağa yatırdığımızda anlattı. Meğerse *binti*, Arapça, 'kızım' demekmiş. Öykünün sonu şöyle: Mültecileri kurtardıkları gece sudan çıkardıkları son Iraklı, bir kadınmış; otuzlarında bir anne. Kadın tekneye çıkar çıkmaz içeriye göz atmış, ardından 'kızım, kızım' diye dövünerek birkaç saniye boyunca Kuzey'e bakmış, sonra kendini tekrar karanlık, fırtınalı denize atmış...

"Sami, Kuzey'in kadının ardından denize atlayamadığı için kendini suçladığını söyledi. Aslında Fındık engellemiş onu. İşte o gece kucağımda ağlayan Kuzey Erkil böyle bir adamdı. Kendini suçlama isteğinin ölçüsüzlüğü şaşırtıcı değil mi? Yakından tanımayan birisinin ondan tedirgin olmaması imkânsız... Tekrarlıyorum: Onu tanımadan, onun gibi birinin var olabileceğine inanmak gerçekten çok zor. Onu anlamak da zordu. Ertesi gün, kahraman diye anılmanın onu güldürdüğünü, hayatının uzun süren bir özür dilemekten ibaret olduğunu söyledi. İnsanlardan özür diliyormuş... Hepsi bu! Böyle diyordu: 'Özür diliyorum...' O gece fırtınada denize açılmasının nedeni de bu olmalı... Neden mi özür diliyormuş? Ne o, ne de Sami bu soruya açık bir ce-

vap verdiler. 'Türümüze yönelik inançsızlık: Eğer insansak, öteki insanlardan özür dilemek için bir sürü neden bulabilirmişiz...' Bu onun sözleri. Asıl neden sanırım geçmişinde gizli bir olayla, bir ölümle ilgili; birisinin ölümüne neden olmuş... Hayır, doğrusu şöyle: Galiba birisini öldürmüş... Buna inanmak zordu; daha doğrusu inanmak istemedim. Siz olsanız ne yapardınız? Ama Mücella, Kuzey'i yüksek sesle sayıklarken duyduğunu söyleyince... Handan'a da sordum. O da cevap vermek istemedi; gözlerini kaçırdı...

"Onu yatırdıktan sonra terasa geri dönüp hepsini kovdum; Rana'yı da. Sami yanıma geldiğinde gözleri kızarmıştı. Zavallı, herkes için ayrı ayrı acı çekiyordu. Onu utandırmamak için o gece hiç yüzüne bakmadım. Hayır, ben ağlamadım. İçim öfkeyle doluydu... Sami, Şafak'ı ve Benek'i anlattı. Her şeye Kuzey'in belleğinin neden olduğuna inanıyor, can dostunun –aslında yoldaşım, demişti– geçmişi unutamadığından yakınıyordu. 'Anılaştıramadığımız hayat! Taşınması en ağır yük bu,' diyordu ve ben o hayatın kıyısında bile yer almıyordum. Onların dünyası benden öyle uzaktı ki; aslında o dünyada yer almak da istemiyordum. İstediğim o dünya değil, o dünyanın oyuncularıydı, özellikle de Kuzey...

"Kuzey'in varlığından ilk kez evvelsi sonbaharda haberdar oldum. 2002'nin Ekimi'nde. Yani, onu bulmak için Karaburun'a gitmeden yaklaşık dokuz on ay önce. San Francisco'dan döndükten sonraydı sanırım. Dedemi defnettiğimiz akşam anneannem anlattı öyküyü; niyetinin annemi –o sırada sarhoştu, yatağında uyukluyordu– korumak olduğunun farkındaydım... Ailemizin serveti Karamanlı İsmail Efendi'ye dayanıyor. Dedemin babasına yani. Annem, benim gibi tek çocuk. Evet, bugün şirketlerin kontrolünün fiilen bana ait olduğu söylenebilir... Annem mi? Zamanının çoğunu ya yurtdışında ya da sızdığı için yatağında geçirir. Hiçbir şeyde yoğunlaştıramadığı, sadece kendisine yönelik bir ilgisi

var... Onunla çok birlikte olmadık, yani beraber yaşamadık. Son on yıldır babamla ayrıydılar. Ben genellikle babamlaydım. O ve babam iki yıl önce, dedemin zoruyla birlikte yaşamayı son kez denediler... Dramatik bir çaba oldu: Çünkü bu *last try** babamın ölümüyle sonuçlandı. Kalp krizi... Zavallı adam, yıllarca dedemle birlikte çalıştı, onun sağ koluydu; öyle ki, onu dedemin damadı değil, oğlu sanırlardı. Zaten O'nunla evlenmesi de dedemin zorlamasıyla olmuş. Karamanlı Hasan Bey'in elinin altında genç, yakışıklı, gelecek vaat eden bir mühendis varken, sorumsuz kızını onunla kontrol altında tutmayı düşünmüş olmalı... Tekstilcilikten konfeksiyona, markaya geçişi sağlayan, şirketleri bugünkü durumuna getiren hep babamdı. Bütün hayatı boyunca karısının sevgisini kazanmak, onu kendine âşık etmek gibi boş bir hayal peşinde koştu. Çok daha iyisine layıkken ona hiç değer vermeyen bir kadının yüzünden hayatını boşa geçirdi. Oysa ne kadar yakışıklıydı! İnsanlar nasıl bu denli kör olabiliyorlar?

"Evet, sorulduğunda genellikle kendimi mutsuz birisi olarak tanımlardım. Ama Kuzey'le tanışıncaya kadar mutsuzluğumun, içinde boğulmayacak kadar sığ olduğundan habersizdim...

"Tabii sorabilirsiniz... Babama âşık mıydım? Çok saçma bir soru bu. Nereden çıktı şimdi?

"O akşam Kuzey'in sırtını gördüm. Yaralarını ve o derin izleri... Ertesi gün denize girerken baktığımı fark ettiğinde, 'Hayatımı özetleyip, sırtıma kaydettim,' demişti... Hayatı sıkıcı olduğundan, kolayı buymuş, uzun uzun anlatmak zorunda kalmıyormuş. Korkutucu, insanın hayal gücünü harekete geçiren bir görüntüydü; sırtına bakınca karşınızdaki adamın –size yabancı– başka bir tür yaşama ait olduğunu kavrıyordunuz. Garip olan neydi, biliyor musunuz? Öy-

(*) (İng.) Son deneme.

le birisinin yatakta korunmaya muhtaç birine dönüşmesi... Hayır, aksine; bu onu daha çekici yapıyordu bence. Güçsüzlük, bazı erkeklerde çekicilik olarak ortaya çıkar. Güçlü erkek size sahip olur, güçsüz erkeğe ise siz... Bunu o gece kavradım; sabaha karşı yoklamak için odasına indiğimde. Yok canım, onunla yatmaya falan niyetim yoktu. Olsaydı da bu mümkün değildi zaten. Çünkü yanında yapılı bir kadın uyuyordu. Avutmak ister gibi ona sarılmış sarışın bir kadın. Sami onun Erica olduğunu söyledi. Kadın sabah erkenden gitmiş. Görseydim, Kuzey'in sayıklayıp sayıklamadığını soracaktım...

"Bana bir narsisist olduğumu söyledi. Narsisistler neden kendilerine âşık olurlarmış, biliyor musunuz? 'Hayatın ıstırabına karşı dokunulmazlık kazanmak için... İnsanın varlığı hayatla temas ettiğinde haz yerine acı üretirse bu arızalı bir narsisizm olurmuş...' Bu yüzden içiyor olmalıydı. Acı yerine haz üretmek için. Yine de onu hayatı arsızca tüketen, kadınları ikişer ikişer seven, hani şu kışları et oburu olup, hep yeni kadınlar bulan erkeklerden birisi olarak düşünemiyorum... Böyle söylemek insafsızlık olsa da, acı ve hüzün ona yakışıyordu. Ağustos'ta Küçük Ada'daki o çıplak tepecikte o kadar uzun oturdu ki, gölgesinin saatin akrebi gibi çevresinde geniş bir yay çizdiğini izleyebilirdiniz. O hüzünlü halini hiç unutmayacağım...

"Ya bu tanımı nasıl bulacaksınız: 'Göçmen, yazla kışı aynı yerde geçiremeyen demektir...' Bence kendini kastediyordu. Yıllardır aynı yerde yaşayan birisi nasıl olur da kendini göçmen hissedebilir? Ancak mevsimler beyninde değişiyorsa... Tabii ki onu önemsedim. Yazdıklarını bulup okuduğum o garip geceden itibaren. Onunla Şafak hakkında konuştuğumuzda, 'Aşk, ruhumuzun çileli ergenliğidir,' dedi. Hatırlıyor musunuz, bunu size karşılaştığımız ilk gün de söylemiştim. Onu bir daha o anki kadar genç görmedim. Tekrar âşık

olabilir miydi? Hayır! 'İnancı arayanlar, inançsızlardır. Aşkı arayanlar da hiç âşık olmayanlar... Çünkü âşık olan buna bir daha kalkışmaz...' Sizce bunları söyleyen birisi bir daha âşık olur muydu?

"Politikayla hiç ilgim olmadı. Ama onu anlamaya çalıştım. 'Hayatlarımızın üstüne geniş bir karanlık damladı...' Sami böyle dedi. Terastaydık, Kuzey, iki yüz metre ötede, adanın üstünde kımıldamadan Mordoğan yönüne bakıyordu. Ne zaman çökmüştü bu karanlık hayatlarının üstüne? Amacını yitirdiğini düşünmeye başladığında mı? Uğruna çöllerde savaştığı devrimin gerçekleşmeyeceğini anladığında mı? 'Savaşın sadece öncesi romantiktir. İnsanlar henüz kadın ve erkek diye ayrılırken. Sonra cinsiyetler yok olur. Savaşmış ya da savaş görmüş insanlara dönüşür hepsi...' Savaş hakkında konuştuk. Konuştuklarımızdan aklımda kalan bunlar. Nasıl savaşabildiğini, korkup korkmadığını da sordum. Bilmiyor gibiydi: 'Tehlike büyüyünce, cesaret de büyüyor olmalı,' diye mırıldandı... 'Ölümle yüzleşmeye kimse aracılık yapamaz. Cesaret dediğimiz bu sırada gösterdiğimiz sabırdır...' Siz hiç cesareti böyle tanımlayan birisine rastladınız mı?

"Onu nasıl tanımlarsanız diye sorsanız, ufuk gibiydi, derdim. Onu görüyor, seyrediyor, hatta büyüleniyordunuz ama asla yanına gidemiyor, onunla olamıyordunuz...

"İfade tarzım mı değişti? Belki; Kuzey'den söz ettiğimden, onun söylediklerini tekrarladığımdandır..."

Gezgin bir ayyaşın güncesinden, sayfa 41:

"Şafak ölümsüzdür, şafak ölümsüz..."

"...'Ve siyah bir kuğu dedi: Gece günün habercisidir. Beyaz bir kuğu ekledi: Şafak ölümsüzdür, şafak ölümsüz!..' Onu sabah seviyordum, öğlen seviyordum ama en çok akşamları seviyordum. Dün seviyordum, bugün seviyorum, yarın –eğer yarınım olacaksa– daha çok seveceğim. Kavuşan değil, birbirine karışan sular gibiydik. Kim karşılaşmamıza rastlantıydı dese, ben zorunluluktu diyor, çığlıklar atıyordum... Ta ki Tanrı işimize burnunu sokuncaya kadar... Sonra çığlıklarımı çiğneyip yuttum, susturdum. O, ufkun altın bulutuydu, ben! Bir ayyaş; yola değil, yöne inanan bir sarhoş... Kim demiş sarhoşluk onurun ve belleğin yitirilişidir diye? Göller içki olsa, hepsini içsem, yine de hazırım büyük buluşmaya. Beyaz gül dalları arasında beni bekleyen ışıltılı bir gölgeyle randevum var. Her şeyi görüyor, duyumsuyorum: Uzakta bir yerde sadece ikimizin duyduğu borular çalıyor olacak. Mevsimi olmasa da nergislerin kokusuyla coşacağız. Koklayarak arayacağım onu; bir elimde gül, bir elimde defne yaprakları... Bulduğumda kendimi kendimden koparıp onun hiçliğine katacağım... Güneş, Tanrı'nın yarasından denize düşen bir kan damlası gibi suya batıyor olacak...*

Uğursuz bir kubbe asılı başımın üstünde. Hazırım; her şeye... Peki, Tanrı'yı kim yargılayacak...

Ve siyah bir kuğu dedi: 'Gece günün habercisidir.' Beyaz bir kuğu ekledi: 'Şafak ölümsüzdür, şafak ölümsüz'..."

(*) Ruben Dario, 1867-1916. Nikaragualı şair.

Üçüncü Bölüm

"Genç kadınlara doğru hep aynı şekilde yürünür; aynı umutla, aynı kaygıyla; aynı sonsuzluk ihtiyacıyla..."
(Jorge Semprun)

Temmuz 2003

Bugün ölecek miyim? Tanrı ne zaman insafa gelip gemilerin geçmediği, kuşların uçmadığı o altın kıyılara göç etmeme izin verecek? Acelem var, çünkü büyük buluşma için söz verdim. İnsanın –ruhunun içindeki o karanlığa doğru yelken açmışken– ölmek için ille de yaşlanmayı beklemesi ne saçmalık. Neden genç bir bedenle ölmeyelim? Amaç ölüme bir kılıf hazırlamaksa, anlamsız bir çaba bu... Ölüm dediğimiz saf ve mutlak uykudan başka nedir ki? Hayvan olsaydım kartal olmak isterdim. Uçmak istediğimden değil. Siz hiç yaşlı kartal gördünüz mü? Acelem var...

"Kalk artık!" Yine Sami'ydi, yine sabahtı ve yine ayılıyordum. Ses kirpiklerimin ucunda süzülen kartalı aşarak labirentin sonunda tekrar yankılandı. "Reis gelmek üzere." Gözlerimi açtım. Reis! Sami, "Belediye Reisi," dedi.

Dışarıda ağustosböcekleri çıldırmış gibi ötüyorlardı. Öğlen! Neden bu saatti seçmişti? "Yemeğe mi kalacak?" diye homurdandım.

Sami başını salladı. Yalnızdı, uzun zamandır ayaktaymış gibi yorgun görünüyordu. "Telefonda üstüne basa basa, patlıcan salatanızı çok özledim dedi."

"İsabet," dedim. "Patlıcan ezmesi iyi zehir kaldırır."

Gülmedi. Ben de fırsattan yararlanarak her sabah ayılır ayılmaz kendime sorduğum o zor soruya döndüm: Ayağa kalkabilir miyim? Bedenimi rastgele yokladım. Ayaklarım kımıldıyordu ama boğazımda kalın bir zar vardı, yutkunamıyordum. Ensemde de sinsi bir ağrı, kendine yer edinmeye çalışıyordu.

"Bırak ben konuşayım," dedi Sami. "Bu ara onunla çatışmak akıllıca olmaz. Su borcumuz sekiz yüz milyon liradan fazla. İsterse yarın saati söker."

Susuzluğa razıydım. "Köpek zehirlemek neymiş görsün. Eğer Benek'e bir şey olursa o herifi taşaklarından Hisarcık Kayası'na asacağım. Tabii eğer taşakları varsa."

Asarmışım gibi bakıyordu. Bu keyfimi yerine getirdi. "Handan'dan, dernekten uzak durun... Bunu söyleyecek herhalde."

"O da köpeklerden uzak dursun," dedim. Birkaç yudum içersem belki kalkardım. Sami'nin soruyla da cevapla da ilgisi yoktu. Ona baktıkça gözlerini kaçırıyordu. "Yine dağıttım mı?" Başını salladı. "Bu sefer kimi incittim? Çiğdem!"

Çiğdem değildi; gözlerinden anladım: Bakışları incelmişti. Elini uzatıp saçımı okşadı. Demek durum daha da ciddiydi. Sami, "Kendini," dedi, neden sonra. "Aslında hep kendini incitiyorsun."

Boş bir laf! Kendimi incitemem, çünkü bir varlığım yok: Bir hiçim ben. Ama elini çeksin diye, "Merak etme, derim kalındır," dedim. "Hadi git artık, kalkacağım."

Bakışları hâlâ utangaçtı. Odadan çıkar çıkmaz içeceğimi biliyordu, akşam yatırırken muhtemelen cini de bulmuştu. Şişeyi elimden alırsa daha fazla incinirmişim gibi karşı koy-

madı. Böyle kolayca içki bulmaya yarayacaksa, her gün incinebilirdim aslında.

"Gece geç vakit Erica geldi," dedi. "Allahaısmarladık demek için uğramış. Hastalanan adamla Almanya'ya dönecekmiş...." Sır veriyormuş gibi kısık sesle ekledi. "Sabaha kadar kaldı."

Elimi kaldırdım. "Hiçbir şey olmadı," dedim.

İlk kez hafifçe tebessüm etti. Ama gülümsemesinin nedeni iktidarsızlığımı itiraf etmem değildi. "İşler düzeliyor. Az önce bir haftalık rezervasyon aldık. İki kişi, tam pansiyon. Ankaralı bir çift. Memnun kalırlarsa uzatabilirlermiş."

Budalaca bir iyimserliği vardı. Bu defa, 'artık geç' demedim. Geleceğe inananlardan değil miydik biz? Fındık'ı görüp görmediğini sormayı düşündüm bir an, ama laf uzar diye sormadım. Sessizlik sürerken arkasını döndü. Uzaklaşır uzaklaşmaz yastığın altından cini çıkarıp başıma diktim. Ateş topu nefes borumdan kayarak mideme indi. Yutkundum, boğazımdaki zarın yırtıldığını anlayınca ensemdeki ağrıyı geriye itip ayağa kalktım ve yavaş adımlarla –sendelemeden– banyoya geçerek duşun altına girdim. Benek'i görmeyeli bu üçüncü gün... İçim eziliyordu. Beş dakika kadar kımıldamadan, hiçbir şey düşünmeden altında kaldıktan sonra suyu kapattım. Su sesi kesilir kesilmez tıpkı sıcağın yerini soğuğun alması gibi dışarıdaki uğultu içeriye doldu. Fındık'ın dediği kadar vardı: Açık hava genelevine dönüşmüştü karabiber ağacı. Yüzlerce böcek, şehvetli bir nakaratı tekrarlayıp duruyordu.

Lavaboya yaklaştım. Aynadaki incinmiş birinin yüzü müydü yoksa bir göçmeninki mi? Bilmiyordum; ama meraklı bir yüzdü: Benek'in ölüp ölmediğini, Fındık'ın dalıp dalmadığını merak eden bir yüz. Şişeyi tekrar yastığın altına koyup pikeyi düzelttim. Komodinin üstündeki vazoda bir gül vardı. Erica'nın imzası. Yanına yattığında onunla sevi-

şemeyen bir erkeğe teşekkür edecek kadar kibar bir kadın... Ona hak ettiğini verememiştim hiç.

Kapıdan çıkmak üzereyken geri dönüp biraz daha içtim. Şişe epeyce hafiflemişti; bu kötü haberdi. Gerindim. Ölümü esirgeyen bir Tanrı'nın tutsağı olup çıkmıştım.

Terasa adımımı atar atmaz yolumu Mücella kesti. Elindeki tepsiyi resepsiyonun bankının üstüne koymuş, uzun zamandır bekliyormuş gibi yüzünü asmıştı. "Çiğdem Hanım, çardağın altında," dedi.

"Fındık'ı gördün mü?"

Şeytandan söz etmişim gibi irkilip başını sallayınca önde ben, arkamda –elinde tepsi– Mücella, yürüdük. Çiğdem, yere bir leke gibi düşen koyu gölgenin altında kahve içiyordu. Yalnızdı. Yaklaştığımı görünce ayağa kalkıp, her sabah yaparmış gibi yanaklarımdan öptü. Benden habersiz dostum olmuştu, şaşırdım. Direğin gölgesi duvardan aşağıya inmiş, dibine çekilmişti. "Tünaydın," dedim.

"Bravo, saat on ikiyi on geçiyor..." Bileğine bakıyordu. "Kahvaltınızı benimle yapar mısınız?"

Cevap vermeden karşısına oturdum. Zaten biraz meyve ve peynir ekmek yiyecektim. Üzüm ekşiydi, karpuzsa gerektiğinden daha tatlı; ekmeğe döndüm. Üç dakika sonra Mücella'ya tepsiyi almasını işaret edince, Çiğdem araya girdi. "Hiç bir şey yemediniz."

Sigara içmeme yetecek kadar yemiştim. O istemedi. Aramıza ikimizi de utandıracak bir sessizliğin yerleşeceğini hissediyordum. "Arkadaşların ortalıkta görünmüyor," dedim.

"Gittiler," dedi hemen. "Rana da onlara katıldı."

Başka bir şey söylemedi. Ben de sormadım. Sesindeki sertlik nasıl gittiklerini ele veriyordu. Sessizlik, kısalan gölgelerin aksine uzayınca, "Pek denize girmiyorsun," dedim.

"Sizi bekledim," dedi. "Belki tekneyle adaların çevresinde küçük bir tur atarız." Sessizliğe boş verip, ne attırırım de-

dim, ne de attırmam. Onda garip, adını koyamadığım bir şey vardı. "Bakın, yine kendinizi geriye çekiyorsunuz."

"Birazdan Belediye Reisi gelecek..." Niyetimi de söyledim. "Galiba onu zehirleyeceğim." Keskin bir kahkaha attı; ağustosböcekleri, üzerlerine su serpilmiş gibi bir süre sustu. Hisarcık Kayası'na asma işini karıştırmadan, "Belki de sadece döverim," diye ekledim susunca.

"Belediye Reisi sizi sıkıştırıyor mu?"

"Uçan her kuşa, her resmî kuruluşa borcumuz var," dedim. "Maliye, Belediye..."

Hayatında hiç borç almamış, borçlular tarafından kovalanmamış birisi gibi bakıyordu. Şaka yapacaktım ki, birden ciddileşti. Dudaklarını yay gibi geriyordu ciddileştiğinde.

"Bence artık sırası geldi." Neyin sırası, dememe fırsatı vermeden söyleyeceklerini karşı koymadan kabul etmemi ihtar eden sesiyle devam etti: "Sami'yle dün konuştuk: Karayel Oteli'nin yarı hissesini devralmak istiyorum. Bunun karşılığında bütün borçlarınızı ödeyeceğim gibi, gelecek dönem için gereken işletme sermayesini de sağlayacağım. Maliye'ye, piyasaya, personele tek kuruş borcunuz kalmayacak. Tabii Belediye'ye de."

Otelin yarısı! Bir şeyler söylemem gerekiyordu ama bunun için aşağıya düşen çenemi yerine geri çekmem gerekiyordu. Sonunda yarım ağızla, "En az yetmiş milyardan söz ediyorsun," dedim. "Farkında mısın?"

"Seksen beş, hatta doksanı bulabilir," dedi.

Sesinin tınısı değişmiş, zenginliğin güvenli, emredici tonuna dönüşmüştü. Tekrar ağzımı kapamaya çalıştım. Yararı olmadı. Çenem, biri asılıyormuş gibi sürekli aşağıya sarkıyordu. Sonunda elimi altına dayadım. Düşünüyordum. Aslında pek düşünmeme de gerek yoktu. Düşünsem de düşünmesem de varacağım sonuç belliydi: Söyledikleri anlamsız, unut gitsin.

"Bunu neden yapasın ki? Dört ay bekle, otelin tamamını bu paranın yarısına Maliye'den alırsın." Açıklamaya devam edebilirdim ama lafı uzatmadan beni asıl sinirlendiren konuya döndüm. "Bu arada, Karayel'in tapusu Sami'de değil, bende."

"Biliyorum. Kızmanıza gerek yok. Size nasıl teklifte bulunmalıydım, nasıl yaklaşmalıydım; bunu öğrenmek için önce onunla konuştum."

Peşinde olduğu oteldi demek? "Şarapçılık eğitimi, yok bağ için arazi bakmak... Benim gibi bir budalanın inanacağı bahaneler..." Biraz söylendikten sonra tekrar düşünmeye başladım. Peki neden? Onun gibi birisi topu topu üç gündür tanıdığı birisi için neden bu kadar para harcamayı göze alsın? "İyilik meleği misin sen? Yoksa altın madeninin üstünde oturuyoruz da haberimiz mi yok?"

"Ne meleğim, ne de otelin altında altın var..."

Ne olduğunu söyleyecekti ama o sırada Sami'yle Reis yanımızda beliriverdi. Sami'nin yanında yaz-kış demeden sürekli terleyen adamı görür görmez midem bir yumruk gibi kendi içine kıvrıldı. Seçileli üç yıl olmuştu, ilk günden beri ondan hoşlanmamıştım. Düşünürken acıyla yüzünü buruşturur, doğum yapıyormuş gibi ıkınarak konuşurdu. Yılda en çok bir fikir üretmesinin nedeni de bu olmalıydı.

Önce Çiğdem'e, sonra Sami'ye baktım, ardından ayağa kalktım. Reis'e hiç bakmadım. Midem berbattı; kalırsam kusardım. "Otel senin olsun," dedim Sami'ye. "Ne istersen yap. İster sat, istersen havaya uçur..."

Vakit kaybediyordum. Ölmeye çalışan bir adamın ne işi vardı bunlarla? Üstelik merak da etmiyordum. Hiçbir şeyi: Ne Çiğdem'in garip ilgisini, ne Sami'nin arkamdan iş çevirmesini, ne de patlıcan salatalarımızı bitirmeye gelen salağın ne istediğini... Üçünü otelin kaderiyle baş başa bırakıp mutfağa yürüdüm. Dolap açıktı. Üç bira aldım. Benek! Onu merak ediyordum; tabii bir de ne zaman öleceğimi.

Bodrum'a doğru yürüyüp, öğle sıcağına aldırmadan önceki gece içine uçtuğum makilikte birkaç tur attım. Çalıların arasında bu sıcakta tarla faresi arayan şaşkın bir toz yılanıyla, çiftleşmeye çalışan iki kaplumbağadan başka canlı yoktu. Sonunda yola çıkıp banka oturdum ve bir bira açtım. Foça tam karşıda havaya yükselen ısının ardında –yarısı silinmiş– titriyordu. Başımı güneşe bıraktım. Belki beynim buharlaşır, bedenim de içimdeki hiçliğe karışır diye. Acının sonu! Aklımda bir yerlerde bir soru vardı ama bir türlü billurlaşmıyordu. Gözlerimi kapadım...

Omzuma bir el değinceye kadar da açmadım. Tıpkı bir çobanın bin koyunluk sürünün içinden birini seçebilmesi gibi elin sahibini anında tanıdım. Kimliğini sesi değil, kokusu ele veriyordu: "Pişeceksin!" Handan! "Evden baktım, kim bu deli dedim, güneşin altında oturan."

Deliydim ama uysaldım. Bira torbasını alıp, uzattığı elini tutarak doğruldum. Yeğeniyle birlikte yaşadığı ev Delikli Burun'un üstündeydi. El ele tutuşarak dar yoldan denize doğru –biramı bitirmek için on saniye kadar mola vermenin dışında– hızlı hızlı yürüdük. Kıyıya yaklaştıkça hava serinledi. Birkaç dakika sonra üstü sundurmayla kaplı balkona vardık. Burada ortadaki plastik masanın örtüsünü yere savuracak kadar coşkulu bir imbat vardı. Balkona açılan pencerelerin önündeki denizlikte, içinde keyifli fesleğenlerin boy verdiği saksılar yan yana dizilmişti. Handan'ın gözlük gibi kullandığı, gün boyu çevreyi gözlediği ayaklı dürbün ise sundurmanın sağ ucundaydı. Beni onunla mı görmüştü?

Handan yüzünü yıkamak için içeri girince içinde iki bira olan torbayı hasır koltuğun altına koyup, yerdeki örtüyü masaya serdim. Bodrum'da su kayağı yapanları çeken iki motor, biri burnun ucunda, öteki kıyıya yakın, bir tepsiyi andıran koyu baklava dilimlerine bölüyordu.

Handan meyve tepsisiyle geri döndü. İstemem, diyecek-

tim ama bakışlarından meyveleri kendisi için getirdiğini fark edince sustum. "Ne haber?"

Haberin ilkiyle başladım: "Otelden kurtuluyorum. Talibi çıktı, ama ben Sami'ye vereceğim. Ne isterse yapsın." Handan hasır koltuğu esneterek oturdu. Sırtını imbata vermişti. Şaşırmış ya da meraklanmış görünmüyordu. Yoksa! "Haberin var mıydı?" dedim.

Başını salladı. "Dün sabah Sami'yle..." O da ilçe merkezi demek yerine, denizden topu topu elli metre yüksekte olan kasabaya yukarısı diyordu. "Yukarıda, pazarda karşılaştık. Yanındaki kızı tanıştırırken söz etti projeden."

Proje! Koltuğun altından bira aldım. "Biliyor musun? Meğerse Sami'yi hiç tanımıyormuşum."

Handan ağzındaki karpuzu yutmadan önce bir süre bekledi. Öfkeme aldırmıyor gibiydi. "Demek tanımıyorsun?" İnatla başımı salladım. "Ben hatırlatayım istersen: Öncelikle çok iyi birisidir."

Neden sinirleniyordu ki? "İyiliği tıpkı kötülük gibi," dedim. "İnsanı yere yıkan bir yumruğu andırıyor."

Elini, git oradan der gibi salladı. "Bilmediğin ne, biliyor musun, çoğu dost, seni kendi hayatının içine çekmez, bunu yapmak yerine hayatına sızar; ta en ücra köşesine kadar. Dostlarımız çok yakınımızdayken onları bu denli az tanımamızın nedeni de budur işte..." Yüzüne baktım. Dostluk hakkında epeyce düşünmüş olmalıydı. "Dostlardan güzel, ya da baskın olan, genellikle ötekini pek tanımaz..."

Güzel der demez anladım, o da bir Sami'ydi. Tabağı uzattı, başımı sallayarak geriye çevirdim. "Sence kız bu haldeki bir otele neden ortak olmak istiyor?"

Bölmeden yuttuğuna bakılırsa tepsideki karpuzun hepsini yiyecekti. "Kim bilir," dedi. "Belki de seni beğenmiştir."

Güldüm. "Görür görmez mi?" Önce biranın yarısını içtim, sonra tekrar güldüm. "Yıldırım aşkına kim inanır?" Şu, bu

ya da ben demedi, sadece baktı. Gözlerimin içine, ta dibine. Öyle bakma diyecektim, ama bakıyordu işte. Birayı yere bıraktım. Başımı da sallıyordum. Yanılıyordu. "Yanılıyorsun," dedim. "Şafak'la olanlar başkaydı..."

Devam etmeden sustum. Handan'ın da 'Başkaydı' demesini bekledim. Boşunaydı. Yanaklarım tuza bastırılmış usturayla ince ince kesiliyordu. Handan isteksiz hareketlerle yerinden kalkıp tekrar içeriye girdi. Döndüğünde elinde bir mendil vardı. "Al."

Uzattığı lavanta kokulu mendili alacakken vazgeçtim. İçimden ağlamak geliyorsa, neden kendime engel oluyordum ki? Olmadım ve varlığından rahatsız olmadan gözyaşı dökebileceğim tek kadının yanında bir süre kana kana ağladım. Beş yıl önce, o akşam yaptığımız gibi birbirimize sarılmadık. İkimiz de daha azıyla yetindik: O başımı okşamakla, ben de dokunuşuyla. Sadece çocukluğunda âşık olmuş, hiç büyümemiş bir kadın olarak âşık olana duyduğu meraklı saygı insanı utandırıyordu.

"Senin gibi bir kadına âşık olmalıydım," dedim.

Başını salladı. Aşk söz konusu olduğunda kötü bir Tanrıça kadar acımasızdı. Nitekim Şafak'ın sözleriyle konuşmaya başlar başlamaz öfkesi açığa çıktı. "Hiçbir zaman gerçekten âşık olmuyorsun sen. Çünkü sahiplenme duygun yok. Aşk için en çok gereken budur oysa..."

Haklı mıydı? Belki. Sahiplenecek, aşk için her şeyi yapacak bir erkek... Kadınlar için önemli olan buysa, ben öyle birisi değildim. İçerken de içmezken de. Kim hayat hikâyesi kadınlarla anlatılacak bir erkek derdi bana? Ya o? Neden hiç evlenmemişti? Cevabı kestirebiliyordum. Bir erkek âşık olmadığı kadınla mutlu yaşayabilirken, kadınlar bunu yapamıyorlardı. Biraz daha ağlayıp sonra o soruyu sordum, banka oturduğumda saklandığı delikten çıkaramadığım soruyu: "Sence Tanrı cinayet işlese onu nasıl yargılarız?"

"Saçmalama," dedi. Ama saçmalamadığımı biliyormuş gibi bakıyordu. O gece göğsünde isyan ederken bana hak verdiğini hatırlıyordu belki de. "Tanrı'nın bu işte bir suçu yok. O sadece karşılaştırdı; gerisi size aitti."

"Hep böyle mi yapar?" dedim. Handan kaşlarını kaldırdı. Tanrı'nın işine karışmamaya kararlıydı. Ben de konuyu değiştirdim. "Belediye Reisi denilen herif şimdi otelde, ama sizi desteklemekten vazgeçmeyeceğiz. Sami'yle konuşacağım, dernek ne zaman isterse otelde toplanabilecek."

Kararsız bakışlarla beni süzdü bir süre. Sonra şaşırtıcı haberlerden ikincisini verdi: "Sağ ol. Çiğdem dernek için bağış yapacak... Yani istersen, başka bir yer kiralayabiliriz."

Ne diyebilirdim? "Kız, parasıyla herkesi tek tek ele geçiriyor," dedim sonunda. "Farkında değil misin?"

Omuzlarını hafifçe oynattı; farkında olsa da önemsemiyormuş gibi. "Galiba ele geçirmek istediği sensin..." Hırsla bira kutusunu başıma diktim. Handan, öfkeme aldırmamaya kararlıydı. Çabucak konuyu değiştirdi. "Sıcağın altında çalılıklarda ne yapıyordun?"

Söylemeli miydim? Gözleri hâlâ üzerimdeydi. Öyle bakmasaydı söylemezdim. "Benek'i arıyordum," dedim. "Oralarda bir yerde saklanıyor."

Son dilim karpuza uzandı. Başını da sallıyordu. "Sana söyleyeyim. Geçen gün taşladığın o köpek, Benek değildi."

Dürbünle beni izlemişti. "Benek'ti," dedim. "Tam üç yıl ayaklarımın dibinde yatan köpeği mi tanımayacağım?"

"Benek kaçalı neredeyse iki yıl oluyor."

"Alkol kokusuna dayanamadı," dedim. "Yoksa ona iyi davranıyordum. Fiske bile vurmadım. Taşladım çünkü..."

Çatalı tepsiye bırakıp ayağa kalktı. "Tamam, hadi kes artık... Kimse sana kötü davrandın demedi."

Yanıma gelmiş, başımı karnına çekiyordu. Benek'in şahidim, Şafak'ı sevdiğimin kanıtı olduğunu söylemek yerine

neden ağladığımı söyledim: "Ona söz vermiştim... Benek'e ölünceye kadar bakacağıma..."

"Seni böyle yoran ne, biliyor musun?" Karnına batan başımı burgu gibi iki yana çevirdim. "Olduğundan daha kötü görünmeye çalışman..."

Yüzünü görmüyordum ama baksaydım, seninle ne yapacağım der gibi baktığını göreceğime emindim. Haklıydı. Ben de benimle ne yapacağımı bilmiyordum. Kendisi hakkında bir karara varamamış, yazgısını arayan insan! Trajedilerin konusu bu değil miydi?

"Biliyor musun, tam bu herif sarhoşun, kaçığın, işe yaramazın teki, onunla işim bitti diyorum, birden şapkandan bir tavşan çıkarıyor, ya şövalye ya da kahraman oluveriyorsun..." Şişkin karnı göğüsleri gibi yumuşaktı. Terlemişken nasıl olup da böyle çiçek gibi kokmayı beceriyordu? "Duygusal herifin tekisin, hem de katlanılmayacak kadar..."

Bedenini beşik sallar gibi iki yana hareket ettirdikçe başım da bir sağa, bir sola gidip geliyordu. "Aslında boktan herifin tekiyim," dedim. "İyi göz boyarım."

"Boktan olan adamlığın değil, iyiliğin: Saf, iç kıyan, karşısındakini senin kadar iyi olmadığı için utandıran, öfkelendiren bir iyilik seninki... Sanki hepimiz seni sevmeye mecburuz! İnsan seni sevmekten başka ne yapabilir ki?"

Güldüm; ağlarken bunu yapmam garipti belki, ama gülmeye devam ettim. "Sence Tanrı bizi iyi olmaya mı mahkûm etmiş? İnsana verilebilecek en büyük ceza buymuş: Sürekli iyi olmanın bedelini ödemek. Bunları Sami söylüyor, ben onun yalancısıyım."

Bir adım geriye çekildi. Yüzüme bakmak istiyordu. Belki de gözlerime. "Sizin sorununuz ne, biliyor musun?" O biliyordu. "Yaşlanmayı bilmemek... Tanrı sizi asıl ebedî gençlikle cezalandırmış." Belki haklıydı. "Baba olmanızı, bir köşede hiç kimseye ilişmeden, insanlığı kurtarmadan, kendi

kendinize oturduğunuzu düşünmek mümkün mü?" Mümkün değilmiş gibi bakıyor olmalıydım. "Hâlâ mahkemede şahitlik etmeye kararlı mısın?" Başımı salladım. "Bunun aptallık olduğunu söyleyenler var. Herifler şu veya bu şekilde kurtulacaklar."

"Mantıklı bir nedenim var." Nedenimi söyledim: "Ölemiyorum, bari bir işe yarayayım."

Batmakta olan tekneyi terk edip giden o alçak farenin canına okuyacağıma, '*binti*, *binti*,' diye inleyen kadının gözlerine bakarken karar verdim; yüzünü görmediğim, adını bilmediğim o küçük kızın öcünü alacağım... Yemin ettim... Bunları da söyleyebilirdim ama söylemedim. Handan, "Tehlikeli adamlarmış. Herkes öyle diyor," dedi, vazgeçirmek ister gibi.

"Üstelik Fındık da şahitlik edecek. Onu karada uzun süre tek başına bırakamam," dedim. "Yürümeyi unutuyor."

Gülecekti ama yüzündeki ifadeyi değiştirmeden masadaki tepsiye geri döndü. "Korkmuyor musun?"

"Eğer birisi için her yer cehennemse, ölümden neden korksun?" Korkusuzluğumun nedenini kavramış gibi sustu. İmbat güçlenmiş, önüne kattığı dalgaların tepelerini orak gibi buduyordu. Çok geçmeden Kanal bembeyaz kesilecekti. "Fındık'ı gördün mü?" dedim. "Dün ya da bugün."

"Nereden göreceğim?" Dürbününe doğru baktım. Ellerini iki yana açtı. "O kayaların üstünde bir kere bile rastlamadım ona. Sadece arada ıslıklarını duyuyorum; ne de sinir bozucu bir ses!" Haklı, göremezdi, çünkü o ıslıkları denizin altından çalıyor Fındık. "Benek, Fındık... Hayaletlerle uğraştığının farkında mısın?"

Ben biramı bitirdim, o da tepside kalan meyveleri. İkimiz de konuşmaya kalkışmadık. Kalkarken birası olup olmadığını sordum. Geçen haftadan kalan bir şişesi varmış. Bir ara rüya görmeyi sağlayan bir ilacı olup olmadığını da sormayı düşündüm, sonra vazgeçtim.

On dakika sonra Delikli Burun'dan denize atladım. Sahip olduğum her şey ağzını bağlayıp boynuma astığım plastik torbadaydı: İki bira, yarım paket sigara, bir şort ve bir tişört; tişört leke içindeydi.

Su da hava gibi sıcaktı. Küçük Ada'ya varabilirsem Şafak'tan özür dileyecektim: Benek'e göz kulak olamadığım, onu beleş yemek peşinde koşmaktan başka işi olmayan terli bir adamın merhametine terk ettiğim için. İlk başta rahat kulaç atıyordum. Kıyıdan elli metre kadar açıldıktan sonra yüzümde kırılan dalgalar soluk almamı giderek zorlaştırdı. Burnumdan ciğerlerime inen suyun yakıcı tuzunu hissedince boğulmanın iyi bir fikir olduğunu düşünmedim değil. Ama biralar vazgeçirdi beni. Onları içmeden ölmek aptallık olurdu. Hem Handan dürbünüyle beni seyrediyor olmalıydı.

Mayıs 1998:

Ne yiyor, ne içiyor ne de uyuyorum... Yaptığım tek şey beklemek. Her gün Şafak'ı bekliyorum; birdenbire belirivermesini: Sabahları Foça'nın üstünde, sonra gün boyu Değirmen Dağı'ndan Burgaz Ardı'na inen tozlu yolun tepesinde. Elini tutmadığım, öpmediğim, yatmadığım bir kadını susarcasına beklemek. Yirmi üç gündür kararlılıkla, ibadet eder gibi yaptığım bu: Giderek sabit fikre dönüşen tutkulu bir haz düşünü de içeriyor bu bekleyiş...

Küçük Ada'nın otuz metre kadar açığındaki derin kumluğa dalarak, gelip gelmeyeceğini, bir daha görüp görmeyeceğimi bilmeden onun için deniz kabuğu, –ve şanslıysam– pina çıkarmak da bu düşün bir parçası. İki haftadır her akşamüstü, –geçen yıl keşfettiğimden beri seyretmekle yetindiğim– benzersiz hazinenin değerli parçalarını bekçisi iri ahtapota fark ettirmeden çalarak odamdaki dolaba istifliyo-

rum. Sami, bekleyişimi, uykusuzluğumu, çaresizliğimi –sanırım hazine avcılığımı da– seyrediyor ve budala olduğumu düşünüyor. Sözlerinden değil, bakışlarından anlıyorum bunu. Sadece Benek: Ayaklarımın dibinden ayrılmayan, geceleri yatağımın ucunda uyuyan beyaz, bir avuç pamuk yığını koşulsuz bir dostlukla bakıyor.

Sığın ucundan suya giriyorum. İmbatın önünde, adayı yalayarak Delikli Burun'a doğru yönelen soğuk su akıntısı saatlerdir güneşin altında bir metal parçası gibi kızışmış bedenimi yavaş yavaş soğutuyor. Isının sanki deriymiş gibi üzerimden yüzüle yüzüle topuklarımdan çıkıp gittiğini hissediyorum. Birkaç kulaç beni kumluğun üstüne ulaştırıyor. Değirmen Dağı'nın tepesindeki havalanmaya hazırlanan bir kartalı andıran siyah kayayı cepheden tam olarak görünce duruyorum. Hazine ile aramda on metrelik tuzlu bir su kütlesi var. Saf bir mavilikten, beyaz ışık çizgilerinin böldüğü cam yeşiline, oradan da renksiz bir koyuluğa uzanan, baş aşağıya, on saniyelik bir yolculuk.

Uzun bir soluk alıp takla atar gibi belimin çevresinde dönüyorum. Göğsümdeki havayı aşağıya doğru indikçe bırakacağım. Fındık'ın öğrettiği gibi; bir yunusun ciğerlerini boşaltmasını taklit edeceğim. İlk metreleri kolayca geçiyorum. Derine dalmak Sibelius dinlemek gibi; yaşamdan uzaklaşmanın iç burkucu hüznünü hatırlatıyor insana. Şimdi, başımı aşağıya vererek dibe doğru yol alırken Sami'yi –sık sık ölümü düşündüğünü– anlıyor, kavrıyorum. Dalıyorum; oysa içim hiç olmadığı kadar yaşamla dolu.

Aşağısı karmakarışık: Bütün gece estikten sonra kuşluk vakti yatışan fırtınanın dipten kaldırdığı kum taneleri hâlâ son beş metrede asılı duruyor. Su böylesine bulanıkken hazineyi görmem imkânsız, dibe inmekten vazgeçip geri dönüyorum. Kulaklarımdaki basınç hafifliyor. Ve sessizce suyun üstüne çıkıyorum.

Soluk alır almaz otele bakıyorum. Önünde kırmızı, küçük bir araba var: Boğazıma gelen yüreğimi geriye, yerine itmeye çalışıyorum; o! Saat 11, şafak gün ortasında ikinci kez söküyor...

On dakika sonra yanındayım. Benek'le birlikte bahçe kapısında, elinde çantası, nereden çıkıp geleceğimi biliyormuş gibi beni beklerken buluyorum onu. Zayıflamış... Ama gözleri bildiğim, hatırladığım eski gözleri. "Geldim," diyor, yanına vardığımda.

Her şeyi özetleyen bir uzun bir cümle bu. Onunki kadar uzun bir cümleyle karşılık veriyorum: "Geldin."

Sarılsam! Hayır, denizin dibinde bile söndüremediğim özlemi ele vermek olur bu. Çantasını almak için eğiliyorum. Kollarını açıp o sarılıyor. Gençlik bu olmalı: Dürüstçe teslim olmak.

Gece: İçerdeyiz. Dışarıda gemi azıya almış, karaya öfkeyle saldıran bir poyraz var. Pencerelerde, çatıdaki kiremitlerde kâh pes tonlara inen, kâh tiz perdelere tırmanan bir ıslığı peşine takmış, geziniyor... Sami odasında, kadınsız cehennemine iniyor. Lobide Şafak'la yalnızız –Benek köşede uyukluyor–, Mücella'nın alelacele hazırladıklarını yerken hiç konuşmuyoruz: Adeta bir varlık kazanan sessizlik, yemeğe eşlik eden üçüncü kişi gibi. Sadece Benek; mutluluk iniltileriyle o bölüyor bu –vaatkâr, çok şeye gebe, neredeyse bir biçimi olan– sessizliği. Ona baktıkça henüz dudaklarından çalamadığım öpücüğün hazzıyla titriyorum. Gözlerini kaçırmıyor; aldığından daha çoğunu verecek; farkında değil ama öyle bakıyor.

Yemek biter bitmez sessizlik bizi ayırıyor. O, odasına çıkıyor, ben de dışarıya, arka tarafa. Sigara yakıyorum; yüzüm, elim, sonra da parmaklarımdaki sigara ıslanıyor. Şaşırtıcı bir durum bu. Çünkü hiç bulut yok görünürlerde. Rüzgâr,

doygun geceyi bir kılıç gibi yararak nemini boşaltıyor olmalı. Dilime, boğazıma nikotinini bırakan dumanı üflüyorum. Poyraz, yıldızları saman parçalarıymış gibi inatla güneybatıya doğru savuruyor. Yabancı bir gökyüzüyle karşı karşıyayım. Küçük Ayı yerinde değil. Demir tarayan bir tekne gibi dağların ardına süpürülmüş olmalı...

Bir yandan gökyüzüne bakıyor, bir yandan da düşünüyorum: Onu seveceğim, onunla olacağım, ona karışacağım, yıllar sonra kadın kokusuyla uyanacağım... Derin gölgelerin sınırında, bir yandan ıslanıp bir yandan da sigara içerken, Sami'nin duysa, 'Yaşlanıyorsun' diyeceği hayalleri art arda sıralıyorum. Belki haklı: Hayal kuruyorum. Ama hayal gücü insana en çok yaşlılığın eşiğinde gerekmez mi?

"Islanacaksın." Geriye dönüyorum. Arkamda, kapıda; Benek'le birlikte. Bir meleğe benziyor: Uzak bir cennetten gelmiş, garip bir mahlûka. "Buraya gel," diyor. Yürüyüp tam karşısında duruyorum. "Neye karşı koymaya çalışıyoruz? Direndiğimiz nedir?"

Bu bir soru değil, kesinleşmiş bir karar. Yukarıda kendi kendine konuşmuş, bana sonucu bildirmeye gelmiş. Direnmeyecek! Onu uyarmalıyım! Yaptığın, olacağını bile bile felaketin bağrına sığınmak; bir yanardağın kraterine tırmanmak gibi. Tekrar buraya gelmen bu demek... Bunları söylemeliyim. Ama sadece tek sözcük dökülüyor dudaklarımdan. "Bilmiyorum."

Titremeyen elini uzatıyor. Her şey apaçık, verdiği eli değil: Kendini veriyor. Kararsızlığım kısa sürüyor. Elini, onu, varlığını ve geleceğimizi kavrayarak peşinden yürüyorum. Benek, mutluluktan küçük çığlıklar atarak birleşmemizi kutsuyor. Merdivenlerden çıkarak yatağa bitiştirilmiş ahşap komodinin üstündeki abajurun etrafa serin bir loşluk yaydığı odaya giriyoruz. İçeride ikimizi de zamanın dokusundan ayıran, dingin bir tutku var. Hissediyorum. Bu kez ben sarılıyorum.

Bu hayatımın en yüklü anı; içinde her şey var: Umut, umutsuzluk, istek, korku... Bunları taşıyabilecek miyim?

Teni ılık ve çiçek kokusuyla çevrelenmiş. Eli titremiyor ama bedeni bir mum alevi gibi yalpalıyor. Benden kısa. Onu öpeceğim. Eğiliyorum: Söz veren bir yüz ve duru dudaklar. Benden hiçbir şey saklamayacak... Tedirgin edici bir düşünce bu. Bir insanı, hele bir kadını, olduğu gibi tanıyacak kadar güçlü müyüm?

Kararsızlığımı soluğu dağıtıyor. Dudaklarımız iki ağzın değil, iki elin buluşması gibi buluşuyor: kavrayarak, sıkı sıkı tutarak. İrkiliyorum. Tutkusu serbest, bir çift el gibi salınıyor gözlerinde... Ne yazık! Bütün hayatı ona üzüntü verecek erkekleri sevmekle geçecek... Hiç olmasa bunu söylemeliyim ona. Söyleyecekken, "Bekle," diyor.

Ben susup beklerken o soyunuyor; utanmadan, gözlerini gözlerimden neredeyse hiç ayırmadan. Daha önce önümde soyunmuş olmalı: Zihninde prova etmiş. Yatağın üstüne bıraktığı giysilerinin altından yavaş yavaş bir sürpriz ortaya çıkıyor: Yuvarlak, düşündüğümden daha kadınsı kışkırtıcı bir beden. Bu keşif çoktandır varlığını unuttuğum cinsel hazzı kasıklarıma yayıyor. Hareketsiz kalınca sıranın bana geldiğini fark ediyorum. Ben utanıyorum. Başka zaman olsa utancım beni güldürür ama şimdi dişlerim birbirine vuruyor. Demek önünde soyunacağımı hiç düşünmemişim.

Tişörtümü çıkarınca yaralarıma dokunuyor. Parmakları acımayla değil, merakla dolu. Ama sormuyor. Tekrar sarılıyoruz; bu kez çıplağız. Esirgemediği, cömertçe sunduğu bedeninde iki mevsim var. Ayakları soğuk, göğüsleri ise ılık. Birbirimize yardım ederek yatağa giriyoruz. Oyalanmıyoruz, sabırsızız. Günlerdir devam eden gerginlikten kurtulmalıyız. Aklımda sadece bu var. Dışarıda poyraz deliriyor. Öpüp okşamaya çalışıyorum; beceriksizim. "Bırak ben yapayım," diyor.

Ne gerekiyorsa o yapıyor. Ben onu izliyorum. Sonra o an geliyor. Zevkin oku olup içine giriyorum. Çok geçmeden uzun zamandır kasıklarımda mayalanan haz kabarıp fışkırıyor.

Onu bekleyemediğim için utanmalıyım. Ama utançsız bir sessizliğin içine çekilerek susuyorum. Dışarıdaki yaygaracı poyraza rağmen gecenin serinliğinde esneyen bu yumuşak sessizliği bir battaniye gibi üzerimize çekiyoruz. O zaman ağlamaya başlıyor; üstü örtülünce. Açıklamasına gerek yok; her şey apaçık: Utanan beden değil, ruhtur. Dokunmadan onu pişmanlık gözyaşlarına bırakıyorum. Yıkansın, arınsın diye: Günahla ilk kez tanışıyor, ihaneti öğreniyor ve ihanet ona acı veriyor.

Neden sonra soruyorum. "Pişman mısın?"

Başını sallıyor. "Hiç olmayacağım. Ama yine de bunu..." Bunu ona, öteki –iyi– erkeğine yapmamalıydı. Söylemek istediği bu olmalı. Dürüstlüğün âşık olduktan sonra yitirilen bir erdem olduğunu öğreniyor. "Buraya gelmek, seninle olmak. Haftalardır başka hiçbir şey düşünmeden sadece bunu düşledim. Sence bu ne?"

Belki aşk demeliyim ama tutkudan kuşkulanıyorum. "Sigara ister misin?"

Başını sallıyor. Yine de iki sigara yakıp birisini ona veriyorum. "Hayat çok garip. İki ay önce geleceğim konusunda emindim. Her şey kesindi, planlanmıştı. Oysa şimdi..." Yana dönüyor. "Sence hayat nedir?"

"Rastlantı ve gereklilik..." diyorum. "Hayatın en doğru tanımı buymuş. Bir yerde okumuştum."

"Yani?" diyor, eliyle birbirine yaslanan çıplak bedenlerimizi işaret ederek. "Sence bu bir gereklilik miydi?"

Benim için öyle. Yine de evet demek, onun yerine karar vermek olur... Hayatı da, gerekliliği de bir kenara bırakıp yaydığı ısıya yaklaşıyorum. Bedeni her şeyden daha gerçek. Sigarasını uzatıyor. Benimkiyle birlikte yandaki kül tabla-

sında söndürüyorum. Sarılacak. Varlığımı kuşatmaya hazırlanan iki yana açılmış kollarının arasına yerleşiyorum sığınır gibi. Hâlâ ağlıyor. Tuzlu hüznünü gözyaşlarından içiyorum. Fısıldıyor:

"Asla pişman olmayacağım...Yemin ederim." Ama az önce doğumunu hissettiği acı, onu örsün üstünde bir çekiç gibi dövecek. İkimiz de biliyoruz bunu. "Ama o..."

Parmağımı dudaklarına götürüyorum. "İyi birisi, biliyorum."

Birden çıplak göğüslerini göğsümün üstüne bastırarak doğruluyor. Bakışları ışıltıyla dolu; sanki rüzgârdan kaçan yıldızlar gözlerine sığınmış. "Bunlar da ne?"

Pinalar! "Senin için çıkardım," diyorum. "Küçük Ada'dan."

"Yarın orada sevişelim," diyor, pişmanlığını unutmuş, kışkırtıcı, şehvetli bir sesle. "Ne dersin? O garip ağacın orada."

Bunu da düşünmüş, baştan sona prova etmiş olmalı. "Tamam," diyorum.

Şehvet, bedenin dostudur, ruhun esaretinden kurtarır onu... Ruhundan kurtulmak mı istiyor? Düşündüklerim bunlar.

"Sence şimdi ben edebî bir yanılgı mıyım?" Gülüyor. "Terasta böyle dediğini hatırlıyor musun?" Hatırlıyorum. Onu sevdiğimi söylemeliyim. Ne söyleyeceğimi hissetmiş gibi, "Daha değil," diyor.

Geriye çekilip sırtüstü yatağa uzanıyor sonra. 'Aradığım mutluluktan daha büyük, daha görkemli bir şey,' demişti. Acaba ne bulacak? Cesaretim olsa, 'Hadi uyu sevgilim,' diyeceğim. 'Uyku, narin bir kelebek gibi konsun gözlerine.'

Beni duymuş gibi hemen uyuyor. Varlığı buğulu bir camın üstünde gezinen narin bir ele benziyor: Öteki kadınların anılarını, yüzlerini silen. Öyle güzel ki, ona bakarken hak edilmemiş mutlulukla art arda ürperiyorum. Ama duyduğum bu ruhsal haz, derin doygunluk, bir hırsız olduğu-

mu unutturmuyor. Doğanın tazeliğini çaldım. Hırsızlığıma aldırmadan sarılıp, sabaha kadar onu seyrediyorum. Güneşin doğuşunu tarla kuşları değil, Benek haber veriyor. Doğruluyorum. Jülyet kadar genç değil, ama onun kadar güzel... Az sonra Küçük Ada'da sevişeceğiz. Uyanmalı.

Temmuz 2003:

Eğer motorun gürültüsü olmasaydı Şafak'ı kollarımın arasında tutmaya devam edecektim. Havlamayı andıran ses, Benek'in kaçmadan önceki mutsuz homurtusunu andırıyordu. Yaklaşıp, kulaklarımdan içeriye, unuttuğum o aldatıcı mutluluğun üstüne akınca gözlerimi açtım. İmbat yatışmış, güneş Hisarcık Kayası'na doğru eğilmişti. Her şey aynıydı: Şafak'sız herhangi bir gün daha... Doğrulunca kucağımdaki boş bira şişeleri yere yuvarlandı. Plastik torbaya uzandığımda tekne Küçük Ada'daki tek yeşillik olan yaban incirinin önündeki girintiye yaklaşıyordu.

Paketteki son sigarayı yakarken manevra yapan tekneyi seyre koyuldum. Dümendeki Çiğdem'di; yalnızdı, üstünde mavi bir bikini vardı. Tekneye hâkimiyetinden denize alışık birisi olduğu anlaşılıyordu. Suya atlayıp yanıma geldiğinde bunu ona da söyledim: "Ben teknede büyüdüm sayılır," dedi.

Ne içinde büyüdüğü teknelerin boylarını, ne de oteli neden satın almak istediğini sordum; orada, Şafak'ın beş yıl önce kollarımın arasında, sırtüstü yattığı küçük kumsalda sigaramı içmeyi sürdürdüm. Varlığı rahatsız ediciydi. Şafak'ı hatırlattığından: Çıplakken çekici, başka bir kadın oluyordu. Gözlerime engel olabilseydim, ona bakmazdım. Ama tekrar konuşuncaya kadar etli, iştahlı dudaklarını, istekle kavislenen kalçalarını seyrettim.

"Belediye Reisi'ni sizin yerinize kovdum. Artık sizi rahatsız edemeyecek."

"Demek Sami oteli sana sattı. Elini çabuk tutmuş."

"Sizi rahatsız eden buysa, teklifimi hiç yapılmamış sayın. Size hiçbir karşılık beklemeden de yardıma hazırım." Neden, diye sormamı bekliyordu, sormadım. Yanıma ilişmeyi düşünüyor olmalıydı. "Sami'yle aranıza girmeyi ise hiç düşünmedim."

"Boşuna kaygılanma," dedim. "Bir başın önüyle arkası gibiyizdir o inatçı domuzla: İstesek de birbirimizden kopamayız."

Gür saçlarını ıslak bir çamaşır gibi kıvırarak sıkıyordu. İşini bitirince yanıma oturdu. Sol dizi neredeyse bacaklarıma değecekti. "Çok yakınsınız, desenize?"

"Öyle," dedim. "Yakın olmasına yakınız ama ters yönlere bakıyoruz."

Sigaramı bitirinceye kadar sustu. İzmariti aramızdaki kayaya sürterek söndürdüm. Dizlerini geriye çekerek konuştu: "Uyuyordunuz, değil mi?"

Sızmıştım. "Tanrı'nın cömertliğinin keyfini çıkarıyordum; koyduğu yasağı bugünlük kaldırdı." Şaşırmıştı, sormadan bekledi. "Rüya görme yasağı," dedim. "Az önce aylar sonra ilk kez rüya gördüm."

"Sizi uyandırmakla ne büyük kabahat işlemişim meğerse." İşledin, demedim. Bir bira olsa iyi olurdu diye düşündüm. "Ne görüyordunuz?" Sonra cevap vermemi beklemeden asıl öğrenmek istediğini sordu. "Kimi görüyordunuz?" Sigara da kalmamıştı. "Sizi terk eden sevgilinizi mi?"

Sami! Otelle birlikte geçmişi de satıyor olmalıydı. "Sevgililer, terk etmek ya da edilmek için yaratılmış mahlûklardır," dedim. "Kimin kimi terk ettiğini, kim bilebilir?"

Sağ bacağımdaki kaşıntı uç veriyordu. Bir an önce otele dönmeliyim... Beynimde, giderek belirsizleşen soluk yüze karışan düşünce buydu. Çiğdem, sırtıma rastladıkça göz-

lerini hemen başka yöne çeviriyordu. Güldüm; ikimiz de bakışlarımızı kaçırıyorduk: ben kalçalarından, o ise sırtımdan.

"Ne oldu?" dedi, yayılan ağzımı işaret ederek.

"Hiç," dedim. "Hayatımı özetleyip sırtıma ve kollarıma kaydettim. Böylelikle uzun uzun anlatmak zorunda kalmıyorum."

"Yaralarınızı dün akşam gördüm. Sizi yatırırken."

Sonra bir süre savaşlardan söz ettik. O sordu, ben cevapladım. Aslında Emin'le konuşsa daha iyi ederdi. On dakika sonra doğruldum. Güneşle Hisarcık Kayası'nın arası oldukça daralmıştı.

"Artık dönelim, saat altıya geliyor." Bileğindeki saate baktı; cevap verecekken sustu. Bacağımı gösterip, "Karıncalar yuvalarından çıkıyorlar," dedim.

"Ona âşıktınız, değil mi?"

"Az sonra titreme de başlar."

İnatçılığı üstündeydi. "Sizce aşk nedir?"

"Ruhun çileli ergenliği..." Sonra çabucak ekledim: "Hemen içki içmeliyim."

"Ya da yüreğimizin en narin ürperişi... O terk edilmiş köyde böyle demiştiniz."

"Benim değil, onun tanımı bu..." Boğazım parçalanıyordu. Yutkunup, tekrarladım: "İçki istiyorum."

Bir süre, oyunbozanlık yapıyormuşum gibi dik dik baktı, sonra ayağa kalkarak kararlı adımlarla kayanın ucuna yürüdü ve denize atladı. Tekneye doğru yüzerken birden o önseziyle ürperdim: Yanında bira getirdi...

Adayı kuşatan sessizliğin yılanınki gibi pulları vardı. Etraftaki sesler, gürültüler üzerinden kayıp gidiyordu. Üç dakika sonra ilk şişenin dibine varmıştım bile. Gerindim, içinde yeniden kan akmaya başlayan damarlarımdan tenime yayılan haz duygusunun ardına takılıp, giderek çekiciliği keskinleşen yanımdaki çıplak bedene baktım. Mızrağı yoktu

ama av tanrıçasına benziyordu. Eğer bir kadını isteyecek olsaydım kesinlikle onu seçerdim. Beyaz, el değmemiş, hiç örselenmemiş, gizemli bir beden... Bakışlarımız karşılaşınca gülümsedim. Keyfim geri gelecekti. Karıncalar yuvasına geri dönüyor, kaslarımı gerip bırakan titreme buharlaşıyordu. "İyiyim," dedim.

"Daha da iyi olabilirsiniz. Biraz zaman," dedi Çiğdem, gülümsememden cesaret almış gibi. "Belki ihtiyacınız olan budur... Neden geleceğe güvenmiyorsunuz?"

Şimdiki ya da gelecek; insanın geçmişi geleceğine köprü olamayacak kadar çürükse, zamanın ne anlamı var... En iyi karşılık bu olurdu, ama ben, "Halimden memnunum," dedim. "Sabırla bekliyorum." Neyi beklediğimi de söyledim. "Tanrı'nın karar vermesini."

Fındık'ın dalıp bulacağı şeyden söz etmedim. Çiğdem üsteledi, "Sandığınızdan da yalnızsınız."

Âşıkken, ölüm karşısında olduğu kadar tek başınadır insan... Bunu kim söylemişti? Şafak mı? Belki söyleyen bendim. Hatırlamıyordum. "Hatırlamıyorum," dedim.

"Neyi hatırlamıyorsunuz?" Cevap vermedim; vermeyince tekrar sordu: "Yalnızlığınızı mı?"

İkinci şişeyi açıp, "Sen bana aldırma," dedim.

"Sizi seviyorum, size âşığım." Aşk! İlk anda kavramsal bir karşılığı olmayan sözcük kulaklarımdan kafamın içinde fokurdayıp duran bulanıklığa çağrımsız öteki sözcükler gibi aktı: yalnızlığım, –giderek garipleşen– sessizlik, karıncalar, Tanrı... Epeyce sonra, –ancak gözleriyle karşılaşınca– ne söylediğini fark ettim. Az daha şişeyi elimden düşürüyordum. Tekrar bıçaklaşmış gözlerine dönünce anladım: Bitmemişti, ikinci tokat da sıradaydı. "Ve sizi asla terk etmeyeceğim."

Bunları bana söyleyen seste cinsel bir istek, erkeksi bir ima vardı. Ama kim konuşuyordu? Şafak mı, yoksa aklın-

dan zoru olan bir kadın mı? Anlam veremediğim, geldiğinden beri etrafa bahşiş gibi dağıttığı cömert ilgisinin nedeni sonunda ortaya çıkmıştı. Çiğdem'in şimdiki zamandaki yüzü tam karşımdaydı ama ne o yüze, ne de mavi mayosunun örtmediği kalçalarına bakabiliyordum. Dışarıdan içeriye dönüp, şişenin dibinde kurtuluşa eğildim. Birayı yudumlamaya başladıktan az sonra –daha yarılamamıştım bile– Çiğdem, yeteri kadar içtiğime karar vermiş gibi tekrar konuşmaya başladı: "Bir şey söylemeyecek misiniz?"

Ölmeyi bekleyen birisi için oldukça yorucu şeylerdi bunlar. Çaresiz başımı kaldırdım. Yargılamayan gözlerle beni süzüyordu. Ama yardımcı da olmayan bakışlardı karşımdakiler; sorularla dolu, ele benzeyen sarsıcı bakışlar.

"Şaşırdım." Boş boş yere baktım; az önce söndürdüğüm izmarite. Aklıma bundan başka bir şey gelmiyordu. "Bu mümkün değil?" dedim sonunda. "Aklını kaçırmış olmalısın. Beni tanıyalı üç gün oldu."

Heyecanla atıldı. Mayosuna bakmamalıydım. "Yanılıyorsunuz, inanın sizi yeterince tanıyorum."

Kesinlikle delinin tekiydi. "Üç günde mi? Kimse üç günde âşık olmaz. İmkânsız bu."

"Ama siz oldunuz. Siz ve Şafak." 'O başka,' diyecektim ama bunun budalaca olduğunu hatırlayınca sustum. Doğanın her kadına tanıdığı bir hakkı kim ondan esirgeyebilirdi ki? "Aşk, imkânsızı istemek değil midir?"

Bir zamanlar buna benzer bir cümle yazmıştım. Ama onunkinde doğaya aykırılık vardı. Belki bunu söyleyebilirdim. "Artık öyle şeyler yazmıyorum," dedim.

"Bakın, isterseniz tekrar dergi çıkarabilirsiniz; size yardım ederim..."

Dergi! Boşboğaz herif. "Sami mi söz etti?" dedim.

"Hayır," dedi. "Kuzey'in bütün sayılarını okudum." Şaşırdığımı görünce aceleyle ekledi. "Hakkınızda sandığınızdan

da çok şey biliyorum. Yayımladığınız roman notlarından da haberdarım."

Garip bir ışıkla yanan gözleri coşkulu sözlerini onaylıyordu. 'Parayla edebiyat olmuyor, denedim' diyecektim, ama dilimi tuttum. "Bunu yapmak zorunda değilsin... Yani sevdiğini sanarak bana para vermek... Hem ben dergi çıkarma değil, batırma konusunda uzmanım."

"Sizi okuyunca ne düşündüm biliyor musunuz... Hayır, düşündüm doğru sözcük değil, hissettim demeliydim." Nereden bilebilirdim? "Varoluşumu sürekli ertelediğimi... Gerçek hayatın o güne kadar kulak tıkadığım sesleri vardı okuduklarımda. Yirmi beş yaşındaydım ama kendimi gerçekleştirememiştim. Oysa hayal gücü olan birisiydim ben; bir sürü hayalim vardı: İşletme değil, psikoloji okuyacaktım, Afrika'da bir yardım kuruluşunda çalışacaktım, dünya turuna çıkacaktım, yaratıcı uğraşlar edinecektim..."

İkimiz de aynı anda bitirdik: O, hayallerini sıralamayı, bense birayı. Yirmi beş yaşındaki kızlar ya Afrika'ya ya da Saraybosna'ya gitmek istiyorlardı. Şişeyi yere bıraktım. Yabancılaşan gözleri üstümdeydi.

"Otele ortak olacaksın, birlikte dergi çıkaracağız ve sen kendini bunlarla gerçekleştireceksin, öyle mi?"

Hiç duraksamadan, "Evet," dedi. "Hiç olmazsa bir başlangıç. Hayatımda bir kez, yapmam gerekeni değil de, yapmak istediğimi yapacağım." Gözlerinin neden yabancılaştığını anlıyordum. Cömertlikten vazgeçmiş, alacaklı gibi bakıyordu. "Saçmalıyor muyum sizce?"

Bence saçmalıyordu ama, "Fazla iyimsersin," deyip, boş şişeyi işaret ettim. "Benimle gerçekleştirebileceğin tek şey, içmek. Bunun dışındaki her şey saçma bir iyimserlik olur."

"Yine o tavır... Siz geleceği unutmuşsunuz." Sanki hatırlayacakmışım gibi biraz bekledi. "Ama asıl geçmişi unutmalısınız. Yeterince acı çekmediniz mi? Artık onu..." Eli-

mi kaldırınca gerileyip sustu. "Aman Tanrım, beni tokatlayacaktınız."

Sözleri şaşkınlığı, hayal kırıklığıyla yüklüydü. "Alışmayacağım," dedim hınçla. "Acımın aşınmasına izin vermeyeceğim."

"Ama o gitti. Beş yıl oldu."

"Tekrar buluşacağız."

Bağırıyordum. Ama sesler adanın üstüne çöreklenen o yılanın üstünden sekip denize gömülüyordu. "Buluşacak mısınız? Ne zaman? Nerede?"

O da inanmamıştı. Omzumu silktim. Henüz yerini ve zamanını bilmesem de ben inanıyordum... Fındık! Yakıcı, kora dönüşen öfke bir dip dalgası gibi boğazıma yükseldi. Ağzımı açtım: Kart yunus, neredesin?

Bu kez sesim çıkmadı; sanırım başıma musallat olan hıçkırıklardan. Bir süre ne yapacağımı bilmeden bekledim. Sonunda hâlâ dilimin üstünde duran –atıp kurtulamadığım– çığlığı çiğneyip ayağa kalktım. Bana sert bir şey gerekiyordu; biradan daha sert bir şey. Cin? "İyi misiniz?"

"Cin istiyorum," dedim.

Birlikte motora yüzdük. Tekneye önce o çıktı; ben başaramayınca, elini uzatıp tırmanmama yardım etti. Islak bedeninin çekici ılıklığı şaşırtıcıydı. Motoru, ipi tek çekişte çalıştırdı. Gözlerimi kapadım; adadan uzaklaştıkça tekrar duymaya başladım. Sonunda sesleri uzaklara savuran o çöreklenmiş yılandan kurtulmuştum.

On dakika sonra bahçe kapısındaydık. Çıkış yapan Almanlar toplanmış, tek sıra halinde minibüse biniyorlardı. Gözümün ısırdığı bir-ikisiyle el sıkışarak vedalaştık. Sami nedense ortalıkta yoktu. Terasta kadınlarla tek tek öpüşen Mücella'ya Fındık'ı görüp görmediğini sordum. Yaşlı yunustan söz edildiğinde hep yaptığı gibi yüzünü buruşturdu. Üçüncü gün! Alçak herif, karaya çıkmaktan vazgeçmiş ol-

malıydı. Doğruca odaya gittik. Hazinem yağmalanmamıştı; şişe sakladığım yerde duruyordu.

Çiğdem'in sabrı üç yudum sürdü. "Eğer sevmeyi öğrenememişsek, aşk sandığımız çoğu kez merhametsiz bir tutkudur... Bu cümleyi hatırladınız mı?" Hatırladığım her şey Şafak'la ilgiliydi; çünkü içkinin tutuşturduğu yangından arta kalan belleğim onunla doluydu. Başımı salladım. "Siz yazmışsınız, 'Düş Kırgınları' için aldığınız notların arasında vardı."

"Öyleyse yazmışımdır," dedim.

"Bunu, bazılarımızın sevmesini bilmediğini anlatmak için mi yaptınız?"

"Başka şeyler de yazdım," dedim.

"Sandal ya da transatlantik: Okyanusta bütün tekneler küçüktür... Arada böyle saçmalıklar da var." Saçmalık ha! Okyanusta fırtınaya yakalanmadığı için kim suçlayabilirdi ki onu. Yanıma oturdu. Yatakta daha da çıplak görünüyordu. "Cevap vermediniz." Haklıydı, vermemiştim. Vermeye de niyetim yoktu. Şişeden iki yudum daha aldım. "Ben de bu dertten mustaripim. Uzun lafın kısası..." Biraz bekledi. "Sevmesini bilmiyorum."

"Bu dert sayılmaz," dedim.

Söylediklerimi duymamış gibiydi. Kımıldar kımıldamaz şişeyle birlikte geri çekildim. Elimi tutacaktı. "Sizce insan sevmeyi öğrenebilir mi? Yoksa sevmek, doğuştan edinilen bir yetenek midir?"

"Dediğim gibi," dedim, aceleyle. "Bu o kadar önemli değil. Becerebiliyorsan kendinden nefret etme, önemli olan budur. Çünkü..."

"Çünkü hayallerimiz aslında tek bir istekten, kendimizi sevme düşünden doğar... Böyle diyecektiniz, değil mi? Bakın, bu cümleyi de hatırlıyorum. 'Düş Kırgınları'nın kahramanı, sevdiği, ama aşkına karşılık vermeyen kadına böyle diyordu."

Her şeyin üzerinde gerektiğinden fazla duruyordu: hayallerin, sevmenin, kendini gerçekleştirmenin ve cümlelerin... Eğilince bakışlarımı kaçırdım. Elimi yakalamaktan umudunu kesmiş, şimdi de gözlerimin peşine düşmüştü. "Evet," dedim. "Kendine sırtını döndün mü, işin bitti demektir."

"Siz döndünüz, değil mi?"

Şişeyi bıraktım. Belden aşağı vurmayı iyi biliyordu. "En azından üç kez," dedim. "Ama o yüzden içmiyorum."

"Özür dilerim. Sizi kırmak istemedim." Af isteği baştan savmaydı. Tekrarlamayacağına ilişkin bir vaat, söz içermiyordu. Kırılmamışım gibi gülümsedim. Ama cin dudaklarımı ıslanmış ekmeğe çevirmişti; gülümsemem dağılıyordu. Koyulaşan hüzünlü sese uyarak gözlerimi kapadım. "Sami, hayatlarınızın üstüne karanlık damladığını söylemişti. Ne zaman oldu bu?"

Nereye vurduğuna aldırmadan yıllardır düşündüklerimi söyledim: "Dünyanın artık öfkemize gerek duymadığını anladığımızda... Dünya bizi aldattı; devrime sırtını çevirdi. Tıpkı insanın kendine arkasını dönmesi gibi."

Sessizlik uzayınca gözlerimi açtım. Hem güzel hem de çıplaktı ama devrim onu ilgilendirmiyordu. Oysa o düş bizim bütün gençliğimizdi. "En azından kendinizi gerçekleştirdiniz."

Kendini gerçekleştirmek! Yine oraya dönmüştük! Ne demek istiyordu?

Ne demek istediğini iki bardak sonra anladım. Cin, kesinlikle aklımı açıyordu. Gülecektim, gülmedim. Sorun yirmi beş yaşında olmasıydı. İnsan otuz yaşına gelmeden budalalıktan kurtulamaz.

"Yirmi beş yaşındasın ve hiç..." 'Kimseyle' dememe kalmadan sıçrayarak doğruldu. Ağzını açmasına fırsat vermeden ekledim: "Bunu sorun etme. Bana baksana: Elliyi geçtim, topu topu altı kadınla yattım. Üstelik de üçü fahişeydi..."

İzin verseydi, 'Daha önünde zaman var' da diyecektim. Vermedi. Attığı tokat canımı yakmadı ama şişe, cin çarpmış gibi elimden fırlayıp yere düştü. Sonra daha da şaşırtıcı bir şey oldu. Uzanıp başımı kendine çekti ve dudaklarımdan öpmeye çalıştı. Tabii hiç şansı yoktu; içkinin dudaklarımı un ufak ettiğini bilmiyordu.

Boşuna uğraştığını anlayınca geri çekildi. Göz göze geldik: Seven değil, sevilmeyi bekleyen bir kadın gibi bakıyordu. O zaman yeni, tanımadığım bir Çiğdem'le karşı karşıya olduğumu anladım. Her şeyden bir tutam alan kadınlardan değildi. Aşkı tutkuyla yaşayanlardan... Ya ayrılığı? Soruyu cevaplandırmadım. Yanaklarımdan ağzıma süzülen yaşlar beni boğuyordu.

Ancak o zaman eski Çiğdem oldu. Ben de eliyle gözyaşlarımı silmesine karşı çıkmadım. "Sizi seviyorum ve bu gerçek bir sevgi. Keşke bana inanabilseniz."

Karşımda duran istekli yüze baktım. Benim gibi ağlıyordu. İnançsızların dünyasıydı bu. Ben Şafak'a inanmamıştım, Tanrı da bana inanmıyordu. Şimdi sıra ondaydı.

Mayıs 1998:

"Bu nasıl oldu?" Küçük Ada'da, incirin gölgesi altındayız. Şafak kollarımın arasında, Benek'se kıyıya çarpan dalgalar ıslattıkça koşarak yukarılara kaçıyor. "Hadi susma, cevap ver!"

Veremem; cevabı olmayan bir soru bu. Hem bir erkekle bir kadının arasında olacakları kim bilebilir? Bakışlarını gözlerime dikmiş! Boşuna sevgilim, cevap gözlerimde de yok. Belki de aşk, hiç su olmayan bu kurak, tuzlu rüzgârlarla yıkanan adada, kayaların arasında bir incirin boy atması kadar mucizevidir. Mucize demeden, "Bilmiyorum," diyorum. "Oldu işte. Önemli olan bu."

"Ama uzun sürmesi mümkün değil." Yine o pişmanlık! Beynini, bedenini, düşüncelerini ele geçiren ve sevişme sonrası ortaya çıkan pişmanlık. "Aşk, sonrasını düşünmeye başladığımızda sona erermiş... Sence doğru mu?"

Gece pişman olmayacağım demişti. "Pişmansın," diyorum.

Evet, 'Pişman değilim' dememesinden belli bu. "Keşke," diyor. "Keşke bir yıl önce karşılaşsaydık."

Keşke! İçine erkeğini, hayatını değiştirme isteğini ve pişmanlığını sıkıştırdığı tek sözcüklü cümle. Ama olgunlaşmamış bir pişmanlık onunki: Tanrı'ya değil, yazgısına yönelik... Uzanıyor, dudaklarıma konan kelebek kanatlarını öpüyorum. Avutmak ister gibi, "Keşke," diyorum.

Duaya benzeyen sözcük ikimizi de yatıştırıyor. Yanağı yanağımda; aynı kareye sığmak ister gibi. Fotoğrafı kim çekecek? Benden önce konuşuyor:

"Şu karşıdaki tepe..." Parmağının ucundan koyun öteki tarafına, Kuyucak'ın arkasına sıçrıyorum. Hisarcık Kayası... "Ne ilginç, değil mi? Hiç tırmandın mı?" Hüzünlendiği kadar çabuk neşeleniyor. Başımı sallıyorum. "Tırmanmaya ne dersin? Çok mu dik sence?"

"Arkasında dümdüz bir plato var," diyorum. "Ta Sakız'a kadar."

"Oysa görünüşü ne ulaşılmaz..."

"Nereden baktığına bağlı," diyorum.

Mutluluğu çocuk yüzü gibi; hemen değişiyor. "Şimdi hiçbir şey düşünmek istemiyorum," diyor, ne demek istediğimi anlamış gibi. "İstediğim seni tanımak..." Kollarımı açıyorum: Sığınacak. Parmakları bedenimde gezinmeye başladığında bitiriyor sözlerini. "Yıldızları tanıman, bira bile içmemen dışında hakkında hiçbir şey bilmiyorum."

"Hiç âşık olmadığımı da biliyorsun," diyorum.

Kulağıma eğilip fısıldıyor. "Hiç dört başı mamur âşık olmadın; böyle söylemiştin." Ara vermeden soruyor. "Bana

âşık olacak mısın?"

İnsanı soymaya, çıplak bırakmaya niyetli bir soru. "Sence?" diyorum.

"Olmayacaksın." Olmayacağımdan öylesine emin ki, şaşırıyorum. "Oysa ben sana âşık olacağım."

Sorun âşık olup olmamak değil, elde ettiğinle ne yapacağını bilememek... Aşk beceri isteyen bir uğraş... Kime âşık olmaya kalkışsam, beni terk etti... Bunları söyleyebilirim ama aşk hakkında bildiklerim bundan ibaret. "Seni seveceğim," diyorum. "Neye mâl olursa olsun."

Başını sallıyor. "Aşktan söz ediyoruz. Sevmekten değil... Neyse, nasılsa yakında bitecek. Belki bu işleri daha kolaylaştırır..."

Bende ne buldu? "Neden buradasın?" diyorum.

Cevabı biliyormuş gibi gülümsüyor: "Belki ötekilere benzemediğin, belki Afrika'ya gittiğin, belki de o romanı yazacağın için."

"Yıllardır yazmadığımı biliyorsun," diyorum.

"Demek ki yazmak için bir nedenin yokmuş."

Artık bir nedenim varmış gibi bakıyor. Sırtımda dolaşan parmaklarının durakladığını fark ediyorum. Tek tek izleri yokluyor. Anlatmak zorundayım. Elini omzuma çekip, ilkinden başlıyorum.

"1971'de, Lazkiye'de, eğitim sırasında oldu. Ebu Mahmud adında biri, gerektiğinden daha aşağıya ateş etti."

Şaşırıyor. Lazkiye neresi diye sormasını bekliyorum. Sormuyor. "Anlaşılan sakarın tekiymiş."

"Benden sonra iki kişiyi daha yaralayınca muayene ettiler. Hem miyopmuş, hem de astigmatı varmış..."

Ben gülünce o da gülüyor. "Ya bunlar?"

Sigara izleri... "1981. Sorgulayanlardan biri sıkı tiryakiydi," diyorum.

"Hiç ciddi olamaz mısın sen?"

Gülümsemekten vazgeçiyor. Elini dudaklarıma götürüp, parmaklarını öpüyorum. Çıplak bedeni başımı döndürüyor. Elini kurtarınca kolumu işaret ediyor.

"19 Nisan 1979," diyorum. "Kurşunlar Sami'yi sakat bırakan tabancadan atıldı."

Sıra belimin arkasındakinde. "Peki, ya bu?"

Canını yaktığım kadının bir fahişe olduğunu söylemeden, "1972'de Lagos'ta Çinli bir hanımefendinin tırnakları bıraktı o izi," diyorum.

Doğruluyor. Hem dudakları hem de gözleri alaycı şimdi. "Sırtı savaş yaraları ve ateşli sevişmelerden kalan izlerle kaplı bir adam! Bedensel çekiciliğinizin sırrı bu mu bayım?"

"Sen söyle," diyorum.

"Çok uzun boylusun," diyor. "Sırtın da geniş. O sırtta taze bir iz istemiyorsan kalk, acıktım."

İki kez seviştik, ikisinde de orgazm olmadığının farkında değilmişim gibi, "Tamam," diyorum. "Balık ya da ıstakoz ister misin?"

Yüzünü ekşitiyor. "Sadece sebze," diyor. "Ne çabuk unuttun." Evet, vejetaryen olduğunu unutmuşum. Doğruluyoruz. "Ben yokken ne yaptın?" diye soruyor.

Özledim ve bekledim demek yerine, "Benek'i büyüttüm," diyorum.

Kolumu sıkıp, "Bense seni özledim," diyor.

Göründüğü gecelerde ayı da izledim. Hiç olmasa bunu söyleyebilirdim. Âşık olmak beni dürüst yapacak mı? Motora doğru ilerliyoruz. Benek saklandığı kayalığın ardından çıkarak Şafak'ın kucağına atılıyor. "Ona, nişanlına yani... nereye gittiğini söyledin mi?"

Geri dönüyor. Sormakla aptallık ettim. Yüzü allak bullak. Küskün bir sesle, "Foklar..." diyor. "Hatırlamıyor musun, buraya onlar için gelmedim mi?"

"Fındık'a söyleyeyim, bari bir tane bulsun sana," diyorum.

"Gerçekten bulabilir mi?"

Sesi inançsız bir çocuğunki gibi kırgın. "Yunuslar denizde bir toplu iğneyi bile bulabilirler," diyorum.

Yunuslar onu neşelendiriyor. "Yani şimdi kaçsam, denizin dibine saklansam, beni bulabilir mi?"

İkimiz de neden söz ettiğinden habersiziz, "Bulur," diyorum.

O gece üçüncü kez sevişiyoruz. Bedenlerimizin çekimi, vaat edilen topraklara ulaşma arzusu gibi: önlenemez. Ona eğiliyorum; gözleri tül kepenkler gibi kapanıyor; kendini istemsiz bir karanlığın içine hapsediyor. Yine orgazm olmuyor. Hazzın tepesine tırmanmamasının, tırmanamamasının ardında ne var? Suçlu bilinçaltı mı? Duyduğu hazzın büyük kısmı ruhsal. Duraklıyorum. Cinsel değilse, aramızdaki çekimin niteliği ne? Bir şeyin peşinde; bende bulabileceğini sandığı bir şeyin. Bende ne kaldı ki?

Sami Çetin, 10 Ağustos 2004:

"Söylediklerine bakılırsa harika bir kadına âşıktı, ama Şafak kadına değil, bir pervaneye benziyordu: Işığın büyüsüne kapılmış o çaresiz, küçük, yazgısından habersiz, savunmasız mahlûka... O yaz dört, belki beş kez, tıpkı –hava kararır kararmaz beliren ilk ışığa doğru atılan– bir pervane gibi heyecanla geri geldi Karaburun'a. Genellikle akşamüstleri, güneş batarken yokuşun tepesinde o küçük, komik arabasıyla birdenbire ortaya çıkar, onu bekleyen Kuzey'in kollarına atılır, –birkaç gün kaldıktan– sonra tekrar geri dönerdi... 'Eninde sonunda yanacak, kavrulacak, pervanelerin yazgısı budur...' Onları izledikçe böyle düşünüyordum. Dayanamayıp söylediğimde, Kuzey avcı gözlerini diktiği yoldan çevirip bana baktı. Bakışları ışık seli gibi akıyordu; erimiş metal kıva-

mında. Gayet iyi hatırlıyorum: Vakit geçti, terastaydık, inatçı bir günün sona ermesini bekliyorduk: Güneş, ufku tutuşturarak dağların ardına çekileli epeyce olmasına karşın batıda hâlâ karanlığa teslim olmamaya niyetli ışıklar vardı. Bakışlarına yansıyan da bu garip ışıklar olmalıydı ama birden ürperdim. O bakışları hatırlıyordum çünkü. Bakan o değildi. İçine hapsettiği, ortaya çıkmasına engel olduğu ötekisiydi, öteki adam...

"Öteki adamla ilk kez Hint Okyanusu'nda karşılaştım. Yıllar önce, birlikte okyanusa açıldığımızda. Bir Portekizliyi öldürmekten beter ettiğinde... Gerizekâlı Raul, Portekizlinin adı Raul'dü, yanındakilere güvenerek bizden haraç almaya kalkıştı. O zamanlar böyle değildim, ayaklarım tutuyordu; biz iki kişiydik, onlarsa beş... İkinci karşılaşmamız ise, 19 Nisan 1979'da. Kuzey, bize ateş edenleri vurup, silahı başlarına doğrulttuğunda....

"Eminim; Şafak'ın yazgısının eninde sonunda kavrulmak olduğunu söylediğimde beni de öldürmeyi aklından geçirdiğine bugün de yemin edebilirim.. İsteği kısa sürmüş, köksüz olsa da beni öldürmeyi düşündü... Öyle anlarda gözleri kısılır, dudakları incelir, bir bıçak yarasına dönüşür.

"Yine de susmadım, devam ettim. Şafak'ı seviyorsa, iyiliği için ayrılmalıydı ondan. Neden mi? Cevap, doğa. Ben doğaya inanırım; beraberlikleri, tebaası olduğum Tanrı'nın yasalarına aykırıydı. Âşık olamazlar mı, diyorsanız, şöyle derim: Aşk yoktur. Aşk, içinden yeni nesiller çıkacak bir birleşmeyi sağlamak için cinselliğimizin bize oynadığı bir oyundan başka bir şey değildir; bir cinsel içtepi yani... Bu yüzden önceleri Kuzey'in çok uzun bir süre doyurmadığı, aç bıraktığı bedenini gözettiğini, tensel hazların peşine düştüğünü düşündüm. Nasılsa kendiliğinden sona erer diyordum. Çünkü bir erkek, birkaç ay seviştiği bir kadında yeni ne haz bulabilir ki? Doğru söylüyorsunuz! İlişkileri sona ermedi. An-

cak o zaman ikisinin arasındaki şeyin... Evet farkındayım, hâlâ 'şey' diyorum; aralarında oluşan o 'şey' her neyse, bedensel hazlardan daha farklı bir 'şey' olmalıydı. Belki gelecek kaygısı: önce devrim, sonra edebiyat... Hayallerini yitirince yerine yenisini koymak istemiş olamaz mı? Çünkü Şafak onun hayal edebileceği bir kadına benziyormuş... Kendisi söyledi. 'Eninde sonunda seni terk edecek,' dedim. 'Bu da seni etkileyecek.' Bu kez öyle bakmak yerine, güldü; katilini içine geri yollamıştı. 'Etkiler,' dedi, neden sonra. 'Kim bilir, belki de düşündüğünden, düşündüğümden de çok...' Eskiden yaptığı gibi omzuma vuracaktı, vazgeçti. 'Unutma, köpek gibiyimdir; yaralanınca bir kuytuya çekilir, yaramı yalaya yalaya iyileşirim...' Beni, benim laflarımla susturuyordu. Ona köpeğe benzediğini ben söylemiştim. Neyse, uzatmayayım, olanları biliyorsunuz. Dili ve yalanmak yetmedi, yetmeyince de yaralarını içkiyle dağlamayı seçti... Bana sorarsanız ona en uygun kadın... Hayır, Çiğdem değil, Erica. Çiğdem'i anlamak zor. Duyguları çok karışıktı. Ama her şey zamanlama değil mi?... İkisi de milattan sonra çıktı ortaya. Milat! Hepimizin miladı Şafak'mış... Hiçbir şey öğrenmediysek bunu öğrendik, değil mi?

"Kuzey'e bir keresinde şöyle dedim: 'Devrim, Lenin'in uydurduğu bir düş müydü?' Cevap vermedi. Aklımı bir sürü soru kaplamıştı. 'Ya devrimci olmak! Bu bizim istediğimiz bir şey miydi, yoksa başımıza gelen bir şey mi?' Bu kez başını sallayıp öksürdü. Kararlı olduğunda nutuk atacakmış gibi öksürür, boğazını temizlerdi. 'İnançsızlık savunması en kolay şeydir dostum. İster uydurulmuş olsun, ister olmasın, ben düş görmekten yanayım.' Dedim ya, hayalciydi; hem de hayatının her döneminde. 'Biz devrimi hayattan büyük sandık.' Böyle dedim ona. Bir süre düşündü sonra, 'Değil miydi?' dedi. Sesi sofuca bir inançla titriyordu. 'Çin?' diye devam etti. 'Çin devrimi eninde sonunda bir köylü isya-

nı; Çin'de her zaman köylü isyanları olmuştur.' 'Ya Castro?' 'Küba çok küçük,' diye cevap verdim. 'Bak Çekoslavakya'da olsaydı, inanırdım...'

"Biliyor musunuz, en kaliteli haini olan kuşak bizimkidir. Bana sorsalar, acı çekmeyi sevenlerin, mazoşistlerin kuşağı derim. Sanki dünyanın tüm acılarını yüklenmeye mecburuz... Anavatan, yetmedi Vietnam, Güney Amerika, Afrika, tabii Filistin de var... İntihar eğilimimizin, yaşamımızdan vazgeçmeye yatkın oluşumuzun ardında da işte bu acılardan kurtulma isteği var bence...

"Ne iş yapıyorsunuz diye sorduklarında, gereksiz bilgiler edinmekle meşgulüm diyorum... Beş rakamının tek ve çift sayıdan elde edilen ilk sayı olduğunu biliyor muydunuz? Otel Karayel'i kapatmayacağız. Aksine, genişletip geliştireceğiz. Kararımız bu. Daha doğrusu, Çiğdem'in kararı bu. Ben ona yardımcı olacağım.

"Kuzey son anda aşktan kurtulmak mı istedi? Emin değilim. Belki o da bir pervaneydi ama biz farkına varmadık. Zavallı dostum, eğer varsa, aşk zenginliğe benzer, kurtulmak için önce elde etmek gerekir...

"Bazılarımızın korkuları vardır, bazılarımızınsa cesareti. Onun payına cesaret düşmüş. Bize garip, yadırgatıcı gelen tarafı bu. Onunla ilgili olarak anlatılanlara bu gözlükle bakmak gerekir diye düşünüyorum..."

İhsan Kıymaz, 11 Ağustos 2004:

"Eğer herkes birazcık felsefe okusaydı, insanlar felsefenin f'sinden haberdar olsalardı, bu gezegen cennete dönüşürdü. Haa, cennet ayaklarımızın dibinde olsa, Tanrı'ya inanır mıydık, o da ayrı mesele... Bu yüzden, felsefeyle uğraşanların gizli gizli kendi kuyusunu kazmakta olduklarını bilir

Tanrı... Size Tanrı'nın kim olduğunu söyleyeyim: Bencil insanın kendisi için tasarladığı bir ideal. İşte, benim bu tasarlanmış idealle meselem var... İnanmadığımı hiç inkâr etmedim ki. Duydum, benim için 'Allahsız' diyormuş... Belediye Reisi denilen o kuklanın hakkımda söylediği tek doğru şey, budur... Açgözlülük ve doyumsuzluk; sorun buradan kaynaklanıyor. Belediye Reisi'ninkinin ardında oburluğu, Tanrılarınkinde ise ölümsüzlükleri var. Reis'i bir kenara bırak; ama Tanrılar gerçekten şanssız varlıklar. Nedeni açık değil mi? Çünkü kendilerini felsefeyle zenginleştirmek isteseler bile, dinle yetinmek zorundadırlar. Üstelik sanatları da yok; en fazla sanatın malzemesi olabilirler... Bir de kayıtsız tarafsızlığı; Tanrı'da katlanamadığım işte bu. Neden mi böyle dedim? Kuzey'e acımadığı için diyelim. Kutsal hayata içerdiği anlamdan daha fazlasını vermeye razı olmayan bir serüvenciye kim acır ki?

"Kötülükten bıktığım için buradayım. Cevabım bu! İyiliğin saflığını arama çabasını da katabilirsiniz buna. Saf iyilik! Bir örnek vereyim: Bir filmde görmüştüm: Himalayalar'da, dağların tepesindeki tapınaklarında herkesten uzak yaşayan rahipler, manastırlarının dışına çıktıkları zaman kötülüklerle karşılaşmamak için, gözlerini kapatıp, bir çocuğun ardına takılarak yürüyorlardı. İyiliğin saflığı için geçici olarak körleşme. İşte, böyle kıskançlıkla korunan bir saflıktan söz ediyorum... Eğer baştan çıkardığımız Tanrı'yı insanlaştırabilirsek sorun kalmayacak. Kötülükleri çıktığı kutuya geri yollayabiliriz. Nasıl başarabiliriz? Araştıracağız. Belki Tanrı tanımımızı gözden geçirmeliyiz. Saf iyilik yükümlülüğümüzden kurtulmak için bu konuyu toptan Tanrı'ya havale ettik. Tanrı'yı çıkarlarımız için kullandık... Bu konuda geniş katılımlı bir konferans düzenleyeceğim. Burada oluşumun bir nedeni de bu toplantıdır. Karaburun'u bir felsefe merkezi olarak yeniden yaratmak. Unutmayın, şu anda üzerinde durduğu-

muz topraklar eski İyonya... Doğru, artık burada yaşıyorum. Evet, evet, altı yıldır dalyanın oradaki o taş kulübede kalıyorum. Reis'in metruk diyerek yıkmak istediği o güzelim tarihî yapıda. Metrukse metruk, ona ne? Eee, seçimi yine kazandı tabii. Ne diyeceğim, Tanrı cahilleri sever ve korur. Ağıl deseler de ben yaşadığım yerden memnunum. Uygarlık yaşamı kolaylaştırmaksa, uygarlığa karşıyım efendim. Çünkü ben bazı şeyleri –tıpkı Kierkegaard gibi– zorlaştırmaktan yanayım. Neyi zorlaştıracaksınız derseniz cevabım hazır: varoluş durumumu... Sözlerimi açık ve anlamlı bulmayanlara hep şunu söylerim. Belirginliğin gizi yoktur. Bu yüzden insanda belirsizliği severim... Benim çabam, kendi ölümümü öğrenmek. Tanrı'ya başvurmadan yapmak bunu. İşte, buraya geliş nedenlerimden birisini daha öğrendiniz...

"Kim Kuzey'i genç bir kadını sevdiği, seçtiği için suçlayabilir? Gençliğe, güzelliğe ve canlılığa yöneliş, yaşama isteğinin dışavurumu değil midir? En iyi resimlerin neden Ortaçağda yapıldığını sanıyorsunuz? Çünkü Ortaçağda ortalama insan ömrü düşüktü, yani herkes gençti... Zaman! Bakın, gerçek bir Tanrı varsa eğer, bu, zaman olabilir. Çünkü zamanın her şeyi –insanların, nesnelerin değerini ve önemini– değiştirecek gücü vardır. Mesela, üç bin yıl önce içine sıçılan renkli bir çömlek, günümüzde kolaylıkla bir müzenin en değerli parçası olabilir...

"Kuzey, zaman geçtikçe Şafak'ın nerede olduğuna ilişkin derin kuşkular duymuş, bu onda bir sabit fikir haline dönüşmüş olmalı. Kuşku, çok ama çok önemli bir saplantıdır, saygı duyarım. Oldukça da garip çocukları vardır: Cinayet, hastalık ve bazen de bilim...

"Ben Şafak'ı hayal meyal hatırlıyorum. Alımlı genç bir kadındı. O zamanlar bizim delikanlılarla daha dost olmamıştık; yukarıda, çarşının içindeki eski otelde kalıyordum. Onlarla tanışmam, Handan Hanımfendi sayesinde oldu... Sami,

dostluğumuzun ilk evrelerinde benden ısrarla uzak durdu. Buradakilerin çoğu gibi kaçık olduğumu düşünüyordu. Hah hah ha... Pek de haksız sayılmaz, değil mi? Neyse, Kuzey'i hemen sevdim. O sırada içmeye yeniden başlamıştı. Bilmem hiç rastladınız mı? Sarhoşluğu harikadır. Alkol, zekâsının üstündeki pası eritiyor olmalı... Dramatik hikâyeyi Handan anlattı. Neden dramatik dedim? Ayrılıkla biten bütün aşk hikâyeleri dramatiktir de ondan... Dostum Kuzey! Yönlerin efendisi, gerçek insan... Ona hayran değildim, onu seviyordum... 68'liler hakkındaki düşüncelerime gelince! Doğrusu, onun 68'li falan olmayı çok da önemsediğini sanmıyorum: Zaten 68'lileri kendilerinden çok, daha genç olanlar önemsiyor. Ben? İnsan Dostoyevskiyen bir suçlulukla yoğrulmuş, öfkeli bir bilinci olan böyle bir kuşağa nasıl ilgisiz kalabilir? Şu açık ki, onların tutkulu, şehvetli bir insanseverliği vardı... Tanrı onları taşınmaz ağırlıkta bir yükle donatmış: vicdanla. Laf aramızda, bu özelliklerinin Tanrı'nın insanlaştırılması projesine çok uygun düştüğünü söylemeliyim. İnsanın, tüm erdemlerimizin boy attığı vicdandan ibaret bir varlığa dönüştüğünü düşünün... Bilinçli bir seçim olduğuna emin olmamakla birlikte, onların insanlık adına acı çekmeye soyunduklarını kabul etmek zorundayız. Belki bizlere saçma gelebilir, ama onlar için insanlık kavramı bir din; biat ettikleri bir Tanrı'ydı. Umutsuzca dünyaya iz bırakmaya çalıştılar. Çabaları naifti, ama vazgeçmediler. Önemli olan bu... Bana dilencileri hatırlattıklarını da eklemeliyim: beğeni ve hayranlık dilencileri. Ne hayalperestlik! Prenseslerin yaşamadığı bir çağda şövalye olmaya çalışmak, hayalî kulelere tırmanmaya kalkışmak. Özetlersek, gömülmeyecek, toprağa karışmayacak türden insanlar olduklarını kabul etmeliyiz. Yere değil, gökyüzüne aitler. Onlar hakkında çok şey söyleyebiliriz, ama sıkıcı olduklarını asla...

"Kuzey şimdi nerede mi? Kim bilebilir bunu... Evet, ben de duydum, güya Fındık biliyormuş. İntihar! Böyle bir şey yapmayacağı konusunda önce Sami'ye, sonra Çiğdem'e söz verdiğini ikisi de söylemiştir size. O nedenle değil midir ki, son aylarını ölmek için Tanrı'ya yalvarmakla geçirdi... Bence onun gibi birisi için hayat, hiçbir zaman intiharla abartılacak kadar değerli olmadı...

"Hayır, yazdıklarını okumadım. Ama o istediğini elde etti. İyi bir yazar okunmak değil, Nietzsche gibi ezberlenmek ister... Kuzey'in başyapıtı, yani kendisi, asla unutulmayacak... Kanla yazılan ezberlenir... Ölümsüz eserler yaratmak ve kadınlarla sevişmek. İki eylem de aynı doyumsuzluktan kök alıyor: ölümsüzlükten; en güçlü ve en gerçek duygumuz bu. Yazmak da bunun için yapılır. Kuzey'de böyle bir ölümsüzlük isteği yoktu. Ama bana sorarsanız asıl neden, sahtekârlık maskesini takamaması derim. İkiyüzlü olmayı beceremedi; ne hayatında ne de yazarken. Çünkü yazmak, son tahlilde sahtekârlıktır. İsterseniz, Tanrı'ya yöneltilen bir dilenciliktir de diyebilirsiniz...

"Evet, yine Tanrı. Tabii ki inanmıyorum, söyledim ya! Ama Tanrı bir zorunluluk. Sanatçılar nasıl yalnızca ölümlülerin beğenileriyle yetinebilirler? Tanrı'nın varlığını kabullenmeleri, ustalıklarını, kalıcılıklarını onaylatmak, ölümsüzleştirmek içindir. Onları Tanrı'nın zamansal kulluğuna boyun eğen biçarelerle karıştırmayın lütfen...

"Sanat hakkındaki görüşlerim? Sanat, ölüm denilen büyük hiçliği, hiçbir şeyi, bir şeye dönüştürmektir. Açıklama size mantıklı gelmese de bu böyle... Bana şarlatan mı diyorlar? Belki öyleyimdir. Ama şarlatansam, bu cinsel birleşmeden nefret ede ede kadınlara aşk mektupları yazan Kafka'nınki kadardır... Kafka'yı bu işe söylediklerimi ciddiye almanız için karıştırdım...

"Kentlerin günahlarını orospularla çocuklar öder, dün-

yanın günahlarını ise filozoflar. Bu Yarımada'nın günahlarına talibim... Evet, filozof değilim. Ama bunun ne önemi var. Önemli olan yaratıcı, cüretkâr düşünceler. İşte size Saf İyilik ve Tanrı'nın İnsanlaştırılması... Risk almak esastır. Tarihte de örnekleri var. Bakın, Marquis de Sade. Sizce Sade'ın büyüklüğü nerede gizli? Ne feylesofluğunda ne de edebî yaratıcılığında. Onun benzersizliği, yazarken gösterdiği cüretinde saklıdır. Benim yaptığım da bu... Bana ne âdetten değilse. Âdetleri bir yana bırakın. Âdetler fikrin yerini aldı mı, boku yedik demektir...

"Kadınlar Kuzey'de ne buldular? Şafak, Erica, Çiğdem... ha bu arada bir de eski karısı varmış, o, hatta Handan Hanım... Hepsi şu ya da bu nedenle Kuzey'e âşık oldular. Evet, kadınların işine akıl sır ermez, ama bana sorarsanız neden ortada. O kadınların hepsi kokuyu aldılar. Hem de onu görür görmez: Kadın sevmeyi bilen bir erkeğin kokusunu. Sevgisi geçici değil, kalıcı olan erkek, vazgeçmeyi, unutmayı bilmeyen erkek... Sevdi mi, sonsuza kadar sever... Kuzey öyle birisiydi. Sevmekten vazgeçmeyen birisi... Çiğdem'le Kuzey mi! Bilmiyorum, ama aşk sinsidir. Kuluçka döneminde birçok kılığa bürünür: Dostluk, acıma, güven, hatta bazen düşman. Size bir sır! Üç şeyden asla kurtulamayız: gölgemizden, ölüm korkusundan ve aşktan... Bu yüzden kimse Kuzey'e kızmasın; hem neden kızıyorlar? Yazgısının tek kurbanı olmadığı için mi?

"Evet, iki kızım ve bir karım vardı. Hayır... Trafik kazasında değil, bir yangında öldü üçü de....

"Sizi de anlamak zor. Neden bu öyküyü yazmaya kalkıştınız ki?"

"Kuzey'e onun eski karısının kızı olduğumu söylemedim. Sami de çok sonra öğrendi. Neden sakladım? Bilmiyorum. İnandırıcılığımı azaltacaktı. Belki de bu yüzden...

"Annem, Kuzey'in mektuplarını, ona yazdığı şiirleri yıllarca kilitli bir tahta kutuda kıskançlıkla sakladı. Mutsuz olduğu dönemlerde, ki hemen hemen her zaman mutsuzdu, kendini odasına kilitler, onları okur ve gizlice ağlardı. Öyle anlarda ona asla ulaşamazdık. Ne ben ne de babam...

"Her şey ne komik! Kim olduğunu bilmeden Kuzey'den sekiz yaşında nefret etmeye başladım... Bildiğim tek şey, annemi bizden ayıran engelin meçhul birisi tarafından yazılmış mektuplar olduğundan ibaretti. Babam, üzüntülü bir anında ağzından kaçırmıştı bunu.

"Geçen Ekim'e kadar... Evet, dokuz ay öncesine kadar ondan nefret ediyordum. Sonra... Dedemin öldüğü gece annemle korkunç bir kavga ettik. Gece yarısı sarhoş olup kendini odasına hapsetti; sızınca ünlü kutusunu ondan çaldım. Ertesi gün öğlene kadar ara vermeden yazdıklarını okudum. O kışkırtıcı mektupları, tutkulu şiirleri... Annemin Kuzey'le yaptığı evliliği de o akşam anneannem anlattı...

"Annem onu terk edip babasının yanına döndükten sonra Kuzey, altı ay boyunca ona tam elli bir mektup yazmış. Şubat-Temmuz arasında. Hepsini –sonradan annemin her sızışında– tekrar tekrar, defalarca okudum. Önce tarih sırasına göre, sonra rastgele. Bazıları keskin bir çığlığı; bazıları ise acısına şekil vererek kurmaya çalıştığı büyük bir yapının izlerini taşıyordu. El yazısıyla yazılmış toplam yüz yetmiş iki sayfa... Merak ediyordunuz, söyleyeyim. Ona –onu görmeden– âşık olmamın nedeni işte bu mektuplardır. Tabii bunlara 'Düş Kırgınları' için aldığı kırk altı sayfalık roman notlarını da eklemeliyim. Aklına geldikçe kâğıda geçirmiş; betim-

lemeler, tespitler. Ama ilginç olan, en değerli hazinesini onu terk eden kadına göndermesi! Ne cömertlik...

"Yazdıklarının tümüne pişmanlık ve suçluluk hâkimdi. Bunu daha ilk mektubunda fark etmiş ve garipsemiştim. Terk edilmişti, ama terk eden gibi suçluluk duyuyordu. O zaman anladım. Parmaklarımın arasında naif, kırılgan bir erkeğin gözyaşlarını tutuyordum... Sonradan zaman zaman beni de şaşırtan garip yolculuğum diyebilirim ki, böyle başladı. Ona yöneldiğimin farkına vardığımda epeyce yol almıştım. Önce şaşırdım, sonra garipsedim, ardından insanda alışkanlık yapan gizemli hüznünün peşine düştüm ve yazdıklarıyla ona ulaştım. Sonuç! Sonuç: O benim varlığımdan bile habersizken ben ona âşık olmuştum... Örneği olmayan bir durumdu: Mesela, elimde hiç fotoğrafı yoktu. Ona onlarca yüz, sayısız beden biçtim. Bu yüzden, bir sevgili olarak varlığı fiziksel olmaktan çok hep zihinsel oldu. Sonraları onu kollarımın arasında tuttuğumda bile bu böyleydi... Onunla yaptığım hiçbir şey kendiliğinden olmadı, gerçekleşmedi; hepsini defalarca kendi başıma tasarladım, kurdum, prova ettim ve değiştirip yeniden oluşturdum. Onu ilk kez öptüğümde kendini korkuyla geriye çekmesi bu yüzden ne şaşırttı, ne de üzdü beni. Şaşıracağını, korkacağını, hatta beni tersleyeceğini düşünmüştüm çünkü...

"Bu hikâyeyi yazmaya başlamanızdan önce Mayıs'ta, terasınızda yaptığımız anlaşma sırasında size her konuda açık olacağıma, sorularınızı cevaplayacağıma, her türlü bilgiyi vereceğime dair söz verdim; bunu gayet iyi hatırlıyorum. Sözümü akılda tutarak şunları söyleyebilirim: Kuzey'e yönelik duygularımın ardında annemi cezalandırmak, onun elindeki tek değerli –ya da değerli sandığı– şeyi, belki de hayatı boyunca sevebildiği bir varlığı ondan çalmak gibi bir dürtü var mıydı? Bu soruyu evet, ya da hayır diye cevaplayacak durumda değilim. Belki yolculuğu başlatan bu dürtüydü ama

emin olun, daha mektupları yarılamadan, annemi unutmuş, kendimi çoktan âşık bir adamın hüzünlü çığlıklarına kaptırmıştım. Ondan öç alacak olsaydım, ilk yapacağım olup bitenleri ona söylemek olmaz mıydı? Hâlâ hiçbir şey bilmiyor ve tam on üç aydır birbirimizi görmedik. Hayır, sadece anneannem olanlardan haberdar.

"Eğer hâlâ bana inanmıyorsanız işte size bir tomar kanıt, alın! Bunlar ne mi? Bunlar, Kuzey'in mektuplarına verdiğim cevaplar. Âşık olduğu kadın benmişim, bana yazılmış gibi –onu görmeden, tanımadan– ona yazdıklarım. Hayır, hiçbirini okumadı... Neden 'benim gibi birisi...' benim gibi olmak her neyse, 'onun gibi birisiyle' olur? Sevmek, birisi olmak değildir. Kendin olmaktır. Ben de kendim oldum. Geçmişi serüvenlerle dolu olan bir erkeğin açık yüreklilikle sergilediği güçsüzlüğünden daha çekici ne olabilirdi? Üstelik bana çok şey de öğretti desem. İlki, acı... Onu okuyuncaya kadar –bütün kendini beğenmiş benciller gibi– öfkeyi acı, öfkelenmeyi acı çekmek sanırdım. Acı çekenin soylu olduğunu, daha insan olduğunu onunla yaptığım yolculuk öğretti bana. Duygularımı içine sakladığım kozayı o yırttı attı. Sevmeyi öğrenmek! Sevmeyi öğrendim ve annemin yarım bıraktığı işi tamamladım. Annem onu sonuna kadar sevecek yürekliliği gösterememiş, ondan geleceğe hiçbir şey aktaramamıştı. Ben başardım, bakın, kanıtı ayaklarınızın dibinde dolaşıyor...

"Bir kadın ya da bir erkek, nasıl âşık olur? Sizce de saçma bir soru değil mi bu? Aşkın oluşup hayat bulması kolayca, mantıklı bir şekilde anlatılabilir mi? Bence anlatılamaz. Tolstoy'a bakın. Anna Karenina ile Vronski'nin birbirlerine nasıl âşık olduğunu anlatmış mı? Vronski hangi sihirli sözcüklerle Anna Karenina'yı aşkına ikna etti ya da Anna hangi kışkırtıcı sözcüklerle Vronski'ye teslim oldu? Yüzlerce sayfa arasında bununla ilgili tek paragraf bile yok. Anlatılan,

bakışlar ve birkaç beylik cümle. Cevap şu: Anna ve Vronski âşık olmaya hazırdılar ve fırsat önlerine çıkınca, yazgılarına teslim oldular. Tıpkı benim gibi. Hem Tolstoy hem de Vronski ile Anna Karenina ilk kez karşılaştıklarında âşık olacaklarını biliyorlardı. Ben de öyle. Mektuplarını okur okumaz ona âşık olacağımı anladım. Âşık olmak bir fırsattır; ben de elime geçince kaçırmadım...

"Çoğu insan Kuzey'le birlikte olarak büyük bir hata yaptığımı söylüyor. Belki öyledir, ama emin olun, bu hayatımın en doğru hatası...

"Annemi anlamak için dedemi görmeniz gerekirdi. Aslında ben de dahil, hepimizin hayatına o hükmetti... İnsan kendi hayatına hükmedemediği zaman başkasınınkine göz dikermiş...

"Beni size kim gönderdi? Bunu öğrenmek neden bu kadar önemli? Fındık mı? Cevabım ne evet ne hayır. Konuşmayacağıma söz verdim."

Gezgin bir ayyaşın güncesinden, sayfa 44:

"Kim ölümün terk ettiği
insandan daha yalnız olabilir ki?"
(Kuzey Erkil)

Ey şeytanın melezi, ey inatçı bedenim, direnme, bırak artık kendini. Bırak ki, bilincimin sınırındaki hiçliğin meyvesini, olgunlaşmış ölümümü devşirmeye gideyim. İzin ver ey inatçı bedenim, ver de üstümü ölümün peleriniyle usulca örteyim. Ey bedenim, bak bana: Ağzım, gülümsemem bir yara irisi. Bilirsin, insan ancak söz vermemişse özgürdür. Bil ey bedenim, yaşamak için kimseye söz vermedim. Yaşama isteğim, Şafak'ım sökmeyeli beni güdecek kadar güçlü değil. Söyle, sen söyle bedenim, kim suçlayabilir beni bunun için? Ey körleşmiş bedenim, artık ne kendine saldıran masalsı bir kahraman ne de yaşamın serüvenini keşfetmeye kalkışmış birisi var karşında. Yorgun ve yaralıyım. Yaralarım var ama kansız bu yaralar. Ey sağır bedenim, ölümden değil, hayattan korkan birisini taşıman yararsız bir çaba. Sor ey bedenim, bu o mu de? Acının kutsallığına inanan, acının değerini bilen o mu? Acı çeken soyludur de, ama o soylu mu? Bırak beni ey bedenim, bırak ki, ölümün keskin ışığı bütün renkleri aydınlatsın. Her şeye razıyım, sal beni, sal da sarhoşluğumun kozasının içine bir tabuta girer gibi uzanıp, özgür bir ayyaş olarak bekleyeyim geç kalmış ölümümü... Ölemezsem izin ver de, bağırayım: 'Sarhoşluğum, tatlı sersemliğim, mutsuzluğumun cinleri, neredesiniz? Ey hayasız imgelerin ressamları, çıkın orta-

ya, kendini kepazeliğinin sınırları içinde tutamayan bu rezili mutlu edin biraz...'

Eğer sorumlu o ise, Tanrı'yı lanetliyorum; acım onu örsün üstünde bir çekiç gibi dövsün... Söyle, ey bedenim, hayatım hüznün şiirine dönüşmüşken böyle bir yaşamı sürdürmenin anlamı ne?

Dördüncü Bölüm

"Hayat dediğimiz, –kısa ya da uzun süren– bir ölüm hikâyesinden başka nedir ki?"

(Kuzey Erkil)

Ağustos 2003:

Bugün ölecek miyim? Tanrı, tabutuma uzanmış, habercisini beklediğimi hatırlarsa, belki. Ama farkındayım; dünkü, evvelsi günkü, ondan önceki günkü gibi boş bir umut bu. Kurallar var. Ölmek için bile. Tanrı neden kendini hep kendi gözleriyle görüyor? Ne dar kafalılık! Bu kararsızlık da neyin nesi; sıram neden hâlâ gelmedi? Oysa, –Belediye Reisi'ni bir tarafa bırakırsak– ölümü benden çok hak eden kim var bu yarımadada? Eşitler arasında birinciyim... Fındık! Sevinçle ürperiyorum. Belki Tanrı da Fındık'ın son dalışını bekliyor... Düşünce rüyanın esrikliğine karışıyor... Öyleyse şansım var. Tabii o yunusu bulabilirsem...

"Günaydın."

Gözlerimi hiçliğin karanlığından alıp, gün ışığına açtım: Labirentin sonundaki Azrail değil, Çiğdem'di. Sami, otel gibi ayılma merasimini de ona devretti... Böyle düşünerek doğruldum. Karşılayıcım, karşımda sınırları belirsiz bir ışık yumağı gibi duruyordu: parlak, yayılmaya hazır ve göz alıcı...

Bu, ayıldığımda onu başucumda bulduğum kaçıncı gün? Saymaya çalıştım: Sekizinci? Dokuzuncu? Ona gelince saymaktan vazgeçtim. Üstünde ince, içini gösteren kolsuz bir elbise vardı. Kepenkleri açık pencereden içeriye sızan ışığın önünde sanki yaşamın bekçisi bir melek edasıyla yarı çıplak duruyordu. Gözlerimi araladığımı fark edince yeterince beklediğine karar vermiş gibi sesini yükselterek, "Günaydın," diye tekrarladı.

Keşke Tanrı'dan haber getiren bir melek olsaydı. "Günaydın," dedim. "Anlaşılan Sami gözcülüğü sana yıkmış! Artık ortak mı demem gerekiyor sana?"

Çiğdem ne gözcülükle ne de ortaklıkla ilgiliydi. "Gülümsüyorsunuz," dedi. "Harika bir şey bu!"

"Ayna getirirsen bakarım," dedim, üç gecedir gördüğüm rüyadan söz etmeden. Eğilip saçlarımı okşadı. Galiba bunu her sabah yapıyordu. Saçlarından su gibi dökülen taze, serin kokuyu içime çektim. Utanmalıydım: "Leş gibi kokuyorum," diye mırıldandım.

"Hadi öyleyse kalkın, duş yapın!" Eyyambahur* sıcağı! Tavandaki vantilatör odayı serinletmekten çok ağustosböceklerinin çığlıklarını öğütüyordu. "Yardım etmemi ister misiniz?"

Başımı salladım. Kendi başıma kalkabileceğimden değil, rüyamı solduran kışkırtıcı kokusundan uzak durmak için geri çeviriyordum teklifini.

"On dakika sonra terasta olurum." Odadan çıkmaya niyeti yokmuş gibi bakıyordu. "Sami öyle yapar," dedim. "Dışarıda bekler yani..."

Gülümsedi; gülümsemesi tekil, kendine yönelmişti, içinde başka birine yer yoktu. Bize aldırıyor mu? Sami'ye, bana... Konuşacak olsaydım böyle derdim. Göz göze geldik.

(*) 1-12 Ağustos arasında, her günü, Eylül'den başlayarak yılın bir ayına karşılık geldiğine inanılan dönem.

Işıltılı gülümsemesini aşarak gözlerinin içine girmek kolay değildi. Hâlâ o aşk saçmalığını sürdürüyor muydu? Öpmeye kalkıştığı günden sonra bir daha o konuya geri dönmemiştik.

Çiğdem, kokusunu geride bırakıp dışarıya çıktıktan sonra ayaklarımı yataktan aşağıya sarkıttım. Akşamki şişe komodinin üstünde duruyordu. Bir yudum? Bu aptallık olurdu; iki yudum aldım. Kabul etmeliydim, Sami'nin odadan uzak durmasının yararları da vardı.

İlk denemede ayağa kalktım. Vantilatör, karabiber ağacından yayılan tiz çığlıkları budasa da tavandan aşağıya dökülen vızıltılar hâlâ insanı rahatsız edecek kadar sivriydi. Yerdeki düz çizgiyi izleyerek banyoya yürüdüm. Dengem şaşılacak kadar iyiydi. Sadece iki kez sallandım. Banyoda ışığı açtım. Aynadaki yüz yine bana benzemiyordu ama aynı hafta içinde üçüncü kez rüya görmüşken bunu sorun edecek değildim. Suyu açıp altına girdim. Bir iki dakika oyalandım, sonra koltukaltlarımı kokladım. Teri haklamıştım, sadece içki kokuyordum. Terasa çıkabilirdim artık. Tabii birkaç yudum daha aldıktan sonra...

Ne bir insan ne de imbat, etraf boştu. Gün ışığına her çıkışta yaptığım gibi direğin gölgesine baktım. Saat on ikiyi geçmiş olmalıydı. Ağustosböceklerinin şehvetli yaygarasından uzaklaşarak arka tarafa, asmanın gölgesine doğru yürüdüm. Sami, gazeteleriyle birlikte çardağın altındaydı. Dipteki masalarda birkaç Almanla daha önce görmediğim garip bir çift vardı. Adamın başı usturayla tıraş edilmişti, yüzünü ise gür sakalları örtmüştü. Sami'nin karşısındaki sandalyeyi çekip oturdum. Oturduğumu görünce Sami başını önüne eğdi. "Daha on iki çeyrek," dedim. "Geç kaldım sayılmaz."

Başını kaldırmadan kolundaki saatine göz attı. "Biri beş geçiyor. Formdan düşüyorsun."

"Eyyambahur," dedim. "Sıcaktan gölgeler çekmiş."

"On ikide burada olup, kâğıtları imzalayacaktın. Şimdi de Şuayip meşgul."

Mücella kahvaltı tepsisini getirinceye kadar konuşmadık. Yarım dilim ekmek, peynir, biraz da üzüm; tabağımla yana dönünce Sami bulmacayı kenara bırakarak sordu.

"Hangi dağda kurt öldü?" Anlamadığımı fark edince açıkladı: "Gülümsüyorsun da!" Dağ ve ölüm! Yüzüm birden asıldı. "Ne oldu?" dedi.

"Benek!" dedim. "Hâlâ görünmedi değil mi?"

Başını salladı. "Ama Mücella'nın büyük oğlu her akşam bakmaya gitti. Çiğdem'e tembih etmişsin."

"Ya Fındık?" dedim.

Başını salladı. Ekmeği çiğnedim. İçmeden önce ekmek yemeyi seviyordum. Hayalete dönüşen köpek ve yunus!

"Bu kez çok derine dalmış olmalı," dedi. "Kim bilir, belki de iri bir sinaritin* peşinden Sakız'a gitmiştir." Dalga mı geçiyordu? "Suyun üstünden," dedi.

Dalga geçiyordu. "Dalabildiğine inanmıyorsun," dedim.

"Tabii ki inanmıyorum," dedi. Biraz da üzüm yedim. Aslında bok herifin tekisin demek istiyordum. "Neden?"

"Ne neden?" dedim.

"Neden sırıtıyorsun?"

"Her insan arada güler, senin gibiler bile," dedim. "Bunda ne gariplik var?"

"Sen değil," dedi inatla. "Ne oldu?"

Etrafı süzdüm. Arkadaki masada genç kadınla oturan kısa boylu adam dikkatle bana bakıyordu. Eğildim. "Rüya görüyorum."

Sami, "Rüya mı?" dedi. Başımı salladım. "Epeyce komik olmalı."

"Üç kez neredeyse aynı rüyayı gördüm," deyip sustum. Meraklanmasını, tekrar sormasını bekledim. Sormadı. İlgi-

(*) Lezzetli bir Ege balığı.

sini yitirmişti. Önündeki gazeteye eğilmeden, "Şafak'ı," dedim. "Neredeyse iki yıldır ilk defa gördüm onu."

"Yaa!" dedi. Sesi alaycıydı. "Bak sen! Neler yapıyordunuz?"

Kanal'ın ortasındaki gümüş eriyiğinin içinde iki gemi, İzmir'e doğru gözden kaybolmak üzereydi. "Sana söyleyecek değilim," dedim.

"Keyfiniz bilir."

Keyfimi kaçıracaktı, bunu biliyordum. "Sabahları beni neden Çiğdem uyandırıyor?"

"Seninle ilgilenmek istiyormuş." Omuzlarını silkti. "Suratımı görmekten bıktığını söyleyip duruyordun."

Numaracı domuz! Çiğdem ne isterse yapıyordu. "Davranışları sana garip gelmiyor mu?" dedim.

"Garip mi?" Başımı salladım. "Yoo. Aklı başında birisine benziyor." Birden sesini inceltip yükseltti. "Hani genç kadınlardan hoşlanırdın sen? Ne oldu?"

"Kapa çeneni." Ellerini iki yana açtı. Tam bağıracakken uzakta bir köpek havladı. Susup yankılanan sesi dinledim. Köpek tekrar havlamadı. Sami'ye döndüm. Beni bekliyordu. "Bence çok garip," dedim. "Kızın birisi birdenbire ortaya çıkıyor ve tüm dertlerimizi halletmeye kalkışıyor. Kökünden."

"Kendince nedenleri vardır herhalde."

Yüzüne baktım. Acaba Çiğdem ona neler anlatmıştı? "Aklı, gam yapmış* acemi misinası gibi karmakarışık," dedim. "Kafayı kendini gerçekleştirmek diye bir şeye takmış. Eğer dergi çıkarırsak, eğer oteli ayağa kaldırırsak, eğer..."

Elini kaldırıp sözümü kesti. "Hepimiz bir şeylere takıyoruz, değil mi?" Dik dik gözlerimin içine bakıyordu. "Ben bulmacalara, İhsan Hoca saf iyiliğe, Handan çevreye, sen Benek'e..."

"Beni sevdiğini söylüyor," dedim. "Bu garip değil mi?"

(*) Dolaşmış.

"Bak sen." Pek şaşırmamıştı. Bu alaycı tavrını sürdürürse onu dövecektim. "Öyleyse gerçekten kafayı üşütmüş olmalı."

Bir süre sustuk. Sıcak, ıslak bir tül gibi otelin üstüne seriliyordu. "Şu arkadaki sakallı adam kim?" diye sordum. "Geldiğimden beri sürekli bize bakıyor."

Sami, "Osman Bey, Ankaralı biri," dedi, dönmeden. "Lokantası varmış. Bir haftadır buradalar. Bir hafta daha kalacaklar. Sana söylemiştim." Köpek tekrar havladı. Benek! "Şafak'la olduğunda da sabahları böyle sırıtırdın. Gayet iyi hatırlıyorum."

Adam hâlâ bize bakıyordu. "Neden ondan yanasın?" dedim.

Galiba sonunda doğru soruyu bulmuştum. Sesinin değişmesinden anladım bunu. "Belki seni değiştirir," dedi. "Umudum bu."

"Halimden memnunum ben," dedim.

"Geceleri sürekli ağlıyor..."

Sözlerini bitirmedi. Sesi titriyordu. "Bok herifin tekisin," dedim.

"Tanrı'ya canını alması için yalvarıyorsun. Durmadan, bütün gece."

"Sarhoşken söylediklerine aldırırsam namerdim, diyen sen değil miydin?" Başını sallıyordu. "Bok herifin tekisin," dedim, tekrar.

"Bir aralar geceleri kapında nöbet tutuyordum." Nöbeti önce Erica'ya, şimdi de Çiğdem'e devretti. Küfretmeye hazırlandım. Benden önce davrandı. "O geceyi hatırlıyor musun?" Belden aşağıya vuracak! Canımı acıtmaya niyetlendiğinde hep aynı biçimde sorardı: Gözleri, suç aletiymiş gibi ellerinde, sesi, masal anlatmaya başlıyormuş gibi davetkâr. Nermin'in hikâyesini hatırlamıyormuşum gibi başımı salladım. "Evden ayrıldığı gece." Oysa her anını hatırlıyordum o gecenin: "Boş evde tek başınaydım..." İçmişti. "Sar-

hoştum..." Sarhoştu ve kafasına bir kurşun sıkmayı düşünüyordu... "Kendimi vurmayı düşünüyordum." Elinde silah vardı... "Senin 14'lüğü tutuyordum." Ona engel olmuştum... "Browning. Kapıyı kırıp silahı zorla elimden almıştın." Ağlıyordu... "Hüngür hüngür ağlıyorduk; sen de, ben de... Bir yandan tokat atıyor, bir yandan da bağırıyordun..."

"Hiçbir şey hatırlamıyorum," dedim. "Beynim sünger gibi. Hatırladığım tek..."

Beni dinlemeye niyeti yoktu. "'Söz ver! Söz ver! Bana söz ver!' Böyle bağırıyordun..."

Böldüğü cümlemi tamamladım, "... şey, bok herifin teki olduğun," dedim, üçüncü kez. "Hatırladığım bu..."

"Ben o gece sana söz verdim."

"İçki istiyorum," dedim.

Galiba yine o geceki gibi bağırıyordum. Çünkü bu kez Almanlar da bakıyordu. Sami, inatla tekrarladı. "Sıra sende."

"Elimde silah milah yok," dedim, iki elimi de uzatarak. "Boş, görmüyor musun?"

Ellerime bakmadı. Artık o da bağırıyordu. "Söz ver!"

"Veremem..." Boğazını sıkacaktım. "O çekip gitti anlıyor musun, gitti. Ben burada kaldım. Özlüyorum, duydun mu, özlüyorum. Acım..."

Gözlerini görmeseydim dinmeyen, her sabah şafak sökerken daha da derinleşen acımdan, göğsümdeki gün boyu içtiğim onca içkiyle dolmayan boşluktan söz edecektim. Belki içimden geldiği gibi boğazını da sıkardım.

Ne yaptığını fark edince, sustum. Onu o kadar uzun zamandır ağlarken görmemiştim ki, gözyaşları unutulmuş bir dilin sözcüklerini andırıyordu. Yıllarca önceki gibi hıçkıra hıçkıra değil, usul usul, acısını gizleyerek ağlıyordu. Utançla sustum. Mırıldandı: "Eğer benim acımın..."

Acımın onunkinden daha onulmaz olduğunu düşünmekle alçaklık yapmıştım. Sözlerini tamamlamasına fırsat ver-

medim. Günü geldiğinde vedalaşacağım tek kişiye alçakça eziyet ediyordum. "Tamam," dedim, çabucak. "Söz!" Tekrarladım: "Söz. Hadi, sil şu gözlerini!"

Biliyordum, kalkabilecek olsaydı kalkardı. Onu beklemeden sandalyeden doğrulup yanına gittim. Geçmişe dönmek gibi bir şeydi bu. Eskiden sık sık yaptığımız halde uzun süredir unuttuğumuz bir şeyi yapacaktık ve kendimi garip hissediyordum. Gözlerini silmesini bekledim. Sonra birbirimize sarıldık. Şaşkınlık, serinlik gibi kollarımdan bedenime dalga dalga yayıldı. Ona sarılmak eski fotoğrafıma bakmak, tekrar kendime dönmekti. Derin bir nefes aldım. Teni, teri, gözyaşları buram buram dostluk kokuyordu. Bir bira için çok şey verirdim. Yine de kollarımı açmadım. Kim bilir, bir daha ne zaman sarılırdık? Fırsatını bulmuşken geçmişimi içime çektim."Hep senden yana oldum," dedi. "O gemiye bindiğimiz andan itibaren."

Doğru söylüyordu. Okyanusun kokusunu da duyuyordum. "Söz," dedim. "Silahı sana vereceğim. Ne istersen yap. Göm, parçala, istersen denize at."

"O kıza bir fırsat ver. Belki bizi toparlar."

Onu o zaman bıraktım. Ölüme benim kadar yakın olduğunu düşündüğünü anladığımda. Tanrım, ona dokunma... Dua edebilseydim böyle derdim. Ama... Durdum. O da? "Sen de duyuyor musun?"

"Neyi?" dedi.

"Havlamayı."

Başını endişeyle salladı. "Necati Bey'in kangalı." Karşı koyacak oldum, "İtiraz etme," dedi. "Eminim."

Belki etmeyi denerdim, ama Çiğdem ortaya çıktı. Odada olduğu gibi gün ışığında da parıldıyordu. Birisi onu ışıltıyla boyamış... Yaklaşınca ressamın kimliğini çıkardım: Şeytan. Dudaklarında yine o kimseyle paylaşmayacağı, odağına kendisini yerleştirdiği gülümseme vardı. Kılıç yutmuş gi-

bi dik yürüyordu. Hızlı adımlarla yanımıza geldiğinde Sami, iki sevgiliyi yalnız bırakmaya çalışan beceriksiz bir dost gibi ayağa kalktı.

"İkinizi böyle görmek ne hoş." Mayo giymişti. İçimden bir ses konuşmanın uzamayacağını söylüyordu. "Ne o, gidiyor musun?"

"Şuayip'e kâğıtları getirmesini söyleyeceğim," dedi Sami. Çiğdem'e değil, bana bakıyordu. "Hazır bu uykucu sırığı ayık yakalamışken..."

Sami, koltuk değnekleriyle sallanarak uzaklaşırken –sanki bakmazsam düşecekmiş gibi– gözlerimle onu geçirdim, sonra Çiğdem'i izleyerek oturdum. "Neden arkasından böyle, kaybolacakmış gibi bakıyorsunuz?"

"Herkese böyle bakmalıyız aslında," dedim. "Bakarsın bir daha göremeyiz."

"Garip bir açıklama!" dedi Çiğdem. "Nereden çıktı şimdi bu?"

Üzümü bitirinceye kadar bekledim. "Adı Mahler'di," dedim. "Epeyce önce tanımıştım. Bestekâr değil. Bir gemide doktordu. Bir akşamüstü, tıpkı böyle sıcak bir günde önümde durdu, 'Az bi serinleyeceğim,' dedi... Ya da buna benzer bir şey. Okyanuslardan devşirdiği garip bir dille konuşurdu çünkü. Güvertedeydim; 2 numaralı filikanın gölgesinde. Kitap okuyordum, başım önümdeydi. Ona bakmadım. Biraz bekledi, sonra gitti. Conrad'ın *Karanlığın Yüreği*... Conrad'ı bilir misin?" Başını salladı. "İngilizceyi on yedi yaşında öğrenmiş ve sonra İngiliz dilinin en önemli üslûpçularından olmuş. Okurken epeyce zorlanıyordum..."

Günün ilk sigarasını yaktım. Sıcak, giderek yoğunlaşıyor, kıvamlı bir sıvıya dönüşüyordu. Pişeceğiz diye düşündüm. "Sonra ne oldu?"

"Ne olacak, zar zor bitirdim. Hiçbir romanı yarım bırakmam ben."

Çiğdem, " Mahler," dedi. "Onu sordum."

"On metre kadar yürüyüp kendini denize attı... Bir daha kimse görmedi onu. Portekizliler şaka yapmışlar... Üç yıldır birlikte olduğu fareyi pişirip, tavuk eti diye yedirmişler zavallıya... Ne zaman hatırlasam, keşke ona son kez doğru dürüst baksaydım derim..."

"Şaka yapıyorsunuz."

"Beyaz, güzel bir fareydi," dedim. "Temizdi de. Adı..."

Adını hatırlamamı beklemeden, "Bir düzeltme," dedi. "Conrad, İngilizce öğrendiğinde çok daha gençti."

Anlaşılıyordu, zavallı fareyle ilgilenmeyecekti. "İddiaya var mısın?" dedim.

Yokmuş gibi başını salladı. "Neden yeniden yazmıyorsunuz? Ne kadar çok anlatacak şeyiniz var."

"Ama bir nedenim yok," dedim. Yapmak istediğim... "İçmek. İstediğim tam olarak bu."

Çiğdem elini kaldırdı. Mücella'nın büyük oğlu –belki de küçüğüydü– masaya yaklaşınca bir şişe bira istedi. Oğlan uzaklaşmadan, iki şişe, diye düzelttim. "Daha önce var mıydı?"

"Ne var mıydı?" dedim.

"Yazmak için nedeniniz?"

Başımı salladım. Emin değildim. "Mahler'in vardı... Ama o yazmak yerine köpekbalıklarına yem olmayı tercih etti... Demek ki, yazmak ölmekten de beter bir şey."

"Bunu siz mi söylüyorsunuz? Neredeyse bütün gençliğini yazarak geçiren siz! İnanmıyorum."

"İnsan gençliğinde çok hata yapar," dedim. "Bu da onlardan birisi." Oğlan biraları getirmişti. "Eğer ölmeyi beceremiyorsan, yazarsın. Bildiğim bu..."

Elinin tersiyle yanaklarını kaşıdı. Güneş elmacık kemiklerinin üstünü yakıp kızartmıştı. Tunç yüzlü, gözleri ışık şelalesine dönüşmüş öfkeli bir ilahe! "İntihar etmeyi mi düşünüyorsunuz?"

"Az önce ölümümü Tanrı'nın eline bırakacağıma söz verdim," dedim.

"Sami'ye?" Başımı salladım. "Öyleyse bana da söz verin!"

Ha bir, ha iki... Şişeden birkaç yudum aldıktan sonra, "Söz," dedim.

"Sözünü tutan birisinizdir umarım."

"Hep tutarım," dedim.

"Peki, ya içki konusunda?"

"Şansını zorlama," dedim, bu kez.

Başını salladı. Güneş saçlarının rengini iyice açmıştı. "Şanssızım, yirmi yıl geç doğmuşum." Bunu daha önce de duyduğumu söylemeden birayı yudumladım. Kabul etmeliydim. Şanssızlık da en az şans kadar yakışıyordu ona. "Yaşamak istemiyor musunuz? Ne oldu yazdıklarınızdaki o bükülmeyen, gerilemeyen sese? Hayata..."

İrkildim, sesinde sık sık ortaya çıkmayan o şey vardı: Gerçeğin tınısı. O rahatsız edici, insanı kendisine dönmeye zorlayan tını kulaklarımda yankılanırken düşündüm. Bana ne olmuştu? Ölmüştüm ama kimse gömmüyordu beni. Ölüm! Var olma arzumuzun yitmesi, hiçbir şeyi arzu etmemek: Evet, yaşamak da yitirdiğim şeylerden birisiydi...

Aklımdan bunlar geçiyordu ama, "Hiç," dedim. "Bir şey olmadı. Bana da hayata da. Hayat dediğimiz, kısa ya da uzun süren bir ölüm hikâyesidir. Benimki de bu."

"Hepsi bu, öyle mi?"

Öyle, demek yerine birayı yudumladım. Sıcak ağustosböceklerini bile susturmuştu. Yorgun bir gün! Bir türlü geçmek bilmiyordu. Göz göze geldik. İkinci soruyu sormaya karar verdim: "Geceleri kapımı dinliyor musun?"

"Birisi size göz kulak olmalı."

"Neden kendine başkasını..."

Elini kaldırıp parmağını üstüne koyacakmış gibi dudaklarıma doğru uzattı. "Tanrı aşkına, zengin erkeklerin sevgilisi

ya da karısı olacak birisine benziyor muyum ben?"

Zengin olmayan erkeklerin de var olduğunu söylemeyi düşündüm, sonra vazgeçtim. Yanımda Sami'yi odamdan uzak tutan ve her istediğimde bana içki bulan bir kadın vardı. Güzel ve zengin olmasını sorun etmek niyetinde değildim.

Çiğdem elini indirdi. Gülümsemeye devam ediyordu. İkinci şişeye döndüm. Nasılsa günün birinde gerçek nedenini keşfederdi. Belki de kaçıktı. "Hiç deli doktoruna gittin mi?" dedim.

"Birkaç kez." Gülümsemesi aşınmayacaktı. "Ya siz?"

"Bir şişe daha!"

"Geliyorlar..." Geriye döndüm. Önde Sami, arkasında onu saygıyla izleyen Şuayip, masaya yaklaşıyorlardı.

İki dakika sonra takım elbisesinin içinde terden bunalan Şuayip önüme koyduğu anlaşmanın şartlarını açıklıyordu. Çiğdem ortak olmuyor, borçları ödeme karşılığında oteli on yıllığına kiralıyordu. Sami yine müdür kalacak, eski personel de muhafaza edilecekti. "Çok iyi bir anlaşma beyefendi," diyen Şuayip'in elini sıkıp imzayı attım. Gerçekten iyi bir anlaşmaydı; en azından ikimiz için. Ben rahatça içki bulabilecektim, o da evliliğinin içine hapsolmaktan kurtulacaktı.. Karısından uzak kalma isteğinin ne denli güçlü olduğunun kanıtı, alev alan gözleriydi. Kalemi uzatırken bir âşık gibi coşkuyla bakıyordu. En az on yıl paçayı kurtarmıştı. Göz göze geldik. Tanrı korusun! O kadar yaşamaya niyetim yoktu.

Sami ile Şuayip gittikten sonra Çiğdem'le gölgenin altında pek kımıldamadan oturduk. O kitap okudu, ben içtim. Arada göz göze geliyor, sessizliği sürdürme konusundaki kararımızı bakışlarımızla birbirimize onaylatıp gülümsüyorduk. Sıcak –başta ağustosböcekleri olmak üzere– hepimizin canına okuyordu. Sonra üçüncü şişenin ortasında birden onu duydum:

"Hiç fotoğrafı var mı?" Yana döndüm. Çiğdem'e benze-

meyen bir kadın bana bakıyordu. Sormama kalmadan, "Şafak'ın," dedi.

Âşık kadın merak eder! Soran o kadındı. O zaman anladım: Şişeyi rahat bitiremeyecektim.

Mayıs 1998:

Ortalığı kaygılı gölgeler kaplamış olsa da gecenin kadifemsi bir yumuşaklığı var. Delikli Burun'un üstündeyiz, ayaklarımızın altında –uzakta esen rüzgârların ittiği ölü dalgalarla– nazlı nazlı salınan denizi dinliyoruz. Tepede Homeros'un yıldızları, karşıda Foça'nın ışıkları var.

Birden, "Yarın," diyor.

Yarın! İçine dile getiremediği özrünü, hayal kırıklığını, çaresizlik ve belki özlemini sığdırdığı sözcük, aşağıda dalgalanan koyu şala çarpıp geri geliyor. Gidecek! Görmemek için önünden geçerken arkamı döndüğüm o heykel, karanlığın içinden kızıl bir alev topu gibi fırlıyor: Değirmen Dağı'nın tepesindeki kartal başlı kaya –eski bir Mısır Tanrısı gibi– canlanıyor. Havalanacak, kanatlarını neredeyse hiç çırpmadan yamaç boyunca süzülerek alçalacak ve omzuma konacak. Sonra...

Elimi geri çekiyorum. "Çekme," diyor.

"Sonra öleceğim," diyorum.

Hıçkırmıyor. Yoksa ağlamıyor mu? Hayır, ağlıyor, ama seslerle değil bakışlarıyla yapıyor bunu. Ona sarılıyorum. "Eğer dönmezsem, o gelecek buraya," diyor. "Anlamalısın! Onunla yüzleşemem. Hele burada hiç..."

O utancıyla daha da ağırlaşan sorumluluklarını anlatıyor, ben Fındık'ın Tabur Defteri'ne kaydettiği sırdaşların nasıl öldüğünü düşünüyorum. Yarın bu yarımadaya özgü cenaze merasiminin ardından, yazgısına razı bir kurban gibi sonsuzluğa göçeceğim.

Ama daha gömülmedim, şimdilik konuşabiliyorum. "Tamam," diyorum, yarı ölü bedenimle. "Yarın gideceksin."

"Sekiz gün oldu," diyor, özür diler gibi.

İki beden ve iki ruhun birleşme isteğini ne yatıştırır? Günler? Aylar? Cevabı kolumun altındaki kadın veriyor: Ancak tutkunun yitirilmesi... "Unut," diyorum. "Yarın gideceğini unut. Şimdi buradasın; en azından sabaha kadar."

Dudaklarını uzatıyor. Onu öpüyorum. "Belki akşamüstü giderim."

"Anlaştık," diyorum. "Bir gün daha."

İri bir dalga, burnun altında bir şampanya şişesi gibi patlıyor. Başımızdan aşağıya dökülen köpüklerin altında tekrar öpüşüyoruz. Yapabildiğimiz sadece bu: Ayrılacağımızı kavuşma öpücüğüyle unutmaya çalışmak.

"Bir daha gelmeyeceğim..." diyor. Yitireceğim sadece bedeni olacak; benliğini burada bırakacağını biliyorum. Gel, demiyorum; gelme de... Devam ediyor: "Hiçbir şeyi unutmayacağım: Deniz kestanelerinin yenebileceğini, yengeçlerin kalplerinin saat gibi ses çıkardığını, ahtapotların balık yakalamak için parlak deniz kabuklarını yem gibi kullandığını..." Dudaklarını emiyorum sussun diye. İnleyip, "Ve seni," diye ekliyor.

Unutulmamak! Sevilmek bu mu? "Benek'i de unutma," diyorum.

"Benek'i de, deniz kuşlarının Büyük Ada'nın yamaçlarına yaptıkları yuvaları da unutmayacağım." Sessizlik, ardından sorusu. "Ya sen?"

Gülüyorum, aslında gülmüyor, güldüğümü sanıyorum. "Hiç fotoğrafın yok," diyorum.

"Peki," diyor. "Ama şimdi anlat. Okyanusları, yıldızları ve..."

Aşkın olgunlaşması için zaman gerekir. Sevilen yemeklerin, çiçeklerin, renklerin, şarkıların keşfi; anılar edinmek;

kavgalar, küçük ayrılıklar... "Hiç kavga etmedik," diyorum. "Ayrılmadık da."

"İkisi için de zamanımız yoktu," diyor. Yoktu, haklı. "Ne yapacaksın? Belki yazarsın."

"Belki," diyorum.

"Belki ben de..." Cümlesini bitirmiyor. İkimiz de gelecek için kurduğu düşleri başkasının da göreceğini, değiştireceğini biliyoruz. Çevrede sadece deniz ve dalgaların sesi var ama ben Sibelius'u duyuyorum. Öleceğim. "Keşke yirmi yıl önce doğsaydım..."

Öylesine hayıflanarak bakıyor ki, gülüyorum. Sibelius, doğduğu yere, Sami'nin mezarına geri dönüyor. "Belki kabahat annemle babamda," diyorum. "Acele ettiler."

"Sana yazacağım," diyor. "Her hafta." Aylar sonra o boğulurcasına içme isteğiyle sarsılıyorum. "Ya sen?"

Cevap vermiyorum. Çünkü içkiyi düşünüyorum. Hem neden yazayım? İnsanın özlediğiyle arasındaki uzaklığı, sonbahar yaprakları kadar ömrü olan sözcükler kapatır mı? Şafak, doğrulur gibi kımıldayınca hemen gidecekmiş gibi irkiliyorum. Bir erkeğin bir kadına karşı hissedebileceği o en güçlü duyguyla yüz yüzeyim: Ne olursa olsun onu yitirmeme isteği. Artık düşünmemeliyim. Saçmalayacağım...

Art arda gelen üç dalga başımızın üstüne köpükler saçıyor. Birisi ayrılığımızı kutluyor olmalı. Tanrı? Belki de Fındık. "Konuşsana, ne yapacaksın?"

"Belki Mısır'a giderim," diyorum.

"Benimle eğleniyorsun!"

"Asıl gidince eğleneceğim," diyorum.

"Sarhoş musun kuzum sen?" Henüz değil, ama içki denizinin kıyısında geziniyorum. "Hadi gel..."

Sevişmeye, tek kişilik şölene davet... Ona anlatmalıyım. "Deniz kenarında olmalıyım," diyorum.

"Burada mı?" Neden olmasın? Fındık hep burada ortaya çıkmaz mı? "Neden ama?"

"Tabur Defteri'ne kaydedilen birisi öldüğünde denize yakın olursa, iri bir kartal onu alıp cennete taşırmış..."

Sesi bir fısıltıdan farksız ama ben dalga seslerinin arasında seçebiliyorum o fısıltıyı. "Burada kartal var mı?"

Değirmen Dağı'nı işaret ediyorum. "Orada bir tane var."

"Peki, cennet," diyor. "Cennet de var mı sence!" Başımı sallıyorum. "Ya ayrılanların cenneti?"

"Tekrar buluşacağımız yer," diyorum. "Cennet orasıdır."

Aşağıya, köpüklerin kaynadığı küçük girintiye bakarak, "Deniz mi?" diyor. Başımı sallıyorum. "Öyleyse bir gün orada buluşacağız."

Elini uzatıyor. Sıkıyorum: Anlaştık. Kalkıyoruz. Sıra şölende, şölenlerin sonuncusunda...

Ertesi gün yukarıda, Belediye binasının alt katındaki loş dükkânda onu öpüyorum. Utanarak, "Şişt," diyor.

Elinde kamerayla bizi izleyen yüzü sivilceli oğlana aldırmadan tekrar öpüyorum onu. Yarım saat sonra gidecek ve dudaklarını sonsuza kadar yitireceğim. Ruhunun sözcüsü, hazların ilk adımı dudaklarının tadı ölümsüzleşmeli. Oğlana, "Çek," diyorum.

Gülüyoruz ve öpüşüyoruz. Flaş patlıyor. Oğlan, "On iki poz oldu," diyor.

"Bir tane daha," diyor Şafak.

Ama gülümsemesi boy atmıyor, cılız; ne sesine ne de gözlerine yayılıyor. Sonuncu poz için yanımdan ayrılıp duvarın önündeki Karaburun haritasına yaklaşıyor. Ne yaptığının farkındayım: Vedalaşıyor. Hem Yarımada'yla hem de benimle. Bana bakmalı. Gülümsemesini umutsuzca dudaklarının kenarlarındaki çukurdan çıkarmaya çalışıyor. Ama başaramıyor. Koyulaşan hüznü soluyoruz.

"Bana bak," diyorum, çocuk aynı anda deklanşöre basıyor.

On üç poza razı olup sıcaktan fırına dönen dükkândan dışarıya çıkıyoruz. Fotoğraflar hazırlanırken onu körfezi gören yarın kenarındaki kahvenin dibine oturtuyorum. "Neden burası?" diyor.

"Rüzgâr alır," diyorum. "Serinlersin."

Sigarasını yakıyorum. "Fotoğrafları ne yapacaksın?"

"Saklayacağım," diyorum. "Anı."

"Daha kalıcı bir şey bırakmak isterdim." Sormama kalmadan ne olduğunu söylüyor. "Bir iz. Ama sırtında, kolunda yer yok ki."

Beklemeden sol bileğimi uzatıyorum. İşte, ona boş bir sayfa. Vursun damgasını!

Ağustos 2003:

"Demek bu işkence izi değil."

"Değil," dedim. "Anı."

Çiğdem, parmağını bileğimdeki kurumaya yüz tutmuş bir lekeyi andıran soluk sigara izinden çekip fotoğraflara döndü. Yüzünde sadece merak vardı. Tarafsız, kuşkucu. "Öpüşürken kameraya bakmışsınız."

Uzattığı fotoğrafa eğildim. Haklıydı, bakmıştım. "Çeken oğlan beceriksizin tekiydi," dedim. "Ne yaptığını merak etmiş olmalıyım."

"Çekici bir kadınmış."

On üçüncü poz! "Bakışlarını severdim," dedim.

Bakışlarından öte güzellikler keşfetmiş gibi başını salladı. "Onu unutamamanızı şimdi daha iyi anlıyorum." Doğru mu? Unutamadığım ne? O mu, duyduğum acı mı? Çoğu kez ikisi arasında ayrım yapmaktan kaçınmıyor muyum? "Siz de iyi görünüyorsunuz."

Korkutucu düşünceleri sorunun ardına itip, "O zamanlar kendime benziyordum," dedim. "Ne zaman aynaya baksam, karşıma çıkan adamı mutlaka tanırdım."

"Sonra ne oldu?" dedi.

"Gitti," dedim.

"Daha sonrasını kastetmiştim."

"Tekrar geldi," dedim, bu kez.

Omuzlarını silkti, "Daha da sonrasını."

"Yine gitti," dedim.

Çiğdem, "Anlaşıldı," dedi. "Anlatmaya niyetiniz yok."

"Kötü günlerdi," dedim. "Çok..."

"Acı mı?"

Acı ve... "İçki," dedim. "O zamanlar içmiyordum... Ne budalalık!"

"Acı çekmenin nesi budalalık?"

"Sonunda içeceğini bile bile direnmek," dedim. "Budalaca olan buydu."

"Ölmek yerine içtiniz, olan buydu, değil mi?"

"İçtim, çünkü o kartal bir türlü canlanmadı."

"Hangi kartal?" Hangi kartal olduğunu söylemeden biramı yudumlamaya devam ettim. Ben Fındık'ın yalancısıyım... Böyle mi diyecektim? Cevap vermediğimi görünce devam etti: "Neden Delikli Burun'a gitmek istiyorsunuz? Hâlâ çok sıcak değil mi?"

"Bir kaçağın peşindeyim."

"Akşamüstünü bekleseniz." Önümdeki paketi işaret etti. "Bu ne?"

"Denizin dibini boylayacak bir şey," dedim. "Ayrılma zamanı geldi."

"Şafak'a ait bir şey mi?"

"Tabanca," dedim. "Sami'ye söz verdim."

"İsviçre'ye hiç gittiniz mi?" Tabanca ve İsviçre! Başımı salladım. "Lozan'a gitmeye ne dersiniz?" Lozan! Ben ya Mısır'a

ya Delikli Burun'a gitmek istiyorum. "Göle bakan bir klinik biliyorum. Harika bir manzarası var."

Kliniği nereden bildiğini sormadım! "Ya içki," dedim.

"Orada içkiyi bırakabilir, isterseniz tekrar yazmaya başlayabilirsiniz."

Başımı salladım. Gücüm olsa daha da hızlı sallardım. "Ne tür bir yaşama inanırsak, ona uygun olarak yaşamalıyız... Ben içkiye inanıyorum."

"Bilmem farkında mısınız? Elinizi çabuk tutup, inancınızdan vazgeçmezseniz öleceksiniz."

"Hepimiz öleceğiz," dedim. "Sen bile."

"Bugün keyfimi kaçıramazsınız... Bu arada biliyor musunuz, dün akşam ne düşündüm?" Boşuna bakıyordu, sormaya niyetim yoktu. "27 Ağustos'ta büyük bir parti verebiliriz."

27 Ağustos? "Kimin doğum günü, senin mi?"

"Hayırrrr... Tabii ki değil! Ben kovayım. Parti, Mars için." Mars! "27 Ağustos'ta Mars 60 bin yıl sonra dünyaya en yakın konuma gelecek... Bu terastan Mars'ı seyredebilir miyiz?" Başımı eğince devam etti: "İstanbul'dan, Çeşme'den tanıdıkları çağırabiliriz. Hem bu otel için de iyi bir tanıtım fırsatı olur. Ne dersiniz?"

"Ares, bizden yana," dedim. "Onu severim."

"Ares!"

"Mars."

"Neden severmişsiniz?"

Elimle Kaz Dağı'nı işaret ettim. "Savaşta Truvalıları tuttu."

Belki daha Mars'dan, savaştan, Lozan'dan ya da Delikli Burun'dan söz ederdik ama ikimiz de Mücella'nın yanında bize doğru ilerleyen hamile kadını görünce merakla doğrulduk. Kadın otuzlarındaydı; bayılmak üzereymiş gibi elini alnına götürmüş, Mücella'nın kolunda iki yana sallanarak, zorlukla yürüyordu.

Yanımıza geldiklerinde Çiğdem kadının oturmasına yar-

dım etmek için doğruldu. Ben kımıldamadım, iyiden iyiye başım dönüyordu. Kadın güzeldi ama zarif değildi. Sert biri olduğundan belki de: Ruhun yumuşaklığı zarafeti belirler çünkü... Yüzünden terler dökülen kadın, Çiğdem ve Mücella'ya üstünkörü teşekkür ettikten sonra tanıyormuş gibi bana döndü. Dik dik, hesap sorar gibi bakıyordu.

"Adım Türkan Demirsoy, Emin Demirsoy'un eşiyim. Kocamı arıyorum." Kadının konuşmaya tekmil verir gibi, kendine ait bilgileri art arda sıralayarak başlaması şaşırtıcıydı; ama daha garip olan, canlılıktan yoksun, arayışındaki umutsuzluğunu ele veren çorak sesiydi. Kadın devam etti: "Emin'in üç hafta önce otelinizde kaldığını biliyorum. Onu buraya getiren taksinin şoförü söyledi."

Kadın, son nefesini verir gibi tamamladığı cümlenin ardından sustu. Sessizlik, sıranın bana geldiğini hatırlatan işaret parmağı gibiydi. Bir süre kararsızlık içinde bekledim. Kocan senden kaçıyor... Aklıma ilk gelen bu oldu. İçimden söylemek de geçti. Ama kadın kadar merakla vereceğim cevabı bekleyen Çiğdem'in yasaklayıcı bakışlarıyla karşılaşınca yapmak üzere olduğum şeyden vazgeçtim.

"Yüzbaşı Emin mi?" Çiğdem'in verdiği suyu içmeye çalışan kadın heyecanla başını salladı. "Burada değil," dedim. "On gün önce otelden ayrıldı."

"Bolu'dan buraya bu halimle onu bulmak için geldim. Lütfen bana yardımcı olun!"

Kadın, bedenine uymayan, iç kıyıcı sesiyle benden yardım istiyordu ama yüzü Çiğdem'e dönüktü. "Gitti," diye tekrarladım. "İsterseniz kendiniz bakın."

Biram bitmişti. Kalkıp kendim mi alsam, Mücella'ya mı seslensem? Mutfağa kadar yürümek zorundaydım! İşin zor kısmı buydu. İçkiyi düşünürken kafama birden dank etti. Kadını başıma Sami musallat etmişti.

Nerede olduğunu Sami'ye sorun diyecektim, Çiğdem,

"Evet," diyerek, kararsızlığımla kadının arasına girdi. "Eşinizi hatırlıyorum, ama on gün önce otelden ayrıldı. Sizi temin ederim, doğru söylüyoruz."

"Aman Tanrım!"

Kadın, güçsüz çığlığının ardından ağlamaya başladı. Durum daha da kötüydü şimdi; bu kez bana bakıyordu. Ona boşuna bağırdığını, Tanrı'nın kulaklarının bu yarımadada pek iyi duymadığını söylemeyi düşündüm ama Çiğdem benden önce davranarak ayağa kalkıp kadının yanına yürüdü. Geriye yaslandım. Önce Sami, şimdi de varlığının özünü taşralılığının oluşturduğuna yemin edebileceğim hamile bir kadın! Gün, gözyaşlarıyla başlamıştı. Ağustosböceklerini de duydum. Çığlıkları kadının hıçkırıklarına karışıyordu. Keşke Tanrı gibi sağırlaşabilseydim...

Çiğdem kadını sakinleştirmeye çalıştı ama Bolu'dan beri gözyaşlarını biriktiren kadını avutmak kolay değildi. Kadının hıçkırıkları sürünce terasa çıktığım andan beri bana bakan adam ve yanındaki kadın ayağa kalkarak masaya yaklaştılar. Adamın onca garipliğinin yanı sıra, yüzünde ona budalaca bir ifade veren ucu eğik bir sırıtış vardı. Önce dik bakışlar, şimdi de ağzını, su alan sandal gibi sağa eğen bu sırıtış... Ondan hoşlanmayacaktım.

"Affedersiniz, karım hemşiredir, yardım edebilir."

Adamın boyunun kısalığı yanındaki uzun kadınla daha da belirginleşiyordu. Garip bir çift! Böyle düşünsem de omuzlarımı silktim; aldırmayacaktım. Her şey garipti bu sabah. İkisini de Çiğdem'e bıraktım. Uzun boylu kadın ve Çiğdem, Emin'in karısını aralarına alıp uzaklaştıktan sonra adam davet beklemeden karşımdaki sandalyeye geçti. Sırıtıyordu ama sırıtışıyla bakışları arasında kesin bir uyumsuzluk vardı. Hayatımda gülümsemenin bu kadar yakışmadığı başka birisini görmediğime yemin edebilirdim.

Bir süre konuşmadık. Uzattığı sigarayı geri çevirip koklar

gibi burnumu çektim; adamdan çürümüş sebze kokusu yayılıyordu. Eliyle bir yay çizdi. "Çok güzel bir yermiş."

Palavra atıyordu. Hiçbir şey gözükmüyordu. Kanal'dan yükselen buğu Foça'yı yok etmişti. Domuz Burnu bile belirsizdi. "Öyledir," dedim.

"Ben Osman Çileci..." Uzattığı elini görmezden geldim. Adam hâlâ sırıtıyordu. "Buraları daha yakından tanımak istiyorum. Acaba bize etrafı gezdirecek bir rehber bulabilir misiniz?"

Birama döndüm. "Ben de sizin gibi misafirim burada."

"Öyle mi? Ben sizin otelin sahibi olduğunuzu sanıyordum."

Artık git, der gibi, "Artık değilim," dedim.

Adam, birkaç soru daha sorup uzaklaştı. Uzaklaşırken de sırıtıyordu. Ben olsam kızardım. Sonra birden yüzündeki karmaşanın nedenini çözdüm: Düşünceleri gülmüyordu. Somurtkan bir aklı olmalıydı.

Yalnız kalınca Mücella'ya –sanki adam daha gitmemiş gibi– iki bira getirmesini işaret ettim. Aslında canım cin istiyordu ama odaya gitmeye üşeniyordum.

Çiğdem on beş dakika sonra geri geldi; ikinci şişeye geçmeye hazırlanırken. Hızlı adımlarla masaya yaklaştı; öfkeli bir Tanrıça'yı andırıyordu. Oturur oturmaz konuşmaya başladı: "Onu on yedi numaraya yerleştirdim."

Ne dememi bekliyordu ki? "Bana ne, patron sensin," dedim. "İstediğin odayı verirsin."

"Zavallı kadın! Hamile olduğunu öğrenir öğrenmez Emin Bey onu terk edip gitmiş. Onurlu bir erkek nasıl yapar bunu?"

"Sana kimse öğretmedi mi?" dedim.

"Neyi?" dedi.

"Karı kocanın arasına girilmeyeceğini."

Başını salladı. "Ona söz verdim." Ne sözü diye sormadım. "Kocasını bulacağınıza sizin adınıza söz verdim."

"Boşuna söz vermişsin," dedim. "Nerede olduğunu bilmiyorum. O bir Schoendoerffer askeri."

"O da ne demek?"

"Onun gibi adamlar bulunmak istemediler mi, bulunmazlar," dedim. "Demek istediğim bu."

"Belki öyledir. Ama yine de sizin bir şeyler yapabileceğinize eminim."

"İçeceğim," dedim. "Emin olabileceğin tek şey bu."

"O yüzbaşının buraya dönmesini sağlayacaksınız," diye tekrarladı. Kaşlarımı kaldırdım. Bunu neden yapacaktım? "Çünkü siz kadınları asla yüz üstü bırakmayacak erkeklerdensiniz."

Bir kahkaha attım. "Yüz üstü bırakmıyorum çünkü bırakmama fırsat kalmıyor. Tanıdığım bütün kadınlar ellerini benden çabuk tuttular."

"Biliyor musunuz, bazen bir şövalye kadar romantik olduğunuzu düşünüyorum."

İnatçı avcı Tanrıça; başında miğferi eksik. "Sarhoşun tekiyim," dedim. "Kime sorsan böyle der."

"Yalnızlığınızı terk edin! Göreceksiniz her şey düzelecek. Sadece birine ihtiyacınız var... Hepimiz gibi."

Yanılıyordu. "Sana Conrad okuduğumu söylemiştim, değil mi?"

Hafifçe başını salladı. "Zorlandığınızı hatırlıyorum."

"Yine de bir sürü cümlenin altını çizdim. Birisi şöyleydi: 'İnsan rüya gördüğü gibi yaşar: tek başına.'"

"Sizce hayatımızı roman karakterleri gibi mi yaşamalıyız? Öyle diyorsanız size o kahramanların gerçek insanlar olmadıklarını hatırlatmak isterim. Onlar yazarların uydurdukları trajik varlıklar."

Bira şişesini kaldırıp, "Trajik varlıklara," dedim. "Onları insanlara yeğlerim."

"İçmeyi neden bu kadar seviyorsunuz?"

Seviyorum; çünkü... "Kuyrukta sıramı beklerken tek eğlencem bu," dedim.

"Hangi kuyruk?" dedi. Şaşırmıştı.

"Tanrı'nın önündeki," dedim.

Pes edecek miydi? Etmedi. "Neden? Neden böylesiniz? Siz, o yüzbaşı!"

Biraz düşündüm. Aslında her şey açıktı. "Galiba insan olduğumuzdan," dedim. "İnsan, gezegenimizin en problemli türü."

İnsan, yaşamının belli bir anında kendinin düşmanı olur. O safhaya varmıştım. Olan buydu. Çiğdem ayağa kalktı. Omuzları dikti. Öfkelenmişti; ama kontrol edebildiği bir öfkeydi bu. "Ben izninizle denize gidiyorum; bu arada hâlâ Emin Bey'i bulacağınızı düşünüyorum."

Sözlerini bitirir bitirmez dönüp uzaklaştı. Biçimli genç bedenin arkasından baktım bir süre. Uzaklaşan kimdi? Oluşmamış bir varlık mı, kendini gerçekleştirmemiş bir varoluş mu? Hangisi? Varlık ya da varoluş, belki de olduğu hiçbir şeyin ardında kendi isteği yoktu... O pes etmişti, ben de düşünmekten vazgeçtim. Zaten kafayı bulmuştum.

Hava sıcaktı, Kanal'ın üstünde iri bir tırtılı andıran buğu yavaş adımlarla Uzunada'ya doğru ilerliyor, arka bahçede Almanlar neşe içinde bağrışıyor, on yedi numarada hüznünü paylaşmadığım bir kadın ağlıyor, karabiber ağacının fahişeleri Sakız'a, Midilli'ye gitmeyecek ağustosböcekleri doğurmak için şehvetle çiftleşiyor, uzakta –aramadığım– bir köpek havlıyor ve Fındık'la Tanrı inatçılıklarını koruyordu. Tekrar birama döndüm.

Şişenin sonunda fark ettim: Yutkunamıyordum. Dev solungaçların arasında eziliyor gibiydim. Yine de hemen pes etmedim. Midem iyice bulanıncaya kadar direndikten sonra –kusmadan az önce– içinde tabancanın bulunduğu paketi alarak kalktım. Tanrı haz aldığım tek –ve en son şeyi de–

benden esirgemeye karar vermişti. Biraz yalpaladıktan sonra dik durmayı başardım. Gerisini Mücella'nın hangisi olduğunu bir türlü öğrenemediğim oğlu halletti. Koluna girip, "Doğru mutfağa," dedim.

Şükrü mutfakta değildi. Onu arka bahçede, yaseminle karabiber ağacının arasındaki girintide sigara içerken bulduk. Ağustosböceklerinin çığlıklarının işlemediği, kendisine ait bir sessizliğin içindeydi. Yaklaştığımızı görünce ayağa kalktı. Lafı uzatmadım, çünkü kusmak üzereydim. "Ahmet'i bul bana," dedim.

"Bir şey mi oldu patron?"

"Konuşacağım," dedim. "Hem bana artık patron deme." Sonra oğlana döndüm. "Odaya çek evlat."

Oğlan güldü, ben de güldüm. Şükrü'nün yüzünde ise hüzünlü bir şaşkınlık vardı. Çocuğun adını odanın kapısında öğrendim: Veli'ymiş. Veli beni yatağa bıraktı. Midem yatışmış gibiydi. Birkaç saat sızabilirdim. Paketi yatağın üstüne bıraktım.

Sızmışım. Bunun ne kadar sürdüğünden habersizdim tabii. Gözlerimi açtığımda başucumda, –aslında ayakucumdaydı– Sami duruyordu. Acıyla irkildim. Ellerim, ayak bileklerim kaşınıyordu. Canavarlar yuvalarından çıkıyor! Sami "Tıraş olmalısın," dedi.

"Oteli geri mi aldın?" dedim.

Başını salladı. "Ahmet dışarıda. Sen çağırmışsın."

"İyi," dedim. "Birlikte konuşuruz." Ne konuşacağız diyecekti, ondan önce davrandım: "Emin'i... Karısını üstüme salan kimdi?"

Onu önden gönderdim. Çok zamanım yoktu. Elimi çabuk tutup karıncalardan önce davranmalıydım. Komodini açtım. Cin şişesi yerindeydi. Çabucak iki bardak yuvarlayıp terasa çıktım. Hava biraz serinlemiş, öğlenki sıcağın buharlaştırıp

havalandırdığı Foça yerine geri dönmüştü. Kanal boştu, tırtıl Uzunada'ya varmış olmalıydı. Saat? Dört buçuk desem!

Beş, beş buçuk ya da altı olsaydı ne fark edecekti? Sami'yle Ahmet, Küçük Ada'ya bakan masadaydılar. Ahmet'in karşısına geçtim. Bitlis'te operasyondan dönerken kullandığı aracın altında mayın patladığından kulakları neredeyse sağır olmuştu, söylenenleri anlaması için konuşanın dudaklarını görmesi gerekiyordu. Yine de şanslı sayılırdı. Kamyondaki erlerden üçü ölmüştü.

"Nasılsın?" dedim. Başını salladı. "Düğün ne zaman?"

"Bayramdan önce. Ama tam ne zaman bilmiyom. Bubam bilir gari."

Sami'ye döndüm. Bakışlarını önüne eğdi. Tekrar Ahmet'e baktım. "Şu senin komutan," dedim. "Onunla konuşuyor musun?"

Gözleri birden karardı. Acele etmiştim. "Ne?" Soruyu tekrarladım. "Ne?" dedi yeniden.

Acemi sahtekâr! "Bana bak," dedim sonunda. "Sağır numarası yaptığını biliyorum."

Sigara uzattım. Aldı. Kararsızlığı seyreliyordu. "İstersen babanı da çağıralım."

İkimiz de bağıran Sami'ye döndük. Nereye vuracağını hep iyi kestirirdi. Şükrü'nün adı Ahmet'in kulaklarını açtı. Dili de çözülmüştü. "Arada arar."

"İyi," dedim. "Öyleyse yüzbaşına karısının burada olduğunu söyle. Onu görmeden gitmeyecekmiş."

Bakışları bir kez daha koyulaştı. Şaşırmıştı. "Gomutanın garısı mı vamış?"

"Hem de hamile. Bu gidişle burada doğuracak."

Ahmet, ağzı açık, omzuna dokunan Sami'ye bakarken elimi kaldırdım. Bana döndü. "Anlaştık mı? Arayacak mısın?" Başını eğdi. "Neden bu kadar erken emekli oldu senin gomutan?"

"Bilmiyom... Mezradaki çatışmadan sonra iki ay dağdan inmemişmiş. Her operasyona gitmiş. Sonracığıma bir gün paşa aşağıya çağırıp, onu emekli etti dedile. Ben..." Kulaklarını gösterdi. "Terhis olduydum."

Sami, "Mezrada ne oldu?" dedi.

Ahmet bir süre kararsızlık içinde bekledi. Sanki Güneydoğu cephesinin sırlarını açıklıyormuş gibi tedirgindi.

"Günlerden Cuma'ydı, bizim tim mezraya girer girmez çarpaz ateş yiyiverdi; dört şehit verdik. Sonra gomutan bi çavuşla eve daldı, üç leş alıp çıktı..." Ahmet, sanki komutanının cesaretini kanıtlıyormuş gibi üç rakamının üstüne basa basa tekrarladı. "Tam üç dene."

Biraz daha içmeliydim. Cesaretin ölülerle ölçüldüğü bir dünyaya ayık kafayla katlanmak zordu.

Sami, "Tamam," dedi. "Komutanın şimdi bir kez daha yürekli olduğunu kanıtlamalı."

"Bu defa kimseyi öldürmesi gerekmiyor," dedim, Ahmet'e. "Buraya gelmesi yeterli."

İkisini orada bırakıp asmanın altına yürüdüm. Batı güneşinin son ışıklarını seyretmek için. Tıpkı beş yıl önce, güneşin Hisarcık Kayası'na bakan bütün pencereleri lal rengi alevlerle tutuşturduğu o gün, sevdiğim kadınla yaptığımız gibi.

Haziran 1998:

Gökyüzünde atılmış pamuk kıvamında bulutlar... Asmanın altında güneşin batışını seyrediyoruz. Daha doğrusu ben güneş ışıklarının altında tüterek buharlaşan ufka bakıyorum, o da bana. Bakışları özlemin okları gibi, baktıkça batıyor. Eline uzanıyorum. Eli yerinde değil, araştırıcı parmakları yüzümde, omuzlarımda, kollarımda dolaşıyor.

"Yara hâlâ iyileşmemiş." Bileğimi, –hatıra defterine yazdığı dizeyi tekrar okumak istermiş gibi– kucağına çekiyor. "Böyle bir şey yaptığıma inanamıyorum," diyor sonra. "Bunu senden nasıl istedim?" İnanılmaz, ama inanılmaz olan geri dönmesi. "Acıyor mu?"

"Artık acımıyor," diyorum.

Gülümsüyor ama o eski gülümseme değil dudaklarındaki. Gülümseyişi değişmiş: yaralı ve ezik... Gülümsemesinin üstünde durmuyorum. Yüzlerimiz ufka yaslanmış batı güneşinin altın ışıklarıyla yıkanırken kulaklarımı kabartmış, şarkıyı dinliyorum; bedeninin söylediği, sadece benim duyduğum şarkının yalın bir tınısı var... Bu acıklı bir kavuşma ezgisi. Daha gelirken döneceğini haber veren bir ayrılık ağıtı aynı zamanda.

"Dayanamadım," diyor, neden sonra. Melodi zayıflıyor, sesinin tonu koyulaşıyor. Sorusunda gizlemek istemediği öfkenin çınlaması var. "Sen nasıl dayandın?"

Sami'ye söylediklerimi kulağına fısıldıyorum: "Sır, köpek oluşumda," diyorum. "Yaralanınca bir kuytuya çekilir, yaramı yalaya yalaya iyileşirim."

Gülüyor ve saçlarımı okşuyor. "En sevdiğim köpek sensin," diyor. Ayağının dibindeki Benek'i işaret edince, "Onu da seviyorum," diye devam ediyor: "Ama bir seçim yapmak zorunda kalırsam, seni seçerim."

"Sağ ol," diyorum. "Köpekler arasında birinci olmak beni mutlu ediyor."

Başını geriye yaslayınca onu öpüyorum. Terasta Fransız bir çift var ama kim aldırır onlara. Dudakları geciken yazın habercisi: sıcak ve yakıcı. İstekle karşılık verirken mırıldanıyor:

"On yedi gün oldu..." On yedi gün der demez, geceleri de hatırlıyorum. On yedi günün, on yedi gecesini. Gerçek, gece kadar kara, on yedi gece kadar ağır, suratıma çarpıyor. On yedi gün ve gece boyunca genç bir adamla birlik-

teydi. Onunla kaç kez sevişti? Ardından daha da korkutucu o soru: Onunla orgazm oluyor mu? Yerimden fırlayacağım... "Ne oldu?" diyor.

Utanç verici soruları, her şeyin olup bittiği onca geceyi derinlere itip, "Hiç," diyorum. "Hiçbir şey olmadı."

"Çok düşündüm," diyor, kuşkulanmadan. "Sevmek hakkında... Sence birisini neden severiz?"

Bu bir soru değil, apaçık bir itiraf: 'Sana neden âşık oldum, cevabı bir türlü bulamıyorum' demek. "Kişiye göre değişir," diyorum.

Heyecanla atılıyor: "Nasıl yani?"

"Genç birisi, her zaman kendisi için sever."

Biraz düşünüyor. Sonra, "Ya yaşlı birisi?" diyor.

Göz gözeyiz; beni tartıyor. "Yaşlı birisi ise karşısındakini o olduğu için sever," diyorum.

Aynı kanıda olup olmadığını ele vermeyen bir sesle yeniden mırıldanıyor. "Sevgi yaşa göre değişir mi?" Başımı sallıyorum. Sırada başka bir soru var: "Sence gençken sevdiğimizde bencil mi oluruz?"

"İnsan gençken, sevdiğinden, verebileceğinden fazlasını ister. Bu bencillikse, evet."

"Demek gençlik bu?"

"Ve hataları tekrarlamak," diyorum. "Gençlik en çok bu."

Kısa bir an için duraklıyor, ardından, "Bütün istediğim birkaç gün," diyor. "Bunun dışında yaşlı birisiyim ben."

Ben bütün günlerini istiyorum. On yedi gününü, on yedi ayını, on yedi yılını... Yıl durduruyor beni. Saçmalıyorum. "Galiba genç olan benim," diyorum.

"Hadi," diyor, inler gibi. "Küçük Ada'ya kadar yüzelim. Sonra..."

On dakika sonra kendimizi kayalardan denize bırakıyoruz. Gölgeler sis gibi alçalmış, yine de su öylesine berrak ve pürüzsüz ki, bir an sıvılaşmış camın içinde yüzdüğümüz

duygusuna kapılıyoruz. Belki bu yüzden kulaçlarımız yavaşlıyor. Yolun yarısında duruyoruz. Sağ yanımda o, solumda ise acıklı, kızıl bir ufuk var. Ya önümde? Önümdeki, her şeyi unutmamı fısıldayan sisli bir belirsizlik. Tekrar gideceğini, beni hazzın kölesi yapan bedenini, öpemeyeceğim, cennet ve cehennemi tadamayacağım dudaklarını, uykularımı, geleceği, belki de yaşamayı... Hepsini unutmalıyım.

Şafak'a dönüyorum, niyetim, 'Hadi, adamıza yüzüp beynimi, yüreğimi saran kuşku tohumlarını yok edelim' demek.

Yanımda değil! Daldı mı? Korkutucu düşünceyle irkiliyorum. Onu bulamam, ben yunus değilim. Haykıracağım, boğazıma su kaçıyor. Neyse ki, hemen görüyorum onu. On metre ileride; beni bekliyor. Suyu tükürüyorum; genzime yapışan tuz etimi dağlıyor. Yavaş yavaş kulaç atıyorum. Kayboluşu öğretici: Yanımda oluşu anlık... Dönecek, ama her seferinde tekrar gidecek... Ve sonra günün birisinde geri dönmeyecek.

Aşk, gelecek tasarlamaksa ben buna kalkışmayacağım, çünkü geleceğim çoktan tasarlandı: Gelecek, geleceğim, artık acının sınırlarını keşfedeceğim bir yolculuktan başka bir şey değil benim için. Şimdiki zamana düşen ise ayrılık provası. Çünkü sağ kalırsam öğrenmem gereken bir tek şey var: ayrılığa katlanmak.

Son iki kulaç, sonra yanına varıyorum. "Hadi dalıp şu senin hazineye bir göz atalım," diyor. Hayır, hep yanımda kalmalı; gözlerimin önünde. Onu gözden kaybetmemeliyim. O sırada aklıma geliyor: Artık hiç uyumamalıyım. "Tamam mı?" diye tekrarlıyor.

Başımı sallıyorum. "Provaya geç kaldık."

Şaşırıyor, ama ben şaşkınlığına aldırmıyor, en çok benim olan uzvuna, haftalar önce bana verdiği gözlerine bakıyorum. "Ne provası?" diyor.

Ölümümün, demiyorum. Birkaç kulaç daha atsak adaya varacağız...

Gece, odada üzerine uzanırken çıplak bedenine değil, gözlerine bakıyorum. Sımsıkı kapatmış. Görmek istemediği ne? Sanki kurumuş yaprak mevsimindeyiz, teni hüzün kokuyor. Onunla ölçülmeyen, bölünmeyen bir zamanda yaşamak; gecesi ve gündüzü olmayan bir güne uyanmak isterdim. İçine, mahremiyetinin derinliklerine doğru yol alırken bunları düşünüyorum. İç çekişleri çok geçmeden geciktirilmiş, sonuçsuz çığlıklara dönüşüyor. Beni gerçekten istiyor mu? Yoksa sevişmemiz aşkın yolu üstünde uğramak zorunda olduğu bir durak mı?

Sırtüstü uzandıktan epeyce sonra sigara istiyor. Verip, yakıyorum. Kibritin alevi ışıltısız, sönük ve uzaktaki bir yüzü aydınlatıyor. Mutsuz.

Ancak ikinci nefese kadar dayanıyor. Duman sessizliği eritirken mutsuzluğun yararlı dönemecine varıyor: Gerçekleri söyleme noktasına.

"Ne yapacağımı bilmiyorum." Hıçkırmıyor, şikâyet de etmiyor. "Aşk, seçim yapmak mı?" Hayır, yapmak değil, yapamamak, ama bunu ona söylemiyorum. "Bu bana acı veriyor. Gittiğimde seni özlüyorum. Döndüğümde ise suçluluk duygusu altında eziliyorum."

Yüzüne bakıyorum. Günahkâr yüzü acı çekiyor. Ama onunki erdemli bir günahkârlık, keşke bunu ona söyleyebilsem! Ama faydasız, biliyorum. Sorun, geçmiş ya da şimdiki zaman değil. Geçmişin utancı örtülebilirken, gelecek korkusu asla yok edilemiyor. Hiç cennetimiz olmayacak. Yitik bir hayal bizimki. Cehenneme açılan korkutucu bir kapının eşiğindeyiz. Yan yana yatarken, tenindeki nemi hissederken bunları düşünüyorum. Ne pahasına olursa olsun, ona yardım etmeliyim. Beni terk edemiyorsa belki bunu onun yerine ben yapmalıyım... Bunu da düşünüyorum.

"Ne düşünüyorsun?" diyor.

"Hiç," diyorum. "Bir şey düşündüğüm yok."

"Ben dünyayı dolaşmak istiyordum," diyor. "Avustralya'yı, Asya'yı, Kara Kıta'yı..." Sesi Afrika'ya varmış gibi uzaklaşıyor. "Hayır, bundan da emin değilim."

Uzaklara gitme isteği. Ya ben? "İki yıldır bu yarımadadayım," diyorum. "Hiçbir yere gitmedim."

"Hiçbir yere mi?" diyor. Şaşkın ve şaşkınlığı da içten.

"Öyle," diyorum. "İşim bitmiş. Farkına bile varmamışım."

"Saçmalama," diyor.

"Tamam," diyorum. "Saçmalamam."

Kendini ruhunun iskelesinden uğurlamayı düşünen birisinin kuyunun dibinde, burada yaşayabileceğini düşünmek. Bu saçmalamak değil de nedir?

Başımı sallıyorum. Belki de başım kendi kendine sallanıyor. Ben böyle birisi değildim. "Bu kez bir şey düşünüyorsun?" diyor. "İnkâr etmeye kalkışma. Aklından ne geçiyor?"

"Bir zamanlar şövalye olduğum." Sol dirseğinin üstünde doğruluyor. O sormadan ben soruyorum: "Neden gözlerini kapıyorsun?"

"Ne zaman kapıyorum?"

"Sevişirken."

Kendini tekrar yatağa bırakıyor. Demek farkında değil. Cevap, utancının ya da kararsızlığının ardında kalıyor, ben de üstelemiyorum. Onun da merak ettiği şeyler var. "Burada ne var? Yani, seni iki yıldır burada tutan ne?"

Ne? Bu yarımada geçmişle beni ayıran bir duvar, kırık içki şişeleriyle kazdığım bir hendek demek yerine, "Yaşlılık," diyorum. "Yaşlılık olmalı."

"İşte şimdi saçmaladın," diyor. "Senin gibi adamların yaşı yoktur, asla yaşlanmazlar."

"Yaşlılık dedikleri, yaşamın çapının küçülmesiymiş," diyorum.

"Öyle mi?" diyor. "Kim söylemiş bunu?"

Gerçeği söylüyorum. "Az önce farkına vardım."

Bir süre susuyor, sonra soruyor. Sorusu bu kez bıçak gibi. Keskin ve hedefe yönelik: "Bana âşık mısın?"

Bekliyor, sonra gerçeği söylüyorum ona. "Tümüyle sahip olabileceğimiz kişi bizi hep kışkırtır."

Sigarasını uzatıyor, benimkiyle birlikte söndürüyorum. "Bu, sorumun cevabı değil."

Ya bu: "Her zaman olasılıklar tarafından kandırıldığımız bir gerçektir."

"Aşk benim için bir olasılık değil," diyor öfkeyle. Zavallı sevgilim. Kendimden söz ettiğimi anlayacak mı? "Bana âşık değilsin." Hayır, anlamadı. "Aşk, bir erkekle kadının birlikte oluşturabilecekleri en görkemli şeydir, ulaşabilecekleri en yüce konum, gidebilecekleri en uzak ülke, düşler ülkesi..."

Düşler ülkesi! Ah, keşke ona düşlerin ne yaparsak yapalım sona erdiğini söyleyebilsem! Neden suçluluk duyduğunu hiç düşündü mü? Aşkın bir yarısı olasılıksa, öteki yarısı da aldanıştır. Aldanmaması gereken o, ben değilim.

Ağustos 2003:

"Bence ona âşık değildiniz." Hâlâ batıya bakıyordum. Ama batıda artık güneş yerine siyah bir tül perde vardı. Yanımdaki de Şafak değil, Çiğdem'di. "Gerçekten âşık olsaydınız, gitmesine izin vermezdiniz."

"Sevmek bazen de bırakmaktır," dedim.

"İşte," dedi Çiğdem, heyecanla. "Demek istediğim buydu. O size âşıkken, siz onu seviyordunuz."

Burnumu çekip, "Sözcüklerle oynuyorsun," dedim.

"Eğer bir kadın gerçekten âşıksa, sadece sevilmekle yetinmez."

"Pek akıllıca değil..."

"Neden?" diye sordu.

"Çünkü kavurucu bir kavuşma isteği olan aşk, her zaman kısa vadelidir... Benliklerden birisi ötekini tamamen ele geçirdiğinde duyduğumuz arzu yatışır, aşk da sona erer. Sevgi ise uzun solukludur, işgalci değildir..." Yutkundum, beş yıl önce dilimin ucunda durduğu halde canlanmamış sözcükler şimdi art arda dudaklarımdan dökülüyordu. "Hem aşk, çok dikkat gerektirir; sevgi esnek ve dayanıklıyken, aşk kırılgandır."

İlgiyle dinliyordu. "Anlaşılan sevgiden yanayız," dedi. "Başka?"

"Aslında tarafsızım," dedim. "Ama aşkın özgürlük isteğiyle dolu olduğunu görmezden gelemem. Aşk, yatışıp, tutkudan kurtulmak, sonuna kadar gidip tüketmek, tüketilmek ister. Acelecidir, sona erdirmeye, erdiremiyorsa vazgeçmeye hazırdır. Oysa sevgi, gönüllü bir tutsaklık, kendini karşısındakine adamaktır. "

Aynı fikirde değilmiş gibi başını salladı. "Âşık olmaktan korkuyorsunuz! Sizi dinlerken aklıma bu geliyor."

Sıra, hiç âşık olmamış bir kadına âşık olmanın ne demek olduğunu söylemeye gelmişti.

"İnancı arayanlar, inançsızlardır. Aşkı arayanlar da hiç âşık olmayanlar... Çünkü âşık olan, buna bir daha kalkışmaz..."

Daha fazla konuşmayacağım... Elini uzatıp yanaklarımı sildi. "Tamam, susuyorum. Hadi biraz yemek yiyin."

"Genç bir kadınla birlikte uyumak, onunla uyanmak, onunla yolculuklara çıkmak, onunla yaşamak... Bu kışkırtıcı bir düştü," dedim. "Ama küçük bir olasılıktı... Olasılıkların bizi kandırmasına izin vermedim."

"Bir düşten neden korktunuz ki?"

Korktuğum, düşler miydi? Gerçeklerdi. "Ayrı yönlere doğru yol alıyorduk," dedim. "Ben yaşlanacaktım, o büyüyecekti. Sopaya benziyordum. Çiçeklere eğilmemesi için destek diye diktikleri sopaya..."

Şaşırmıştı. Biraz bekledi, sonra ne söyleyeceğini bulmuş

gibi, "Adı üstünde," dedi. "Destek sopası. Ne var bunda?"

"Belki başlangıçta hiçbir şey. Ama sonra? Çiçek gelişir, serpilir, yüzünü güneşe döner... Sopaya gelince, o aynı yerde kalır. Aralarındaki bağ çözülmezse çiçeğin sapının incinmesi kaçınılmazdır."

Tekrar elini yüzüme uzattı. Sonra birbirimizi taklit etmeye koyulduk. O usul usul ağladı, ben elimi uzatıp yanaklarına dökülen gözyaşlarını sildim. Ağlarken hep yüzüme baktı. Beş yıl sonra da olsa sonunda genç bir kadın beni anlıyordu. Pek bir şey yemedim. O da pek üstelemedi. Yarım saat sonra Sami terasa çıkınca Çiğdem'e beni Delikli Burun'a götürmesini söyledim. Ama gitmedik. Başım dönünce vazgeçildi. Galiba ikisi de yürüyemeyeceğimden kuşkulanıyordu.

Uykum –sızma vakti– gelince Çiğdem'le odaya gittik. Gözyaşlarımız kurumuştu. Hüznün bu denli kısa ömürlü olması şaşırtıcıydı. Bir iki yudum cin içtim. Çiğdem kulağıma eğilip çocuğunu uyutan bir anne şefkatiyle fısıldadı: "İyi geceler, bay sopa."

Gülümsemiyordu. Ben sarhoştum. İnsan sarhoş olunca ya gülümser ya da ağlar; ben güldüm.

"İyi geceler Çiğdem çiçeği," dedim. Elimi tuttu. İkisini birden. Önce sağı, sonra solu. Ardından bedenimi iki yana sallamaya başladı. Ne yapmaya çalıştığını anlayınca, "Faydasız," diye fısıldadım. "Çıkartamazsın... Yedi yıldır kımıldamadım. Fındık, sadece o..."

Sami Çetin, 10 Ağustos 2004:

"Hayır, Çiğdem onu öyle sopaymış gibi sallayarak, saplandığı yerden çıkarmaya çalışmıyormuş... Niyeti, bizimkinin toprağın içine gömülüp, tamamen kaybolmasına engel olmakmış... Sanırım Kuzey'in beş yıl önce Şafak için sergiledi-

ği oyunu tekrar sahneye koyduğunu fark etti. Bana o gece, Kuzey'i yatırdıktan sonra aynen şöyle dedi: '*Aurevoir, arrivederci, bye bye, sayanora...* Evet, aynen böyle. Beyefendi benimle vedalaşıyordu. Hem de bunu öylesine ustaca gerçekleştiriyordu ki, Allahaısmarladık dediğinden haberim bile olmayabilirdi... Onu seven kadınları gafil avlamak; arkadaşının yaptığına tam olarak bu denir Sami Bey... Şimdi Şafak'ın çaresizliğini daha iyi anlıyorum.'...

"Bence Çiğdem öfkelenmekte haklıydı: Şafak o yaz en az beş kez geldi buraya. Kuzey, ondan ayrılmayı –Çiğdem'e bunun ayrılık değil, 'sevdiğini özgür bırakmak' olduğunu söylemiş– üçüncü buluşmaları sırasında düşünmeye başlamış olmalı. Yani, Şafak'ın ablasıyla nişanlısının onu görmeye gelmesinden daha önce. Neyse, Çiğdem'in Kuzey'i utandıran, duyduğu suçluluk duygusunu arttıran bu ziyareti esas ayrılık nedeni olarak ileri sürmesine işte bu yüzden katılmıyorum. Bu arada eklemeliyim: Böyle bir ziyaretin gerçekleştiğinden de kuşkuluyum. Şafak'ın ablası ve nişanlısını nasıl olduysa, kimse görmedi. Kuzey, kendi ifadesine bakılırsa, o ikisiyle yukarıda, kaza merkezinde karşılaşmış ve bir saat kadar konuşmuşlar. Büstün oradaki kahveciye sordum, Kuzey o gün bütün sabah tek başına oturmuş orada. Bence böyle bir yüzleşme hiç olmadı. Bu daha çok zihinsel bir karşılaşma; yani Kuzey'in suçluluk duygusunun ortaya çıkardığı bir yanılsama. Belki telefonda konuşmuş olabilirler.

"Bana sorarsanız, ayrılmalarında baş rolü Kuzey'in yeteneği oynadı. Dramatize etme yeteneğinden söz ediyordum. Hayatı, olayları, insanları olduğu gibi değil de her seferinde roman ya da roman kahramanları olarak görme âdeti. İsterseniz illeti de diyebilirsiniz. Kuzey, Şafak'la ilişkisini bir kadınla bir erkeğin arasındaki aşktan, sevgililikten, dostluktan, adına ne derseniz deyin, öyle bir konumdan, kurtarıcı ile kurtarılmayı bekleyen kurban arasındaki fedakâr-

lık gösterisine dönüştürmüştü. Nasıl yaşadıysa öyle âşık oldu: Kendini kendisi yerine koyamadı, hep öteki oldu. Şövalye rolünden, âşık adama dönüşemedi. İhsan Hoca'nın dediği gibi, 'Aşk sizi değiştirip, başkası yapmıyorsa, aşk değildir.' İşte, işin özeti bu... Beni neden çok severdi sanıyorsunuz. Çünkü ben onun için modası geçmeyen, her daim hazır, her zaman elinin altında olan bir kurbandım. Gemide Portekizlilerden, Laleli'de faşistlerden, sonra da Azrail'den kurtardı beni... Evet, doğru. Yaptığım ayıp; ama yaptığımın yersiz olup olmadığına bakmazsızın ona kızıyorum. Hem de çok...

"2003 Ağustosu'nun ikinci haftası! Onca belirtiye rağmen kim o haftanın iyi kurgulanmış bir trajedinin ilk perdesinin açılışı olduğunu akla getirebilirdi? Kuzey, yolun sonuna varmış gibiydi. Artık zorlukla ayakta duruyor, yardımsız yürüyemiyordu. Yemek yemeyi neredeyse tamamen kesmişti. Yanakları sık sık ıslansa da, "Mutluyum," diyordu. Mutluluğunu Tanrı'ya borçluymuş: Geceleri rüya görme yasağını unuttuğu için. Güldüm mü? Olabilir, rüyalarının nedenini kestirebildiğim için diyelim... Hayır, sonra emin oldum tabii; herkesle birlikte. Çiğdem durumu saklayamaz bir hale gelince...

"Kuzey, Çiğdem'in gerçek kimliğini hiç öğrenmedi. Vildan'ın, ona göz kulak olan kızın annesi olduğundan habersizdi. Çiğdem'in mektuplarına yazdığı cevapları ona gösterdiğini sanmıyorum... Çiğdem'in Kuzey'e duyduğu ilgi... Tamam, aşk diyorsanız aşk olsun, benim için bu durum hâlâ bir soru işareti. Baba özlemi! Anneyi cezalandırma! Masal severlik! Hayatta en az babaya benzeyen adamdı Kuzey, bu yüzden babayı bir kenara bırakın. Annesi? Eğer Çiğdem'in niyeti intikamsa, Vildan'ın bu oyunda yer alması gerekmez miydi? Vildan'ın hiçbir şeyden haberi olmadı. Evet, masal sevmek. Eğer mutsuzsanız ve başka hayatlara özlem duyuyorsanız, masal kahramanlarına âşık olabilirsiniz. Masal

kahramanları gerçeğe en uzak kişilerdir... Yani! Yani, onları istediğinizde terk edebilirsiniz. Eğer bağlılık istemiyorsanız, gidip bir masal ya da roman kahramanı bulun. Onlar –siz beceremezseniz bile– eninde sonunda sizi terk ederler... Çiğdem'in nedeni ne olursa olsun durum yine de anlaşılır değil bence. Belki Kuzey'in dediği gibi kafadan çatlaktı, belki de onu hayatı boyunca rahat bırakmayan egosunu cezalandırıyordu. Evet, neden olmasın. Size de hayatının her döneminde en çok sevdiği, en yakın olduğu arkadaşıyla bir yolunu bulup kavga çıkardığını ve her seferinde o arkadaşından ayrıldığını söyledi mi? Neden böyle yapıyor? İyi soru. Egosu yüzünden olabilir mi? Öyle bir ego ki, kendisine rakip olacak hiçbir sevginin varlığına dayanamıyor... Bence bu yaşa kadar hiç âşık olmamasının ardında da bu var. Belki bu oyunbozan, yorucu egosunu cezalandırmak istemiş olabilir...

"Biz! Biz kimdik? Ancak kendim hakkında bazı şeyler söyleyebilirim: Bitkilerden pek anlamam; ekip biçtiğim tek şey hüzündür. Hüzün yetiştiren bir bahçıvanım ben. Üstelik de kasvetli bir zihnim var. Bu da baktığım her şeyi koyultuyor... Anlaşılan belleğim kavgayı yitirdi, unutmaya karşı koymaktan vazgeçti. Oysa bellek cesarettir. Artık korkağın tekiyim. Korkak mı kimdir? Aklın sınırlarını aşmayan kişi... Kuzey, genç bir kadını sevmeye kalkıştı. Onaylamasam da itiraf etmeliyim: Bu, mangal gibi bir yürek ister."

Gezgin bir ayyaşın güncesinden, sayfa 51:

"Felaket, yaşamda var olan
anlamsızlığı belirginleştirir."
(Kuzey Erkil)

"Ey lekeli belleğim, örtme yüzünü, aç utancının peçesini; suçsuz bellek yoktur. Pişmanlığım, lanetli bir ırmak gibi geleceğe akarken, ölümün yolcusu, denizin seslerini pelerin gibi omzuna atmış bu adam sana yalvarıyor: Söyle! Kim bilebilir âşık bir kadının yüreğinde olup biteni? Kuşku, aklın doruklarına ulaşan yolu aydınlatırmış. Kuşkum aydınlatmıyor; çığlık işlemez karanlıklara gömüyor beni: Bilebilir miydim? Suçlu muyum? Evet, suçluyum. Çünkü aşk, en çok saf, katıksız suçluluk demek. Peki, beni kim yargılayacak? Tanrı! Hayır, bağışlanmak istemiyorum. Tanrı'nın hoşgörüsünün ardında her zaman derin bir küçümseme yatar. Üstelik en büyük suçlu o.

Aşk, aşk demek aslında ben, ben demek; pişmanlığım bunu öğretti bana. Onurum avutur diye bekliyorum, ama olmuyor; acım utanç veriyor. Öyküm bu yüzden bir şeylerin doğumunu değil, sona erişini anlatan bir öykü olacak. Ölüm bilinciyle yazılmış bir öykü...

"Büyük yalan: 'Büyük kâşif olmak istiyorsan, aşkı keşfet'. İnsan aşkı, ancak yitirince kavrar; felaket, yaşamda var olan anlamsızlığı belirginleştirdiğinde; acısı utanç verdiğinde..."

Beşinci Bölüm

"Suçsuz bellek yoktur..."
(Kuzey Erkil)

Ağustos 2003:

Ertesi sabah gözlerimi açtığımda başucumda Çiğdem'i değil, elindeki usturayı inceleyen Sami'yi buldum. Tanrıça yerine sakat bir Azrail! Dudaklarımı araladım, ama Tanrı'nın tahsildarı benden önce davrandı: "Tıraş olman gerekiyor ahbap."

Niyeti bu muydu? Hâlâ yatağın üstünde duran paketi işaret ettim: "Silahı tercih ederim."

Usturayı salladı. "Şimdilik sadece dilini keseceğim. Gırtlağın bekleyebilir."

İkimiz de güler gibi yaptık. Ben içki sersemiydim, o da yorgun. Önce duş yapmalıydım ama banyoya kadar gidip geri dönmeyi gözüm yemedi. Ayıklık beni tembelleştiriyordu. Ayaklarımı yataktan aşağıya indirdim. Komodinden cini çıkardım. Doluydu. Bu keyfimi geri getirdi. Şişeyi kaldırıp, "Hiç bitmiyor," dedim.

"Melekler dolduruyor herhalde," dedi Sami.

Melek! "Belki de huridir," dedim.

"Huriler sadece Tanrıların içkisini dağıtır," dedi. "O da

cennete gidebilirsen! Onlar böyle zıkkımlara ellerini bile sürmezler."

Huri, melek ya da Tanrıça, benim için fark etmezdi. Şişeden birkaç derin yudum aldım. Mutlulukla gerindim. Birazdan mideme inen boruda biriken pas eriyecekti. Sami, boş boş, meraksız gözlerle şişeye bakıyordu. İçki konusunda tam bir cahildi.

"Eğer Tanrıların hüküm sürdüğü dönemde imbik icat edilseydi hepsi gerçek içki içerlerdi," dedim. Şımarmama dayanamayacağını belli eden, dudaklarında uç vermeyecek bir tebessümle sırıttı. "Bunu nasıl yapıyorsun?"

"Neyi nasıl yapıyormuşum?" dedi. Gözlerini şimdi de usturaya çevirmişti.

"Güler gibi yapıp, surat asmayı." Umursamaz bir hareketle başını salladı. "Tamam," dedim. "Tanrıları bilmem ama sen haklıymışsın. Oteli devretmemiz iyi oldu. İçki bollaştı."

Yatağa yaklaşmış, doğrulmam için omzunu hafifçe eğmişti. Tutunarak ayağa kalktım. Yüz yüze geldik. Gözleri benim kadar yaşlıydı. Ona çoktandır bu kadar yakından bakmamış olmalıydım. Gözlerini kaçırdı. "Emin geldi," dedi.

Omzunu bırakıp sesleri dinledim. Gölgeler, sıcaklık... Sonra vazgeçip sordum. "Saat kaç?"

"İki," demeden önce uzun uzun baktı.

Öğünün birinden kurtulmuştum. "İyi," dedim. "Tam kahvaltı zamanı."

Yirmi dakika sonra terasa çıktık. Sıcak, ağustosböcekleri, Küçük Ada oradaydı. Emin, karısı ve Çiğdem ortalıkta görünmüyordu. Uç tarafa yürüdük. İnsanlar! Ankaralı adamla genç karısı ve birkaç Alman, asmanın gölgesindeki masalarda yemek yiyordu. Sami'nin bulmaca köşesine geçtik. Mücella'nın getirdiği tepsiden biraz meyveyle, yarım dilim ekmek ve tabii ki Mücella'dan korkuma, peynir yedim. Emin yukarıda, karısının yanındaymış. Çiğdem de denizde.

Sami, son lokmaya kadar bekledi. Ekmeğin kuru köşesini çiğnememi bitirir bitirmez, konuşmaya başladı.

"Son zamanlarda ne düşünüyorum, biliyor musun?" Alacağı cevaptan hoşlanmayacağını bilen bir tavırla bakıyordu. Omzumu silktim. "Şunu: Hatırlamaya değer ne yaşadım?" Birini ikna etmek istediği zaman yaptığı gibi öne eğilmişti. "Evet, elli yaşını geçtim ve hatırlamaya değer ne yaşadım? Soru bu. Durmadan bunu düşünüyorum."

Sözlerini bitirince geri çekildi. Sen yaşadın, der gibi düşmanca bir öfkeyle bakıyordu. Kendimi savundum. "Dert etme. Benim hatırladıklarım canıma okuyor."

"Fark etmez," diye üsteledi. "İyi ya da kötü, hatırlamaya değer bir şey yaşamak... Benden geriye hiçbir şey kalmayacak. Hayatım, iz bırakmayan su lekesine benziyor. Yere saçılmış, eninde sonunda kaybolup gidecek yarım bardak su..."

Benden evvel bunayacaktı. "Bir zamanlar İtalyan bir sevgilin vardı," dedim, karısını atlayarak. "Onu hatırlasana!"

İnatla başını salladı. Öfkesi bakışlarını karartıyordu. "Geçen gün adını hatırlamak için yirmi dakika düşündüm."

"Yaşlandın," dedim. "Lola'ydı."

"Madam Lola, ev sahibesiydi, budala. Kızın adı Laura'ydı."

"Tamam," dedim. "Kızma. Ben de yaşlanıyorum."

Biraz düşündü. "Aslında bütün yetişkin ömrüm neredeyse seninle geçti."

"Kötü mü bu?" dedim.

"İyiydi diyemem," dedi. Gözbebekleri iki yana gidip geldi; ardından da başı. "Gemi faslı hariç. Bak, midem bulansa da okyanusta gezinmek zevkliydi." O midesini hatırlıyordu, bense Mahler'in becerdiği Hausa kadınlarını. "Kötü olan şu: Nedense hep tartışmaları, en çok da kavgaları hatırlıyorum. Özellikle de seninle olanları."

Lafı ağzından aldım. "Peki, itiraf ediyorum. İlk tanıştığı-

mızda, bir ara, 'Ben bu herifi vururum' diye düşünmüştüm," dedim. "Ciddi ciddi hem de."

"Stalin için beni vuracaktın ha! Tüh sana." Elimde silah varmış gibi bakıyordu. "'Troçki hain de,' diye, bas bas bağırıyordun."

"Gençken de aptalın tekiydim yoldaş," dedim. Gülecek diye bekledim. Gülmedi. Sandığımdan da mutsuzdu. "Saçmalıyorsun," diye devam ettim. "Ne yap, biliyor musun? Bol bol balık ye, beyne iyi geliyormuş. Göreceksin, bir sürü iyi şey hatırlayacaksın."

Bir süre konuşmadan bekledi. "Hatırladıklarım hep mutsuzluklarım," dedi, neden sonra.

Eğer bir gün elime bir fırsat geçerse mutluluk kelimesini sözlükten silecektim. "Boş geç," dedim. "Üstünde durma. Kim bilir, belki de değerli olan mutsuzluktur."

"Sen ölmeye çalışıyorsun. Ya ben? Hiçbir şey yaptığım yok. Amacım kalmadı." Başka zaman olsaydı, 'Sen de öl yoldaş' derdim, ama onun geride kalıp etrafa göz kulak olması gerekiyordu. "Dokusu, kokusu, rengi, amacı olmayan bir hayat... Bazen düşünüyorum da, acaba öldüm de farkında mı değilim?"

Bira zamanı geliyordu, ama Veli'ye seslenmek yerine elimi uzatıp omzuna dokundum. "Ne oldu? Tam her şey istediğin gibi yoluna girmişken.."

Elini kaldırıp beni susturdu. Gözlerimin içine, ta dibine bakıyordu. İtiraf edecek diye düşündüm. Aslında onu dinlemek istemiyordum. İstediğim bir, belki iki, biraydı.

"Galiba ilk kez ödüm koptu," dedi. Sonra ara vermeden, tehditkâr bir tavırla inceltiği sesini bıçak gibi ileriye itti. "Sakın benden evvel ölmeye kalkışma... Bütün hayatım boyunca seni izledim. Bu kez öncelik sırası bende. Bizi istemeyen, buruşturup atan bu boktan dünyada tek başına kalmayacağım. Anladın mı?"

Ellerini hınçla sallıyor, kimsesiz bir çocuk gibi mızıldanıyordu. Tamam, devrim onu yetim bırakmıştı ama bağırıp çağırmasına katlanmak zorunda değildim. "Buna söz veremem yoldaş," dedim. "Ama bir bira ısmarlarsan, düşünürüm."

"İçkiyi bırakmalısın," dedi. "Yoksa öleceksin..." Beklemeden haberi verdi: "Gerekirse zor kullanacağız..."

Cağız!... "Suç ortağını öğrenebilir miyim?" Cevap vermedi. Zaten aptalca bir soruydu benimki. İffetli Tanrıça! Başka kim olabilirdi ki? "O kız çatlağın teki," dedim. "Bana kafayı takmış... Seni de kafaya almış..." Kafası serbestmiş gibi başını sallıyordu. Onu kaybediyordum. "Bana bir şey yapamazsınız. Tekrar tımarhaneye gitmeyeceğim..." Gidecekmişim gibi bakınca son hamleyi yaptım. "Rızam olmadıkça bunun için mahkeme kararı gerekir, yoldaş."

"Belki ağabeyinle konuşuruz..."

Elimi kaldırmaya çalıştım ama başaramadım. Bağıracaktım, dudaklarımı da kıpırdatamadım. O zaman anladım. Ağustos'taydık ama donmuştum. Buz içinde bir fosil... Yapabildiğim tek şeyi yaptım: Kirpiklerimi bile kıpırdatamadan sadece düşündüm. Salim'e sorarlarsa, o alçağın beni geçen seferki gibi tımarhaneye tıkacağına emindim. İlk düşünce daha da korkutucu olan ikincisini peşinden sürükledi: Belki de çoktan konuştular... Midem zehir yutmuşum gibi ekşiyip yandı. Birden burnuma kötü kokular geldi. Galiba ödüm kopmuştu. Hapı yuttum...

Tenimi alçı gibi kaplayan buzu çözen bu sessiz çığlık oldu. Önce dudaklarımdaki acıyı hissettim, sonra benimkine benzemeyen sesimi duydum. "Alçak!"

Alçak, cevap vermedi. Ben de önümdeki meyve tabağını alıp suratına doğru savurdum. Hareketlerim yavaştı, Sami eğildi, tabak kısa bir kavis çizerek havada uçtu ve kafası ayna gibi parlayan dazlak adamın ayaklarının dibinde parçalandı. Uzun boylu kadın kısa bir çığlık atarak doğruldu.

Adam ise soğukkanlılığını korumayı başarmıştı. Kopan şangırtının ardından ilk hareket eden Veli oldu; adam karısını masaya oturturken, o, yere saçılan üzümleri toplamaya koyulmuştu bile.

Sami, endişeyle irkilen Almanları el işaretleriyle yatıştırdı. Ne şaşırmış ne de öfkelenmişti. Herkes yemeğine dönünce söylenerek uzaklaştı. Bunak herif! Bunca yıl sonra hatırlamaya değer bir şey yaşamadığını fark ettiği için mi beni tımarhaneye geri gönderecekti?

Arkasından gidebilecek gücüm olsaydı giderdim. Yoktu, bu da bana öfkemi birayla soğutmaktan başka bir yol bırakmıyordu. İşini bitiren Veli'yi çağırıp birkaç şişe getirmesini söyledim. Burnumda hâlâ o kötü koku vardı. Kolumu kokladım: Çürümüş et gibi kokuyordu. Galiba ölmek için Tanrı'ya boşuna yalvarıyordum. Ölmüş de gömülmemiş bir cesettim.

On beş dakika sonra, ikinci partinin ikinci şişesini haklarken Çiğdem denizden döndü. Buz erimiş, biraz ısınmıştım. O keyifliydi. Üzerindeki ıslak beyaz elbise vücudunu örümcek ağı gibi sararak hatlarını öne çıkarmıştı. Karşıma oturur oturmaz neşeli, gelecek umudu taşıyan bir gülümsemeyle sordu. "Nasılsınız?"

Lafı gevelemeden, "Avcunuzu yalayacaksınız," dedim.

Bakışları birden söndü. Gülümsemesi bahar canlılığı gibi kısa sürmüştü. "Ne oldu yine?"

"Tımarhaneye sen gir," dedim. "Çünkü asıl kaçık sensin."

Işıltısını, rengini yitirmiş, boş gözlerle bakıyordu şimdi. Bomboş; aklına susmaktan başka bir şey gelmiyormuş gibi. Kendini toparlayınca mırıldanarak kibarlığına sığındı: "Ne demek istediğinizi anladığımı söyleyemem."

"Söylemek istediğim şu: Seni becerecek birisini bul ve benimle uğraşmaktan vazgeç."

Yanakları kızarınca biraz sakinleştim. En azından ondan üstün olduğum bir konu vardı: utanmazlık.

"Kabalığınızla neyi gizlemeye çalışıyorsunuz? Korkularınızı mı?" Cevap vermedim, elde ettiğim üstünlükle mutluydum. "Kim bilir, belki de bulmuşumdur."

Kendinden emin, meydan okur gibi bakıyordu şimdi. "Öyleyse bize karışma," dedim.

"Siz?"

"Ben ve içkim."

"Anlaşıldı!" Suratına doğru uzattığım şişeyi görmüyormuş gibi gözlerimin içine bakıyordu. "Anlamsız kabalığınızın nedeni bu demek."

"Arkamdan dolap çevirirsen her şeyi yaparım. Az önce yardakçının kafasına tabak attım. Tam senin oturduğun yerde duruyordu."

Biraz düşündü. "Sizin onaylamadığınız bir şeyi yapabileceğimi nasıl düşünürsünüz?"

Doğru mu söylüyor? Gevşemedim. "Sana güvenmiyorum. Bizden..." Güldüm; ayarttığı yardakçısını ayrı tutmalıydım, ona söylüyor olabilirdi. "Benden, gizlediğin şeyler var. Bahse girerim."

Yanakları hâlâ kırmızıydı. Yine bir süre düşündü. "Pekâlâ, diyelim ki, size bilmek istediklerinizi anlatmaya razı oldum. Bunun için içkiden vazgeçer misiniz?"

Hem kibirli hem de komikti. Daha çok da budala. İyimser bir budala hem de. "Bana içkiyi bıraktıracak kadar önemli hiçbir şey yok." dedim. "Bunun için hastaneye yatacağımı düşünüyorsan, aptalın tekisin."

"Belki ara bir yol bulabiliriz."

"Ara, yan ya da ana yol... Hiçbir yere gitmiyorum. Burada kalacağım ve içeceğim. Otel benim, dersen, başka yere taşınırım."

Bir süre yoğun, hamur gibi şekil alan bir sessizliğin içinde kıvrandıktan sonra cansız bir sesle sordu. "Neden ama?"

"Buradan ayrılamam. Randevum var."

Kiminle diye sormadı. "Şöyle yapsak. Bir arkadaşımı, daha doğrusu eski doktorumu buraya davet ettim. Onunla konuşsanız."

Deli doktoru. "Herkesle konuşurum," dedim. Sağ elimin işaret parmağını masaya koyup, orta parmağımla etrafına bir daire çizdim. "Yerimden kımıldamamak şartıyla."

Meraklanmıştı. "Çizdiğiniz nedir?"

"Daire," dedim. "İçinde gerçek hayat var. Çünkü o hayat, benim hayatım."

"O dairenin dışında da hayat var ama."

"Dışında çöl var," dedim. "Sağır bir Tanrı'nın buyruğu altındaki kum yığınları. Akreplerin, yılanların dünyası."

Yine mayalanarak büyüyen o sessizliğe sığındı. Geri geldiğinde umudunu yitirmişti.

"Sorununuz ölçüsüz olmanız... İçmenizin, hüznünüzün, pişmanlığınızın ölçüsü yok. Kendinizi ıssız bir adaya hapsetmek istiyorsunuz ama ıssız ada diye bir yer yok." Biraz düşünüp tekrarladı: "Eminim, yok. Anlamıyor musunuz? Hem canlı olup hem de yalnız, tek başınıza olabileceğiniz bir yer yok... "

"Var," dedim. Sonra aklıma geleni söyledim. "Ana rahmi."

Yüzü yaşamla tekrar ilişki kurmuş gibi aydınlandı. "Ama siz doğalı çok oldu." Eğildi. Heyecanlanmıştı. "Belki bir çocuk... Bu her şeyi halledebilir." Neredeyse ellerini çırpacaktı. "Hadi canlanın biraz. Meraklanın. Çıkın o dairenin dışına!"

"Teşhirci değilim ben. İnsanların yaşadığımı görmesi gerekmez..."

Sonra birayı yudumladım. Tam yaşamayı unutmuş, kişileri merak etmekten vazgeçmişken her şeyi tekrar baştan almaya niyetim yoktu... Kuşlar uçarken mi, yoksa yerdeyken mi ölürler? Belki saçmaydı ama asıl merak ettiğim buydu.

Üçüncü şişeye uzanırken fark ettim. Bir şeyler değişmişti. Biraz bekleyince açığa çıktı. Sessizlik: Biçim değiştirmiş-

ti. Terasa ait, Çiğdem'in yaymadığı türden bir sessizlikti bu. Karşımda, yaşamın içinde hâlâ umutla beni bekleyen kadına döndüm. "Farkında mısın?"

"Neyin?" dedi.

Hayal kırıklığı, erkekleri kışkırtan yanık yüzüne bir gölge gibi yayılmıştı. Ayrı yerlerdeydik. O hareket etmeye hazırlanan trendeydi bense peronda bekliyordum. "Ağustosböcekleri," dedim, sessizliği tam olarak kavradıktan sonra. "Ötmüyorlar."

"Ne var bunda?"

"Bunlar şehvetli böceklerdir," dedim. "Böyle durup dururken susmazlar. Hele iş üstündeyken, asla."

Veli'yi arka tarafa, karabiber ağacına gönderdik. Oğlan üç dakika sonra yanında, güneşin altında pırıl pırıl parlayan şekilsiz mahlûkla köşede belirdi. Kollarım iki yana açıldı, kökünden kesilmiş bir ağaç gibi yavaş yavaş geriye devrildim. Fındık! Uğursuz yunus, günler sonra nihayet su üstüne çıkmıştı.

Fındık, karada –eğer yerde sürünmüyorsa– ayaklarını kaldırmadan sürüyerek yürür ve iki yana sallanırdı. Adımlarını yine öyle atıyordu. Plastik koltukta geriye yaslanarak masaya yaklaşmasını bekledim. Tam karşıma gelince durdu. Omuzları meydan okur gibi havaya kalkmıştı. Doğrulup paketi uzattım. Sanki meyve seçermiş gibi hepsini tek tek elden geçirdikten sonra iki sigara aldı. İlkini dudaklarına, ötekini de dikkatle kulağının arkasına yerleştirdi. Onu izlemeye koyuldum. Havaya üflediği ilk dumanla birlikte omuzlarını indirdi.

Beklediğim işaret buydu. Eskisi gibi dosttuk. Boş sandalyeyi işaret ettim. Yavaş hareketlerle –sanki kaymaktan korkuyormuş gibi– iki hamlede sandalyeye oturdu. Yerine yerleştiğinde ipin öteki ucuna sağ salim ulaşmış yorgun cambaz gibi mutlu bir ifadeyle gülümsüyordu. Daldı mı? Ne buldu? Sessizlik bir çit gibi aramıza girince Çiğdem'e döndüm.

Gülümsemeden, "Galiba istenmiyorum," dedi.

Yanılmamıştı: Mutlu yunus, Çiğdem uzaklaşır uzaklaşmaz konuşmaya başladı. Benim kadar sabırsızdı. "Gomutan geğdi... Getidi mi? He!"

Kirpiksiz gözlerini –o gözlere ne kadar göz denirse– üstüme dikmişti. O öyle bakarken zil sesini duydum: Karar saati! Eğer doğruyu söylersem onu bir daha göremeyecektim. Kesindi bu. Öteki seçenek! Yalan söylersem, Yarımada'nın üstünde bana benzeyen tek varlığı aldatmış olacaktım. Yutkundum. Beni anlar mıydı? Buluşmaya geç kaldım. Eğer Tanrı'nın unutkanlığı ile lütfu arasında sadece bir sözcük varsa, yalan söyleyebilirdim. Uzaktaki zil, direncim gibi zayıflıyordu. 'D' bir, 'ü' iki, 'r' üç, 'ü' dört, 's' beş, 't' altı, 'l' yedi, 'ü' sekiz, 'k' dokuz! Dokuz harfli bir sözcüğe teslim olmayacaktım. Tekrar yutkunup, boğazımdaki dikenli teli koparadım. "Getirdi," dedim, sonra.

"Nası bi şi?" Gözleri daha da irileşmişti.

Bira şişesini bırakmadan ellerimi iki yana açtım. Bir yandan da 'Rahat ol, şarlatan' diyordum kendi kendime: 'Yanakların kızarmayacak. Zaten kıpkırmızı.' "Kocaman bir Kaleşnikof," dedim. "Nah, bu kadar."

"Geleş, demek?"

"Keleş," dedim. "Hem de çift şarjörlü."

"İkili he?" Başımı eğdim. "Yeşe sen!"

Gözleri gibi yüzü de genişledi. İçki beni, yalan onu mutlu ediyordu. Gülmesini bilen, benimle hayatını tehlikeye atmaktan kaçınmayan, 'kızım, kızım' diye ağlayan bir kadının ardından gözyaşı döken, dost, doğa harikası bir balığı aldatıyor, Yarımada'nın, Tabur Defteri'nin kutsallığına ihanet ediyordum. Defterinden sil beni dememek için zor tuttum kendimi. İmdadıma bira yetişti. Üçüncü şişenin dibinde kalanı da hızla mideme indirdim. Sıra, cevabı için alçaklığı ve yalanı göze aldığım sorudaydı.

"Ya sen?" dedim. "Söylediğim yere daldın mı?" Başını ya da benim başına benzettiğim uzvunu salladı. "Orada mı?"

Hemen cevap vermedi. Önce alnından süzülen su nedeniyle sönmeye yüz tutmuş sigarasını uzun uzun emdi.

Sonra, "Bişii vaa..." dedi yayvan yayvan. "Emme bilmem gari, gumun altında, tam görünmütturu..." Ayağa kalkmaya çalıştım, ama beceremedim. Fındık devam etti. "Emme senin dedigin yerde değil... İki yüz gulaç gada Uzunada'ya doğru... Ardıç va ye, aha dibinde."

Boş şişeyi kaldırıp Veli'ye gösterdim. "Emin misin?"

"Çoh derin," dedi. "Akıntı da va."

Cam gözlerine baktım, emindi. Sonuncuymuş gibi derin, uzun bir soluk aldım. Zamanın kapsamının daralacağı, gelecek diye bir tanımının olmayacağı o noktaya varmak üzereydim. "Ardıç," diye mırıldandım.

"Ayın gaçı bogün?" Kaçı? "Unutmadın de mi?"

"On beşi," dedim.

"On yedi Eylül'de..."

İflah olmaz kaçık! "Aklımda," dedim. "On yedi Eylül'de Midilli'ye gidiyoruz."

Sevinçle güldü. Ben de elini uzatmış gibi karşılık vererek gülümsedim. Öleceksem, bu yalandan olmayacaktı. Veli'nin getirdiği şişeyi işaret ettim. Fındık başını salladı. "Sen de içme. Elin titrer sonracıma..."

"Merak etme," dedim. "On yedisine kadar ayılırım... Hadi anlat! Kaç kulaçta?"

Omuzlarını silkti. "Ne bilem ben? Çoh derin dedim ya."

"Hemen yarın altında mı? Kıyıya ne kadar yakın?"

Ağzını buruşturdu. "Otuz mu disem?"

Otuz kulaç! "Tam Ardıç'ın hizasında, öyle mi?"

Başını salladı. Ardıcı gözümün önüne getirmeye çalışırken garip bir şey oldu. Düşüncelerim resme dönüşmeye başladı... Sağda, yamacın içine oyulmuş tüneli andıran yolun üs-

tünde kırmızı bir araba görüyordum. Yamacın tepesindeki gökyüzünün rengi griden siyaha dönmek üzereydi, Çoban Yıldızı tepelerin arasındaki vadiye doğru inmeye hazırlanıyordu... Peki, oraya ne zaman gidecektim? Bir ses 'Hemen' diye bağırdı. Sonra da, 'Yarın!' Yarın da bir resme dönüştü: Ortasında tek bir ağacın yer aldığı bir deniz manzarasına.

"Essahtan geliyon dimi?" Nereye gidiyordum? Üstüne eğildiğim manzaradan kaldırmadan, başımı salladım. "Ölese helelleşeceez?"

Demek yunusların da cenneti vardı? "İstediğin helalleşmekse, helalleşiriz," dedim.

"Seni gandırmacaam gari."

Demek yalan onu da öldürmüyordu. "Ne kandırması?" diye sordum.

"Şu senin enik..." Art arda sökün eden resimlerden –tabii resimlerin yanında dört şişe bira da vardı– serseme dönmüştüm. Fındık, boş boş baktığımı görünce açıklamaya koyuldu: "Hani anasını otobos çinedidi..."

"Benek," dedim, heyecanla.

"Hah, Beneh mi, deneh mi, herniyse, işte o, gecen gış öldüydü... Ben sana diyiveceğdim ama Handen garısı 'Sagın süğleme,' didi."

Bir süre ikimiz de konuşamadık. Neden sonra örümcek ağını andıran gözenekli sessizliği yırttım. "Nasıl oldu?"

"Gim bileceh! Ölüvemiş işte..." Biraya uzandım. "Alaman goyunun sırtında bulduydum. Aha, çöp varillerin urda. Argadaki gör guyunun ardına gömüvedim... Derine. Üstüne de nah, büğle gocaman bir daş godum."

Benek de gitti. Ailede gömülmeyen tek kişi kalmıştı: ben! "Yarın," dedim.

"Ni didin?"

"Hiç," dedim.

"Gözüne bi şi mi gaçtı?"

Hafif hafif hıçkırıyordum ama, "Kaçmadı," dedim. "Gözüme hiçbir şey kaçmadı."

Münzevi kaçak, Schoendoerffer'in köpeği, doğmamış çocuğum, ölünceye kadar bakacağıma söz verdiğim halde geceye, karanlığa, açlığa, yılanlara, zehirlere terk ettiğim zavallı yaratık.... Biraya uzandım: Ne yapacağım? Belleğimde kocaman, uçurumsu bir boşluk vardı. Anlattığım hikâyenin –belki de anlatmıyor, okuyordum– sayfaları arasında kaybolmuş gibiydim; nerede kaldığını bilmeyen bir şaşkın! Kahramanlarından birisi olabilir miydim o hikâyenin? Her şey birbirine karışmıştı. Güldüm. Hayatta mıyım, bundan emin değilken nesi garipti şaşkınlığımın? Gözyaşlarımı içeride tutmak için gözlerimi kapattım. Sonra birisinin çıkıp, kitabı açarak, kendi başıma bulamayacağım o yeri bana göstermesini diledim; bir kılavuz.

Gözlerimi açtığımda o adamı gördüm. Her karşılaşmamızda yüzünün altüst edildiğini düşündüğüm adamı. Yine sırıtıyordu. Bir işaret mi? "Nasılsınız?" dedi adam.

Fındık'a döndüm. Yarım saat önce Çiğdem'in yaptığı gibi yerinden doğruldu. "Ben gidem gari..." Elimi kaldırdım. "Ne vakit görcem gomutanın getidiğini?" Ne zaman? "Fışkırak çal..."

"Tamam," dedim. "Çalarım."

Fındık sallanarak uzaklaştı. Adam, "Fışkırak?" dedi.

"Islık," dedim.

Adam, davet beklemeden karşıma oturmuştu. Tanrı'dan kılavuz dilemiştim, o bana saygısız bir şarlatan göndermişti.

"Kısa bir araştırma yaptım. Oteli satmamışsınız." Sadece saygısız değil, meraklının da tekiydi bizim şarlatan. "Aslında burada yatırım yapmayı düşünen bir grup var. Yakın arkadaşlar. Belki ilgilenirsiniz."

"Lokantacı mı bunlar? Yoksa aşçı mı?"

Adamın alay edilmeye aldırdığı yoktu. "Nakliyeciler; ama

turizm sektöründe de yatırımları var. Otelinizle ilgilenebilirler."

"Öyle mi?" dedim.

"Cömert davranacaklardır. Bunu garanti ederim."

Konu giderek ilginç bir hale dönüşüyordu. "Ne kadar cömert?" dedim.

"Rakamı siz söyleyin..." Adamın gözleri pazarlığı uzatmaya niyeti olmayanlar gibi çabucak kısılmıştı. "Üstelik sizi yurtdışında da bir süre misafir ederler. İstediğiniz birisiyle. Mesela az önce fışkırak çalan dostunuzla." Fındık'la yurtdışına gitmek! İyi bir kahkaha patlatmak üzereyken sustum. "Yurtdışında çok iyi tesislerimiz var."

Kılavuz konusunda yanılmış mıydım? Yoksa Tanrı'nın kulakları yeniden duymaya mı başlamıştı? Adamın uzattığı sigarayı alıp yaktım. Lokantacının teki oteli satın alıp Fındık'la beni buradan uzaklaştırmak istiyor! Neden? İrkildim. Her şey yerine oturuyordu. 'Tamam, düşünürüm' diyecektim. Sesim çıkmadı. Çaresizlikle elimi uzattım.

Adam, masayı boşaltma sırasının ona geldiğini anlamış gibi elimi çabucak sıktı. "Arkadaşlarıma ne diyeyim?"

Bir süre –ölümü hatırlatan koyu gölgesinin altında– ne diyeceğimi düşündüm. Belleğimin ortasındaki o uçurumun başındaydım; dilim tutulmuş gibiydi. Neyse ki o manzarayı hatırladım; ortasına Ardıç ağacını yerleştirdiğim, adına 'Yarın' dediğim resmi... Kekelemeden, "Yarın," dedim. "Sabah konuşuruz."

Adam, istediğini elde etmiş gibi ayağa kalkınca uzun boylu kadın köşede ortaya çıktı. Adam ona doğru hızlı adımlarla uzaklaştı.

Yarın! Geleceğimin sonu. Büyük buluşma...

Veli'yi çağırıp ne kadardır burada oturduğumu sordum. "İki saat," dedi.

Hayatımın en önemli iki saatini orada, Küçük Ada'yı gören

masada bırakarak doğruldum. "Odaya," dedim, koluma giren Veli'ye. Galiba Tanrı sonunda hep yek atmaya razı olmuştu.

Odada vantilatörü çalıştırıp yatağa uzandım. Derin bir soluk aldım. Yarın, zarlar savrulduğunda tek başıma ayakta duracaksam artık olabildiğince az içmeliydim.

Temmuz 1998:

"Bu kaçıncı?" diyor.

Yüz yüzeyiz; göz göze. Bakışlarında garip, gözlerine ait olmayan bir koyuluk var: hiçbir şeyin gölgesi. Görebilsem, benimkilerde kararsızlık ve utanç var diyeceğim. Yorgun, doyurulmuş bedenlerimizin arasındaki nem soğudukça ince bir zara dönüşüyor. Hayatın gerçekleri ile bu odaya sıkışıp kalmış gerçekleri, bizim gerçeğimizi, birbirinden ayıran ama ne yaparsak yapalım eninde sonunda buharlaşacak, yok olacak bir zar bu.

"Neden cevap vermiyorsun?"

"Neyin kaçıncısı?" diye soruyorum. "Sevişmemizin mi?"

"Bu kaçıncı gelişim?"

Beklemenin öteki adı; gelişi, sonra gidişleri. Unutmayı dilediğim acılı anılar. "Beşinci, belki de altıncı," diyorum.

"Beşinci," diyor. "Her seferinde bu son diye diye, tam beş kez geldim."

Bu onu öfkelendiriyor mu? Gözleri sağır, cevap vermiyor; koyu, geçirimsiz bir perde gibi. "Her şey hazır mı?" diyorum.

Ona ablasından söz etmeli miyim? Hayır, bu son ziyaret. Bu kez gidecek. Pasaportunun, biletinin hazır olduğunu söylemedi mi? Aklımda sorular... Ailesi bu ani kararı kabullendi mi? Ya ben? Ben susarak beklemeliyim. "Ne düşünüyorsun?" diyor birdenbire.

"Hiç," diyorum. "Bir şey düşünmüyorum."

"Yalancı," diyor.

"Ya sen," diyorum.

Cevap vermiyor. Ne dudakları ne de gözleri: ikisi de suskun. Ayağa kalkıp açık pencereden dışarısını seyrediyorum. Temmuz'dayız ama garip bir gün. Fırtına sabahtan beri batı ufkunda hazırlık yapıyor. Denizin ortasında suya gömülmüş yüklü salları andıran bulut gölgeleri: Bazıları kumru grisi, bazıları martı beyazı. Pencereyi kapatmalıyım. Kararan ufukta bir okyanus görkemi var: erişilmez ve ürkütücü...

"Hayat kendimizi değiştirip değiştiremediğimizin öyküsüdür," diyor, birden. Pencereyi kapatmadan odaya dönüyorum: Şehvetin kırmızı pelerininden sıyrılmış bedeni –hâlâ yarı çıplak– yatakta uzanıyor; gözleri dünyayı, kıtaları içine alacak kadar büyük. Tanrım, ondan nasıl ayrılacağım? Sözlerinin gerisi de var: "İlginç hayatlar, kendisini değiştirebilmiş kişilerin öyküleridir..." Sonra bombayı odanın ortasına bırakıyor. "Benimle gel!" Nereye? "Afrika'ya." Onunla Afrika'ya gitmek. Sıcağı, nemi, okyanusu ve Mahler'i hatırlıyorum. Ben bunları hatırlıyorum; o, hayatımda aldığım en kışkırtıcı daveti tekrarlıyor. "Benimle gel!"

"Ben sıramı otuz yıl önce savdım," diyorum.

"Ama o zaman ben doğmamıştım ki," diyor.

"Sorun da bu zaten," diyorum. "Kötü zamanlama."

"İnatçı!" diye devam ediyor. "Kendin olarak kalmaya niyetli olduğun için... Değişmek bu kadar zor mu?"

Bilmiyorum, ama insanın henüz değiştirecek yetişkin bir hayatı olmadığında bunu kolay sandığını biliyorum. "Bizim öykümüz en az üç kez yeniden yazıldı," diyorum. "Yenisi sıkıcı bir tekrar olur."

"Olsun, göze al! Risk al! Aşk, bu değil midir?"

Bir kazazede gibi bakıyor şimdi: kurtulma umuduyla. Başımı sallıyorum. Bizim aşkımız geceleri bu odada yakılan bir

fenerin duvara vuran ışığı gibi; büyüleyici ama geçici... Gelirim diye bağırmak isterken, "Gelemem," diyorum.

"Neden?" diyor. "Ben her şeyi göze almaya hazırım."

Hazır, çünkü zamanı var. Oysa ben... Onunla geleceği arasına girmeyeceğime söz verdim. İhanete alışabileceğimi bilseydim, kendime biraz inansaydım, belki denerdim. "Geleceğinde olmayacağım," diyorum. "İstemediğimden değil, olamayacağımdan; doğa izin vermeyecek buna."

Bir süre susuyor. İkimiz de çaresiziz. Hangimiz acımasızlığını utandırıcı bir yansızlıkla sergileyen doğaya, gerçek Tanrı'ya karşı koyabilir? Kibritin hışırtısı sessizliği de yakıyor; kül olmuş, havada uçuşan kirli bir sessizliğin içinde birbirimizi kuşkuyla süzüyoruz.

"Gelecek peşinde değilim," diyor, sigarasını yarıladığında. "Şimdiki zamana, bugüne de razıyım. Ne kadar sürecekse sürsün, yaşadığım andan alacaklarım yeter bana." Susuyorum. Cevabı sessizliğim veriyor. Ama o sağır. Söylediklerimi duymuyor; birden sıçrıyor: Hayal kırıklığından öfkeye. "Bana gerçekten âşık olup olmadığını bilmek isterdim. Delice, benim gibi." Delice? Birisine böyle âşık olduğumuz nasıl anlaşılır? Cevap sessizliğin içinde kısık bir çığlık gibi yankılanıyor: Âşık olduğumuza acımayı bırakmamızla... Ona acıyor muyum? Emin değilim. Belki acıdığım... Titreyen sesi kararsız düşüncelerimi bölüyor. "İnanmadığın aşk değil, sensin. Kendine inanmıyorsun. İnançsızlığının ardında senden başka hiçbir şey yok. Çünkü birisinin sana delice âşık olabileceğini kabul etmek istemiyorsun; kendini hor gördüğünden mi? Neden?"

Neden! İlle bir neden gerekiyor... Oysa çoğu kez neden diye önümüze koyduğumuz, sadece mazerettir; kabullenmek istemediğimiz bir şeyi reddedemediğimiz için uydurduğumuz bir mazeret... Kadınları asla anlayamazsınız! Bunun, anlaşılmamak, budalalıklarını gizlemek isteyen kadınlar ta-

rafından uydurulmuş bir yalan olduğunu biliyorum. Karşımdaki kadının ne istediğini çok iyi anlıyorum... "Delice!" diyorum. "Çoktandır böyle bir şey yapmadım."

"Benim için ne yaparsın?" Öfkeden hayal kırıklığına geri geliyor. Düşüyor; sırtüstü. "Ölür müsün?"

"Sus," diyorum. "Ölümü kışkırtma!"

Daha söyleyecekleri var ama vazgeçiyor. Yüzünü buruşturuyor; bir korkağa bakar gibi. Sonra, "Pekâlâ," diyor. "Hadi git, biraz uyuyacağım."

Giyinip dışarıya çıkıyorum. Bulutlardan sızan gün ışığı batıdaki fırtınanın karanlığına saplanmış altın rengi bir kılıca benziyor. Kasvetli ama büyüleyici manzarayı adalar tamamlıyor. Ona gerçek sevginin vazgeçebilmek olduğunu nasıl anlatabilirim? Anlatamam. Sigara yakıyorum. Sami yaklaşıyor, hayır, yaklaşan o değil, koltuk değnekleri; değneklerinin betonda çıkardığı sesler. Üflediğim duman adalara doğru yayılıyor. Sami, kendisi de gelince soruyor. "Ne oldu?"

"Hiç," diyorum. "Acı çekiyor."

"Vazgeçmeyeceksin, değil mi?" Başımı sallıyorum. "Zor olmalı."

Düşünüyorum. Zor muydu? Kendimle meşgulüm. "Acı çekeni seyretmek! Zor olan bu," diyorum. "Çok sevdiğin birisine acı verme utancına katlanabilmek..."

"Bunu onun iyiliği için yapıyorsun."

İyilik. İyi olmaktan nefret ettiğimi, iyi diye anılmanın artık midemi bulandırdığını söylesem.

"Kötü, aşağılık birisi olmak için neler vermezdim." Başım kendi kendine sallanıyor. "Birilerinin iyiliği için isteklerimden vazgeçmek; sorsalar, hayatımın özeti budur derim. Ne kadar sıkıcı! Bir kere bile zevklerimizin hizmetkârı olmadık. Hep vazgeçtik. Birisi bize erdemleri gerektiğinden fazla önemsediğimizi söylemişti. Mahler miydi? Kim söylediyse, haklıymış."

Sami, "Otur," diyor. Sigara içmek ve utanmaktan başka işim yok, oturabilirim. Oturuyorum. O avutur gibi devam ediyor: "Belki gerçekten de dediğin kadar iyi ve sıkıcıyız. Ama elimizden ne gelirdi? Hırsızlar, kötülüğümüzü bizden çalmışlar, kötülük yeteneğimizi yok edip, bizi iyi olmaya mahkûm etmişler. Ne dersin? Egomuzu daha küçücükken, insanseverlikle, devrim marşlarıyla silip yok mu ettiler?" Gülüyorum. "Gülme," diyerek, susturuyor beni. "Ciddiyim. Şu halimize bak! Hep biz, varsa yoksa biz! Ben demeyi unuttuk."

Sonra susuyor. Birbirimizi süzüyoruz. Dudaklarımız aralanıyor. Aynı anda Midilli açıklarına bir yıldırım düşüyor. "Birileri çeneni kapa diyor," diyorum.

Sami gülümsüyor. Oysa ben utanmasam ağlayacağım.

Bir saat sonra odaya geri döndüğümde giyinmiş, pencerenin önünde denizi siyaha boyaya boyaya Yarımada'ya yaklaşan karayeli seyrederken buluyorum onu. Sigara içiyor. İrkiliyorum. Öyle güzel ki, onu sevmemek elimde değil. Yaklaşınca geriye dönüyor. Gözleri ve aşkın feneri sönük: Yüzünde de duvarlarda da ışık yok.

"Uyumadım, düşündüm. Belki bir yol daha vardır." Sözlerine ara verip sormamı bekliyor, sormuyorum. "Madem gelmiyorsun, öyleyse ben kalırım. Burada seninle... Yapman gereken, sadece kal demek, duymak istediğim bu kadar kısa bir sözcük." O kısa sözcüğü bağırarak tekrarlamamak için dudaklarımı ısırıyorum. Direnmek, birkaç dakika daha susmak. Yapmam gereken bu. Gözlerimi kaçırıyorum. "Tanrım, kal bile demeyeceksin."

Hıçkırınca sarılıyorum. Silkinerek kollarımdan kurtuluyor. Yatağa kadar izliyor, sonra onu hüznüyle baş başa bırakıyorum. Acı çeken haykırır, utanan susar. İçinde boğulacağım kadar yararsız bir sessizliğin içine gömülüyorum. On dakika sonra sabahtan beri batıda oyalanan karayel açık pencereden içeriye hınçla dalıyor.

Pencereyi kapatırken onu duyuyorum. Öfkeli ya da umutsuz oluşuna göre cümlelerini yapılandıran sesler doğaçlama çalınan bir caz parçasında olduğu gibi bazen tizden pese, bazen de pesten tiz perdelere inip, tırmanıyor. Konuşmuyor; hüznünün şarkısını söylüyor. Bu yüzden içten, bu yüzden inandırıcı.

"Ben sen değilim, yaralarımı köpek gibi yalayarak iyileşemem. Kanım pıhtılaşmaz benim." O konuşuyor, ben sessizce, kendime bile duyurmaktan korkarak, bir fare gibi mırıldanıyorum: 'Seni seviyorum, isteğin ölümse, hoş geldin ölüm...' "Sorunun ne, biliyor musun? Hayallerle aranda aşılmaz bir duvar var: aklın..." Hâlâ mırıldanıyordum: 'Eğer bir ağaç olsaydım kendimi budar, boyumu senin kadar kısaltırdım...' "Ama komik olan ne biliyor musun? Aslında aklın sandığın şey, korkaklığın."

Gözlerindeki o garip gölgenin sırrını o zaman çözüyorum: umutsuzluk. Yapamam! Kalmasına izin vermek, kalan hayatımı ne kadar cesur olduğumu kanıtlamakla geçirmek demek. Göze alamayacağım kadar yorucu bir şey bu...

Susuyor ve onu dinliyorum: Artık ağırbaşlı, vurgusuz bir sesle konuşuyor. Cümleleri billurlaşmış sözcüklerle mantığın düz duvarları arasında akıyor, ama bakışları bulanık, gölgeli bir bilincin sönük işareti gibi. Kısa cümleleri, seçtiği sözcükler ve sesi sürgünün habercisi. Hüznünün kokusu yok artık. "Az sonra gidiyorum..." Sözlerini beddua eder gibi tamamlıyor: "Umarım günün birinde âşık olmanın ne demek olduğunu öğrenirsin."

'Kal, sabah gidersin' bile demiyorum...

Bir saat sonra arabasına doğru ilerliyor. Vedalaşmıyoruz; ikimiz de birbirimizi son kez gördüğümüzün farkındayız. Gözleri kuru; ağlama yeteneğini yitirmiş gibi. Bakışları uzakta, görmediğim, ulaşamayacağım bir yere odaklanmış. Küçümsemenin büzüp küçülttüğü kan rengi ağzı her şeyi

sonlandıran bir noktaya dönüşmüş. Onu bıçakladım. Her şeyi kanıyor: gözleri, ağzı, elleri, tüm bedeni... Ve tabii ruhu. Ona doğru adım atıyorum, ayaklarım yapış yapış; hissettiğim yerdeki kanın ıslaklığı...

Kulaklarımda, Küçük Ada'nın incirli koyunda, üst katta boşalttığı odada kalan mırıltı nakarat gibi tekrarlanıyor: 'Git sevgilim, geleceğin artık sadece senin...'

Ağustos 2003:

"Uyanacak mısınız?"

Uyumuyordum; hatırlıyordum... Parmaklarımın ucundaki kaşıntıyla gözlerimi açtım. Çiğdem, yatağa eğilmiş gülümsüyordu. Ne çelişki! Bir yanda bakışlarından, teninden yaşama iştahı fışkıran avcı Tanrıça, bir yanda doğrulup doğrulamayacağı kuşkulu bir ceset. Kımıldayamıyordum, neyse ki konuşabildiğimi hatırladım. "Saat kaç?"

"Sekize geliyor... Ne o, artık zamanı kestiremiyor muyuz?"

Çocuksu bir ataklıkla konuşuyordu. "Eyyambahur yüzünden," dedim.

Yatağın kenarına oturdu. Ellerimin titremesini önlemek için çarşafı kavradım. Ne olursa olsun, az içmeliyim...

"Haberlerim var..." Daha önce içtiğimin yarısını içeceğim... Bunu bir daha tekrarladıktan sonra sol elimi komodinin üstünde duran cine uzattım. Çiğdem şişeyi almamı bekledikten sonra devam etti: "Yarından sonra misafirlerimiz olacak... İstanbul'dan birkaç arkadaş ve Rana geliyor; barışma teklifini artık kabul etmeye karar verdim... Ne güzel, değil mi? Mars için büyük bir parti ayarlayacağız..." Yarından sonra! Beş yıl önce sevgilime bağışladığım gelecek, o kadar uzun ömürlü olmayabilir... Yine de bunu söylemek

yerine cinden iki yudum aldım. "Neden bir şey söylemiyorsunuz?"

"Anlaşılan iyi bir fikir," dedim.

Kuşkuyla yüzümü süzdü. "Belki dans ederiz."

İki yudum yetmeyecekti. Bir yudum daha aldım. "Siz edin, ne zaman dans edilse, ben seyirci olurum."

"Hadi! Ciddi olun. Yaşlı insanlar gibi konuşmayı bırakın."

"Peki," dedim. "Konuşmam."

Bir süre yüzüme baktı, sonra sordu. "Sizce yaşlılık nedir?"

"Sürekli hastalıklarımızdan söz etmek," dedim.

"Öyleyse yaşlı değilsiniz; kalkın bakalım!"

Yardımsız kalkmaya çalıştım. Başardım da. Dolaptan bir pantolon alıp banyoya girdim, yüzümü yıkadım. Su soğuk değildi ama başımdaki ağırlığın bir kısmını alıp götürdü. Geri geldiğimde sordum. "Emin ne yaptı?"

"Terasta, sanırım sizi bekliyor."

Oyalanmadan terasa çıktım. Güneş Hisarcık Kayası'nın ardına çekilmişti ama sıcak hâlâ ortalıktaydı. Ağustosböcekleri susmuştu. Çardağın altı tenhaydı. Almanlar henüz birayla buluşmamışlardı. Çiğdem, tek başına oturan Sami'nin yanına yönelince ben de Emin'in masasına yürüdüm.

O elini salladı. Ben, "Merhaba," dedim.

Yine heykele benziyordu; gölgelerin arasına çekilmiş, şeytansı bir yarı Tanrı'ya. Göz göze geldik. Yüzündeki hiç aşınmayan donukluk, onarılmaz bir biçimde yaralanmış ruhunun resmi olmalıydı. Tek başına yaşayan insanlara özgü utancıyla, "Yardımın için sağ ol," dedi.

Çiğdem'i işaret ettim. "Ona teşekkür et."

Başını sallayıp sandalyesinde rahatsız bir şekilde kımıldadı. "Kendini toparlayınca geri dönecek," dedi. "Ben götüreceğim."

Konuşacaklarımız bitmiş gibi sustuk. Terasa çıktığımdan beri hareketlerimi izleyen Veli'ye işaret ettim. Oğlan, masaya

yaklaştı. İki diyecektim, sonra bir şişede karar kaldım. Sessizlik uzayınca, "Sıcak," dedim.

"Bak," dedi. "Beni karısını bu halde terk eden bok herifin teki sanma."

Onu anlıyordum. İyi ya da kötü olmaya aldırdığı yoktu. Onu utandıran, birini geride bırakmaktı. "Peki, nasıl bir herifin tekisin sen?" dedim.

Durakladı. Bakışları da donuklaşıyordu. Gücünden değil, doğasından kaynaklanan bir sertliği vardı.

"İyi birisi, diyemem." Sonra anlatmaya koyuldu. "Yıllar önce Bitlis'te operasyondayken, mezranın tekinde takımımın üstüne ateş açıldı. Biri asteğmen, üç şehit verdik. Yanıma çavuşu alıp, ateş yediğimiz eve girdim. Adamlar taş evin alt katındaydılar..." Sesi akışkanlığını yitirmiş, macunlaşmıştı, sözcükler giderek uzuyor, uzadıkça katılaşıyordu. "Çatışma beş dakika kadar sürdü. Sonra aşağıya indik... Çuvalların ardında üç leş vardı..." Leş dediği ölüleri tekrar sayıyormuş gibi bir süre sustu. Çuvalların arkasında gördükleri bununla sınırlı değildi. "Yan tarafta yerde yatan iki de kadın vardı. Hamile iki kadın; neredeyse dokuz aylık... İki ateş arasında kalmışlardı. Karınları delik deşikti. Çocuklar da; ortaya çıkmışlardı..." Uzun uzun yutkunup boğazını temizledi. Sözcükler artık taş parçalarına dönüşmüştü. "İnsan birisini öldürünce yalnızlaşıyor; sonra ikincisi, üçüncüsü geliyor... Türkan'a çocuk istemediğimi söylemiştim. Hem de defalarca..."

Teselli edemeyeceğimiz zaman susmak en iyisidir. Veli'nin getirdiği şişeyi açtım. Bira sessizliği uyuşturuyor, katlanılır kılıyordu.

Hikâyesini anlıyordum: Belki de insan öldürenlere özgü dili hâlâ unutmadığımdan. Yarım şişe kadar bekledikten sonra buradan binlerce kilometre ötedeki su çöllerinde öğrendiğimi ona da söyledim. "Pişmanlık, sandığımızdan da büyük ve ağır bir şeydir."

"Keşke ben..."

Ölseydim, diyecekti. Ama sözlerinin arkasını getirmeden sustu. Belki de boş bir laf olduğunu anladığından. Oysa ölmek için o dağlarda eline epeyce fırsat geçmiş olmalıydı. Biliyordum; garip bir şey yoktu bunda. Savaşıyor olsaydım, ben de onun gibi yapar, yaşamak isterdim. Çünkü savaş, hayatın çekiciliğini arttırır.

"Nasılsa bir karar vereceksin..." Sigara uzattım. "Neden doğum sonrasına kadar beklemiyorsun?" Cevap verecek miydi? Vermedi, 'keşke'nin ötesine geçemiyordu, sustu. O hamile kadınları düşündü, ben de biradan küçük yudumlar aldım. İçkiye mola verince, "Benek ölmüş," dedim. "Meğerse aylar olmuş. Benden saklamışlar."

"Şu aradığın köpek mi?" dedi.

Şaşkınlık donuk yüzünün küçük bir bandını, gözlerini canlandırmıştı. Başımı salladım. Yerde cansız yatan hamile kadınlardan Benek'e nasıl geçtiğimi anlamıyor olmalıydı.

"Benim hiç çocuğum olmadı," dedim. "Belki insanın çocuğu olması iyidir."

Başını kaldırıp omuzlarını silkti. İyi mi olurdu, yoksa kötü mü, karar verememişti. Tekrar sessizliğin içine çekildik. Güneş batmış, loşluk, hızlı büyüyen çiçekler gibi terasa yayılıyordu. "Şu garip şey. Böcek düşmanı. Neden bize bakıyor?"

İşaret ettiği yere döndüm. Fındık, asmanın ardında, cam gözlerini bir çift namlu gibi üzerimize dikmiş, bizi süzüyordu. "Senin silah getirdiğini sanıyor," dedim.

"Ne silahı?"

"Midilli'yi işgal etmeye giderken yanımıza alacağımız tüfek," dedim. "Keleş. 17 Eylül'de." Anlamış gibi kaşlarını kaldırmaya çalıştı ama başaramadı. Alnı hâlâ cansızdı. "Tabii bir yere gittiğimiz falan yok. Onu kandırıyorum." Neden diye sormadı. "17 Eylül'de burada olursan, ona göz kulak olur musun?"

Biraz bekledi. "Neden sen olmuyorsun?"

"Bakarsın yolculuğa çıkarım."

"Uzun mu?" dedi.

Kırk ya da elli kulaç. Belki de yüz... "Kısa sayılır," dedim.

Elini kaldırdı. Anlaşmıştık. "Oteli devretmişsiniz." Başımı salladım. "Çiğdem..." Bir süre ne diyeceğini düşündü, sonra karar vermiş gibi devam etti. "... Hanım, bu işi ciddiye alıyormuş..."

Ahmet'ten öykünün gerisini de duymuş olmalıydı. "İyi bir kız," dedim. "Ama biraz çatlak... Beni sevgilisi sanıyor." Daha fazla dayanamayacaktım; biradan art arda uzun yudumlar aldım. "Benim için yapmanı istediğim bir şey daha var."

"Neymiş?"

"Bir mezar açacağız," dedim. "Bunu tek başıma yapamam. Yardımına ihtiyacım var."

Dik dik yüzüme baktı. Biraz daha bira içtim. Çiğdem'in neşeli kahkahasını bekliyormuş gibi teras bir anda Almanlarla doldu. "Bunun için kürek gerekir," dedi.

Kolundaki saate baktım. Sekizi çeyrek geçiyordu. Öyleyse... "Hava iyice kararmadan gidelim," dedim.

Çiğdem, arabasının anahtarını neden istediğimizi sormadı. Ayakta duruyor olmamdan duyduğu mutluluk, merakını yok etmişti. Rana bu gece gelebilirmiş, akşam birlikte yemek yiyeceğimizi hatırlatınca geç kalmayacağımızı söyledim. Sami'nin kuşkulu bakışlarına aldırış etmeden Emin'le arkaya geçtik. Veli, kazma, kürek, çuval ve el fenerini getirdi. Hâlâ bizi gözetleyen Fındık'ın dışında kimseye görünmeden arabaya binip Bodrum'a inen yola çıktık. Birkaç dakika sonra koya bakan tepeye ulaştığımızda Emin'e durmasını işaret ettim. Arabadan indik. Sağ tarafta yüksek, testere uçlu Akdağlar, ileride Domuz Burnu, çerçevenin sol altında laciverde dönüşen körfezin dibi ve pürüzsüz bir deniz. Şişe-

de kalan son birkaç yudumu içtikten sonra Emin'e döndüm. "Çalıların içine girmemiz gerekiyor."

Yüzü, gözlerinin dışında hâlâ cansızdı.

Yoldan uzaklaşarak, Değirmen Dağı'nın güney yamacına, çalıların içine girdik. Emin önde yürüyordu; kuyuyu eliyle koymuş gibi buldu. Fındık'ın sözünü ettiği büyük kayaya, fırın çalılarının ortasında rastladık. Akıllı yunus, mezar için bir Mısır rahibi gibi, yırtıcıların kolay kolay bulamayacağı mükemmel bir yer seçmişti.

Denize arkasını dönmüş bu yamaçta her şey değişikti. Yukarıda garip, Şeytan'ın izlerini taşıyan bir gökyüzü asılıydı: Yarı karanlık ufukta hayaletleri andıran gölgeler, tepelere sis gibi çökmüş uzak ışıkların turuncu kemeri... Sıcak, dağlara yaslanmış, geceyi itiyor, geciktiriyordu. tepeler erimiş, aşağıya, ovaya damlamak üzereydi...

Emin, günün son ışıkları kaybolmadan taşı kenara iterek toprağı kazmaya koyuldu. Önce sakindim, ama ayaklarımın dibindeki toprak yığını yükselince ağlamaya başladım. Her kürek darbesi Benek'in yeni bir resmini hışırdatarak buruşturuyor ve hiçliğe savurup atıyordu: Şafak'ın kucağında, onunla öpüşürken, yatağın ayakucunda uyurken, Küçük Ada'da dalgalarla oynaşırken, kayaların arasında güneşlenen yengeçlerin peşinden koşarken, çekirge avlarken, kedilerden korkunca avludaki boş küpün içine saklanırken, içmeye başladığımda yanına yaklaştıkça arkasını dönüp uzaklaşırken... Küreğin toprağa her saplanışında daha iyi fark ediyordum: Yitirdiğim, teker teker ayağımın altındaki toprağa karışan fotoğraflar birer anı değil, son beş yılın resimli öyküsüydü.

Benek'in izine yirmi santim aşağıda rastladık. Emin, duraklayıp eğilince feneri yakıp yandaki çalıya astım. Ortaya çıkan çukurda, boyu altmış, yetmiş santim uzunluğunda bir çuval vardı. Emin, küreği bırakıp lifleri ayrışmış naylonu çe-

ker çekmez, çuval yılan derisi gibi ufalanarak dağıldı. Fındık, kefeni seçerken yer konusunda olduğu kadar özen göstermemişti.

Emin, birkaç dakika kadar uğraştıktan sonra doğruldu. Söyleyecekleri vardı. "Kemikleri bir arada tutan bir şey yok, parça parça çıkaracağım." Cevap vermedim, hıçkırdım. Emin, sanki bu beni teselli edermiş gibi tozlu başı elime tutuştururken açıkladı: "Kafatası tam, hiç hasar yok."

Feneri alıp çukurun başına yerleştirdi. İşin geriye kalanını daha dikkatle yapmak istiyordu. Elimdeki kafatasını salladım. İçinde beyin yoktu. Sağken de pek akıllı sayılmazdı. "İçki kokusuna dayanamadı, evden kaçtı," dedim. "O yüzden öldü."

"Desene burnu hassasmış."

Benimki de hassas... "Bira istiyorum," dedim.

Emin, başını çevirip bakmadı. Kendimleydim; elimde bir zamanlar öptüğüm bir kafayla. Koyu hüznü seyrelten tek şey vardı. Adı 'Yarın' olan o resim.

Benek'in kemiklerini on beş dakikada çuvalın içine aktardık. Kafatasından başka kemiğe dokunmadım. Emin doğrulup sığ mezardan yeni kemik uzattıkça çuvalın ağzını açıyordum. İş bittiğinde derinliği dizlerini bulan çukurdan çıktı. Ayaklarını yere vurarak pantolonuna bulaşan toprağı silkeledi. Solukları düzenliydi, yaptığı işi garipsemiş görünmüyordu. Türü ne olursa olsun, cesetlere alışık olduğundan belki de.

Geri dönmeden önce çalıların arasındaki açıklıkta biraz bekledik. Yıldızlar birer birer gökyüzündeki yerlerini alıyordu. Emin çalılıktan çıkmak yerine oyalanınca sigara içmek istediğini sandım. Yanılmışım. Çalıların dibine bakıyor, bir şey arar gibi ayaklarını yere sürtüyordu. Birden fark ettim: Karşımda oluşu aldatıcıydı, gittiği savaştan hâlâ geri dönmemişti.

Onu süzdüğümü fark edince başkasından söz ediyormuş gibi tarafsız bir sesle açıkladı: "Otele geldiğimde, ilk hafta bu yamaçta uyudum." Omuzlarını silkti. "Yüksekçe, korunaklı bir tepe görünce dayanamıyorum."

İnsanlar ikiye ayrılıyordu: geçmişinden kopabilenler ve bunu asla başaramayanlar... Bunu ona söylemedim. Nasılsa biliyordu. Hem eğer hemen içki içmezsem, şöyle kana kana... Kana kana! Ödümü patlatan düşünceyi olduğu yerde bıraktım; boğazımda biriken hıçkırıkların yanında. Yenisini dua gibi seslendirdim. İçmeyeceğim, yarına kadar yetinmeliyim... "İstediğimin yarısıyla..."

"Neyin yarısı?" dedi Emin. "Bütün kemikleri aldık."

"Tamam," dedim. "Yatağınla vedalaş, gidiyoruz."

Vedalaşırmış gibi bekledi. Sonra ellerini iki yana kaldırdı. Söyleyecekleri vardı; son sözü: "Hakkımda bir karar verirken şunu unutma: İnsanın savaşırken iyi kalması mümkün değil..."

Mezarı boşaltırken siperleri düşünmüş olmalıydı. Sonradan edindiği kötülüğü. Cevap vermedim. Verecek olsaydım da söyleyeceğim bir şey yoktu. Çuvalı kolaylıkla sırtına vurdu. Doğanın korkutucu yüzünden, bizim olan, dost tarafına doğru yavaş yavaş yürüdük.

Sami Çetin, 10 Ağustos 2003:

"Şafak'ın o garip, fırtınalı akşamüstü arabasına binip gitmesinden sonra Kuzey kendisini garip bir kozanın içine hapsetti; tabuta benzeyen derin bir sessizliğin içine. O andan itibaren ona ulaşamadık. Sanki ömrünü tamamlamamış, canlılığın başka evresine geçmenin eşiğinde, zamanının gelmesini bekliyordu. Hem sağırlaşmıştı hem de dilsizdi artık. Konuşmuyor ve duymuyordu. Yemesi, hatta su içmesi için yal-

vardık... Ben ve Handan.

"Sonra? Sonra o telefon geldi. Ablasından; Şafak'tan bir haftadır haber almadıklarını haber veren o uğursuz telefon. Ertesi gün de bütün aile geldi... Hepimiz serseme dönmüştük. Aramalar tam on gün sürdü. Yarımada'daki her yol, her iz, her vadi, her tepe teker teker araştırıldı. Yer yarılmış, Şafak ortadan kaybolmuştu. Aile, ilk haftanın sonunda pes ederek geri döndü. Jandarma araştırmalarını üç gün daha sürdürdü. Şafak'ın arabasını kimse görmemişti. Aşağıya, Mordoğan yönüne mi, yoksa Kuzey'e Yeniliman'a doğru mu gitmişti, bilen, gören yoktu. Fırtına her izi silmişti sanki. Kuzey'le Fındık bütün kıyıyı, denizden tekneyle araştırdılar. Hiçbir iz, hiçbir kalıntı yoktu. Kuzey, on beşinci gün geri geldi. Yüzü yaşamıyordu; bir maskeydi: Sakallı bir putperestin maskesi... Karaya adımını atar atmaz doğru bana geldi. Yüzünde garip bir ifade vardı. 'Artık bir yazarım,' dedi. 'Çünkü ölümü sevgilime bıraktım.' Sonra içmeye başladı. Ona Şafak'ın kimseye haber vermeden yurtdışına gitmiş olabileceğini söyledim. Bu da bir olasılıktı...

"O sesi gece yarısı duyduk. Bu yaşama ait olmayan bir canlı türünün çıkardığı sese benziyordu. Ulumaya benziyordu. Odamdan çıktım, ses üst kattan geliyordu, Kuzey o zamanlar birinci katta, köşedeki odada kalırdı, herkes dışarı fırlamıştı. Benek, korkudan çıldırmış, merdivenin altında inliyordu. Odasına girdiğimizde onu yatakta otururken bulduk. O zaman anladım. Uluma sandığımız şey, sese dönüşmüş, saf acıydı. Yanına gidip, koluna dokununca uykudan uyanır gibi gözlerini açtı, sonra sustu. Daha önce hiç görmediğim kadar şaşkındı. Yardım ister gibi ellerini uzatırken mırıldanıyordu: 'Kimsenin beni o kadar seveceği hiç aklıma gelmemişti.' Daha ellerimi tutarken anlamıştım. Bundan böyle bütün hayatı o andaki tanımsız hüznünden ibaret olacaktı...

"Sabah, tekrar bağırmaya başladı. Çıkardığı ses dayanılmazdı. Sanki görünmez bir el, yuttuğu dikenli teli boğazından dışarıya çekiyor, iç organlarını tek tek koparıyordu. Her neyse, o gün önce Almanlar aşağıdaki otellere geçtiler, ardından ağustosböcekleri Bodrum'daki başka bir karabiber ağacına göç etti. Kuzey'in şaşkınlığı bütün gün sürdü, ulumaya ara verdiğinde durmadan aynı şeyi tekrarlıyordu: 'O kadar seveceği hiç aklıma gelmedi, hiç aklıma gelmedi...'

"Gece, sabrımız tükenmiş, artık çıldırmanın eşiğine gelmişken, Handan sonunda onu susturmayı başardı... Hem de kolayca: sarılarak; onu oğul edinerek. Ertesi sabah ne halde olduğunu görmek için odasına girdim. Handan'ın kolları arasında bitkin bir halde yatan adam, on beş gün önceki Kuzey'den çok farklıydı. Aslında garip değildi bu. O iki haftanın arasında, kalan ömrünü tüketmişti.

"On gün sonra Şafak'ın ablası bir kez daha aradı. Olaya nokta koymak için. Hollanda'dan haber çıkmıştı. Şafak, Afrika'ya gitmeden önce eğitim alacağı yardım teşkilatının merkezine sözleşmede belirtilen en son tarihe kadar başvurmamıştı... Kuzey? O asla nokta koymadı; koyamadı. Ta ki, suçluluğun mührünü ruhundan kazımaya karar verdiği o sabaha kadar..."

Ağustos 2004:

Manet'nin tablolarını hatırlatan bir gün var önümüzde: Siyahın yasaklandığı bir gün... Tekne, alçak bir motor uğultusunun önünde suları yararak son sahneye, 'Yarın'a doğru ilerliyor. Sıra, yeniden doğuşun gizini yaşamaya geldi. Sami'ye göre sonuma karşı duyduğum sapıkça iştahın nedeni de bu düşünce: insanın ölümünden doğabileceği inancı. Çok karmaşık, saçma bir istek değil benimki. Amacım, öldükten

sonra onunla konuşabilecek kadar yaşamak! Eğer cesetlerin tırnağı, saçı uzuyorsa bu neden mümkün olmasın?

İçimde ne korku ne sevinç ne de umut var. Daha fazla gecikmemek: Düşündüğüm tek şey bu. Ne olursa olsun geç kalmamak. Ayarlamadığı için Tanrı'yı suçladığım, unuttuğunda tehditler savurduğum, sonunda daha fazla geciktirmemesi için yalvarmak zorunda kaldığım randevuya bir an önce gidebilmek... Bu düşüncenin ötesinde zihnim bir çöl kadar boş ve sakin. Beynimde uçuşan titreşimlere elveda. Yarım saat sonra özgür olacağım. Sözünü ettiğim gerçek, saf özgürlük; Tanrıların özgürlüğü: Utancın, pişmanlığın ve tutmak zorunda olduğumuz sözlerin anlamını yitirdiği o dünya... Beş yıl geciktiğim buluşmaya doğru giderken yine de merak ettiğim şeyler yok değil: Denizin altında konuşmalar duyulur mu? Karşılaştığımızda 'Beni affet' dediğimde beni duyacak mı? En önemlisi, suyun içinde ağladığım fark edilir mi?

Biz güneye doğru yol alırken, kıyı ve dağlar kuzeye akıyordu... Motorun arkada bıraktığı uzun beyaz iz, tekneyi denizin pürüzsüz yüzeyinde salınan bir uçurtmaya dönüştürmüştü. En kuzeyde deve hörgücü Hisarcık Kayası, sağında Büyük Ada, önde hayaletleri andıran yel değirmenleri ile Değirmen Dağı, Küçük Ada, tuvalde unutulmuş bir çizgiyi andıran Delikli Burun ve hemen sağımızda, iri bir balığın sırtına benzeyen Akdağlar...

Hiç birisiyle vedalaşmayacağım. Sami'yle, Çiğdem'le vedalaşmadığım gibi.

"Bunun içinde ne var?" Geriye döndüm. Tekneye biner binmez tentenin altına sığınan adam, huzursuz gözlerle ayaklarının dibindeki çuvala bakıyordu. Sessizliğe dayanamamıştı. "Sallandıkça sesler geliyor."

Hava sıcaktı ama adam buna rağmen uzun kollu gömleğini çıkarmamıştı. "Oğlum," dedim.

"Oğlun mu?" Bodrum'dan sonraki koyun, Saipaltı'nın açıklarındaydık. Kısa, küt burna yaslanan barınak boştu. Trol tekneleri sabah erkenden balığa çıkmış olmalıydı. Başımı eğdim. Adamın geniş şapkasının altındaki garip yüzüne maske gibi geçirdiği o gülümseme kaybolmuştu. "Dalga mı geçiyorsun?"

"Gömmeye götürüyorum," dedim.

"Yoksa mezarlığa mı gidiyoruz?"

Sağa dönüp ileriye baktım. Domuz Burnu'na yaklaşıyorduk. "Öyle de diyebilirsin," dedim. "Hem de manzaralı bir mezarlığa."

"Garip adamın tekisin." Cebinden sigara çıkarmıştı. "Desene, gezmeye diye çıktık, cenazeye katılacağız."

"Buluşma da diyebiliriz. Bütün cenazeler bir bakıma buluşmadır, öyle değil mi?"

Cevap vermek yerine sigarasını yaktı. Motora biraz daha gaz verip dümeni sola kırdım. Eşendere Burnu için aşağıya düşmüştüm. "Otel konusunu ne zaman konuşacağız?" Duymam için artık bağırıyordu. "Mezarlıkta mı?"

Başımı eğdim. Küfredebilir ya da alçak da diyebilirdim ama sadece başımı eğdim. Gözleri gömlek düğmesi gibi küçülmüştü. Kötü, çekilmez bir surat. Son sahnedeki rol için Tanrı onu seçmişti, çaresiz katlanacaktım.

Önce burnu, ardından karaya bir hançer gibi saplanan dar Akkum'u geçtik. Kanal'ın daraldığı Körfez'in iç kısmında deniz daha da sakindi. Çantadan birayı çıkardım. "Yarım saatlik bir sükûnet. Senden beklediğim bu." Elimdeki şişeye bakarak böyle mırıldandım.

"Bir şey mi dedin?"

Bira şişesini tuttuğum elimi uzatıp çuvalı işaret ettim. "Sağlığında, içki kokusundan nefret ederdi," dedim.

Adam gülümsemeye çalıştı ama gözleri hâlâ düğme kadar küçüktü. Boşuna çaba. Gözleri olmadan gülümseme işe yara-

mıyordu. Tekrar dümene döndüm. En fazla on beş dakika...

On beş dakika sonra Boyabağı'nı da geçmiş, zeytinlikler içindeki, zengin dağ köylerini İzmir asfaltına bağlayan yolun kıyıya indiği noktaya varmıştık. Fındık'ın tarif ettiği gibi sol tarafa, Uzunada'ya doğru baktım. Ardıç oradaydı. Denizden yaklaşık on metre yukarıda, bütün kış poyrazın önüne kattığı dalgalarla yıkanan beyaz kireçtaşı falezin üstünde yeşil bir lekeye benziyordu.

Sonunda gelmiştik. Adına 'Yarın' dediğim o resmin içindeydim. Motoru hafif yola aldım. Titriyordum, ama karıncalar yüzünden değildi titremem. Tekne birden yavaşlayınca karnını suya bıraktı. Kırk metre kadar sürüklendikten sonra motoru boşa aldım, ardından bir sigara yaktım. 'Ardıçtan otuz kulaç açıkta...' Fındık böyle demişti.

Göz kararıyla uzaklığı hesaplamaya çalışarak demiri denize bıraktım; zincir şakırtısı falezin içine yuva yapmış birkaç deniz kuşunu yerinden kaldırdı. Ama demir, dibe değmeden zincirin ucunda askıda kaldı. Su, yaşlı yunusun dediği kadar derindi. Demir, ancak tekneyi kıyıya yaklaştırıp üçüncü denememden sonra dibi buldu. Yorulmuştum, canımın yarısı çıkmıştı, kalanı da boğuluncaya kadar içmek istiyordu ama dudaklarımı ısırıp biraya boş verdim ve zincirin ucuna bağladığım ipi yavaş yavaş salarak tekneyi tekrar eski konumuna getirdim. Aşağı yukarı tam buluşma noktasındaydım: denizin dibindeki uçurumun başında. Ellerimi saran titreme, yerini garip bir uyuşukluğa bırakıyordu.

Tekne suyun üstünde hareketsiz kalınca sigarayı söndürüp geri döndüm. Dakikalardır yaptıklarımı sessizce izleyen adam benden önce davrandı: "Mezarlık burası mı?"

Karaya bakıyordu. "Burası," dedim.

"Pek benzemiyor."

Ardıcı gösterdim. "Şuna bak! O ne, biliyor musun?" Cevabı onun yerine ben verdim: "İşaret. Kaybolmaması için me-

zarların başına ağaç dikilmez mi?"

Bir süre sustuk. Adam, sanki yalnızmış gibi alçak bir ıslık tutturarak etrafı incelemeye koyuldu. Şapkasını eline alınca dazlak kafasıyla birlikte o garip görüntü tekrar ortaya çıkmıştı. "Oldukça ıssız bir yer," dedi, ıslıktan vazgeçince. "Etrafta kimseler yok."

Yanılıyordu. Kuzeydeki tepeden aşağıya inen yolu işaret ettim. "Bak, orada bir araba var." Adam elimin çizdiği yumuşak yayı izleyerek tepeye döndü. Gözlerini kısmış, yamaca kurşun kalemle çekilmiş eğik çizgiyi andıran yolu seçmeye çalışıyordu. "Oldukça da hızlı," dedim.

"Hangi araba?"

"Bir Citroen," dedim. "İki beygir, en küçüklerinden."

"Nerede?" diyor adam. "Göremiyorum."

Oysa ben her şeyi görüyordum. "Rengi kırmızı. Direksiyonda da genç bir kadın var. Yorgun bir kadın."

"Orada araba da yok, kadın da."

Vardı, hem iki yana yalpalayarak inen kırmızı döşavayı hem de arabanın içinde olup bitenleri görebiliyordum. Direksiyonda, küçük mutluluklarla yetinmeyen, mutluluktan daha büyük, çok daha görkemli bir şeyi arayan bir kadın vardı. "Ağlıyor," dedim. "Az sonra gözyaşları, kararan hava, görmesini tamamen engelleyecek. Ve..."

"Ne karanlığı?" dedi adam sözümü keserek. "Saat sabahın dokuzu daha." Şaşırmıştı.

Dağa doğru alçalan çoban yıldızını fark etmiyor muydu? "Ve çok kan kaybetti," dedim.

"Yaralı mı?"

Evet, yaralı. Onu ben bıçakladım. Yirmi ya da otuz dakika önce. "Eğer faleze kadar yavaşlamazsa virajı ala..."

Adam sesini yükselterek sözlerimi kesti. "Sen hayal görüyorsun ahbap." Elimdeki şişeyi işaret ediyordu. "Bugün erken başladın herhalde."

"Yavaşlamayacak," dedim. "Artık önünü seçemiyor. Otelden beri, tam yirmi kilometredir, hıçkıra hıçkıra ağlıyor çünkü. Galiba karar verdi."

"Neye karar verdi?" Belki de vermemişti. Hepsi sadece bir... Adamın alaycı sesi inkâra yeltenen düşüncelerimi susturdu. "Demek arabayı da, yaralı kadını da buradan görüyorsun, öyle mi?"

Şaşkınlığından kurtulmuş, gülmemek için kendini zor tutuyordu. Başımı ve elimdeki şişeyi birlikte salladım. "Biliyor musun, o kadın bana âşık. Hem de delice..."

Tam orada, delice, dedikten sonra sustum. Adam aynı anda sordu: "Ne oldu?"

"Arabayı gözden kaybettim," dedim. "Ama az sonra tepemizde yeniden ortaya çıkacak."

Adam sıkıntıyla ellerini açtı. "Ağlayan kadın falan yok ahbap, ağlayan sensin." Bira şişesini okşayarak tahta oturağa bıraktım. "Şişeyle ne yapıyorsun?"

"Vedalaşıyorum," dedim.

Adam önce soracakmış gibi durakladı, sonra vazgeçti. "Artık şu işi konuşsak. Dostlarıma ne diyeyim?"

Ben delice âşık olmak hakkında konuşmak istiyordum, o, nakliyeci dostlarından. Pekâlâ, onu bekletmeyecektim.

Göz göze gelince, "*Binti*, *binti*, *binti*..." dedim art arda.

"O da ne demek?" Ağzı açıktı. İyice şaşırmıştı.

"Git, o insan kaçakçılarına söyle," dedim. "Mahkemede şahitlik yapacağım. Neye mâl olursa olsun, çocukları, kadınları gece yarısı denizin ortasında bırakıp kaçan o alçak, kodesi boylayacak."

Adamın sessizliği kısa sürdü. Şaşırmıştı ama kendini çabuk topladı. Doğrulduğunda rahatlamışa benziyordu. Maskesini çıkarır gibi eliyle sakalını sıvazladı. İnkâr etmeyecekti. İyi; bu ikimiz için de işleri kolaylaştırırdı. "Sandığından da pahalıya mâl olsa bile mi?" diye sordu.

"Öyle," dedim.

Adam bir süre bekledi, sonunda bir karara varmış gibi onaylamayan bir tavırla başını salladı. "Yerinde olsam bir daha düşünürdüm."

"Düşünecek bir şey yok," dedim. "Sağ olduğum sürece o kaptan müsveddesiyle yardakçısının kodese tıkılması için elimden geleni ardıma koymayacağım."

Adamın sesi hayal kırıklığı ile kararsızlık arasında gidip geldikten sonra sözlerimi tekrarladı: "Sağ olduğun sürece! Öyle mi?"

"Öyle," dedim. "Sağ olduğum sürece." Vakit azalıyordu. Çuvala doğru yürüdüm. "Bence o ödlek tavuk, turizmci dostlarını da ele verecek."

Göz göze geldik. Doğruldu. Sahne onundu. Sıra son bölümdeki rolünü oynamaya gelmişti.

Arkamı dönüp Benek'i kucakladım. O sırada arabanın gürültüsü tepeden –şelaleden dökülen su gibi– üstümüze saçıldı. Yanılmamıştım; buluşacağımız yer burasıydı. Yüreğimizin en narin ürperişini arayan kadın sahnede yerini almak için gelmişti.

"Emin misin?" Adamın sesi hâlâ kararsızdı.

Vazgeçmemeli! "Eminim," dedim, yüreklendirerek.

Elini beline götürdü. Onu beklemeden baş üstüne çıktım ve ayaklarımı zincirin ucundaki ipe dolayıp, ucunu halkadan çıkardım. Geleceğimin, bütün geleceklerin yok olacağı o andan, zamanın eşiğinden en fazla bir adım uzaktaydım; birkaç dakika ya da saniye. Fındık, cennet denizdedir, dememiş miydi? O başka bir tür yaşamın tanığıydı. Ona güvenmeliydim. Ama gözlerimin önünden garip, anlamsız görüntüler geçiyordu: Beş yaşındayken eve getirdiğim hasta kedi, içindeki kızgın ateş tuğlalarını hayranlıkla izlediğim, Salim'in elini yaktığı dökme kömür soba, babamın dedesinden kalan, hiç kullanmadığı kör ustura....

Çürümüş sebze kokusunu yeniden duydum. Ölümün kokusu. Sonra...

Önce uzakta kırmızı bir kartal belirdi, ardından silah sesini duydum, bir süre sonra da o fısıltıyı: "Beni o kadar seveceğin hiç aklıma gelmemişti..."

Olgunlaşmamış, sürekliliği olmayan bir sessizliğin içinde uçarken sevinçle ürperdim. Boşuna korkmuşum, sesim suyun altında duyuluyordu. Öyleyse... Göz kulak olamadığım Benek'le birlikte bizi bekleyen görkemli kartala doğru ilerledim. "Beni affet..."

Sami Çetin, 10 Ağustos 2004:

"O gece, evet, 21 Ağustos'tan söz ediyorum, her şey yolunda görünüyordu. Kuzey, akşamüstü bir ara Emin'le ortadan kayboldu ama yemeğe başlarken ortaya çıktı; Çiğdem'in İstanbul'dan arkadaşları gelmişti, hep birlikte yedik. Davranışları görünürde normaldi. Normal olmadığını sonra, ertesi gün ortadan kaybolduğunda, yemekte olanları düşününce fark ettim. Aslında anlamam gerekirdi: O gece kendi ölçüleriyle neredeyse hiç içmedi sayılır. Arada ellerini, bacaklarını sarsan titremelerden belliydi bu. Yemek boyunca garip bir neşesi vardı. Şaşırtıcı şeyler de yaptı: Çiğdem'i herkesin içinde öptü, bana da tam üç kez sarıldı... Biliyor musunuz, insan bazen ahmaklaşıyor. Gözünün önünde olup biteni fark edemiyor, göremiyor. Vedalaştığını anlayamadım. Oysa her şey ne kadar açıktı. Çiğdem? O mutluydu, durmadan gelecekten söz etti. Bir kadın gelecek hakkında planlar yapıyorsa, bu mutlu olduğuna işarettir... Biliyorum, çünkü karım hiç plan yapmazdı. Ve bir kadın mutluysa, kördür...

"Emin, dağın arka taraftaki bir çukurdan çıkardıkları köpek kemiklerini o gece –Kuzey istediği için– tekneye koydu-

ğunu söyledi. Anlaşılan her şeyi önceden planlamış. Bana ve Çiğdem'e intihar etmeyeceğine söz vermişti, sözünü tuttu. Tanrı yardım etti; bu iş için bir katil gönderdi ona...

"O sabah ne yaptığını, nereye gittiğini gören de bilen de yok. Şafak'la birlikte çıkmış olmalı... Evet, Kuzey'in tekneyle birlikte kayboluşunun Osman ile karısının ortadan yok olmasına denk gelmesi, arada bağ olduğunu düşündürdü tabii. Sonradan araştırdık, adam Ankaralı değilmiş, lokantası falan da yokmuş. Onu tanıyan kimse çıkmadı. Polis de Emin de araştırdı ama bir şey bulamadılar...

"Kuzey, son akşam pek uyumamış, biz çekildikten sonra terasta oturmuş, Veli'nin söylediğine göre Osman denilen adamla konuşmuş bir ara. Gece boyunca da kitap okumuş. Bir şiir kitabı; garipsedim, çünkü son zamanlarda onu hiç okurken görmemiştim.

"Bir şey daha. Üstüne Çiğdem'in adını yazdığı bir zarf da bırakmış...

"Yok canım, mucize falan yok! Hikâye şöyle: Kuzey'in kaybolduğu gün Değirmen Dağı'ndan aşağıya bir kaya yuvarlandı. Küçük Ada'dan bakıldığında heykel başına benzeyen oldukça iri bir kaya. Herkes heyecanlandı tabii. En az on ton gelen kocaman bir kayanın, tozu dumana katarak yamaçtan aşağıya iki yüz metre yuvarlanıp, onca evin arasından geçerek Delikli Burun'dan denize düşmesini hayal edin. Fındık'a sorarsan o kaya aslında kırmızı bir kartalmış da, Kuzey'i alıp denizin içindeki mezarına götürmüş. Güya Tabur Defteri'nde böyle yazıyormuş. Saçmalık tabii. İşin aslı şöyle: Askerler dört yıl önce tepeye yeni bir yol yaparken denize bakan yamaçtaki çalıları söküp arazinin doğal yapısını bozdular. Yolda biriken ve zemine sızan sular da zamanla yamaçtaki kayaların altını oydu. Sonra da sırası geldi ve kaya aşağıya arkasında kırmızı bir toz bulutu bırakarak yuvarlandı. Olay bundan ibaret. Belediyedeki mühendisler de ola-

yı böyle açıkladılar... Fındık bu hikâyeleri Çiğdem'i etkilemek için uyduruyor. Neden? O kaçığın Çiğdem'den istediği bir şey olsa gerek. Hem Kuzey bir yılan mı ki? Neden mi öyle dedim? Çünkü yılanla kartal birlikte olur. İkisi de Zerdüşt'ün hayvanları... Kuzey'in nerede olduğunu belki Fındık biliyordur. Ama onu konuşturmak mümkün değil. Yok Tabur Defteri'nin sırlarını açıklayamazmış, açıklarsa Kuzey cehenneme gidermiş...

"Kuzey nasıl birisiydi? Zor bir soru. Gereksiz bilgi edinme işine devam ettiğimi size söylemiştim, değil mi? Son zamanlarda sanat akımlarına taktım. Kuzey'i anlamayı modern sanatı anlamaya benzetebiliriz belki. Bilirsiniz, modern sanatta objenin kendisi değil, çevresindeki boşluk anlatır onu. Bence siz de Kuzey'i anlatmak için çevresindeki insanları anlamak zorundasınız. Ama unutmayın, sanat eserleri, modern olsun olmasın, algıyla tüketilmeyen şeylerdir. Bizi en çok birbirimize benzeten, aynı kılan şey ölüm. Öyle ki, insan türü olarak adımız bile ölümlü. Ya ölümsüzler? Ölümsüzler kendi ölümünü tasarlayıp, seçebilenlerdir. Bana sorarsanız Kuzey gençken yakalayamadığı fırsatı bu kez kaçırmadı...

"Kuzey, Çiğdem'in Tanrıça kadınlardan olduğunu, sevdiğine değil, onu en çok sevene gideceğini söylemişti. Bu konuda yanıldı. Kanıtı ortada değil mi? Aslında prenses hakkında hepimiz yanıldık. Ben de Çiğdem'in kendisine asla sahip olmayacak bir erkek aradığını düşünmüştüm. Çünkü Kuzey böyle birisiydi. Benimki de budalaca bir varsayımmış. Gerçek şu: Biz aşkı bilmiyoruz, sanırım bu yüzden karşılaştığımızda onu başka sözcüklerle tanımlamaya kalkışıyoruz...

"Doğru, kalacağım. Çünkü gidecek bir yerim yok. Zaten buraya gömülmek için gelmiştim, tören biraz gecikecek, hepsi bu. Durumda değişen bir şey yok, yani. Yaşıyormuş gibi yapıyor, hayatın iç parçalayıcı varlığına katlanıyo-

rum. Cennetim de cehennemim de burada anlayacağınız. Hayır, inandığımdan değil. Zaten bir gün birisi sırat köprüsünü havaya uçuracak, ne cennet kalacak ne de cehennem... Ağlıyor muyum? Farkında değilim. Herhalde nezle gibi Kuzey'den bulaştı...

"Gündüzler kolay geçiyor. Kelebekleri ve gölgeleri seyrediyorum, okuyorum: Kelebeklerin zemberek gibi kıvrılan dilleri vardır. Gölgelerse beni büyülüyor. Bakın! Otelin etrafını kazığa bağlanmış uysal hayvanlar gibi dolaşıyorlar gün boyu... Geceleri sıra kâbuslara geliyor: Gemi azıya almış atlar gibi kafamda koşuşturan anılara...

"Onu affettim. Tabii ki özlüyorum. Yeryüzünde bana en çok benzeyen canlıydı. Yapayalnızım artık. Nesli tükenen bir türün son örneği kadar yalnızım hem de. İyi ki şu küçük, mucizevi yaratık var. Biraz daha büyüsün, ona yoldaşımın nasıl birisi olduğunu anlatacağım...

"Şaşırtıcı ama gerçek. Otel bu yıl gayet iyi iş yapıyor. İkisi de karşı çıktılar ama Şuayip'e de Şükrü'ye de birer yardımcı aldık. Bilgisayar sistemine geçtik. Piyasaya borcumuz yok. İhsan Hoca, kulübesi yıkıldığından beri otelde kalıyor. Emin de öyle. Hâlâ Hoca'yla birlikte çalışıyorlar. Önce bir yolunu bulup Belediye Reisi'ni değiştirecekler, sonra felsefe konferansı toplayacaklarmış. Arada Handan da katılıyor onlara. Derneğin lobinin yanında sürekli bir odası var artık... Fındık? Hâlâ mehtaplarda Delikli Burun'un üstünde bir kurt gibi ortaya çıkıyor. Ama artık balık, ıstakoz getirdiği falan yok. Şükrü'nün dediklerine aldırmayın; Fındık'a delidir denemez: Çünkü Fındık alçakgönüllüdür. Siz hiç alçakgönüllü deli gördünüz mü? Şimdilerde Çiğdem'le dost. Daha doğrusu Çiğdem nedense onu hoş tutuyor. Mahkemede tanıklık etti. Emin'le birlikte gittiler... Tabii ki Kuzey'in onun yunus olduğuna ilişkin söylediklerine inanmıyorum. Ama Yarımada'da onun lanetlenmiş bir yunus olduğuna inanan bir

sürü insan olduğuna bahse girebilirsiniz... Tabur Defteri'nin ne olduğunu bilen yok. Görene de rastlamadım. Güya içinde bu Yarımada'yı altüst edecek sırlar varmış. Herkesin sırları –acaba suçları mı kastediliyor– tek tek yazılıymış. Kim bilir, belki de dediğiniz gibidir, defter dedikleri, toplumsal vicdanın somutlaştırılma çabasından başka bir şey değildir ve Şeyh Bedrettin'in müritlerinden kalmadır. Ama ne olursa olsun, çılgınların, yarı ve tam delilerin eksiksiz listesini orada bulabileceğiniz kesin..."

Çiğdem Boran, 3 Ağustos 2004:

"Şaşırtıcı! Belki öyledir. Ama onu aldatmasaydım aramızda hiçbir şey olmayacaktı. Yaptığımın, duyduğu pişmanlıktan körleşmiş, sağırlaşmış bir erkeğin güçsüzlüğünden yararlanmak, hatta alçaklık olduğunu söyleyebilirsiniz; Sami'nin başlarda zaman zaman böyle düşündüğünü biliyorum. Dediğim gibi, yaptıklarımdan utanç duymuyorum. Bana bir keresinde, 'Eğer birisi seni tanımadığın bir başkası yapıyorsa, bu aşktır,' demişti. Ona âşıktım. Bu yüzden yalan söyledim, bu yüzden başkasının yerini aldım ve bu yüzden yüzüm hiç kızarmadı...

"Nasıl başladı? Şöyle: Onu öptüğüm gün, gece yarısından epeyce sonra aşağıya indim. Uyuyamamıştım. Sıcak bir geceydi, odada inatçı bir sivrisinek vardı ve tabii o gün olanlar... Mutfağa giderken duydum onu. İnliyor, garip bir sesle yalvarıyordu. Kapısının önünde bir süre bekledim. Bir insanın mahremiyetine girmek! Bu rahatsız edici bir düşünceydi. Önce Sami'ye haber vermeyi düşündüm, sonra vazgeçip odasına girdim. Yardıma ihtiyacı olabilirdi. İçerisi karanlıktı, sadece banyodan cılız bir ışık sızıyordu. Gözlerim alışınca onu gördüm. Yarı aydınlık yatakta bir cenin gibi karnına

doğru bükülmüş, inler gibi ağlıyordu. Uzun boylu olduğu için yine de bütün yatağı kaplamıştı. Yanına iliştim. Ben öyle kararsız bir halde otururken birden uzanıp elimi tuttu ve beni kendine çekti. Önce uyandığını ya da ayıldığını düşündüm ama gözleri kapalıydı. Susmuştu da; on, on beş dakika hiç kımıldamadan yanında yattım. O mu beni öptü, yoksa ben mi onu, hatırlamıyorum. Sonra? Sonra durmadık... Sabaha karşı, bir ara bana Şafak dedi. O zaman anladım. Utandığımı, hayal kırıklığımı hatırlıyorum. Nutkum tutulmuştu; kekeledim. Tekrar ağlamaya başladı. Özür diliyor, durmadan Şafak'ın adını tekrarlıyordu. Sonunda 'Evet sevgilim, benim' dedim.

"Göğsümde ağlarken gözyaşlarına eşlik ettim. Tekrar tekrar sordu, her seferinde 'Ben oyum' dedim. O geceden sonra ayılmasını engellemek için ona istedikçe içki verdim. Onu sevmeme izin vermesinin başka yolu yoktu, olsaydı denerdim.

"İki hafta boyunca neredeyse her gece yanına indim. Önce Mücella fark etti. Sami'ye o mu söyledi, yoksa Sami kendisi mi öğrendi, bilmiyorum. Şiddetle karşı çıktı. Son gece yemekte onaylamayan bakışlarla bizi süzüyordu. Biz! Kuzey ve ben... Kuzey o gece ilk kez elimi tuttu, ilk kez ayıkken, hem de herkesin içinde beni öptü. Bir ara arka tarafa geçtik ve gökyüzünü seyrettik. Homeros gibi. Küçük Ayı'yı, sonra Büyük Ayı'yı gösterdi bana. Kutup yıldızının nasıl bulunacağını anlattı. Nijerya'da Samanyolu'na, gökyüzünün belkemiği denirmiş, biliyor muydunuz?

"Yatmadan önce son sözleri şu oldu: 'Bir erkeğin seni sevmesine izin verme. Bırak, olabiliyorsa âşık olsun...' Oysa birkaç gün önce bana aşk yerine sevgiyi seçmemiz gerekir demişti.

"O gece yanına inemedim. Rana gelmişti; sonra onu terasta gezinirken gördüm. Sızmaması tabii ki şaşırtıcıydı. Ama doğrusu ben şaşırmak yerine sevindim.

"Sabah Sami bana üstünde adımın yazılı olduğu bir zarf getirdi. Kuzey'in odasında bulmuş. İçinde bazı kâğıtlar vardı: *'Gezgin bir ayyaşın güncesi...'* Notların başlığı buydu. Hayır, bunları size veremem... Belki birkaç sayfasına göz atabilirsiniz. Bir de şiir vardı: Tabii, okuya okuya ezberledim:

"Son limana girdi ve demirledi gemi, bir daha çıkmamak üzere,
Çünkü ne rüzgârdan ne de gün ışığından medet vardı artık,
Şafağın taşıdığı ışık terk ettikten sonra kaptan Kuzey'i,
Oraya gömüldü gün misali kısa ömürlü gemisi, kırılmış bir
dalga gibi...

"Aslında şiirin üçüncü mısrasındaki kaptan, *Olimposlu Eudemos*'du, *Eudemos* çizilmiş, üstüne Kuzey yazılmış. Bakın, işte burada...

"Bir ara onu tanıyabileceğim umuduna kapılmıştım: Ne boş bir hayalmiş. Kim hüzünlü bir adamı bütünüyle kavrayabilir? Onu yokluğunda seveceğim. Şimdi öğrenmem gereken bu... Onları bulmak neredeyse imkânsız, ama yine de küçük bir umut var: Fındık; onu ikna edersem, belki ikisini tepedeki mezarlığa, göz önüne getiririm... Kızımın, babasını ziyaret edebileceği bir mezar olmalı. Kızımın adı? Şimal..."

Sonsöz

Yazarın notu, Kasım 2004:

Birkaç paragraf daha... Sonra öykü nihayet sona erecek. Oysa Eylül ortasında ilk bölümü yarıladığımda romanın sonu ile aramda –ilerlememi engelleyebilecek– sorular duruyordu: Tanımadığım, hiç görmediğim kişileri tanımadığım başka insanların ağzından dinleyerek ikinci elden alınan bilgilerle oluşturarak yola çıkmak, öykünün inandırıcılığını azaltacak mıydı? Boşuna endişe etmişim. Azaltmadı, aksine sahici kıldı. Çünkü tanıdığımız değil, yarattığımız insanlar daha gerçektir. İlerleyen sayfalar adım adım bu yargıyı doğruladı. Peki, ya kolayca değiştiğini bildiğim gerçeğin ağızdan ağza aktarılarak bana ulaşabilen parçalarıyla bir dünya kurmaya kalkışmak! Bu ne denli güvenilir bir temel oluşturacaktı öyküye? Aslında tedirgin bir dikkatle başladığım yolculuğun daha ilk evresinde gerçeklerin gerçekliğiyle ilgili kaygıları terk ettim. Çünkü bir öykü için gereken –Kuzey'in güncesinde haykırdığı gibi– hayatın değil, hayallerin gerçekleri değil miydi? Yazarken zaman zaman resmet-

tiğim –yaratmak yerine sübjektivite taşıdığı için bu sözcüğü kullanmayı yeğliyorum– kişileri iyi tanıdığımı, bazen ise onlar hakkında hiçbir şey bilmediğimi hissettiğim de oldu. Bu da doğaldı: Yazmak soyluca bir aldatma ya da aldanıştır. Aldatmayla aldanışın birbirinin içine geçerek gerçeğe dönüşmesi. İşte, son beş ay boyunca bunu yaptım.

Benim dinlediklerimden çıkardığım şu oldu: Olgunluğun kusur gibi durduğu adamlardandı Kuzey. Çiğdem'in dediklerine inanacak olursak, 'çok içten, olduğu gibi' birisiymiş. Şu 'çok doğal' denilen insanlardan! Böyleleri nedense bende hep sakat duygusu uyandırırlar. Çünkü gerektiğinden daha iyi, kötülüğünden tamamen sıyrılmış bir insan, yarım, iğdiş edilmiş insan demektir. Ölçülü olduğu sürece kötülük doğaldır, katıksız iyilikse, yapmacık. Günahın yontmadığı bir beden nasıl ham ve biçimsizse, kötülüğünden sıyrılmış, arındırılmış bir kişilik de o denli katlanılmaz ve sıkıcıdır ve eninde sonunda yönünü yitirir.

Peki, bir âşık olarak nasıl birisiydi kahramanımız? "Aşk, her şeyi alan ya da her şeyi veren bir saltlıktır. Acıma, sevecenlik gibi öteki duygular yalnızca dış çemberinde yer alırlar." Kuzey, kendini hiç böyle, aşkın kesin sözleriyle ifade etmedi. Şafak'ı onun geleceği için terk etmesi, zenginlerin tutumluluğu övmesi gibi erdemli ama ikiyüzlü bir davranış değil miydi? Aşk yerine sevgiyi seçerek suç işledi, kötülüğünü vicdanına kurban etti. Bir âşık ancak tutkusuyla özgür olabilirken, seven biri yüreğinden kaçıp, vicdanın derinliklerine sığınabilir. Ama hayat yansızdır. Vicdanı kurbanını hazmedemeyince, içkiden medet ummuş olmalı.

Yazmak –niyetiniz bu olmasa da– her seferinde bir keşiftir: İnsanla ilgili –bulanı umutsuzluğa düşürecek– gerçekleri çiçekler gibi yerden topladığınız bir bataklık gezisini hatırlatır bana cümleleri art arda dizmek. Bunca yıl yazdıktan sonra keşfettiğim bir gerçeği açıklamalıyım: Her insanın ki-

şiliğinde gizli bir çatlak var. Kuzey'inki vicdanıydı. O çatlaktan –tıpkı kayanın içine işleyen su gibi– yavaş yavaş yüreğine sızan pişmanlığı sonunda onu un ufak etmiş.

Babil Kulesi'nin, insanların cennete tırmanma isteğinin görkemli –o denli de budalaca– bir kanıtı olduğunu düşünmüşümdür hep. Peki, Kuzey'in derin sularda kendine bir mezar edinmek istemesine ne demeliyiz? Yıllarca yönünü ve sevgilisini aradıktan sonra cehenneme mi gitmeye karar vermişti? Sır, kimsenin tanık olmadığı o son saatlerde saklı. Tanrı'nın ona gönderdiği işareti fark ettikten sonra geceyi kutsal çılgınlığının içinde plan yaparak geçirmiş olmalı. Sami, Ağustos'taki konuşmamız sırasında bir ara Kanal'a bakarak, onun için 'gezgin' demişti. Buna inandığımı söyleyemem. Yolculuğa çıkmışsa bile, yanlış denizde denemişti bunu. Çünkü bütün iç denizler, sonunda birer göldürler.

Kendini suçlama yeteneğinin etkileyiciliğine, hatta yazgısal akrabalığımıza rağmen Kuzey'e yakınlık duyamadım. Hatta bir ara yüreğini balta girmemiş, geçit vermez, tuzaklar ve kötü cinlerle dolu ışıksız bir ormana bile benzetmeyi düşündüm. Yine de yazarken hakkını vermeye çalıştım. İnsan, 'daha çok insan' olmak isteyen birisine, sevmese de saygı duymak zorundadır. Hele bu kişi, onun gibi ölüm özlemi çekmiş, onun gibi Tanrı'dan haber bekleyen ve sonsuza kadar can çekişmekten korkan birisiyse. Şafak'a yönelişi gençliğe, ölümsüzlüğe yöneliş miydi, yoksa yaşama içgüdüsünün arsızlığı mı? Hâlâ karar verebilmiş değilim. Ama çektiği acıların ve pişmanlığının kanıtlarını güncesinde okumak mümkün. Yazdıklarına bakılırsa, duyduğu derin ve dinmez acı, ancak çocuğunu yitiren bir anneninkiyle karşılaştırılabilir. "Lekesiz bellek yoktur..." Bu yüzden mi "Trajik suç, hiç kimsenin suçlanamayacağı bir suçtur," demişti? Yazmak yargılamakken, isteğine uyarak onun yargıcı olmayacağım. İçindeki kördüğümü kendisi atmıştı, kendisi çözdü. Sanırım

bizi dehşete düşüren –ve bu yüzden öfkelendiren– bunu İskender gibi yapması değil miydi?

Bütün çabama rağmen Çiğdem'in annesi Vildan –ve Vildan'la Kuzey'in ilişkisinin niteliği– hakkında pek doyurucu bilgi alamadım. Nasıl tanıştılar? Kuzey, Çiğdem'in aktardığı gibi bu silik kadını gerçekten sevmiş miydi? Yoksa Vildan, –Sami'nin ima ettiği gibi– Kuzey'in yazma dürtüsünü kışkırtan süslü bir obje miydi? Evlilikleri nasıldı? Neden birden ayrılmışlardı? Evliliklerini sona erdirmelerini önemsemiyorum. İki kişinin er ya da geç birbirini tanıma zorunluluğu: Evlilik bu değil midir? Karşılaştıklarıyla hayal kırıklığına uğramaları da bir olasılık, bunu göz ardı etmemeliyiz.

Kış kapıda. İlk fırsatta tuttuğum notları yırtacağım. İşte, Çiğdem için yazdıklarım: 'İstekleri –kendisi dışında– herkes için bir emir olacak kadar güzel bir kadın... Kendine ait olana tapan, romantik putperest...' Önceleri onu derinliksiz, bencilliğine hükmedemeyen birisi sanmıştım. Sami ve Kuzey gibi ben de onun hakkında yanılmışım. Bencil olmaktan çok, egosantrikti. Cömert olduğunu da eklemeliyim. Bu yüzden Kuzey'e değerinin üstünde bir fiyat biçmiş olmalı. Neden böyle davrandı? Bence çok temizdi: Öylesine el değmemişti ki, temizliğinden nefret etmiş, sonra da temizliğinden kirli bir ruhla arınma arzusu duymuş olmalı. Bütün sevgisini terk ettiği adama bırakmış, kuru bir ırmağı andıran bir anne. Mutsuz bir baba, çatırdayan evlilik, despot bir büyükbaba... Çiğdem'in arkasındaki fon buydu. Yine de öykünün odağındaki kahramanın o olduğunu itiraf etmeliyim. Hiç şüphe yok ki, öykünün –teması gibi– temel direği bu ilginç kadındı. Şimal, ortalıkta emekleyip duran şu küçük kız; Şafak, Kuzey ve Çiğdem'i gerçek Yarımada'lı yapan varlık; onu doğurmayı göze alması cesaretinin kanıtı değil mi?

Sami: 'Sözleri seven adam!' Onu yazsaydım, bu cümleyle başlardım. Yazar, insanın dramatik, tuhaf yanlarını görebi-

lense, bu tanımı Kuzey değil, o hak ediyor. Kusuru engellemiş olabilir onu: Çünkü 'Bir sarhoş gibi kendisiyle doluydu.' Sakatlığı sonunda onu hazzın öteki kutbuna, ruhsal çilekeşliğe itmişti. Öyle ki, zaman zaman duygularının da bacakları gibi topal kaldığını, yeri geldiğinde adım atıp, bilincinin eşiğini geçmeye yeltenmediğini düşünmedim değil. Eğer Şafak öyküde gerektiği kadar belirgin değilse, bunun nedeninin Sami olduğunu söylemeliyim. Çünkü Şafak'la ilgili tüm bilgiyi, daha da önemlisi, izlenimi –Handan'la Mücella'ya doğrulatmakla birlikte– ondan aldım. Konuşurken sık sık dedikoduyu seven bir tarafı olduğunu düşündürdü bana. Ama tarzı, aradığımız gerçeklik için bir eksiklik değildi. Dedikoducular öykü anlatmaya ötekilerden daha yatkındırlar. Sami'yle konuşurken zaman zaman gözlerimi utançla onunkilerden kaçırdığımı hatırlıyorum. Özellikle Fındık'tan söz ederken. Yaşlı yunusu tanımıyormuş, Tabur Defteri'ni bilmiyormuş gibi davranmak zorunda kaldığım anların utancı hâlâ yanaklarımda tazeliğini koruyor. Kuzey'le aralarındaki sıradışı, dokunaklı ilişki onlarınki gibi arkadaşlıkların niteliğini doğruluyor: 'Uzun süren dostluklarda, dostlar eninde sonunda birbirlerinin sahibi olurlar.'

Herkes ona bayılıyordu ama ben konuşması takma dişlerinin takırtısıyla kesilen İhsan'dan pek hoşlanmadım. Her şeyden önce, ne kadarının üretildiğini, ne kadarının devşirildiğini bilmediğim 'derin sözleri'nin aksine, 'oldukça sığ bakışları' vardı. Üstelik sıkı birisi de değildi. Kendini önüne gelenle paylaştığından çıkarıyorum bunu. Ve... Ve Tanrı'nın kullarının önünde soyunacağını sanacak kadar da budalaydı. 'Saf iyilik' dediği şeyin, Tanrı'nın kötülüğünü üzerinden çıkarması, çıplak kalması demek olduğunu nasıl anlamazdı? Kuşkuyla alaycılığın dengesini kuramadığı, ikisini birbirinden ayıramadığı açıktı; düşüncelerinin zayıflığının, söylediklerini sistematize edememesinin ardında da sanırım bu

karışıklık yatıyordu. İnsanlarla değil, düşünceleriyle vakit geçirmesi gerekirken, o, bunun tam tersini yapıyordu. Peki, onu katlanır kılan neydi: kendini felsefeye adayışı, düşüncelerinin ardına gizlediği çocuksu duyarlık. Cevap bu olmalı... Emin! Hocasının ayrılmaz parçası olduğu için ondan söz etmeden İhsan bahsini kapayamam. Yüzbaşıyla sadece bir kez karşı karşıya geldik. Konuşmamızdan bir şey çıkmayacağını anlamam için beş dakika yetti. Karşımda oluşu aldatıcıydı, gittiği savaştan hiç geri dönmemişti. Öyle ki, bu güçlü izlenimimi öykü yazarken Benek'in mezarını kazdıkları gece, Kuzey'e mâl ederek kullandım. Bu arada Ahmet'in söylediğine göre bir erkek çocuğu olmuş. Tanrı yaman bir ceza biçmiş: Vicdanını peşine takmaya karar vermiş.

Ben: Okuduğunuz bu öykünün yazılışının ardında ne para, ne Çiğdem'in yaşlı gözleri, ne de bir edebiyat şaheseri yaratma kaygısı var. Yüzlerce sayfalık bu çaba, aslında Fındık'a yazılmış bir mektup; onunla barışma, babamın ölümünden beri süren anlaşmazlığın giderilmesi isteğinin ilanı; bir anlamda yaşlı yunusa sunulmuş bir af dilekçesi; Kuzey'e gösterdiği cömertliği benden esirgememesi için ona uzattığım barış çubuğu. Babamın matemini tutamadığım ölümü borcumu ödememişse, ona söz vermeye de hazırım: "Bir daha Tabur Defteri'ni asla ondan çalmaya kalkışmayacağım. Bekçi o. Defterin koruyucusu olduğunu kabul ediyor, bu yarımadayı öfkenle yok edebileceğine inanıyorum."

Kuzey'in Kurtz'u gibi yolun sonuna geldim; ciğerlerimde sözcükleri canlandıracak soluk yavaş yavaş tükeniyor. Yaşlı yunus, Tanrı'dan alıp Kuzey'e ilettiği müjdeyi benden esirgememeli. Bildirmeli ki, ben de kayamı seçebileyim. Aslında hangisi olduğunu ikimiz de biliyoruz: Binlerce sayfa yazmama karşın bir tek sırrını bile açıklamadığım Tabur Defteri'ni babamın öldüğü gece ona geri verdiğim o sunak ta-

şı. Saipaltı'nı poyrazdan koruyan burnun doğu yamacında, Gazep'ten az ötede, Gediz Deltası'na bakan, orta boyda, siyah bir kaya. Denize yuvarlanışı Kuzey'inki kadar ses çıkarmayacak, farkındayım. Olsun; kartal alçaktan da uçsa, kartaldır.

Ve Şafak! '*Hayatın sonunu hatırlamak... Bu benim küçük mutluluklarla yetinmemi engelliyor. Aradığım, mutluluktan daha büyük, çok daha görkemli bir şey..*' diyen kadın. Aradığını bulmuş muydu? Bu da onunla ilgili pek çok soru gibi hâlâ cevapsız. Aşka değil de, sevgiye inanan bir adamı nasıl olmuştu da kendisini ölüme sürükleyecek bir tutkuyla sevmişti? Kim bilebilir bunu? Belki onu kışkırtan '*o mutluluktan daha görkemli bir şeyi*' bulma umuduydu, belki de bastırılmış serüven duygusu. Peki, hayal kırıklığıyla sarhoş bir halde arabaya bindiği o garip akşamüstü ruhunda hangi fırtınalar esiyordu? Bunu asla öğrenemeyeceğiz. Ama aldatıldığını, yarı yolda bırakıldığını düşündüğünü, gelecekle arasına kara bir perdenin girdiğini söylemek yanıltıcı olmayacaktır. Çünkü ölümümüze karar vermek, ancak gelecek duygusunu bütünüyle yitirmemizle mümkündür. Mutluluk şimdiki zamanda yaşansa da her zaman bir gelecek umududur; mutsuzluk ise geleceğin yitirilmesi.

Kuzey'in Şafak'la karşılaşması bir rastlantı mıydı? Bilmiyorum; eğer rastlantıysa, yalnız hayat cüret edebilirdi böyle bir rastlantıyı kurgulamaya. Belki de ikisiyle ilgili yapılan bütün açıklamalar, akıl yürütmeler, yorumlar saçmalıktan ibaret. 'Bazen başka türlü olamaz...' Galiba bu da böyle tanımlayabileceğimiz bir durum.

Aslında geçen Ağustos'ta Kuzey'in kayboluşuyla değil, altı yıl önce Kanal'ın ortasındaki gizli bir yanardağın ağzından fırlayıp gelerek yamaçları kırbaçlamaya koyulan garip fırtınanın geceye dönüştürdüğü o uğursuz akşamüstünde, Şafak'ın arabasına binişiyle sona eren bu öyküyü, Kuzey'in da-

ha Şafak'ı tanımazken güncesine yazdığı şu sözlerle noktalamalıyım:

"Felaket, yaşamda var olan anlamsızlığı daha da belirginleştiriyor..."

Ne dramatik bir öngörü.

Ocak 2004-Mart 2005
Karaburun-Ankara

1998 ve 2003, Karaburun... İki ayrı yaz, iki kadın, uzun ve yaralayan hatıralar. "Suçsuz bellek yoktur". Tabur defterine kim kaydedildi? Birazdan sarhoş olacak Kuzey Erkil mi? Mutluluktan daha görkemli olanı arayan Şafak mı? Sevdiğine değil onu en çok sevecek olana giden Çiğdem mi?

Düş Kırgınları

Bugün ölecek miyim? Öleceksem hazırım; cümlem dudaklarımda. Sıra son söze geldiğinde insanın mutlaka söyleyecek bir şeyi olmalı. Benim sözlerim, "İçtim, hem de çok içtim," olacak. Hayatımı boşuna harcamadığımı bundan iyi ne kanıtlar?

Mehmet Eroğlu, '74 affıyla ülkeye dönmüş, partiden atılmış bir devrimcinin hiç beklemediği bir anda tutulduğu aşkı ve sevmeye kalkışmasını anlatıyor. İnsanlar ikiye ayrılıyor: Geçmişinden kopabilenler ve bunu asla başaramayanlar...

***Düş Kırgınları*, değişen zamanı, pişmanlığı ve yalnızlığı resmeden usta işi bir Eroğlu romanı...**

iletişim